T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
DİLLER VE KÜLTÜRLERARASI ÇEVİRİBİLİM PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

EŞİK BEKÇİLİĞİ, TRANSEDITING VE JOURNALATOR ODAĞINDAN HABER ÇEVİRİSİ

SARA BOKAİE
14726011

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. LALE ARSLAN ÖZCAN

İSTANBUL
2023

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
DİLLER VE KÜLTÜRLERARASI ÇEVİRİBİLİM PROGRAMI
DOKTORA TEZİ

EŞİK BEKÇİLİĞİ, TRANSEDITING VE JOURNALATOR ODAĞINDAN HABER ÇEVİRİSİ

SARA BOKAİE
14726011
ORCID NO: 0000-0001-5560-6040

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. LALE ARSLAN ÖZCAN

İSTANBUL
2023

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
DİLLER VE KÜLTÜRLERARASI ÇEVİRİBİLİM PROGRAMI

DOKTORA TEZİ

EŞİK BEKÇİLİĞİ, TRANSEDITING VE JOURNALATOR ODAĞINDAN HABER ÇEVİRİSİ

SARA BOKAIE
14726011

Tezin Savunulduğu Tarih: 06.01.2023
Tez Oy Birliği / ~~Oy Çokluğu~~ ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	**: Doç. Dr. Lale Arslan Özcan**	
Jüri Üyeleri	**: Prof. Dr. Füsun Bilir Ataseven**	
	Doç. Dr. Aslı Özen Araboğlu	
	Doç. Dr. Pınar Güzelyürek Çelik	
	Dr. Öğretim Üyesi Tuba Ayık	

İSTANBUL
OCAK 2023

ÖZ

EŞİK BEKÇİLİĞİ, TRANSEDITING VE JOURNALATOR ODAĞINDAN HABER ÇEVİRİSİ

Sara Bokaie

Ocak, 2023

Bu tez çalışmasının amacı Euronews gibi dünya çapında büyük bir okur kitlesine sahip çokdilli haber medyalarının iki farklı kültür uzamında sunduğu haberlerin aktarımı ve söz konusu aktarım sırasında haber metinlerinin maruz kaldığı değişiklikleri ortaya koymaktır. Bu kapsamda, çalışmanın bütüncesi bahsi geçen haber medyası tarafından 2015-2016 yılları arasında Fransızca ve Türkçe dillerinde yayınlanmış göç konulu haberlerden eklektik bir yöntemle seçilmiştir. Çalışmanın bütüncesi 25 haber örneğinden oluşmaktadır. Bu inceleme nesnelerine Christiane Nord'un Dört İşlev Modeli çerçevesinde, haber çevirisi alanında yaygın bir biçimde kullanılan "transediting", eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları odağında üç aşamalı bir yöntem uygulanmıştır. Bahsi geçen üç aşamalı yöntem çerçevesinde Fransızca ve Türkçe haber metinleri sözlüksel, anlamsal ve iletişimsel bir incelemeye tabi tutulmuştur. Elde eden bulgular ışığında, haberlerin her iki okur kitlesine "düzenleme/düzeltme" müdahalesi çerçevesinde sunulduğu, bu müdahalenin her iki dilde farklı sınırlarda kaldığı, bilgilerin belli bir çerçeve içinde okur-merkezli bir bakış açısıyla tüzel bir kişilik tarafından her iki okur kitlesine sunulduğu gözlemlenmiştir. Bu okur-merkezli bakış açısının oluşmasını etkileyen faktörler Fransızca haber metinlerinde Hristiyanlık dinine özgü kültürel unsurların yanı sıra Avrupa Birliği'nin idari ve hukuki sistemiyle ilgili öğeleri kapsamaktadır. Bu durum Türkçe haber metinlerinde kültürel unsurlar başta olmak üzere Türkiye'nin hukuki ve siyasi yönlerinden oluşmaktadır. Yapılan diğer bir tespit ise Euronews haber medyasının haber hazırlama ve yayınlanma sürecinde tüzel bir kişinin karar mekanizması olarak faaliyet gösterdiği ve "journalator" kavramanın anonim bir özne olarak sürecin bir parçası olduğudur. Son olarak bu tür haber çevirilerinde çevirmenlerin etkin ve görünür bir karar mercii olarak süreçte yer alamadıkları tespit edilmiştir. Tez çalışmamızın sonucunda haber çevirisi araştırmalarında haber metinlerinin bütüncül bir bakış açısıyla irdelenmesinin ve bu incelemelerde haber medyasının yayın politikasının dikkate alınmasının gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Haber Çevirisi, Euronews, Eşik Bekçiliği, Transediting, Journalator

ABSTRACT

NEWS TRANSLATION IN THE SCOPE OF GATEKEEPING, TRANSEDITING AND JOURNALATOR

Sara Bokaie

January, 2023

The aim of this dissertation is to investigate the transmission of news presented by a multilingual media outlet such as Euronews, which has a large readership around the world, in two different cultural readership , and the changes that news texts undergo during the said transmission. In this context, the corpus of the study, which consists of 25 news examples was selected by an eclectic method from migration themed news disseminated in French and Turkish between 2015-2016 by Euronews. Within the framework of Christiane Nord's Four Function Model, a three-fold analysis was applied to these news examples, by focusing on the concepts of “transediting”, gatekeeping and “journalator”, which are widely used in the field of news translation. Within the framework of the three-fold analysis, French and Turkish news texts were subjected to a lexical, semantic and communicative analysis. In the light of the findings, it was observed that the news was presented to both audiences within the framework of the "editing/correction" intervention, this intervention remained at different limits in both languages, and the information was presented to both readership by a legal entity with a reader-centered perspective within a certain framework. The factors affecting the formation of this reader-centered point of view include cultural elements specific to the Christian religion in French news texts, as well as elements related to the administrative and legal system of the European Union. In case of Turkish news texts this point of view consists of legal and political aspects of Turkey, especially cultural elements in Turkish news texts. Another finding is that Euronews news media operates as a decision mechanism governed by a legal entity in the process of preparing and disseminating news, and the “journalator” concept is a part of the process as an anonymous subject. Finally, it has been determined that translators did not take part in the process as an effective and visible decision maker in such news translations yet. It is suggested that the news translation studies conducted in Translation Studies, should be examined with a holistic perspective and by taking into consideration the publication policy of the news media.

Key Words: News Translation, Euronews, Gatekeeping, Transediting, Journalator

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasının yürütülmesi sırasında desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Doç. Dr. Lale Arslan Özcan'a sonsuz teşekkürlerimi sunmaktayım. Bunun yanı sıra, tez aşamasında ilgilerini ve geri dönüşlerini eksik etmeyen ve bana destekleyici yardımlar sunan değerli hocalarım Prof. Dr. Füsun Bilir Ataseven ve Doç. Dr. Aslı Özen Araboğlu'na tesekkür ederim. Bunun yanı sıra, bilimsel açıdan bana destekleyici yardımlar sunan Doç. Dr. Pınar Güzelyürek Çelik ve Dr. Öğretim Üyesi Tuba Ayık hocalarıma müteşekkirim. Son olarak, bu süreç boyunca hep yanımda olan ve beni destekleyen aileme sevgilerimi sunuyorum.

İstanbul; Ocak, 2023 Sara Bokaie

İÇİNDEKİLER

ÖZ ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
ÖN SÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vi**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **x**
KISALTMALAR ..... **xi**
1. GİRİŞ **1**
2. KURAMSAL VE KAVRAMSAL BÜTÜNCE **4**
2.1. Dört İşlev Modeli 4
2.1.1. İlşkisel İşlev 5
2.1.2. Göndergesel İşlev 6
2.1.3. Anlatımsal İşlev 8
2.1.4. Duyumsal İşlev 9
2.1.5. Haber Çevirisi Odağında Dört İşlev Modeli 10
2.2. Haber Çevirisi 13
2.2.1. Haber Çevirisinde Araştırma Yaklaşımları 18
2.2.2. Haber Çevirisindeki Kaynak-Erek Metin İkilemi 20
2.2.3. Haber Çevirisi Araştırmalarındaki Belli Başlı Kavramlar 23
2.2.3.1. Eşik Bekçiliği 23
2.2.3.1.1. Eşik Bekçiliği ve Haber Çevirisi 28
2.2.3.2. Transediting 31
2.2.3.3. Journalator 39
3. YÖNTEM **42**
4. UYGULAMA BÖLÜMÜ **45**
4.1. Göç Olgusu 45
4.1.1. Suriye Göçü 46
4.2. Haber Çevirisi Örnekleri 50
4.2.1.1. Örnek 1: Başlık İncelemesi 51
4.2.1.2. Örnek 1: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 54
4.2.1.3. Örnek 1: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 55
4.2.2.1. Örnek 2: Başlık İncelemesi 61
4.2.2.2. Örnek 2: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 63
4.2.2.3. Örnek 2: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 64
4.2.3.1. Örnek 3: Başlık İncelemesi 67
4.2.3.2. Örnek 3: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 68
4.2.3.3. Örnek 3: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 69
4.2.4. Örnek 4 72

4.2.4.1. Örnek 4: Başlık İncelemesi 73
4.2.4.2. Örnek 4: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 73
4.2.4.3. Örnek 4: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 74
4.2.5. Örnek 5 77
4.2.5.1. Örnek 5: Başlık İncelemesi 78
4.2.5.2. Örnek 5: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 79
4.2.5.3. Örnek 5: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 81
4.2.6. Örnek 6 82
4.2.6.1. Örnek 6: Başlık İncelemesi 83
4.2.6.2. Örnek 6: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 84
4.2.6.3. Örnek 6: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 86
4.2.7. Örnek 7 88
4.2.7.1. Örnek 7: Başlık İncelemesi 89
4.2.7.2. Örnek 7: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 90
4.2.7.3. Örnek 7: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 92
4.2.8. Örnek 8 94
4.2.8.1. Örnek 8: Başlık İncelemesi 95
4.2.8.2. Örnek 8: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 98
4.2.8.3. Örnek 8: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 100
4.2.9. Örnek 9 102
4.2.9.1. Örnek 9: Başlık İncelemesi 103
4.2.9.2. Örnek 9: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 104
4.2.9.3. Örnek 9: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 107
4.2.10. Örnek 10 110
4.2.10.1. Örnek 10: Başlık İncelemesi 112
4.2.10.2. Örnek 10: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 113
4.2.10.3. Örnek 10: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 115
4.2.11. Örnek 11 118
4.2.11.1. Örnek 11: Başlık İncelemesi 119
4.2.11.2. Örnek 11: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 120
4.2.11.3.Örnek 11: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 122
4.2.12. Örnek 12 124
4.2.12.1. Örnek 12: Başlık İncelemesi 125

4.2.12.2. Örnek 12: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 127
4.2.12.3. Örnek 12: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 128
4.2.13. Örnek 13 130
4.2.13.1. Örnek 13: Başlık İncelemesi 131
4.2.13.2. Örnek 13: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 132
4.2.13.3. Örnek 13: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 134
4.2.14. Örnek 14 137
4.2.14.1. Örnek 14: Başlık İncelemesi 138
4.2.14.2. Örnek 14: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 139
4.2.14.3. Örnek 14: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 140
4.2.15. Örnek 15 143
4.2.15.1. Örnek 15: Başlık İncelemesi 144
4.2.15.2. Örnek 15: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 145
4.2.15.3. Örnek 15: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 147
4.2.16. Örnek 16 149
4.2.16.1. Örnek 16: Başlık İncelemesi 150
4.2.16.2. Örnek 16: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 150
4.2.16.3. Örnek 16: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 152
4.2.17. Örnek 17 155
4.2.17.1. Örnek 17: Başlık İncelemesi 156
4.2.17.2. Örnek 17: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 156
4.2.17.3. Örnek 17: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 159
4.2.18. Örnek 18 161
4.2.18.1. Örnek 18: Başlık İncelemesi 162
4.2.18.2. Örnek 18: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 163
4.2.18.3. Örnek 18: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 165
4.2.19. Örnek 19 167
4.2.19.1. Örnek 19: Başlık İncelemesi 168
4.2.19.2. Örnek 19: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 169
4.2.19.3. Örnek 19: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 170
4.2.20. Örnek 20 174
4.2.20.1. Örnek 20: Başlık İncelemesi 175
4.2.20.2. Örnek 20: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 176

4.2.20.3. Örnek 20: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 178
4.2.21. Örnek 21 180
4.2.21.1. Örnek 21: Başlık İncelemesi 181
4.2.21.2. Örnek 21: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 182
4.2.21.3. Örnek 21: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 184
4.2.22. Örnek 22 186
4.2.22.1. Örnek 22: Başlık İncelemesi 188
4.2.22.2. Örnek 22: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 189
4.2.22.3. Örnek 22: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 191
4.2.23. Örnek 23 193
4.2.23.1. Örnek 23: Başlık İncelenmesi 194
4.2.23.2. Örnek 23: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 195
4.2.23.3. Örnek 23: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 197
4.2.24. Örnek 24 198
4.2.24.1. Örnek 24: Başlık İncelemesi 199
4.2.24.2. Örnek 24: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 200
4.2.24.3. Örnek 24: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 202
4.2.25. Örnek 25 204
4.2.25.1. Örnek 25: Başlık İncelemesi 205
4.2.25.2. Örnek 25: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi 206
4.2.25.3. Örnek 25: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi 208
4.3. Bulguların Değerlendirilmesi 209
4.3.1. Haberlerin İşlevler Odağından Değerlendirmesi 209
4.3.2. Haberlerin Eşik Bekçiliği Kavramı Üzerinden Değerlendirmesi 213
4.3.3. Haberlerin Journalator Kavramı Üzerinden Değerlendirmesi 214
5. SONUÇ VE TARTIŞMA 216
KAYNAKÇA 224

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Örnek 1 - Başlık İncelemesi 51
Tablo 2 : Örnek 2 - Başlık İncelemesi 61
Tablo 3: Örnek 3 - Başlık İncelemesi 67
Tablo 4: Örnek 4 - Başlık İncelemesi 73
Tablo 5: Örnek 5 - Başlık İncelemesi 78
Tablo 6: Örnek 6 - Başlık İncelemesi 83
Tablo 7: Örnek 7 - Başlık İncelemesi 89
Tablo 8: Örnek 8 - Başlık İncelemesi 95
Tablo 9: Örnek 9 - Başlık İncelemesi 103
Tablo 10: Örnek 10 - Başlık İncelemesi 112
Tablo 11: Örnek 11 - Başlık İncelemesi 119
Tablo 12: Örnek 12 - Başlık İncelemesi 125
Tablo 13: Örnek 13 - Başlık İncelemesi 131
Tablo 14: Örnek 14 - Başlık İncelemesi 138
Tablo 15: Örnek 15 - Başlık İncelemesi 144
Tablo 16: Örnek 16 - Başlık İncelemesi 150
Tablo 17: Örnek 17 - Başlık İncelemesi 156
Tablo 18: Örnek 18 - Başlık İncelemesi 162
Tablo 19: Örnek 19 - Başlık İncelemesi 168
Tablo 20: Örnek 20 - Başlık İncelemesi 175
Tablo 21: Örnek 21 - Başlık İncelemesi 181
Tablo 22: Örnek 22 - Başlık İncelemesi 188
Tablo 23: Örnek 23 - Başlık İncelemesi 194
Tablo 24: Örnek 24 - Başlık İncelemesi 199
Tablo 25: Örnek 25 - Başlık İncelemesi 205

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

BBC : British Broadcasting Corporation

BBC WS : British Broadcasting Corporation World Service

BM : Birleşmiş Milletler

EECV : Europe Ecologie Les Verts

EMA : Europe Must Act

HCR : High Commissioner for Refugees

MoDem : Mouvement démocrate

OHAL : Olağanüstü hâl

PEGIDA : Patriotische Europäer Gegen Islamisierung Des Abendlandes

STK : Sivil Toplum Kuruluşları

TDK : Türk Dil Kurumu

UDI : Union des démocrates et indépendants

UNICEF : United Nations International Children's Emergency Fund

USAK : Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu

1. GİRİŞ

Global dünyada haber, hem bireylerarası hem kültürlerarası iletişim kurma görevini yerine getirmektedir. Günümüzde çok çeşitli ve çok fazla bilginin hızla dolaşıma çıkması, yurttaş gazeteciliği, yerel medya vb. alternatif mecralardan elde edilen farklı bilgilerin ve yorumların kamuoyuna sunulması haberlere farklı bakış açılarının kazandırılmasına yol açmıştır. Bu bağlamda, haber kavramının eski ve yeni tanımları dikkate alındığında haberin farklı eyleyenlerin çabasının sonucunda ortaya çıktığı olgusu sık sık dile getirilir olmuştur. Bu ürünün ortaya çıkmasında kayda değer ve göz ardı edilemez bir rol üstlenen eyleyenlerden biri de haber çevirisidir. Haber çevirisi alanında yapılan çalışmalar genel olarak haber hazırlama ve yayınlanma sürecinde çevirinin görünmez bir eyleyen olarak nitelendirildiğini ortaya koymuştur. Öte yandan habercilik alanında çalışan gazetecilerin çeşitli haber kaynaklarından yapılan çevirileri "sözcüğü sözcüğüne" bir çeviri edimi olarak nitelendirmesi ve çevirinin haber hazırlama sürecinin yalnızca bir parçası olarak görülmesi çeviri pratiğinin oynadığı rolün belirsizliği ve görünmezliğine işaret etmiştir (Bielsa, Bassnett, 2009 ; Valdéon, 2010a). Bu durum haber çevirisi kavramının tanıtılmasında farklı görüşlerin ortaya çıkmasına yol açmakla beraber bu tür çevirinin amacı ve uygulanan stratejiler açısından da çeşitli kavramların ortaya konulmasına neden olmuştur.

Çeviribilim alanında haber çevirisi 2000'li yılların ortasından itibaren daha sistematik bir biçimde ilerdelenmeye başlayıp giderek artan sayıda araştırmacının dikkatini çekmiştir. Roberto A. Valdeón "Fifteen years of journalistic translation research and more" adlı çalışmasında 2000-2015 yılları arasında gerçekleşen çalışmaların literatürünü incelerken bu alanda yaygın olarak uygulanan ürün odaklı ve süreç odaklı yaklaşımlardan bahsetmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar çoğunlukla haberlerin metinsel bağlamda karşılaştırılması üzerine olup araştırma konusu olan haber metinlerinin ideolojik, etnografik, sosyo-kültürel ve kurumsal yönlerine ağırlık verildiği görülmüştür.

Türkiye'de gerçekleştirilen alanyazına yönelik olarak yapmış olduğumuz araştırmalarda gözlemlediğimiz bir diğer olgu da bugüne kadar yapılan çalışmalarda,

haber çevirisi alanında yaygın olarak kullanılan eşik bekçiliği, "transediting" ve "journalator" gibi kavramları ve haber çevirisi faaliyetinin işlevsel yönünü ön plana çıkartan çalışmalara çok sık rastlanmadığı yönündedir.

Dolayısıyla doktora tez çalışmamızın amacı 12 dilde haber sunan ve dünya çapında büyük bir okur kitlesine sahip olan Euronews haber medyası tarafından 2015-2016 yılları arasında yayınlanmış göç konulu Fransızca ve Türkçe haber örnekleri üzerinden, iki farklı kültüre sunulan haberlerin nasıl oluşturulduğunu ve sözkonusu iki dil arasındaki aktarım sırasında haber metinlerinin ne gibi değişikliklere uğradığını saptamaktır. Bu kapsamda tez çalışmamızda aşağıda belirttiğimiz soruların cevapları aranacaktır:

- Aynı haber medyası tarafından iki farklı kültür uzamında yer alan Frankofon ve Türkofon okurlara sunulan haberler nasıl aktarılmıştır?
- Bu aktarım sırasında haber metinleri hangi değişikliklere maruz kalmıştır?
- Haber medyasının eşik bekçiliği süreci bu haberlerin aktarımında ne denli etkili olmuştur?
- Haber çevirisi bağlamında çevirmenler ne derece belirgin ve görünür bir rol ifa etmiştir?

Bu sorulardan hareketle, çalışmanın uygulama bütüncesini oluşturmak üzere seçilen haber örnekleri üç aşamalı bir yöntemle incelenecektir. Sözkonusu haber örnekleri Christian Nord'un Dört İşlev Modeli ve "transediting" çerçevesinde işlenecek ve elde edilen bulgular eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları üzerinden açıklanmaya çalışılacaktır.

Bu bağlamda, tez çalışmasının birinci bölümünde çalışmanın amaç ve kapsamı, sorunsallar ve sınırlamalar ele alınacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde, tezin kuramsal ve kavramsal altyapısını oluşturan Dört İşlev Modeli ve haber çevirisi araştırmalarında kullanılan "transediting", eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları açıklanacaktır. Bu bölümde ilk olarak Christian Nord tarafından ortaya konulan Dört İşlev Modeli tanıtıldıktan sonra her işlev örnekler yardımıyla açıklanacaktır. Devamında haber çevirisi kavramı ele alınarak günümüze kadar bu alanda yapılan çalışmaların literatür taraması yapıldıktan sonra haber çevirisinde araştırma yaklaşımları ve kaynak-erek metin ikilemi konusu ele alınacaktır. Ardından haber çevirisi alanında yaygın bir biçimde kullanılan eşik bekçiliği, "transediting" ve "journalator" kavramları kapsamlı bir şekilde ele alınacaktır. Çalışmanın üçüncü bölümünde çalışmanın yöntemi açıklanacaktır. Haber örnekleri üç aşamadan oluşan

sözlüksel, anlamsal ve iletişimsel bir incelemeye tabi tutulacaktır. Çalışmanın dördüncü bölümünde uygulama başlığı altında göç olgusu ve Suriye göçü konularına değindikten sonra haber çevirisi örnekleri irdelenecektir. Ardından bulguların değerlendirilmesi başlığı altında haberlerin işlevini belirleyen, "transediting" sürecini açıklayan incelememizden elde ettiğimiz bulgular eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları üzerinden değerlendirilecektir. Çalışma sonuç ve tartışma bölümüyle sonlandırılacaktır.

Araştırmanın amacını dikkate alarak, olası değişkenleri kısıtlamak hedefiyle tek bir haber kaynağının ve konu başlığının kullanılmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bu doğrultuda, araştırma yalnızca Euronews haber kaynağında Fransızca ve Türkçe dillerinde yayınlanmış göç konulu haberlerin aktarımı üzerine odaklanacaktır. Çalışmamızın amacı haber çevirilerine yönelik bir "kalite" ve "nitelik" incelemesi olmadığı için haber çeviri metinleri belirli bir çeviri eleştirisi bağlamında ele alınmayacaktır. Çalışmamızın odağı metinsel aktarım düzeyinde haber aktarımı üzerinde olduğu için bu araştırmanın bir diğer ayağı olabilecek ideoloji kavramı tezin kapsamı dışında bırakılmıştır. Aynı zamanda bu tez çalışması metinsel düzeyinde kalındığı için okur odaklı bir araştırma yürütülmemiştir. Araştırmanın zamansal değişkenlerini olabildiğince sabit tutabilmek amacıyla da haber örnekleri dar bir zaman aralığı içinden seçilmiştir. Bu nedenle Euronews haber medyasında 2015-2016 yılları arasında yayınlanmış göç konulu haberlere odaklanılmıştır. Haber seçimi esnasında konumuzu daha da kısıtlamak amacıyla Suriye göçü konu başlığı dikkate alınmıştır. Söz konusu göç hareketliliği farklı ülkelerin basınında yer almaktadır. Haberlerin basında yer alma sıklığı dönemsel olarak değişkenlik göstermektedir. Haber örneklerinin seçimi iki önemli dönem dikkate alınarak yapılmıştır. Başlangıç noktası olarak belirlediğimiz 02 Eylül 2015 tarihinde, dünya basınında Aylan bebeğin ölüm haberi yer almıştı. Aylan bebek, ailesiyle beraber yasadışı yollarla Yunanistan'a geçmeye çalışan bir teknede bulunuyordu. Teknenin batması sonucunda kendisinin cansız bedeni Bodrum sahilinde bulunduktan sonra haber tüm dünyanın gündeminde yer almıştı. Bunun sonucunda dikkatler Suriyeli mülteci ve sığınmacılar üzerine çekilmişti. Ardından Mart 2016 tarihinde Avrupa ülkelerinin sınırları kapatma kararı bahsi geçen konunun tekrardan gündemde yer almasına yol açmıştı. Haber örnekleri bu iki dönüm noktası göz önüne bulundurularak 2015-2016 yılları arasından seçilmiştir.

2. KURAMSAL VE KAVRAMSAL BÜTÜNCE

2.1. Dört İşlev Modeli

Katarina Reiss ve Hans Vermeer'e (1984) göre bir metin, erek metinde hedeflenmiş olan işlev veya işlevlere yönelik çevirmelidir. Skopos kuramının öncülerinden biri olan Christian Nord'a göre bu hedefe ulaşmak için ilk önce "metin işlevinin" ne anlama geldiği ve metinde nasıl tespit edilebileceği konusunda mutabık kalmamız gerekmektedir. Metnin işlevi iki farklı faktör grubunun analizinden elde edilen pragmatik bir niteliktir. Bunlar metin dışı faktörlerden (metin yazarının kimliği, metin yazarının amacı, metnin okurları, metnin iletişim kurduğu araç, metnin üretildiği ve okunduğu mekan, zaman ve iletişimin sağlandığı gerekçe) ve metin içi faktörlerden (metnin konusu, metinde yer alan bilgiler, yazar tarafından varsayılan bilgi birikimi, metnin yapısı, metne eşlik eden dilötesi öğeler, metinde bulunan sözcüksel ve sözdizimsel özellikler ve parçaüstü tonlama ve prozodi) oluşmaktadır (Nord, 1997, 42).

Diğer bir deyişle, metin dışı faktörler, metni okumadan önce metnin işleviyle ilgili metnin alıcısının zihninde bir takım beklentilerin oluşmasına yol açabilmektedir. Alıcı, okuma sırasında metin içi faktörleri de göz önünde bulundurarak bahsi geçen beklentilerin doğru olup olmadığına dair bir onay işlemi gerçekleştirmektedir. Başarılı bir iletişim, bu beklentiler doğrultusunda hareket edilmesine ve davranılmasına dayanmaktadır. Buradan yola çıkarak, metinlerin yazın türüne göre sınıflandırılmasıyla söz konusu işlevlerin ne olabileceği konusunda daha isabetli bir karara varmanın mümkün olabileceği söylenebilir.

Bu çizgide, Nord metin işlevleri için "Dört İşlev Modeli" adlı bir model ortaya koymuştur. Nord bu modelin çıkış noktası olarak Karl Bühler'in “Organon modeli”’ni ve Roman Jakonson'un “Dil İşlevleri Modeli”’ni işaret eder (2005, 19).

Karl Bühler, yirminci yüzyılın en önemli Alman psikolog ve dilbilimcilerinden biridir. Bühler psikoloji dalında Gestalt psikolojisi ve dilbilimde Organon modeli çalışmalarıyla tanınır. Bühler, Platon’un araçsal yaklaşımından yola çıkarak iletişim

işlevini betimleyen bir model ortaya koyar. Bahsi geçen araçsal yaklaşıma göre dilin asıl amacı iletişim kurmaktır. Bühler dili, Yunanca bir terim olan "organon" üzerinden tanımlamaktadır. Yunanca'da "organon" "araç" anlamına gelmektedir. Bühler'e göre bir bireyin diğer bireyler ile iletişim kurmada kullandığı araç dildir. Dolayısıyla Bühler davranışçı ruhbilim doğrultulu "Organon Modelinde" dilde başlıca üç işlev belirler: göndergesel, anlatımsal ve duyumsal.

Roman Jakobson, yirminci yüzyılın yapısalcı dilbilim önderleri arasında yer alan Rus düşünürdür. Bireylerarası iletişimin dilbilimsel modelinin ana hatları Jakobson tarafından 1960 yılında çizilmiştir. Jakobson, otuzlu yıllarda Bühler tarafından ortaya konan modeli temel alarak kodlar ve toplumsal bağlamları içinde barındıran ve önemlerini vurgulayan bir sözlü iletişim modeli ileri sürmüştür. Jakobson'un modelinde Bühler'in modelindeki üç öğeye ilaveten üç öğe daha eklenir: ilişkisel, dil ötesi ve şiirsel işlev.

Nord kendi modelini tasarlarken Jakobson'un tanımladığı dil ötesi işlevi, göndergesel işlevin bir alt işlevi olarak nitelendirir. Nord'un bakış açısına göre şiirsel işlev genellikle tek başına ortaya çıkan bir işlevden ziyade göndergesel veya duyumsal işlevi desteklemek hedefiyle kullanılan bir işlev olarak sınıflandırılmalıdır (Nord, 2007, 54). Dolayısıyla Nord Dört İşlev Modeli'ni ilişkisel, göndergesel, anlatımsal ve duyumsal işlevlerle oluşturur.

2.1.1. İlşkisel İşlev

İlişkisel işlevin amacı kültürlerarası iletişim alanında gönderici ve alıcı arasındaki iletişimi kurmak, devam ettirmek ve sonlandırmaktır. İlişkisel işlevin temel gereksinimleri iletişimi kurmak (selamlaşmak, resmi veya gayri resmi konuşmaların başlangıç cümleleri, yazıların önsöz ve giriş paragrafı, kitapların kapağı veya haber başlıkları), iletişim kanalını açık tutmak (üstsöylemler, bağlaçlar, gövde metinler), iletişimi sonlandırmak (vedalaşmak, yazıların sonuç paragrafı, kitapların sonsözü) olarak tanımlanabilir (Nord, 2006, 48).

Gönderici ve alıcı arasında kurulan ilişkisel işlev belirli ortak davranış ve adetlere dayanmaktadır. Yüz yüze iletişimde "durumsal belirticiler" iletişim sağlamaya yardımcı olmaktadır. Ancak yazılı metinlerde bunlar belirgin olmayabilir. Nord'a göre kültürlerarası iletişimde gönderici ve alıcının kültürlerindeki kültürel unsurlarının aynı veya benzer olması ve iletilen mesajın içindeki ilişkisel öğelerin açıkça belirtilmesi

takdirde aktarılması amaçlanan mesaj, alıcı tarafından doğru biçimde yorumlanabilir (Nord, 2006, 52).

Bu durumu örneklendirmek açısından Fransızca ve Türkçe'de aşağı yukarı aynı anlama gelebilecek iki atasözünü ele alalım: "Haydan gelen huya gider /Ce qui vient de la flûte s'en va vers le tambour."

Türkçe atasözü içinde geçen "Hay" ve "Hû" sözcükleri "Allah" demektir. Yani bu atasözü, Allah'tan gelen, yine Allah'a gider anlamındadır. Ancak halk arasında zamanla mecazi bir anlam kazanarak akıllarda kalmıştır. Deyimin halk arasındaki anlamı, doğuştan yani Hak'tan dolayı elde edilen her tür kazanç gibi kolayca kazanılan, emek vermeden elde edilen her şeyin yine aynı biçimde hemen kaybedilebileceği, kıymetinin olmayacağı şeklindedir. Kısaca söylemek gerekirse bu deyim Allah'tan gelen Allah'a gider kişinin bunda bahsi olmaz anlamına gelen bir deyimdir.

Aynı anlama gelen Fransızca atasözünün içinde geçen flüt ve davul sözcüklerinin seçilmesiyle ilgili olarak müzisyenlerin genelde çok para harcayan insanlar oldukları ve davulun bir para sandığı gibi olduğu ve paranın da her vuruştan sonra sandığın içinde geri döndüğü yönünde yorumlar mevcuttur. Yani müzikten kazanılan yine müziğe döner. Bu atasözü çok kazanç sağlamadan elde edilenle kişi ancak kendini döndürür anlamı taşır.

Bu örnekte de görüldüğü gibi sözkonusu atasözlerini anlamak için, mesajların alıcılarının atasözlerinde geçen sözcükleri tanımaları yetersiz kalır, bu sözcüklerin yan ve kültürel anlamlarına da hakim olmaları gerekir. Bu bağlamda, genel olarak yakın veya ortak kültürel değerlere sahip halklar arasında benzer kavram ve sözcükler kullanıldığı için bu tür ileti durumlarında mesajların aktarılması daha kolay olur.

2.1.2. Göndergesel İşlev

Göndergesel işlev, gerçek veya kurgusal bir dünyanın içinde yer alan nesneler ve olaylara verilen referansları ve göndermeleri içermektedir. Verilen referanslar metnin içinde bulunan nesne veya olaya göre farklılık gösterip betimleyici, üstdilci, eğitici vb. alt işlevlere ayrılmaktadır (Nord, 2006, 48). Göndergesel işlevin en önemli gereksinimi önceden bilinen veya bilindiği varsayılan bilgi ve yeni bilgi arasındaki dengenin sağlanmasıdır. Bu denge herhangi bir sebepten dolayı sağlanmadığında veya yanlış kurulduğunda gönderici ve alıcı arasındaki iletişimde kopukluk

yaşanabilmektedir. Dolayısıyla bu işleve başvuru yapılırken bu işlevin, ortak dünya bilgisine, metnin bağlamına veya belli bir kültürle ilgili bilgilere dayalı olduğu hususunu göz önünde buldurulmak gerekmektedir (Nord, 2005, 21).

Nord'a göre kültürlerarası iletişim esnasında metindeki bilgi ve göndergelerin açık ve tanıdık olması, herhangi bir ön bilgiye ihtiyaç duyulmaması, gönderge hakkında gönderici ve alıcının yeterince bilgi sahibi olması gereklidir; herhangi bir bilgi eksikliği durumunda, durumsal belirticilerin bu eksikliği gidermesi halinde göndergesel işlevin alıcıya doğru bir biçimde aktarılması mümkün olur (Nord, 2006, 53). Kısaca özetlersek göndergesel işlev iki tür bilgiye dayanarak işlev görmektedir: metinde açıkça ifade edilen bilgi ve bilindiği varsayılması nedeniyle metinde açıkça ifade edilmeyen bilgi (Nord, 2006, 53). Nord'un bakış açısına göre yeni bilgi ve önceden bilindiği varsayılan bilgi arasında bir denge sağlanmadığında metindeki mesajın aktarımında sorun yaşanacaktır. Ön bilgi olarak sınıflandırdığımız bilgilerde eksiklik olursa, yüz yüze iletişimde durumsal belirticiler bu bilgi eksikliğinin giderilmesine yardımcı olabilir fakat yazılı metinlerde böyle bir durum söz konusu olmadığından metindeki göndergeler başka herhangi bir öğeden yardım almadan bu bilgi eksikliğini gidermelidir (Nord, 2006).

Durumsal belirticilerin farklı metin türlerinde farklı biçimde ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Örneğin metin alıcı için tanıdık olmayan bir ürün veya sürece işaret ettiği zaman, ürünün teknik özellikleri anlatılır ve göndergesel işlevin bir alt işlevi olan betimleyici işleve başvurulur (Nord, 2006, 48). Bu durumda ürünün yanında verilen kısa başlangıç kılavuzu, kullanıcı el kitabı hatta kurulum için gelen teknik servis elemanın verdiği bilgilerin tamamı farklı durumsal belirticiler olarak belirlenebilmektedir.

Bu durumu bir örnekle açıklamak için Türk ve Fransız mutfak kültürüne ait öğelerden bahsedebiliriz: Türk mutfağına özgü bir yemek olan "güveç yemeğinin" eşdeğeri olarak malzeme ve pişirme tarzı açısından Fransız mutfağından "pot au fau", "cassoulet" veya "casserole" yemekleri gösterilebilir. Fakat özünde birbirinden farklı bu yemekler bir metinde yer aldığında, okura yönelik olarak okurun kültürel uzamına özgün kimi kısa dipnotlardan yardım alındığında anlam netlik kazanır ve gönderici ve alıcı arasındaki iletişim daha sağlam bir biçimde kurulur.

2.1.3. Anlatımsal İşlev

Anlatımsal işlev, göndericinin dünyadaki nesneler ve olaylara karşı sergilediği tavrı ifade eder (Nord, 2006, 54). Bu işlevin tamamen gönderici yönlü olmasından dolayı öznel bir bakış açısı sergilediğini söylemek mümkündür. Anlatımsal işlev, iletişim nesnesi, beyan edilen hisler, değerlendirmeler ve sergilenen tavırlara göre iki farklı kategoriye ayrılır: Duygusal ve değerlendirici. Gönderici gerçekleşmiş bir olay veya okuduğu bir metinle ilgili kendi duygu ve hislerini ifade ederken duygusal işleve ve söz konusu olay veya metni değerlendirirken değerlendirici işleve başvurmaktadır. Bu işlevin temeli tamamen gönderici yönlü olmasına dayalı olduğu için, göndericinin sergilediği tavırların ve ifade ettiği düşüncelerin gönderici ve alıcı arasında ortak varsayılan değer sistemine bağlı olması önem arz etmektedir.

Nord'un bakış açısına göre kültürlerarası iletişimde metindeki sözcenin açık olması ve bahsi geçen sözcenin dolaylı olarak gönderici ve alıcının kültüründeki ortak değerlere atıfta bulunması anlatımsal işlevin doğru aktarımına sebep olur (Nord, 2006, 54).

Cumhuriyet dönemi şairi Özdemir Asaf'ın *Çiçek Senfonisi-Toplu Şiirler* (2008) eserindeki *Boğaz* gezintisi adlı şiiri hem İstanbul'da bulunan yerler hem de bu şehre özgü öğeleri içermektedir.

Çekip almış kuşların kanatlarından rüzgârını

Asırlık rüyalarında yalılar.

Uykuların mahmurluğu saçaklarını sarmış.

Saz sesleri gelmiyor kıyılarından.

Ne geçen yazlardan haber var,

Ne gelecek baharlardan.

Kim bilir kaç deniz geçmiş uykularından...

Baş başa kalmış iki Hisar

Beklemekte sönük sahilleri.

Artık eski harpleri anlatır taş duvarlar

Kıyılarından geçen balıklara.

O balıklar ki, dedeleri

Şarkılarla beslenmişti geceleri.

Şimdi sulara düşen çürümüş tahtalar

Dalgalarda son oltanın yemleri.

Şiirden yukarıda alıntılamış olduğumuz bölümde yer alan "iki hisar", "kıyılardan gelen saz sesleri", "yalılar" ve "oltanın yemleri" vb. ifadeler, İstanbul Boğazını akla getirmektedir. Şair bahsi geçen anlatımsal öğeleri kullanarak Boğazın eski güzelliklerini yad eder ve bu günlere duyduğu özlemi ifade ederek duygusal işleve başvurur. Ancak bu ifadelerin çağrıştırdığı görüntüler sadece bu şehri bilen, hatta şehrin tarihi ve eski günleri hakkında bir fikri olan belirli bir okur kitlesi için geçerlidir. Aynı dili konuşan bireyler içinde bile bu deneyimi daha önce yaşamamış, şehri bilmeyen, tarihini tanımayan kişilerin yazarın düşünce ve duygularına ortak olmaları mümkün gözükmemektedir. Bu durumda mesaj aktarımında yalnızca anlatımların değil göndergelerin de önemli bir rol ifa ettiği söylenebilir, dolayısıyla kültürlerarası iletişimde benzeri durumlarda sadece anlatımsal işlevin yetersiz kaldığı ve göndergesel işleve de başvuru yapılarak mesajı alıcıya aktarmanın mümkün olduğu söylenebilir.

2.1.4. Duyumsal İşlev

Duyumsal işlev, gönderici ve alıcı arasındaki ortak deneyim, duygusallık, dünya görüşü ve kültürel bilgi, his, değerler vb. öğelere dayanan bir işlev olarak tanımlanmaktadır (Nord, 2006, 55). Duyumsal işlev, anlatımsal işlevde olduğu gibi öznel bir özelliğe sahiptir zira gönderici bu işleve başvuru yaparken alıcıyı belli bir davranışı sergilemeye veya belirli bir yönde yanıt vermeye ikna etme çabasındadır. Bu durumda alıcının da bu işbirliğine hazır ve istekli olması ve gerekli bilgi ve yeteneklere sahip olması önem arz etmektedir.

Kültürlerarası iletişimde bu işlevin yerine gelmesi için, gönderici ve alıcının aynı deneyim, duygu, vb. öğeleri paylaşıyor olması gerekmektedir (Nord, 2006, 55).

Örneğin, Orhan Pamuk'un *Kara Kitap* adlı yapıtı çok fazla sayıda kültürel unsur ve özellikle İstanbul'a özgü öğeler içermektedir. Bu özelliklerin ve kültürel öğelerin içerdiği anlamı bütünüyle hissetmek için kitabı okuyan okurların yaşamlarında en azından bir kez İstanbul'da bulunmuş olmaları gerekir. Bu nedenle daha geniş bir okur kitlesine ulaşabilmek için bahsi geçen kültürel öğeler dipnot gibi metinötesi yazım

tekniklerine başvurularak anlatılabilir; sonuç olarak duyumsal işlev göndergesel işleve dönüştürülerek metnin işlevi alıcıya aktarılabilir.

2.1.5. Haber Çevirisi Odağında Dört İşlev Modeli

Dört işlev modeline ve Skopos kuramına yöneltilen kimi eleştirilere cevap vermek için Nord *Translating as a Purposeful Activity* (1997) başlıklı çalışmasını kaleme almıştır. Bu çerçevede özellikle dört eleştirinin konumuz açısından ayrıntılandırılmasının yerine olacağını düşünmekteyiz.

İşlevsellik ve Skopos Kuramı'na yapılan ilk eleştiri bahsi geçen kuramların temelinde tüm eylemlerin bir amaca yönelik yapıldığı düşüncesinin yer almasıdır. Buna örnek olarak sanat eserlerinin veya edebi metinlerin herhangi bir amaç olmaksızın yaratıldığından söz edilir. Nord bu eleştiriye yanıt olarak Vermeer'in eylem tanımından yararlanır. Vermeer'e göre herhangi bir amaç veya niyet göstermeyen bir davranış eylem olarak dikkate alınamaz. Buradan yola çıkarak, Vermeer'e göre, eylemlerin tek başlarına belirli bir amaç ortaya koymadığını, eylemlere amaç atfedenlerin bu eylemlere katılan katılımcıların veya gözlemcilerin yorumları olduğunu söyleyebiliriz. Belirli bir eylemin amaçlı bir eylem niteliğinde yorumlanabilmesi için bahsi geçen eylemin bir veya birden fazla olası eylem türü arasında özgürce seçilmesi gerekmektedir (Nord, 1997, 110). Dolayısıyla çeviri edimi esnasında metnin özellik ve işlevleri ve aynı zamanda okurların beklentileri doğrultusunda kararlar alındığı göz önünde bulundurulursa çeviri edimi amaca yönelik gerçekleştirilen bir eylem olarak kabul edilebilir.

İkinci eleştiri ise yukarıdaki eleştirinin bir alt kategorisi olarak nitelendirilebilmektedir. Eleştiri yapanlar, tüm eylemlerinin bir amacının olmadığını savunanlar tüm çevirilerin de bir amaca yönelik yapılmadığı düşüncesindedirler. Nord burada ortaya konulmuş üç farklı iddiadan bahsetmektedir. Birinci iddiaya göre bir çevirmenin kaynak metnin içeriğini çevirirken herhangi bir niyeti yoktur (Newmark'tan aktaran Nord, 1997, 110). Nord'a göre bazı durumlarda kaynak metnin içeriğini çevirmek çevirmenin olası amaçları arasında tercih edebileceği seçeneklerden biridir, satır arasını çevirmek ise diğer bir seçenektir. Nitekim eğer bir çevirmen iki olası seçenek arasında bir seçim yapıyorsa bu seçim bir amaç veya niyete göre yapılmalıdır.

İkinci iddia ise belli bir çeviri amacının olası çeviri yöntemlerini ve buna bağlı olarak erek metninin olası yorumlamalarını kısıtlayacağı iddiasıdır. (Newmark'tan aktaran

Nord, 1997, 110). Nord'un bu iddiaya yanıtı belirli bir çeviri yorumundan yola çıkıldığında da muhtemel başka yorumlamaların göz ardı edildiğidir (Nord, 1997, 111). Dolayısıyla ortaya konulan iddianın aksine, erek metnin olası yorumlamaları sınırlı kalmak yerine erek metnin farklı okurlara, farklı beklenti ve işlevleri göz önüne bulundurularak farklı yorumlama biçimleriyle sunulduğunu ve bir yorumlama çeşitliğinin söz konusu olduğunu söylemek mümkündür. Üçüncü iddiaya göre çeviri sürecinde, çevirmen, özgün bir okur kitlesini düşünmeden çeviri yapmaktadır. Nord'a göre çevirmen çoğu durumda özgün bir okur kitlesini düşünmese bile bu konuyla ilgili belirli bir fikirle hareket eder. Zira çevirmen kendini anlaşılır bir biçimde ifade edebilmek için belirli seçimleri biliçli veya bilinçsiz bir şekilde öngördüğü belirli bir prototip okur kitlesine göre gerçekleştirmektedir (Nord, 1997, 111).

İşlevselliğe yönelik yapılan üçüncü eleştiri, işlevsel yaklaşımların erek okur kitlesinin ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alırken aslında kaynak metnin kutsallığını göz ardı ettiklerini öne sürmektedir. Nord'a göre bu eleştirinin kaynağı Vermeer'in kaynak metni "tahttan indirme" iddiası olabilir (1997, 120). Ancak burada tahttan indirmekten kasıt kaynak metnin dilbilimsel ve biçimsel özelliklerinin çeviri edimi için yegane kıstas olmadığıdır. Zira Nord'un bakış açısına göre işlevsel yaklaşımlarda metnin mahiyeti sosyolojik bir bakış açısına dayalıdır. Kaynak metin, zaman, mekan ve okurdan oluşan birçok farklı değişkenin ürünüdür ve bu metin erek kültüre aktarılırken bu değişkenler yeni bir ortamda tekrardan belirlenmektedir. Nord'un ifadesiyle metnin işlevi metin dışı ve metnin içi faktörlerin sentezi sonucunda ortaya çıkan bir öğedir (Nord, 1997, 111).

Son eleştiri ise, işlevselliğin bir tür uyarlama kuramı olduğunu ileri sürmektedir. Eğer çeviri ediminde yegâne kıstas kaynak metin değilse odak noktası doğal olarak okur kitlesi ve erek kültürün durumu olmalıdır. Nord'a göre işlevselliğin bu perspektif değişiminin vurgulanması sırasında kaynak metnin işlevselliğini korumak için daha çok uyarlamalar öne sürülmüş olabilir. Dolayısıyla işlevsel modellerin esasen uyarlama modelleri olduklarına dair bir izlenimden bahsedilebilir. Ancak bu izlenim Nord'a göre sadece bir "algıda seçicilikten" ibarettir, zira büyük bir bilgi önermesiyle karşı karşıya kaldığımızda ilgimizi çeken veya karşı görüşe sahip olduğumuz bilgilere dikkat ederiz (1997, 120).

Edwin Gentzler 1998 yılında Nord'un *Translating as a Purposeful Activity* adlı çalışmasına cevaben yazdığı eleştiride çoğu edebi çeviri eğitim modelinin ideal bir

yazar/okur modeline dayalı olduğuna işaret eder. Gentzler'e göre işlevsel yaklaşımlar daha gerçekçi kabul edilebilirler ve çeviri ediminin yanı sıra zaman, ücret ve okur beklentileri vb. benzeri değişkenlerin de dikkate alınması gerekir. Dolayısıyla Gentzler bahsi geçen yaklaşımların çeviribilimde "kültürel dönüş" kavramını ilk ortaya koyan yaklaşımların arasında yer aldığını beyan etmektedir. Gentzler'e göre bu yaklaşım iki önemli noktaya değinmektedir. İşlevsel yaklaşımlar iletişimin hedeflediği amaca ulaşılmasını sağladığı sürece sadakat/serbestlik ikilemine ilişkin her iki bakış açısının doğruluğunu ortaya koyabilme kabiliyetine sahiptir (Gentzler, 1998, 269). Diğer nokta ise işlevsel yaklaşımlar sayesinde çevirmen kültür üretiminde aktif bir rol ifa etme şansını elde edebilir. Aynı zamanda bu yaklaşım sayesinde çevirmenlerin metin seçme süreci, metin özelliklerini belirlemeleri ve yeni düşünceleri farklı kültürlere tanıtmaları gibi süreçler araştırmacılar tarafından daha iyi bir biçimde algılanabilir (Gentzler, 1998, 269).

Gentzler'in bahsettiği gibi bir iletişimin uygunluğunu her zaman amacına ulaşmak olarak varsaydığımızda erek metnin kültürü büyük bir önem arz eder. Buradan da haber çevirisi kavramına gelebiliriz. Nord'un çeviri edimindeki "amaç" vurgusu aklımıza haber çevirisi süreçlerinin mekanizmasını getirmektedir. Bu süreçlerde odak her zaman erek metnin okurunda olmakta, haber ve bilgi aktarımı amacı eylemi yönlendirmektedir. Gentzler'e göre bu bakış açısı çevirmenleri güçlü bir konuma taşımaktadır zira çevirmenler hangi bilgilerin önemli olduğu ve erek kültüre aktarma biçimine karar veren bireyler haline gelmektedir (Gentzler, 1998, 268). Dolayısıyla işlevsel yaklaşımlarda çevirmenin bir karar mekanizması haline gelmesinin çevirideki sadakat konusuna farklı bir bakış açısı kazandırdığını ifade etmek mümkündür.

Nord işlevsellikten bahsederken aynı zamanda çeviride sadakat konusuna da yeni bir perspektiften bakmaya çalışmaktadır. Nord'a göre çeviri ediminde sadakat çevirmenlerin hem kaynak ve erek metine hem de bu sürece dahil olan diğer eyleyenlere karşı duydukları bir duygudur. Böyle bakıldığında, çeviride sadakat kavramı birey/metin arasında bir ilişkiden ziyade bireylerarası bir ilişkidir. Bu durum özellikle haber çevirisi alanında büyük bir önem taşımaktadır zira bu tür metinlerde, bilgi aktarımının ön planda olması, bu aktarımın hedef kitleye göre yapılması ve farklı eyleyenlerin etkisi altında kalması sadakat kavramının bireylerarası bir bakış açısıyla ele alınması gerektiğini düşündürür.

Nord'un Dört İşlev Modeli'nde tanımladığı işlevlere ilişkin bir değerlendirme yaptığımızda, haber metinlerinin çevirisiyle ilgili şu koşulları tanımlamak mümkündür. Haber metinlerinin aktarımında bilgi paylaşımı ve mesaj iletimi önemli bir rol oynadığı için "işlev" bu çeviri türünde öne çıkan bir unsur olarak görülebilmektedir. Haber metinlerinde bu dört işleve rastlamak mümkündür. Hatta aynı haber metni içinde bu dört işlevin iki ya da üçünü de görebiliriz. Tüm bu işlevlerin iki farklı kültüre ait okur kitlesi arasındaki iletişimi sağlama noktasında etkili olabilmesi için hemen tüm işlevlerde öne çıkan kimi koşulların sağlanması, Nord'un ifadesiyle tanımlarsak gönderici ve alıcı arasında ortak görüş, bilgi, kültürel ve duygusal değerler olması ve "ortak" bir zemin yokluğunda ya da bu "ortak" zeminin yeterince "güçlü" olmaması durumunda göndericinin durumsal belirticiler vb. stratejilerle bilgi ve mesaj aktarımını güçlendirmesi gerekmektedir.

2.2. Haber Çevirisi

Araştırmacılar tarih boyunca haber kavramını farklı biçimlerde tanımlamaya çalışmışlardır. Yaygın bir tanım 1964 yılında Walter Gieber tarafından ortaya konulmuştur. Gieber'e göre "haber gazetecilerin yarattığıdır" (Gieber, 1964). Bu tanıma göre bir olayın haber olma veya olmama kararı gazeteciler tarafından verilmektedir. Gieber'in bakış açısına göre "haber bağımsız bir varlığa sahip değildir; haber, haber toplayanların (veya haber düzenleyenlerin) bürokrasisi sonucunda ortaya çıkan bir üründür" (Gieber, 1964, 223).

Bu ürünün ortaya çıkmasında kayda değer ve göz ardı edilemez bir rol oynayan eyleyenlerden biri çeviri edimidir. Çeviribilim alanında haber çevirisi daha çok "sistematik bir biçimde" 2000 yılların ortasından itibaren incelenmeye başlamıştır (Davier, 2018, 69). Roberto A. Valdéon "Fifteen years of journalistic translation research and more" (2015) ve "Journalistic translation research goes global: theoretical and methodological considerations five years on" (2020) adlı çalışmalarında haber çevirisinin, çeviribilim araştırmaları içinde diğer araştırma konularına kıyasla daha az yer bulduğu saptamasında bulunmaktadır. Haber çevirisini konu alan araştırmalarda genel olarak haber hazırlama ve yayınlanma sürecinde çevirinin görünmez bir eyleyen olarak nitelendirildiği belirtilmektedir (Valdeón, 2015; Valdeón 2018; Valdeón 2020). Bu çalışmalardan çıkan bir başka sonuç da, habercilik alanında çalışan gazetecilerin haber kaynağından yapılan çevirileri "sözcüğü sözcüğüne" bir çeviri pratiği olarak

nitelendirmeleri ve bu edimi sadece haber hazırlama sürecinin bir parçası olarak görüyor olmalarıdır (Bielsa, Bassnett, 2009; Gambier, 2010; Valdéon 2010a). Bu süreçte çevirinin ifa ettiği rolün belirsizliği ve görünmezliği haber çevirisi kavramının tanımlanmasında çeşitli ve farklı görüşlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır (Bielsa, Bassnett, 2009).

Kayo Matsushita *When News Travels East: Translation Practices by Japanese Newspapers* (2019) adlı çalışmasında bu alanın "keşfedilmemiş" olma nedeninin "global haber toplama, haber üretme ve haber yayınlama sürecinde çevirinin diliçi ve çokdilli bir edim olmasına ve kimi durumlarda görünmez olmasına" bağlamaktadır (2019, 27). Dolayısıyla uluslararası haber üretim alanında çeviri "yeniden yazılmış haber metninin belirli bölümlerine yerleştirilmiş (ve çoğu zaman görünmez)" bir konumdadır (2019, 32).

Haber çevirisini tanımlamak ve uygulanan çeviri stratejilerini saptamak amacıyla Susan Bassnett "Bringing the news back home: strategies of acculturation and foreignization" (2005) adlı çalışmasında gazeteci (metin çevirisi yapan) ve yazılı çeviri yapan bir çevirmen arasında olduğundan daha çok benzerliğin bir gazeteci ve sözlü çevirmen arasında olduğu düşüncesini ileri sürmüştür. Bassnett'in bakış açısına göre bir gazeteci sıklıkla erek kültürün geleneklerine uygun bir biçimde bilgileri özetler, açımlama yapar, bilgi ekleme ve çıkartma yapar, bir tercüman da aynı şekilde "gerektiğinde bilgileri tekrardan şekillendirir, vurguları değiştirir, bilge ekleme ve çıkartma yapar" (2005, 125). Bassnett'e göre kültürleme, haber üretiminde mesajın hedef kitle tarafından anlaşılmasını sağlamaktadır. Bassnett ayrıca kültürlemenin önemli olduğunun altını çizmektedir (2005, 127). Lucile Davier 2015 yılındaki "Cultural translation in news agencies? A plea to broaden the definition of translation" çalışmasında haber çevirisi çerçevesinde, kültürel öğelerin çevirisinden ve kültürleme yaklaşımlarından söz etmiş ve Bassnett'i eleştirmiştir. Davier'e göre yerlileştirme/yabancılaştırma ikili stratejisi edebi çeviri bağlamında geliştirildiği için haber çevirisi araştırmaları için kullanılmaz. Davier'nin bir diğer eleştirisi de Bassnett'in araştırmasının saha çalışmasıyla desteklenmemiş olmasıdır (2015, 538). Çalışmanın devamında Davier Agence France Press ve Agence Télégraphique Suisse haberleri arasındaki nitel analizinden bahseder ve haber çevirisi alanında zaman, mekan, ekonomik kısıtlamalar ve okunabilirlik gibi faktörlerin dikkate alınması gerektiğinden ve kültürleme yaklaşımının işlevsel olmadığından söz eder (2015, 547).

Alberto Orengo (2005) ise haber çevirisi sırasında uygulanan değişim sürecini tanımlamak hedefiyle yerelleştirme kavramının bu alana dahil edilmesini önermiştir zira Orengo'nun bakış açısına göre "haber global kurumlar ağından (yani haber ajanslarından) sayısız yerel bağlama aktarılan bir üründür" (2005, 170). Diğer bir deyişle, haber "sayısız farklı kültürel ve toplumsal bağlam" için uyarlanmaktadır (2005, 169).

Haber çevirisi alanında çalışanların görünmez kimliği konusunu vurgulayan María José Hernandez Guerrero, Maria Josefina Tapia'dan alıntılayarak bu alanda çeviri yapanları "arka taraftaki çevirmenler" ve "düzeltmeleri yapanlar" olarak tanımlamaktadır (Hernandez Guerrero, 2005b, 157-58). Bu bakış açısının habercilik alanında çalışan gazetecilerin çeviri edimini "sözcüğü sözcüğüne çeviri" olarak görmelerinden ve haber hazırlama sürecini daha karmaşık ve çetrefilli bir süreç olarak değerlendirmelerinden kaynaklı olduğu söylenebilir.

Jerry Palmar (2009) haber çevirisi alanında araştırma yapmanın önemini vurgularken haber çevirisinin "kendi etkilerini yaratan bir söylem" olduğunu gerekçe olarak göstermiştir (2009, 186). Palmar'in düşüncesine göre haber çevirisi sırasında gerçekleşebilen anlam değişikliklerinin altında yatan neden haber toplama ve yayınlamada katkıda bulunan farklı kuruluşların müdahaleleri, okur tarafından doğrudan erişilen medya, haber ajansları (Batı ülkeleri dışındakiler devlet kontrolü altındadır) ve politik kuruluşlardır (devlet daireleri ve STK'lar) (2009, 187). Palmar'ın çalışmasında bahsettiği eyleyenlerin, haber çevirisinin tekyönlü bir edim olmadığını ve kurumsal öğeleri ve etkileri ortaya çıkardığını söyleyebiliriz.

Susan Bassnett 2005 yılındaki çalışmasında savunduğu "yerlileştirme/yabancılaştırma" stratejisini 2009 yılında Esperenca Bielsa ile beraber kaleme aldığı *Translation in Global News* adlı çalışmada da desteklemeye devam etmektedir. Yazarların bakış açısına göre haber çevirisinde uygulanan en önemli çeviri stratejisi "mutlak yerlileştirme"dir zira bir haber metni erek kültür okurları için uyarlanmalıdır (2009, 10). Bielsa ve Bassnett (2009) haber çevirisini diğer çeviri türlerinden ayırt eden özelliklerden bahsederken bu tür çevirinin amacının bilgi aktarımı olduğunu, bahsi geçen aktarımın amacının büyük bir kitleye ulaşmak olduğundan açık ve anlaşılır bir dilin kullanılması gerektiğini, haber çevirisinin spesifik coğrafi ve kültürel bir bağlamda yapıldığını ve bu sürecin önemli zaman ve alan kısıtlamalarına tabi tutulduğunu belirtirler. Haberin amacının, açık ve anlaşılır bir dille büyük bir kitleye

ulaşmak olduğu varsayıldığında, haber metninde değişiklikler yapılmasının önünün açıldığı düşünülebilir. Bielsa ve Bassnett'e göre global haber ajanslarında "bilgi bir dilden diğer dile aktarılırken yeni bağlamında düzenlenmekte/ düzelttirilmekte[1], tekrardan yazılmakta, şekillendirilmekte ve yeni bir kalıba sokulmaktadır; çeviri bu karmaşık sürecin yalnızca bir öğesidir" (2009, 11). Buradan yola çıkarak haber çevirisinin yalnızca çeviriden ibaret olmadığı, daha geniş yelpazeli bir faaliyet olup derleme, düzeltme ve tekrardan yazım gibi metinsel müdahaleleri de kapsadığını söylemek mümkündür. Bu durum, kaynak/erek metin tarzında bir ayrımın haber çevirisi alanında söz konusu olamayacağını akla getirmektedir. Zira haber metinlerinin herhangi bir dilde hazırlanması esnasında uygulanan metinsel, dilsel, kültürel ve biçemsel değişiklikler bu tür metinlerin dayandığı bir ilk kaynaktan söz edilmesini mümkün kılmamaktadır. Bielsa ve Bassnett'e göre "Haber çevirisi yapanlar, edebi çevirmenlerin aksine kaynak metne sadık kalmak zorunda değildirler" (2009, 65).

Hernandez Guerrero, *Traduccion y periodismo* adlı çalışmasında (2009) Anthony Pym'in 2004 yılındaki çalışmasına dayanarak haber çevirisi alanına değişmez ve değişen kaynak kavramını uygulamıştır. Yazara göre bilgilendirici metinler, yorumlayıcı metinler ve söyleyişiler değişen kaynaklar kategorisinde sınıflandırılır. Bunun sebebi ise çevirmen/editörlerin bu tür metinlerde bilgiye odaklanması ve metinleri okurun ihtiyaçlarına uygun bir biçimde değiştirebilme yetkisine sahip olmalarıdır. Değişmez kaynaklar kategorisi ise köşe yazıları ve saygın uzmanlar tarafından yazılan başyazıları içermektedir. Bu durumda telif hakları söz konusu olduğundan çevirmen veya editör değişiklik yapma yetkisine sahip değildir. Ancak Davier'nin (2017) belirttiği üzere bu ayırım her zaman yararlı olmayabilir.

Roberto A. Valdéon "Translating informative and persuasive texts" adlı çalışmasında, bilgilendirici metinlerin çevirisinden bahsederken bu tür metinlerin çevirisi sürecinde "metin çevirisinden ziyade bilgilerin çevirisinin" söz konusu olduğunun altını çizmektedir (2009, 79). Bilgilendirici metinlerde sözel ve görsel öğelerin iç içe geçmesi bahsi geçen öğelerin birbirinden ayrışmasını zorlaştırmaktadır. Dolayısıyla bu tür metinleri çokortamlı (multimodal) olarak tanımlamak mümkündür (Valdeón, 2009, 77). Bilgilendirici metinler aynı zamanda geçici bir geçerliliğe sahiptir, zira bu

[1] Çalışmanın bütüncesini oluşturan örneklerin analizi kapsamında saptanan metinsel değişiklikler göz önünde bulundurulduğunda "editing" sözlükbirimini, yaygın olarak kullanıldığı haliyle olduğu gibi bırakmak yerine, daha açıklayıcı olmak amacıyla, ilgili terimi Türkçe olarak "düzenleme/düzeltme" ikili terimiyle karşılamanın yerinde olacağı düşünülmüştür.

tür metinlerin içerdiği bilgiler her zaman değişkenlik gösterebilmektedir: Haber metinlerinde bu süre birkaç saat iken, reklamcılık sektöründe birkaç hafta veya ay, turistik rehberlerde veya belgesellerde birkaç yıl olarak belirlenebilmektedir (Valdeón, 2009, 78). Bunun yanı sıra haberin gündemde olma süresi de çok kısadır. Son dakika haberleri de dahil olmak üzere, bir haber metni gazetede bir gün gündemde kalırken bu durum televizyon veya haber ajanslarının web siteleri söz konusu olduğunda birkaç dakikaya kadar inebilen çok kısa bir süreyi kapsayabilmektedir (Valdeón, 2009). Bilgilendirici metinler iki farklı işleve sahiptir: bilgilendirici ve ikna edici. Bazı metinlerde, örneğin turistik broşürlerde bilgilerin sunuluş biçimi ikna edici işlevin ön plana çıkmasına yol açmaktadır (Valdeón, 2009, 77). Yukarıdaki tanımlar göz önüne bulundurulduğunda haber çevirisi sürecinde çevirinin sürecin yalnızca bir öğesi olduğu, metnin çeşitli değişikliklere maruz kaldığı ve farklı eyleyenlerin bakış açısının nihai ürün üzerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Yves Gambier'nin bakış açısına göre ise haber merkezlerinde çeviri terimi bir tabu olarak nitelendirilip "sözcüğü sözcüğüne" anlamında algılanmaktadır (2010, 16). Dolayısıyla modern dünyadaki gazetecilerin çeviriyi ikinci derecede bir faaliyet olarak gördüklerini söylemek mümkündür (Gambier, 2010, 16). Haber yazarları, dil uzmanı olmamalarına rağmen rutin bir şekilde çeviri yapmaktadırlar ancak eylemlerini "çeviri" olarak nitelendirmemektedirler (Holland, 2013, 337-338).

Roberto A. Valdeón "On the Use of the Term 'Translation' in Journalism Studies" (2018) adlı çalışmasında gazetecilik alanındaki araştırmacıların "çeviri" edimini "birebir çeviri" veya "sözcüğü sözcüğüne çeviri" anlamında kullandıklarını öne sürmektedir. Valdeón aynı çalışmada gazetecilik alanındaki araştırmacıların "çeviri" edimini tanımlamakta ve sınıflandırmakta da farklı görüşlere sahip olduklarını ifade etmektedir (Valdeón, 2018, 7).

Yazara göre iletişim bilimi ve gazetecilik alanındaki araştırmacılar, haber ve çeviri söz konusu olduğunda iki farklı tutum göstermektedir: Kendi çalışmalarında dil ve çeviri ediminden kısaca bahsetmek veya bu konuyu tamamen göz ardı etmek (Valdeón, 2020, 2). Örneğin, Bauman, Gillespie ve Sreberny "Transcultural Journalism and the Politics of Translation: Interrogating the BBC World Service" adlı çalışmalarının giriş bölümünde "İngilizce yazılmış haberlerin başka dillere geçirilmesi sürecinde metinlerin genel bir uygulama olarak "düz bir çeviriden geçirildiğini ya da vantrilokluk yapıldığını" belirtmektedirler (2011a, 136-137). Araştırmacıların

"vantrilokluk"tan kastının, bizim "transcodage" olarak nitelendirdiğimiz bir süreç olduğunu yani gerçek anlamda bir çeviriden söz etmeden, basit ve düz bir dil aktarımıyla yetinildiğini ve bir kopya metin ortaya çıkarılmasının söz konusu olduğunu düşünmekteyiz.

2.2.1. Haber Çevirisinde Araştırma Yaklaşımları

Roberto A. Valdeón 2015 yılında "Fifteen years of journalistic translation research and more" adlı çalışmasında haber çevirisi alanında 2000-2015 yılları arasında yapılan çalışmaların literatürünü toplamıştır. Valdeón bu alanda yapılan çalışmaları yeni ve daha geniş yelpazeli bir terimle tanımlamayı tercih etmiştir: "basın çevirisi araştırmaları" (2015, 634). Lucile Davier, Jerry Palmar'dan alıntılayarak (Palmar, 2011, 186) bu terimi şu biçimde açıklamaktadır: "Haber çevirisi "haber toplama ve yayınlama" sürecinde ortaya çıkan bir fenomendir. Basın çevirisi (örneğin: makale, köşe yazıları, yorumlar) tüm basın ürünlerini kapsamaktadır (2018, 69).

Valdeón (2015) Robert Holland'in elde ettiği bulgulara istinaden haber çevirisi alanında yapılan araştırmaları ürün odaklı ve süreç odaklı yaklaşım olarak iki kategoriye ayırmaktadır (2015, 646). Davier bahsi geçen yaklaşımlara alımlama odaklı yaklaşımı da eklemektedir (2018, 71). Ürün odaklı yaklaşımlar "çevirinin kendisine odaklanmaktadır (örneğin: çevirileri metin olarak inceleme, erek dildeki kaynak metinlerin ilişkisinin analizi). Süreç odaklı yaklaşımlar çevirinin "kim tarafından ve hangi bağlamda nasıl gerçekleştiğini" irdelemektedir (Holland, 2013, 335-336).

Ürün odaklı çalışmalardaki bakış açısı dilbilimsel veya metinsel/söylemsel analizler özelinde olup farklı dil çiftlerini kapsamaktadır. Valdeón (2015, 647) bu yöntemleri uygulayan kimi incelemelerden söz etmiştir örneğin Karoly (2012); Hernandez Gurrero, (2005a); Lee (2013); Davies (2006). Bahsi geçen çalışmalarda görüldüğü kadarıyla araştırma konusu daha ziyade haber başlıkları üzerinde olmuştur; bunun nedeni, başlıkların analizlerinin daha kolay olması olabileceği gibi başlıkların okurların dikkatini haberler üzerine çekmede anahtar bir konumda olmaları da olabilir. Yine gözlemlediğimiz bir diğer olgu da ürün odaklı araştırmalarda, haber ajansının editoryal düşüncesine uyumlu olması gayesiyle haber metinlerinin müdahalelere maruz kaldığı düşüncesi savunulmaktadır. Dolayısıyla haber üretim sürecini etkileyen ideolojik faktörlerin bu alandaki araştırmalarda merkezi bir konuma yerleştirildiğini söylemek olasıdır. Burada uygulanan iki temel kuram eleştirel dilbilim ve anlatı kuram

olmuştur. Valdeón (2015) bu çalışmalardan bir kaç örnek sunmuştur: Fairclough (1995), Hodge ve Kress (1993) ve Baker (2006).

Süreç odaklı yaklaşımlar bir önceki yaklaşıma kıyasla daha az çalışmanın konusu olmuştur (Valdeón, 2015, 648). Bielsa ve Bassnett *Translation in Global News* adlı çalışmalarında üç önemli uluslararası haber ajansının çeviri pratiğini etnografik bir bakış açısıyla incelemeye almışlardır. Bu çalışmanın daha sonra aynı türden araştırmalara öncülük yaptığı görülmüştür (Tesseur, 2013; Pan, 2014; Davier, 2017). Bu çalışmalarda, katılımcı odaklı yaklaşımlar söylem analiziyle birleştirilmiş ve çokdilli bağlamlarda üretilen haberin daha zengin bir biçimde algılanması amaçlanmıştır (Davier, 2018, 71). Li Pan 2014 yılında yürüttüğü çalışmasında bir Çin haber ajansının haberlerini inceleyip elde ettiği metin bazlı bulguların etnografik bir yaklaşımla tamamlanması gerektiğini ileri sürmüştür (2014, 547). Pan araştırmasında etkin eyleyenler arasındaki editoryal politikadan söz etmiştir. Valdeón'a göre (2015) Pan'ın araştırması komünizmle yönetilen bir ülkede haber çevirisinin farklılıklarını ortaya koymakla birlikte bu süreçte hem sadık bir çevirinin hem de devletin ideolojik ilkelerine bağlılığın talep edilmesinin ortaya koyulması sebebiyle alana farklı bir bakış açısı kazandırmıştır.

Aynı zamanda bir gazeteci olan Daniel Perrin 2013 yılında yayınladığı *The linguistics of newswriting* adlı çalışmasında uygulamalı dilbilim, etnografi ve iletişim bilimini birleştirmiş ve haber ve haber çevirisi alanında araştırma yapmanın dilbilimsel bir bakış açısıyla yapılması gerektiğini savunmuştur: "Toplumdilbilim uzmanları dil değiştirme ve çeviri sorunlarına daha duyarlı oldukları için diğer disiplinlerin uzmanlarına göre gazetecilerle işbirliği yapmak konusunda daha donanımlıdır" (2013, 43).

Holland'a göre "haber üretim ve yayın sürecine dahil edilenlerin çoğu için okurlar önem ifa etmektedir" (2013, 343). Kyle Conway ve Tetiana Vaskivska (2010) New York Times'da Rusya'daki yaşamla ilgili "Kremlin Rules" adı altında yayınlanmış metinleri bütünce olarak seçip okurların tepkilerini incelemişlerdir. Bahsi geçen çalışma, okurların metinlere verdiği yanıtlara ve okur yorumlarına odaklanmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde yazarlar gazetecilerin haberlerin kültürel öğelerini okurların beklentileri doğrultusunda düzenlediklerinde ve metinlere yapılan eklemeler ve çıkartmalarla ilgili kararlar aldıklarında kimi zaman eksikliklerin ve anlam kaymalarının hatta karşıtlıklarının meydana gelebileceğinin altını çizmiştir.

Dexin Tian ve Chin-Chung Chao (2012) ise haber ve medya güvenirliğini irdelemek amacıyla, Economist dergisinde yayınlanan Çin ile ilgili yazılan bir haber ve buna ilişkin 846 forum paylaşımını mercek altına almışlardır. Araştırmacılar söylem analizi ve çevrimiçi saha çalışması yöntemlerini kullanarak okurların tek bir haber metnine memnuniyetini/memnuniyetsizliğini analiz etmeye amaçlamıştır. Araştırmanın sonuç bölümünde haberin detaylı olmakla birlikte yanıltıcı resimlerin kullanılmış olması ve önyargılı ve doğruluğu kontrol edilemez bilgiler içermesi sebebiyle medya güvenirliği ve tarafsızlık gibi habercilik ilkelerinin çiğnendiği ileri sürülmüştür.

2.2.2. Haber Çevirisindeki Kaynak-Erek Metin İkilemi

Lucile Davier ve Luc Van Doorslear 2018 yılında "Translation without a source text: methodological issues in news translation" adlı çalışmalarında 2000'li yılların başından beri alanda yapılan çalışmaların başarı elde etmesine rağmen yöntemsel bir bakış açısıyla bakıldığında çoğu araştırmacının önemli bir sorunla karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir. Alanda çalışan araştırmacılar, izi sürülebilir bir kaynak metne, tamamına ya da belirli bir bölümüne ulaşmakta sorun yaşamaktadırlar. Bu nedenle Davier ve Van Doorslear "Bir kaynak metninin olmadığı durumlarda araştırmacılar çeviriyi nasıl inceleyebilirler?" sorusunu yöneltmişlerdir. Yazarlar haber hazırlama sürecinde birden fazla kaynaktan yararlanıldığını belirterek Bielsa ve Bassnett'in düşüncelerinden yararlanmıştır:

> "Haber üretiminde, bir haberin birden fazla kaynağı olabilir zira habercilik sürecinde yaratıcı ve yeniden yaratıcı yazımı birbirinden ayırmak çoğu zaman imkansızdır. Aslında, haber üretiminde, dilsel aktarım ve bilginin dönüşümü ayrılmaz bir şekilde birleşmiştir." (Bielsa ve Bassnett, 2009, 72-73).

Davier ve Van Doorslear, haber ajansları, medya ve STK'larda yazar, editör, düzeltme yapan gibi birçok kişinin tek bir haber üzerinde çalışması sebebiyle anonim haberlere rastlandığını ileri sürmektedirler (2018, 242). Dolayısıyla haberlerde daha yazar adı bile belirtilmezken çevirmen adının belirtilmemesi anlaşılır bir durumdur. Ji-Hae Kang'a göre haber çevirisi kolektif bir çabanın sonucunda ortaya çıkan bir metindir ve yayınlanan metin

> "Farklı rolleri üstlenmiş insanlar tarafından tekrar tekrar gerçekleşen dil aktarımı, kültürel uyarlama, redaksiyon, gözden geçirerek düzeltme, yerlileştirme, "düzenleme/düzeltme" ve diğer metinsel prosedürlerin sonucunda ortaya çıkan kolektif bir çabanın ürünüdür" (2007, 238).

Bir haber metninin çok kaynaklı ve çok yazarlı olma durumu aynı zamanda haber çevirisinin tanımlanmasını ve kaynak-erek metin arasındaki kıyaslamayı ve ilişkiyi

etkilemektedir (Davier, Van Doorslear, 2018, 242). Yazarlar bu durumu örneklendirmek amacıyla Christina Schaffner'in 2008 yılındaki çalışmasından bahsetmiştir. Schaffner çalışmasında 2007 yılında Putin ile yapılan bir söyleyişinin birkaç dildeki metnini incelemiştir. Bu çalışmada Information Clearing House adlı bağımsız, ticari olmayan bir medya tarafından paylaşılan söyleyişinin İngilizce metni kaynak metin olarak seçilmiştir. Seçilen metnin tam metin olarak sunulmasına rağmen Schaffner, aslında yayınlanan söyleşinin Rusça dilinde gerçekleşmiş olduğunu ancak İngilizce simültane çeviri yapılmış olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla yayınlanan İngilizce metin aslında bir çeviridir. Bu durum, kaynak metin kavramının göreceli olduğunu göstermektedir. İkinci örnek olarak Holland'in 2006 yılındaki çalışması verilmiştir. Holland Endonezya cumhurbaşkanının bir basın açıklamasını incelemiştir. Ancak bahsi geçen cumhurbaşkanı konuyla ilgili bir değil belki iki basın açıklaması yapmıştır. Birinci basın açıklaması İngilizce dilinde ve uluslararası basını muhatap alırken, ikincisi kendi dilinde kendi halkını muhatap almıştır. Holland'ın çalışması metinlerin farklı ve "düzeltilmiş/düzenlenmiş" olduğunu göstermiştir.

Davier ve Van Doorslear'a göre yeniden yazım ve yeniden odaklanma sadece çeviri sürecinin erek tarafında uygulanmaz, siyasi söylemlerde ve sözde-siyasi iletişimde de aynı stratejileri tespit etmek mümkündür (2018, 244). Bu durumu örneklendirmek amacıyla Tesseur'un 2013 yılındaki çalışmasından bahsetmek mümkündür. Tesseur çalışmasında Dünya Af Örgütünün basın açıklamalarını bütünce olarak seçmiştir. Bu çalışmada İngilizce kaynak dili olarak düşünülse de bu dil ve diğer diller arasında bir çeviri ilişkisi olduğunun söylenebildiği görülmüştür. Ayrıca belirli bir dilde sunulan bir basın açıklamasının o dildeki basın için kaynak metin haline geldiği de söylenebilir (Tesseur'den aktaran Davier, Van Doorslear, 2018, 242).

Davier ve Van Doorselar bu alanda yapılan araştırmalar için bir "üçleme yöntem"in uygulanmasını önermiştir. Bu yöntemde metin analizi saha çalışması ile birleştirilir ve iki farklı yöntem aynı araştırma sorunlarına yanıt bulmak amacıyla uygulanır. Davier ve Van Doorslear (2018, 250) bu yöntemleri uygulayan kimi incelemelerden söz etmişlerdir: Tesseur (2014) ; Matsushita (2015) ; Xia (2016). Davier ve Van Doorslear çalışmanın sonuç bölümünde çokdilli haber ortamlarında tanımlanabilir bir kaynak metnin olmadığı durumlarda, başka bir deyişle paralel bütüncenin olmadığı hallerde, araştırmacıların karşılaştırma kriterlerini belirtip çokdilli karşılaştırılabilir bütünceleri

inceleyebileceklerini öne sürümüşlerdir. Bu durumda araştırmanın kimi hipotezleri üçleme yöntemle doğrulayabileceği belirtilmiştir.

Haber çevirisinde kaynak-erek metin ikilemine değinen diğer bir araştırma ise Kayo Matsushita ve Christina Schaffner'in "Multilingual collaboration for news translation analysis: possibilities and limitations" (2018) adlı çalışmalarıdır. Matsushita ve Schaffner'e göre haber ajansları uluslararası haber çevirisi konusunda farklı süreç ve politikalar izlemektedir. Araştırmacılar bu durumu örneklendirmek amacıyla kimi incelemelerden söz etmişlerdir (Jiménez-Crespo 2012; Matsushita 2015; Matsushita 2016). Söz konusu çalışmalarda geleneksel bir bakış açısıyla genellikle İngilizce dilindeki metinler kaynak ve başka bir dildeki metinler erek metin olarak seçilmiştir. Buna karşılık çokdilli araştırmalar da yapılmıştır. Bu tarz çalışmaların bir örneği de Matsushita ve Schaffner tarafından yürütülmüştür. Yazarlara göre böyle bir yaklaşım daha zengin ve ufuk açıcı bulguların elde edilmesine olanak sağlayabilmektedir. Çalışmada Japonya'nın eski başbakanı Shinzo Abe'nin İkinci Dünya Savaşı'nın 70. Yıldönümü münasebetiyle yaptığı konuşmanın İngilizce ve Almanca dilindeki versiyonları mercek altına alınmıştır. Elde edilen bulgular resmi bir çeviri mevcut olduğunda gazetecilerin söz konusu metni kullanma eğiliminde olduklarını göstermiştir. Matsushita ve Schaffner'e göre bu tercihin altında yatan sebep resmi metne yönelmenin daha az zaman alması olduğu gibi risk yönetimi ve etki açısından da mantıklı bir seçenek olmasıdır. Böyle bir olanak söz konusu olmadığında (bu durumda Almanca dili gibi) haber ajansı tarafından hazırlanan metin veya İngilizce dilinde yazılmış metin alternatif olarak kullanılabilir.

Haber çevirisine ilişkin bir değerlendirme yaptığımızda, 2000'li yıllarından itibaren yapılan çok sayıda çalışma olmasına rağmen araştırmacılar tarafından ortaya konulan tanımların hala belirsizliklerini korudukları görülmüştür. Haber çevirisinin kendine özgü özellikleri, tanımlamalar geliştirmeyi ve bu konudaki araştırmalarda uygulanacak yöntem ve yaklaşımların belirli bir çerçeve içinde düzenlenmesini zorlaştırmıştır. Günümüze kadar uygulanan farklı stratejiler ve yöntemler bu sürecin farklı yönlerine ışık tutmuştur ancak araştırmacılar arasında bazı fikir ve görüş ayrılıkları devam etmektedir. Yapılan çalışmalar aynı zamanda kaynak/erek metin ikiliğinin haber çevirisi konusunda yeniden tanımlanması gerektiğini gündeme getirmiştir. Bu ikiliği farklı bir bakış açısıyla tanımlamak hedefiyle önceden belirtilmiş kriterler çerçevesinde seçilmiş çokdilli bütüncelerden elde edilen bulguların nitel ve saha

çalışmasından oluşan melez yöntemlerle incelenmesi önerilmiştir. Böylece bu tür çeviride etkili olan eyleyenlerin daha net bir biçimde ortaya çıkmasının sağlanabileceği düşünülmüştür. Haber çevirisi özelinde verilen tanımların ortak bir biçimde değindiği kriterlerin bu tür çevirinin tekyönlü olmadığı ve dilsel müdahalelerin yanı sıra kurumsal öğelerin ve okurların da bu süreçte etkili olduğunun altını çizmektedir. Bu tür çeviride dilsel aktarımla birlikte bilgi aktarımı ve bilgi dönüşümün de dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bilgi aktarımı ve bilgi dönüşümü üzerinde odaklanma, izi sürülebilen bir kaynak metnin olasılığını azaltmakta ve ortaya çıkan nihai haber metni üzerinde uygulanan dilsel müdahalelerin önünü açmaktadır. Öte yandan haber hazırlama sürecinde etkili olan gazeteci, çevirmen, redaktör, editör gibi eyleyenlerin yanı sıra kurum ve kuruluşların ve okurların müdahaleleri haber çevirisinin anonimlik özelliği olan ortak bir ürün olduğuna işaret etmektedir.

2.2.3. Haber Çevirisi Araştırmalarındaki Belli Başlı Kavramlar

2.2.3.1. Eşik Bekçiliği

Eşik bekçiliği kavramı kitle iletişim alanında uzun bir tarihçeye sahiptir. Bu nedenle yapılan araştırmalarda eşik bekçiliği süreci, kapsamı, etkili olan eyleyenler ve sürece hakim olan koşullar farklı biçimlerde tanımlanmıştır.

Eşik bekçiliği kavramı ilk kez 1947 yılında Kurt Lewin'in "Frontiers in group dynamics II: Channels of group life; social planning and action research" adlı çalışmasıyla ortaya çıkmıştır. Lewin'in tanımına göre geçit, kanaldaki bir alanı karar alma noktası olarak değiştirebilme gücüne sahip bir eyleyendir (Lewin, 1947). Lewin eşik bekçiliğini açıklayabilmek için bir ailede yemek masasına gelen yiyeceklerin seçimini ve bu seçimi etkileyen kanalları örnek göstermiştir. Lewin'e göre yiyecekler hakkındaki kararlar anahtar pozisyonundaki eyleyenler tarafından alınmaktadır. Bahsi geçen eyleyenler karar alırken yiyeceklerin fiyatlarını ve aile fertleri tarafından tercih edilme oranını göz önünde bulundurarak seçimlerini gerçekleştirmektedirler. Lewin'in bakış açısına göre geçitler eşik bekçisi ve nötr kurallar tarafından yönetilmektedir.

Kitle iletişim alanında çalışan David Manning White 1950 yılındaki "The gatekeeper: A case study in the selection of news" adlı çalışmasıyla ilk kez eşik bekçiliği kavramını habercilik alanına uygulamıştır. Söz konusu çalışmada, bir hafta boyunca üç farklı haber ajansı tarafından Peoria Star gazetesine iletilen ancak editörün süzgecinden

geçemeyen haberler ve reddedilme sebepleri incelenmiştir (White, 1950). White bu çalışmada editörün adını saklı tutmak hedefiyle onu "Mr.Gates" olarak adlandırılmıştır. Söz konusu editör her gün üç farklı haber ajansı tarafından kendisine sunulan 12,000 inçlik sütun metinden yaklaşık onda birini yayınlayabilmekteydi. Gazetecilik alanında standart bir ölçü birimi olarak kullanılan inç sütun her sayfada yer alan sütunların içeriğini ölçen bir birimdir ve her inç sütunda yaklaşık 25-35 arası sözcük bulunabilmektedir. Dolayısıyla "Mr.Gates" her gün ona sunulan yaklaşık 360.000 sözcükten 36.000 sözcüğü yayınlamak üzere seçmekteydi. Bu seçimin nedenlerini araştırmayı amaçlayan White, eşik bekçiliğini etkileyen faktörleri, editörün kişisel tercih ve kararları ve kurumun haber üretim süreciyle sınırlandırmıştır. Kurumun haber üretim sürecinden kasıt gazetede editöre verilen sayfa kısıtlaması, zamanlama faktörüdür. Dolayısıyla White'in çalışmasında sunulan eşik bekçiliğine ilişkin bakış açısının öznel ve sezgisel olduğunu ve eşik bekçinin önemli bir karar mekanizması olduğunu söylemek mümkündür.

Eşik bekçiliği kavramını farklı bir bakış açısıyla ele alan Walter Gieber 1956 yılında yürüttüğü çalışmasında Telegraph News gazetesinde çalışan 16 haber editörünü gözlemleyip eşik bekçiliği sürecini irdelemiştir. Gieber çalışmanın sonuç bölümünde haber seçim sürecinin editörlerin şahsi görüşlerinden etkilenmediğini belirtmiştir. Gieber'e göre editörlerin çalışmasını etkileyen tek itici güç haber sütunlarını doldurmaktan ibarettir. Gieber çalışmasında eşik bekçiliği sürecini bireylerin bir amaç doğrultusunda verdikleri kararlardan ziyade haber üretiminin norm ve rutinleri tarafından yönetilen mekanik bir süreç olarak tanımlamaktadır. Editörlerin sürecin içinde pasif bir eyleyen olarak yer alması ve haber seçim sürecinin mekanik bir prosedür olarak tanımlanması Gieber'in yaklaşımının eleştirilmesine sebep olmuştur. Gieber'in bu çalışması Bruce H. Westley ve Malcom S. MacLean'in 1957 yılındaki iletişim modeliyle eşik bekçiliğinin belirli bir kişi ya da kurum olmaktan ziyade bir faktör olduğu noktasında birleşirler. Westley ve MacLean "A Conceptual model for communications research" adlı çalışmalarında bir iletişim modeli ortaya koyma çabasına girmişlerdir. Bu çalışmada araştırmacılar öncelikle Theodore Mead Newcomb'un 1953 yılında sunduğu modeli temel almışlardır:

> "Bir iletişim eylemi sırasında A kişisi X konusuyla ile ilgili B kişisine bir mesaj aktarır. Theodore Mead Newcomb'a göre (1953) A kişisi X konusu hakkında B kişisi ile iletişime geçtiğinde (diğer tüm faktörlerin eşit olduğunu varsaydığımızda), sistematik değişiklikler meydana gelebilmektedir. Örneğin eğer B kişisi A kişisine karşı sempati duyuyorsa (veya en azından ona karşı nefret duygusu beslemiyorsa), iletişim eylemi öncesi ve sonrasında X

> konusuyla ilgili görüşleri değişip A kişisinin görüşlerine daha yakın olacaktır" (1957, 31). Ardından aynı modele eşik bekçiliği rolünü oynayan C faktörü de eklenmektedir. Buna göre, A ve B arasında X'e ilişkin mesajların aktarılmasında C bir faktör olarak araya girer ve nelerin aktarılacağını belirler. Burada A bir kaynak, B bir izleyici ve C ise mesajı B'ye aktaran bir aracıdır (Yaylagül, 2006, 52-53).

Bu bağlamda, Gieber'in yaklaşımının bireysel eşik bekçilerinin önemini azalttığını söylemek mümkündür.

Robert L. Jones, Verling C. Troldahl ve J.K. Hvistendahl (1961) sadece bir editörden oluşan bir vaka çalışması yerine Minnesota'da yayınlanan 23 gazeteye sağlanan haber içeriğini analiz etmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde inceleme konusu olan gazetecilerin çeşitli haber kaynakları tarafından sunulan metinlerin üçte birini kullandıkları belirtilmiş olup zaman faktörünün önemi vurgulanmıştır. Zira elde edilen sonuçlara göre haberlerin seçilmesi ve hazırlanması süreci boyunca gazetelere iletilmeyen haberler doğal olarak yayınlanamıyordu. Son dakika ele ulaşan haberler dahi sürece dahil edilmiyorlardı. Aynı yaklaşım White'in 1950 yılındaki çalışmasında da tespit edilmiştir.

"Mr. Gates" kavramını ortaya koyan White'in çalışmasının alanda temel bir öneme sahip olmasından yola çıkan Paul B. Snider 1967'de aynı araştırma konusunu ele almıştır. Snider çalışmasında, "Mr.Gates"'in haber seçme yaklaşımının zaman içerisinde maruz kaldığı değişiklikleri tespit etme amacıyla White'in çalışmasını aynı haber editörüyle tekrarlamıştır. Aradan geçen 17 yıla rağmen, "Mr. Gates" halen aynı gazetede aynı görevde çalışmaktadır. Ancak bu kez "Mr.Gates" tek bir haber ajansı ile işbirliği yapmaktadır. "Mr.Gates"'in çalışmakta olduğu gazete de 1967 yılında daha rekabetçi bir ortamda faaliyet göstermekte; radyo ve televizyon gibi diğer haber kaynakları ile de rekabet etmektedir. Snider bir hafta yerine "Mr.Gates"'in çalışmasını beş gün boyunca gözlemlemiş ve yaklaşık 60.000 sözcük içinden sadece 20.000 sözcüğün seçildiğini yani haber metinlerinin sadece üçte bir oranında bir bölümünün yayınlandığını tespit etmiştir. "Mr.Gates" daima beğendiği, okurların istediğini düşündüğü haberleri seçmekteydi ve Snider'e göre 1949 yılına nazaran "daha dengeli bir haber seçkisi" hazırlamaktaydı (1967, 424). Buradan yola çıkarak uygulanan eşik bekçiliği stratejisinin öznel niteliğini koruduğunu söylemek mümkündür, zira editör tek karar mekanizması olarak okurların beğeneceğini düşündüğü bilgileri onlara sunmaktadır. Bunun yanı sıra bilgi kaynağı olarak kullanılan haber ajanslarının sayısının üçten bire düşmesi editörün metne müdahale olasılığını arttırmaktadır. Başka bir deyişle, diğer çalışmada görüldüğü üzere üç haber kaynağı arasında seçme hakkının

editöre sunulması onun kriterlerine göre en iyi haberi seçme sürecini nispeten daha kolay bir hale getirmekteydi ancak tek bir haber kaynağının kullanılması beğenilen bir haberin istenilen kriterlere göre yeniden yazılması sonucunu getirmişti. Bu durumda da tek seçenek editörün metne müdahale etmesiydi.

Daha sonraki yıllarda eşik bekçiliği araştırmaları bu süreci etkileyen bireysel faktörlerden ziyade verilen kararları etkileyen grupları, kurumları ve rutinlerin rollerini konu almaya başlamıştır (Donohue, Olien, Tichenor, 1989; Shoemaker, Eichholz, Kim, Wrigley, 2001).

Yapı taşı olarak tanımlanmış "Mr.Gates" çalışması daha sonraki yıllarda eşik bekçiliği tanımında bireye yaptığı vurgu sebebiyle eleştiri konusu olmuştur. Buna örnek olarak Abraham Z. Bass'ın 1969 yılında yürüttüğü çalışmadan söz edilebilir. Bass bu çalışmada Birleşmiş Milletler Radyosu'nun personel yapısını mercek altına alarak haber akışı sürecini ve bu süreçte etkili olan eyleyenleri tespit etmeyi amaçlanmıştır. Birleşmiş Milletler Radyosunda, haberler öncelikle merkezi bir haber masasında toplandıktan sonra çeviri ve yayın süreci için farklı dil bölümlerine gönderilmekteydi. Bass, Birleşik Milletler Radyosunda çalışan yabancı dil editörünün çalışmasını eşik bekçiliği yapan bir haber ajansı editörünün çalışmasına benzetmiştir ve haber masasında yayınların seçimi ve nerede yayınlanacakları kararları alınırken, haber ajansı editörlerinin ve yabancı dil editörlerinin gazete makalelerinin yazımıyla ilgilendiklerini belirtmiştir. Bass, haber akışı sürecini iki bölüme ayırır: Muhabirlerin ve editörlerin faaliyetlerini kapsayan haber toplama süreci ve diğer editörlerin, redaktörlerin ve çevirmenlerin faaliyetlerinden oluşan haber yapım süreci. Bass, herhangi bir karar merciini eşik bekçisi rolünde gören White'ınkinden farklı bir varsayım ortaya koyarak önemli haber kararlarının haber toplama süreci esnasında alındığını belirtmiştir.

Eşik bekçiliği kavramını tekil süreçten çıkaran bir diğer araştırma da 2001 yılında gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen araştırmada, Shoemaker ve diğerleri, 50 kongre yasa tasarısının haberlerde yer alma oranını incelemiştir. Bahsi geçen çalışmanın sonuç bölümünde eşik bekçiliği sürecinin ve haber içeriklerinin bireylerden ziyade kurumun rutinleri tarafından belirlendiği belirtilmiştir. Aynı çalışmada, eşik bekçiliği sürecinde etkili bir rol oynayan farklı eyleyenleri kapsayan yeni bir tanım ileri sürülmüştür: "Eşik bekçileri, [haber] öğelerinin [gazetenin yayın kurulunun] geçitten geçip geçmediğini

belirleyen bireyler olmakla birlikte rutin prosedürler dizisinden oluşan bir tüzel kişilik de olabilirler" (2001, 235).

Yeni medya çağında, bilgilerin pek çok kaynaktan elde edilebilir olması, bilgi çeşitliği ve çokluğu eşik bekçiliği kavramının uygulanabilirliğiyle ilgili çeşitli soru ve görüşlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bununla birlikte, eşik bekçiliği kavramına daha geniş bir açıdan baktığımızda, gazetecilerin bazı içerikleri seçtikleri ve diğer öğeleri reddettikleri göz önüne alındığında, okur kitlesi için daha fazla seçeneğin olduğu bir medya ortamında bile eşik bekçisi rolünün devam ettiği görülmektedir. Fred Beard ve Rolf L. Olsen'in 1999 yılında yürüttükleri "Webmasters as mass media gatekeepers" adlı çalışmalarında kolej ve üniversite sitelerinin ağ yöneticilerini araştırma konusu olarak ele almışlardır. Bahsi geçen kişilerin önceki iş deneyimlerinin, site yönetimi olarak odak noktalarının ve temel amaçlarının eşik bekçiliği sürecini ne oranda ve nasıl etkilediğini gözlemlemişlerdir. Beard ve Olsen çevrimiçi eşik bekçileri olarak nitelendirdikleri kişilerin yetersiz kaynak, ağır iş yükü, eşik bekçiliğini etkileyen özerklik derecesi gibi kısıtlamalarla karşı karşıya kaldıklarını tespit etmiştir. Beard ve Olsen'un bakış açısına göre bu kısıtlamalar arasında eşik bekçiliği rolüne en fazla kısıtlamayı getiren öğe ağır iş yüküdür zira fazla iş yükü sonucunda haberlerin oluşturulmasından ziyade "mevcut bilgiler arasında seçme ve işleme" uygulaması öne çıkmaktadır (1999, 207). Araştırmanın sonuç bölümünde, sekiz ağ yöneticisiyle yapılan nitel bir incelemenin sonucunda çevrimiçi eşik bekçilerinin de geleneksel eşik bekçileri ile aynı sorumluluklara, değerlere ve kısıtlamalara sahip olduğu belirtilmiştir.

Alanda yapılan diğer araştırmalar ise eşik bekçiliği rolünün ortadan kalkmadığını ve gelişmekte olduğunu göstermektedir (Cassidy, 2002). Williams ve Delli Carpini 2004 yılında yürüttükleri araştırmanın sonucunda ana akım medyanın eşik bekçiliği rolünün artık gazeteciler ve siyasi elitlerin etkileşimi ile belirlenen tek bir eksene dayalı olmadığını saptamışlardır (2004, 1213). Araştırmacılar alternatif medya yoluyla kamuoyuna sunulan bilgi ve haberler nedeniyle ana akım medyaların artık haber seçimi üzerinde kontrol sahibi olmadığı görüşünü savunmuşlardır.

Birçok araştırmacı eşik bekçiliği rolünü etkileyen öğe ve eyleyenleri ortaya koymak amacıyla gazetelerin basılı ve çevrimiçi versiyonları arasında bir kıyaslama yapmışlardır. Jane B. Singer "Stepping Back from the Gate: Online Newspaper Editors and the Co-Production of Content in Campaign 2004" adlı çalışmasında Amerika

Birleşik Devletlerinin 2004 yılındaki başkanlık seçimi kampanyaları esnasında ülkenin en büyük gazetelerinden bazılarında çevrimiçi siyasi içerik editörleri olarak çalışan kişileri inceleme konusu olarak seçilmiş ve 47 kişinin görüşü incelenmiştir. Singer bu incelemenin sonucunda mercek altında aldığı gazete editörlerinin çok fazla çevrimiçi habere ulaşma imkanları olmasına rağmen, basılı versiyonunda kullanılan haberleri kısaltarak yayınladıkları sonucuna varmıştır (2006, 71). Kullanılan içeriğin çoğu basılı medyadan sağlanmaktaydı, ancak Singer, gazetecilerin orijinal içeriği geliştirme eğilimde olduklarını da tespit etmiştir.

Günümüzde eşik bekçiliği kavramına daha geniş bir perspektifle bakıldığında, medya organlarının uyguladıkları eşik bekçiliği prosedürleri ve yayın politikaları neticesinde okurlara daha fazla seçeneğin sunulduğu sonucuna varmak mümkündür.

2.2.3.1.1. Eşik Bekçiliği ve Haber Çevirisi

Eşik bekçiliği kavramını haber çevirisi alanına tanıtan ilk isimlerden biri olan Akio Fujii 1988 yılında yayınladığı "News Translation in Japan" adlı çalışmasında Westley-MacLean modelini baz alarak haber çevirisi alanında eşik bekçiliği rolünü irdelemeyi amaçlamıştır. Fujii, Westley- MacLean modelini özetleyerek açıklamıştır: C tarafından B'ye aktarılan mesajlar iki farklı mesaj grubunun birleşimiyle oluşmaktadır: Birinci grup A ve C'nin seçtikleri, ikinci grup ise X'in kendi duyu alanındaki soyutlamaları. Geri bildirim sadece B'den A'ya doğru veya B'den C'ye doğru değil belki C'den A'ya da olabilmektedir (1988, 32). Ancak Fujii'ye göre bu model haber çevirisi alanındaki süreçleri açıklamak için yetersiz kalacaktır (1988, 33). Japonca – İngilizce haber çeviri sürecinde Fujii'nin bakış açısına göre eşik bekçiliği ve alıcı rollerini iki farklı gruba ayırarak iki C ve iki B'den bahsetmek mümkündür: Japonca dilindeki haber muhabiri (leri) C1 ve alıcılar B1 ile temsil edilirken haberleri Japonca'dan İngilizce'ye çevirmekle sorumlu Japon gazeteciler C2 ve alıcıları B2 ile temsil edilmiştir.Araştırmanın sonuç bölümünde Fujii eşik bekçiliği rolünün yalnızca haberlerin geçitten geçip geçmeyeceğine karar veren bir merciiden oluşmadığını aynı zamanda bilgilerin kontrol edilmesinden, değiştirilmesinden, eklenmesinden ve tekrar düzenlenmesinden oluşan dörtlü bir işlevi de yerine getirdiğini öne sürmüştür.

Shoemaker ve Reese 1996 yılında eşik bekçiliği için beş katmalı bir model sunup bu sürecin White'in tanımladığı gibi yalnızca tek katman ve tek geçitten oluşmadığını öne sürmüştür. Birinci katman iletişim kuranın bireysel faktörlerine odaklanır (örneğin:

kişisel altyapı, deneyimler, tutum, inanç, vs). İkinci katman medya rutinlerini kapsar (örneğin: okur yönlendirmesi, haber odası rutinleri). Üçüncü katman kurumsal etkilere odaklanır (örneğin: iç yapı, amaç, politika). Medya organlarını etkileyen medya ötesi faktörler modelin dördüncü katmanını oluşturmaktadır (örneğin: kaynaklar, okur, devlet kontrölü, piyasadaki rekabet ortamı, teknoloji). Modelin beşinci ve son katmanı ise medya ideolojisini konu almaktadır (Shoemaker, Reese'ten Aktaran Hong Tien Vu, 2014, 4).

Erkka Vuorinen 1997 yılındaki "News translation as gatekeeping" adlı çalışmasında eşik bekçiliği için ortaya konulan iki modelden söz eder. Vuorinen ilk olarak John T. McNelly'nin modelinden söz ederek haber çevirisinde eşik bekçiliği rolünü saptamaya çalışmıştır. McNelly'ye göre yabancı bir okur kitlesine yönelik hazırlanmış bir haber, haber ve haberciliğe özgü önyargıların etkilediği süreçlerden, editoryal seçim sürecinden, çeviriye özgü aktarım süreçlerinden ve olası baskı ve sansür sürecinden geçebilir (1959, 53). McNelly'nin modelinde haber değeri olan bir olay, ilgili muhabir tarafından hazırlanır. Bu haber ardından farklı eşik bekçilerinin veya aracıların süzgecinden geçer, bu kişiler haberi düzenleyebilir, tekrar yazabilir veya bazı kısımlarını çıkartıp ilgili başka bir haberle birleştirebilir veya farklı bir biçimde şekillendirebilirler. Söz konusu haberin yayınlanmama olasılığı da mevcuttur. Haberi hazırlayan muhabir dışında editör, gazete editörü, haber ajansı editörü, radyo veya televizyon haber editörleri de eşik bekçiliği rolünü üstlenebilirler. En son aşamada haber okura ulaştığında sözlü bir biçimde diğer insanlara ulaştırılabilir (Vuorinen, 1997, 162). Vuorinen'in elde ettiği bulgulara göre uluslararası kitle iletişim alanında yapılmış çalışmalarda çeviri ya tamamen göz ardı edilmiş ya da çok az yer almıştır. Çeviriye değinilen durumlarda ise dolaylı bir varsayım şeklinde çevirinin "düzeltme", "değiştirme" veya "editoriyal seçim ve işleme"'den farklı bir şey olduğu belirtilmiştir (1997, 163). Ancak Vuorinen çalışmasında çeviriyi tanımlamamıştır.

Vuorinen ardından Shoemaker ve Reese'in 1996 yılındaki modeli baz alarak, bir kuruluştaki eşik bekçiliği sürecinden bahsederken çeviri ve çevirmenin rolünü de değinmiştir. Karmaşık bir yapıya sahip kuruluşlarda örneğin bir gazetede eşik bekçileri, mesajları bir veya birden fazla kuruluş bünyesinde çalışan başka eşik bekçilerine iletirler. Ardından bahsi geçen kişiler kendi seçimlerini yapıp mesajı farklı şekillerde biçimlendirebilir ve son seçim, şekillendirme ve aktarım için tekrardan ilk eşik bekçisi gruba gönderebilirler. Örneğin bir gazetede çalışan bir çevirmen kuruluş

bünyesinde eşik bekçiliği rolünü ifa edebilmektedir. Çevirmen bir gazeteci tarafından seçilmiş ve muhtemelen önceden düzenlenmiş bir metni teslim alır. Çeviri bittikten sonra metin başka bir eşik bekçisine veya ilk eşik bekçisine aktarılır (Vuorinen'den aktaran Vuorinen 1997, Vuorinen 1990:123ff). Çalışmada elde edilen bulgular kurumsal hiyerarşinin de çevirinin görünmez olma durumunu etkilediğini ileri sürmektedir. Düzenleme işlemi aktif karar alma ve yaratıcılık içeren bir süreç şeklinde algılanırken çeviri pasif ve hatta özgün metne çok benzeyen bir taklit şeklinde görülmektedir. Bu tür bir bakış açısının altında yatan sebep haber metni hazırlama sürecinin genellikle iletişim koşulları tarafından belirtilen farklı kısıtlamalar ve gereksinimlerden oluşan bir süreç olarak görülüp çevirinin her şeyden önce kaynak metne yanıt veren bir süreç olarak tanımlanması olabilir (Vuorinen, 1997, 169-170).

Fujii ve Vuorinen'in sunduğu modelleri göz önüne buldurduğumuzda eşik bekçiliği rolünü oynayan tek bir "C"'den ziyade farklı işlevler gören çeşitli "C"lerin olduğunu ve eşik bekçiliği sürecinin tek kişili ve tek merkezli bir karar mekanizmasından oluşmadığını söylemek mümkündür.

Cheesman ve Nohl (2001), 2008 ABD cumhurbaşkanlığı seçimlerini konu olarak, BBC World Sevices haber ajansının websitesinde İngilizce'den Arapça, Farsça, Türkçe ve Tamil dillerine çevrilerek yayınlanmış haberleri incelemiştir. Araştırmanın amacı iddia edildiği üzere BBC'nin tek sesli bir yayın kuruluşu olmadığını ve haberin oluşturulduğu dilin kendine özgü normlarına, okurların bilgi dağarcıklarına ve beklentilerine göre farklı varsayımların olduğunu ortaya koymaktır. Araştırmacıların bakış açısına göre eşik bekçiliği "yayınlamaya değer haberin seçimini ve haberin farklı bölümlerinin (paragraflar ve cümleler) seçilmesini ve tekrar düzenlenmesini" (2001, 218) ifade eden bir terimdir. Dolayısıyla eşik bekçiliği çeviriden önce uygulanan bir aşama olup haberin içeriğini ve sınırlarını belirleyen bir işleve sahiptir (2001). Araştırmanın sonuç bölümünde yazarların kullandığı tabirle BBC World Service "aynı melodiyi farklı müzik enstrümanları ile çalmaktadır" (2001, 230). Cheesman ve Nohl'a göre analiz konusu dillerin yayınladığı haberler arasındaki farklılıklara rağmen BBC World Service'in haber kapsamı oldukça tutarlı olup İngilizce Dışındaki Diller'de ABD cumhurbaşkanlığı seçimiyle ilgili önemli olaylar aktarılmıştır. Yazarlar "bu ortak melodi" amacına BBC World Service'nin ne denli ulaştığının, ilgili haber kuruluşundaki çalışma rutinlerinin incelenmesiyle ortaya çıkacağını düşünmektedirler.

Hong Tien Vu "The online audience as gatekeeper: The influence of reader metrics on news editorial selection" (2014) adlı çalışmasıyla okurların eşik bekçiliği sürecinin üzerindeki etkilerini inceleyerek günümüzdeki eşik bekçiliği kavramına yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Hong Tien Vu, araştırmasında Shoemaker ve Reese'in modelindeki üçüncü ve dördüncü katmana odaklanarak okuru yönlendirmeye çalışan haberleri ve okurların haberleri ne derece yönlendirdiğini tespit etmeye çalışmıştır.

Herbert J. Gans'a göre geçmişte haber alanında okurun görüşleri dikkate alınmamakta, haberler okurların dikkatini çekebilecek varsayımıyla seçilmekteydi (Gans, 1979). Ancak günümüzde internetin etkileşim ve anlık erişim ve paylaşım özellikleri sayesinde medya kuruluşları okurun haberlerle ilgili düşüncelerine erişim sağlayıp okur beğenisini haber seçimi ve eşik bekçiliği sürecine dahil etme imkanı bulmuşlardır (Hong Tien Vu, 2014). Bahsi geçen bilgiler internet ortamında tıklama, görülme, paylaşma, beğenme sayısı ve okurların yorumları vasıtasıyla elde edilebilmektedir. Araştırmanın elde ettiği bulgulara göre günümüzdeki eşik bekçiliği çok fazla okur-merkezli olup editörlerin seçimleri "okurların bilmesi gereken ve çoğu okur okuyabilir" ekseni etrafında dönmektedir. Hong Tien Vu'nun bakış açısına göre, Shoemaker ve Reese'in sunduğu modelde okur yalnızca medya ötesi bir öğe iken günümüzdeki dolaylı okur-editör etkileşimi nedeniyle bu modelde okura ayrı bir katman ayırmalıdır.

Eşik bekçiliği ve haber çevirisiyle ilişkin bir değerlendirme yaptığımızda, haber seçimi, haber hazırlama ve haber aktarma döngüsünün birçok farklı öznel ve nesnel faktörün etkisi altında kaldığı, eşik bekçiliğinin bahsi geçen döngünün bütününü farklı eyleyenlerle etkilediği, günümüzdeki eşik bekçiliği kavramının geleneksel tek yönlü bir denklemden ziyade etkileşimli çok yönlü bir iletişim ağından oluştuğunu söylemek yerinde olacaktır. Bugüne kadar sunulan modellerde çeviri hep görünmez bir öğe olarak nitelendirilmiş olup çevirinin halen bu çok yönlü etkileşimli haber seçme ve hazırlama döngüsünün içinde sağlam bir konum elde edemediği söylenebilir.

2.2.3.2. Transediting

"Transediting" 1989 yılında Karen Stetting tarafından ortaya konulan bir kavramdır. Stetting'e göre "Çeviri edimi her zaman bir miktar "düzenleme/düzeltme" içerir" (1989, 371). Ölçüm birimlerinin değiştirilmesi, yer isimleri gibi özel adların yerlileştirilmesi, gerekli durumlarda metiniçi veya dipnot biçiminde kaynak kültürdeki

kültürel referanslara ilişkin ek açıklamaların verilmesi ve erek kültür bağlamına uygun olmadığı varsayılan bilgilerin metinden çıkartılması çevirmen veya editör tarafından uygulanan "düzenleme/düzeltme" ediminin örnekleri arasında yer almaktadır.

Stetting'in bakış açısına göre bir editörün görevi "bir metni, ait olduğu türün gelenek ve normlarına uygun bir biçimde anlaşılır kılmak, metiniçi bağlantıları kurmak ve normlara bağlı kalmasını" sağlamaktır (Stetting, 1989, 372). Editör metne müdahaleler yaparken "metnin karakterini öldürmekten ve ilgi çekici özelliklerini silmekten kaçınmalıdır" (Stetting, 1989, 372).

Stetting'in "transediting" terimini ortaya koyarken bir çeviri metninin içeriğine yapılan müdahalelerin meşru ve kimi durumlarda gerekli olduğunu ispatlamayı hedeflediği söylenebilir zira biliminsanının bakış açısına göre söz konusu metinsel müdahaleler alıcının ihtiyaç ve beklentilerinin doğrultusunda yapılmakta, bazı durumlarda metni gereksiz bilgilerden arındırarak anlaşılır kılmakta aynı zamanda tutarlılığını korumakta ve son olarak metnin ait olduğu türün normlarına bağlı ve sadık kalmasına olanak sağlamaktadır.

Stetting çalışmasında "transediting" için beş farklı uygulama alanı belirtmiştir:

1.Altyazı metinlerinin hazırlanması (kısaltma vs.)

2.Siyasetçilerle yapılan söyleşilerde metnin dil düzeyini ve biçemini düzenlemek

3.Metinde uygunsuz görülen içeriği düzenlemek.

4.Gazete haberleri ve köşeyazıları hazırlamak (farklı dillerden içerik ekleme, yorumlama vb.)

5.Broşür ve tanıtım metinleri üretmek (çok farklı kaynaklardan beslenmek) .

Stetting "transediting'in" uygulama alanlarını sınıflandırırken gazetecilerin haber hazırlama sürecinde uyguladıkları stratejiden bahseder ancak çevirinin bu sıralamada dolaylı bir biçimde yer aldığını söylemek mümkündür.

Stetting "transediting" kavramını tanımlarken özellikle "alıcıların ihtiyaçları" üzerine odaklanmaktadır ve bu ihtiyaçların "metnin hizmet ettiği işleve bağlı olduğunu belirtmektedir". Stetting'e göre bu işlevin belirlenmesinde "sadece göndericinin bakış açısı değil alıcının bakış açısı da dikkate alınmalıdır" (1989, 373). Stetting bu dengeyi kuran kişinin çevirmen olduğunu düşünmekte ve bu durumdan bahsederken çevirmene yeni bir rol tanımlamaktadır: "Bir çevirmen kaynak metnin amacının, erek metinde

yeni ve daha iyi bir biçimde yeniden doğmasının sorumluluğunu kabul ettiğinde bir transeditöre" dönüşür (Stetting, 1989, 376).

Stetting "transediting'in" üç farklı şekilde uygulanabildiğinden söz eder:

1.Kaynak metindeki ifadelerin etkin olabilmesini sağlayabilmek amacıyla düzenleme yapmak ve bahsi geçen ifadeleri daha anlaşılır kılmak: "düzenleme "transediting'i""

2.Çeviri metni yeni toplumsal bağlamında hedeflenen işleve göre uyarlamak: "durumsal "transediting""

3.Erek kültürün ihtiyaç ve geleneklerine göre uyarlamak: "kültürel "transediting"" (Stetting, 1989, 377).

Stetting'e göre "kültürel ve durumsal uyarlamalar"'ın, erek metin okurlarının bilgi ve beklentileri ışığında uygulanması gerekmektedir. Bununla birlikte değiştirme, ekleme ve çıkartma editörlerin kendi dillerinde yazılan metinler üzerinde uyguladıkları metinsel edimler arasında yer almaktadır (Schaffner, 2012a). Buradan yola çıkarak uygulanan üç "transediting" stratejisinin de metnin işlevine hizmet ettiğini söylemek olasıdır.

Stetting'in bakış açısında, "transediting" bir tür yeniden yazımdır zira gazeteciler bilgi toplamak ve bilgileri okurlara aktarabilmek amacıyla farklı dillerdeki kaynaklardan yararlanmalıdırlar. Dolayısıyla haber metni çevirisi söz konusu olduğunda tek bir özgün metinden ya da kaynaktan söz etmek mümkün olmamaktadır. Gazetecinin kullandığı dilin uluslararası kullanım sıklığına göre bu durum değişiklik gösterebilmektedir. Bazı durumlarda haber metinleri farklı haber kaynaklarından satın alınıp, belirli bir "düzenleme/düzeltme" sonrası çevrilir (1989, 374).

Erkka Vuorinen "Translation as gatekeeping" (1995) adlı makalesinde haber hazırlama sürecinde yapılan metinsel müdahalelerin sıralamasını yaparken çıkartma, ekleme, yer değiştirme veya yeniden düzenlemeden bahseder ancak bu tip müdahaleleri eşik bekçiliği şemsiyesi altında bir araya getirmeye çalışır. Vuorinen'e göre bu şekilde uygulanan metinsel müdahaleler "herhangi bir çeviri sürecinde ve özellikle haber çevirisinde yapılan normal metinsel süreçler olup belli bir amaca hizmet edecek metinleri işlevsel anlamda yeterli bir seviyeye ulaştırmak hedefiyle gerçekleştirilmektedir" (1995, 170). Buradan yola çıkarak Stetting ve Vuorinen'in çeviri sürecinde uygulanan metinsel müdahaleleri meşru kılmak amacıyla bir zemin

hazırlama çabasına girdikleri ancak farklı terimler kullandıkları sonucunu çıkartmak mümkündür.

Kristian Hursti 2001 yılında Reuters haber ajansının İngilizce dilindeki haberlerini Fince dilinde okurlara aktaran Finnish News Agency'nin haberleri hazırlama sürecini mercek altına alan bir çalışma yürütmüştür. Hursti çalışmasında "editing" ve "transediting" terimleri arasındaki farklılıkları ortaya koymaya çalışmış ve Vuorinen'in tanımlarına başvurmuştur: "Editing, çıkartma, ekleme, yer değiştirme ve düzenleme gibi metinsel müdahaleler sonucunda orijinal metnin dil veya yapısının değiştirilmesine denir" (Vuorinen'den aktaran Hursti, 1996). "Transediting" ise "haber metinleri gibi "uygulamalı metinler" alanında gerçekleştirilen "editing" sürecidir. Bu durumda her iki süreç, editing ve çeviri, varolmakla beraber aynı önem derecesine sahip olup içe içe geçmiştir." (Vuorinen'den aktaran Hursti, 1995-1996).

Hursti bu çalışmasında haber metninin hazırlanma sürecinde uygulanan stratejileri yeniden düzenleme, çıkartma, ekleme ve yer değiştirme olarak belirtmektedir. Hursti "metin seçim kriterlerinin, yalnızca konuların kültürel kabul edilebilirliğine bağlı olmayıp aynı zamanda kültürel beğeni durumlarına da bağlı olduğunun" altını çizmektedir (2001, 8). Bu stratejiler haberciliğin ayrılmaz bir parçası haline gelen hız, alan sınırlanması ve metnin okunabilirliği gibi özelliklerin bir gereksinimi olarak nitelendirilebilmektedir.

Yves Gambier 2006 yılındaki "Transformations in international news" adlı çalışmasında haber çevirisi alanında faaliyet gösteren çevirmenlerin konumunu belirlemeyi ve metne ne derece müdahale edebileceklerine yönelik kuramsal bir çerçeve çizmeyi amaçlanmıştır. Gambier çevirmenin konumundan bahsederken üç farklı eksen üzerinde hareket etmeyi tercih etmiştir. Birinci eksende çevirmen kendi toplumunda egemen olan söylemi değiştirme veya tekrardan oluşturma kapasitesine sahiptir. İkinci eksende ise çevirmenin haberin içeriğini abartma ya da olduğundan daha "az" ya da "hafif" gösterme gibi uygulamalarla manipülasyon olasılığından söz eder. Yazara göre bu durum herhangi bir iletişim türünde meydana gelebilir. Son eksen ise çerçeveleme ve etkilerini kapsamaktadır. Gambier'e göre medya, haberlerdeki özel durumları basmakalıp ifadelerle aktararak ya da bu türden referanslar vererek olayları okur nezdinde daha anlaşılır hale getirebilir. Medya, okurların olaylarla ilgili yorum yaparken kullandıkları çerçeveleri de oluşturur. Bahsi geçen çerçeveler sistemi, basmakalıp senaryolar, rutinler ve inançlardan oluşur ve belli bir toplumsal duruma

ilişkin beklentilere dayanmaktadır. Gazeteciler ve editörler bu çerçeveleri kullanarak bir haberin istenilen yönünü ön plana çıkartıp istenmeyen diğer yönlerini örtme gücüne sahiptirler. Dolayısıyla bu kişilerin metinlere uyguladığı değişikliklerin öznel yönlendirici bir güce sahip olduğunu ve bu yönlendirmenin okurların haber algısının etkilenmesine yol açtığını söylemek mümkündür.

Gambier, Hursti'nin 2001 yılındaki çalışmasında belirtilen stratejilerden bahsederek yeniden düzenleme, çıkartma, ekleme ve yer değiştirmeye açıklık getirmiştir. Yeniden düzenleme stratejisi uygulanırken kaynak metnin bir paragrafında yer alan bilgilerin odağı değiştirilir, bazı detaylara haberin başka bir bölümünde yer verilir veya sıraları değiştirilir. Buna örnek olarak bir bireyin kullandığı sözlükbirimlerin yeri değiştirilir veya daha kapsamlı bir biçimde metne müdahale edilir. Gambier'ye göre yeniden düzenleme stratejisinin altında yatan sebep kimi durumlarda diller arasındaki farklılıklar ve sözdizimi normları iken diğer durumlarda bu strateji yeni okurların ihtiyaçlarına yönelik uygulanmaktadır. Haber metninden bilgi çıkartma sözlükbirimler, cümleler veya bütün bir paragraf üzerinden yapılabilir. Bu stratejinin uygulama oranı olay sayısı, doğruluk payı ve gereksiz olarak nitelendirilen bilgilere bağlıdır. Gambier, yine bu stratejiyle ilgili olarak, okurun bilmediği varsayılan arka plan bilgilerine açıklık getirmek, açıklama yapmak mecburiyetinden söz eder ve kimi durumlarda belirli bir öngörü üzerinden hareket edildiğini belirtir. Son olarak yer değiştirme stratejisi metinde yer alan bazı detayları daha az spesifik yapmak, metnin odağını değiştirmek, edilgenleştirmek (bahsi geçen şahsın adını vermek yerine çalıştığı pozisyonun adı veya sadece ülkelerinin adı verilir) veya özetlemek biçiminde uygulanır (Gambier, 2006).

"Transediting'i" tekil konumundan çıkartan diğer bir araştırma ise 2010 yılında Oktay Aktan ve Arnd Michael Nohl tarafından yapılmıştır. Bahsi geçen araştırmada BBC World'un Türkçe Radyo Servisi'nin haber hazırlama stratejileri incelenmiştir. Bu çalışmada tipik "transediting" yaklaşımlarının, bilgi ekleme (çoğunlukla açıklama amaçlı), semantik anlamı değiştirme (biçimsel uyarlama ve semantik dönüşüm), bilgileri azaltma (örneğin deyimleri çıkartma), bilgi çıkartma ile mesajın kavramasını arttırma (örneğin erek kültürle ilgisi olmadığı düşünülen bilgileri çıkartma) ve editörün eklediği bilgiler şeklinde olduğu belirtilmiştir (Aktan ve Nohl, 2010). Aktan ve Nohl aynı zamanda "nostrification" kavramından da bahsederler. İngilizce "nostrify" fiilinden türetilen "nostrification" sözcüğü "muadil sayma ve denklik verme"

anlamında kullanılmaktadır. Aktan ve Nohl kendi çalışmalarında bu sözcüğü Justin Stagl'in verdiği tanımla uygulamışlardır. Stagl'e bakış açısına göre "Nostrification, bir bireyin ilginç bir şeyi kendi sağduyu kalıpları içinde doğrudan algılamasına denir" (Stagl'den Aktaran Aktan, Nohl; 1981, 284). Aktan ve Nohl'un ortaya koyduğu hipoteze göre haber aktarımı sırasında iki edim gerçekleşmektedir: "Nostrification"den kaçınmak amacıyla okurlara, haber bağlamını anlaması için gereken bilgileri sağlamak ve metinde bu yönde düzenlemeler yapmak. Araştırmacılar aynı zamanda, sözcük sözcüğüne çevirinin asimetrik olduğunu varsayarak bir transeditör için her sözcüğü çevirmenin olası olmadığını belirtirler. Buradan yola çıkarak Aktan ve Nohl'un bakış açısına göre çeviri sürecinde, metinde kimi zaman çok açık kimi zaman daha az görünür düzeyde yer alan bağlamsal ve dilsel farklılıkların dikkate alınması gerektiğini söylemek mümkündür.

Guang-hui Lu ve Ya-mei Chen 2011 yılındaki "The mediation of the reader involvement in soft news tranmsediting" adlı çalışmalarında haber çevirisi alanında uygulanan "transediting" edimini farklı bir bakış açısıyla irdelemeye çalışmışlardır. Çalışmada 2009-2010 yılları arasında New York Times ve China Times'da İngilizce ve Çince dilinde yayınlanan 20 "soft"[2] haberin "transediting" süreci ve bu süreç içindeki işlevlerin maruz kaldığı değişiklikler mercek altına alınmıştır. Araştırmacıların bakış açısına göre bir haber başka bir dile aktarılırken kaynak dildeki okurların verdiği tepki ve metne sağladığı katılım, erek okurlar nezdinde de uygun bir biçimde tekrardan yaratılmalıdır. Bu amaca ulaşmak için araştırmacılar Nord'un Dört İşlev Modeli ve Değerlendirme Kuramı'ndan faydalanmıştır. Araştırma konusu olan haberlerde yapılan "transediting" stratejileri yeniden odaklanma, çıkartma, yeniden düzenleme ve kaynak metni değiştirmek amacıyla sentezleme şeklinde sıralanabilmektedir. Haber metinleri başlık ve gövde şeklinde iki farklı gruba ayrılıp örneklerde tespit edilen metinsel değişiklikler üç farklı kategoriye ayrılmıştır: Kaynak metindeki haber başlıkları nesnel bir bakış açısı içerirken erek metindeki haber başlıklarında kimi durumlarda öznel tutum ve görüşler saptanmıştır. Diğer bir fark ise

[2] Ünsal Çığ tarafından hazırlanan "Haberin anlatı yapısı: Modern haber metinlerinde bilginin örgütlenişi ve işlevi" (2010) adlı doktora tezinde belirtildiği üzere: "Genel olarak habercilik alanında haberler "hard news" ve "soft news" ikili terimiyla ifade edilmektedir. "Hard news" daha ciddi ve uzun haberleri tanımlarken; "soft news" üçüncü sayfa haberleri olarak da geçen, okuru eğlendirmek, eğlendirirken eğitmek vb. amaçlarla medyada yer alan magazine haberleri, kültür-sanat olayları haberleri ve astroloji vb. haberleri işaret etmektedir. Türkçe literatürde bu kavramlar tam oturmadığı için İngilizce terimlere sadık kalınması tercih edilmiştir" (2010, 18).

erek metinlerde duygusallığa daha fazla yer verilmesidir. Son olarak "transediting" sürecinde genellikle metinler büyük oranda azaltıldıkları için erek metinde yer almayan bilgiler çoğunlukla önemsiz sayılan ve erek kültürdeki okurlar için tanıdık olmayan bilgilerden oluşmaktadır. Araştırmacıların elde ettiği bulgulara göre kaynak metinde duyumsal ve göndergesel işlevler birincil konumunda iken erek metinde yalnızca duyumsal işleve ağırlık verildiği tespit edilmiştir. Çalışmanın elde ettiği sonuca göre haber başlıklarında metin ve okur ilişkisi, tercih edilen tekdüze açıklamalar sebebiyle aynı kalmıştır. Bu durum okurların haber konularını daha az merak etmelerine yol açmıştır. Dolayısıyla okurların merakını artmak ve duyumsal işlevi yerine getirmek amacıyla metne müdahaleler yapılmıştır. Haber metinlerinin gövde kısmında ise Değerlendirme Kuramı'nın öğelerinden yadsımak ve karşı gelmek kullanılarak okur ve metin arasındaki mesafe azaltılmış, duyumsal işlev yardımıyla okurlar nezdinde şaşkınlık ve eğlenme duygusu uyandırılmıştır. Ayrıca erek metnin anlatımsal işlevine bağlı onaylama öğelerinin kabullenme öğeleriyle değiştirilmesi stratejisiyle, erek kültürdeki okurların dış kaynakların tarafını tutmaya ikna edilmesi çabasına girilmiş ve yazar, konuşmacı ve okur arasında üçlü bir diyaloğun oluşmasına olanak sağlanmıştır.

"Transediting" ile ilgili bir diğer araştırma ise 2011 yılında Cheesman ve Nohl tarafından yürütülmüştür. Yazarlara göre haber çevirisi alanında "transediting" ve eşik bekçiliği kavramı eş anlamlı kavramlar olarak kullanılmasa da kimi durumlarda birbiriyle örtüşen kavramlar olarak değerlendirilmiştir. Bahsi geçen çalışmada eşikbekçiliği çeviriden önce yapılan bir edim olarak tanımlanır; buna göre eşik bekçiliği, haber değeri olan haberleri seçmek, kaynak metin içinden bazı cümle ve paragrafları seçmek ve yeniden düzenlemek için kullanılan bir kavramdır. "Transediting" ise çeviri sırasında söz konusu metne uygulanan anlamsal değişiklikleri işaret etmektedir. Yazarların yaptığı incelemede global haber ajanslarında bir haber önce yerel statüsüne sahipken sonrasında global bir habere dönüştürülür. Bu dönüştürme sırasında haber konusu olan olaylar varsayılan okurların öngörülen beklenti ve algılarına göre uyarlanmaktadır. Genellikle haber ajanslarında bu süreç bu aşamada bitmektedir ancak BBC WS'te globalleştirilmiş bir haber tekrardan yerelleştirilerek okurlara sunulur. Bu süreçte global bir haberin spesifik yönleri yeni okurların bilgi, algı ve kültürel referans noktalarına ilişkin varsayımlara göre yeniden uyarlanır. Ancak İngilizce dışındaki dillerde yalnızca İngilizce haber metni

kullanılmamakta, kimi durumlarda o dilde çalışan muhabir ve haber ajanslarının bilgilerinden de faydalanılmaktadır. Yazarların elde ettiği bulgulara göre her üç aşamada da eşik bekçiliği ve "transediting" uygulanmaktadır. Haberlerin yerelleştirilmesinde her dört dilde özgün bir eşikbekçiliği ve "transediting" stratejisi uygulanmakta ve bilgi ekleme, bilgi çıkartma veya farklı haber başlıklarının kullanımı farkları ortaya koyan stratejiler arasında yer almaktadır. Araştırmanın sonuç bölümünde BBC WS'te çalışan transeditörlerin bilgi içeriği seviyesinde yalnızca mekanik bir biçimde çeviri yapma, özetleme veya farklı kaynaklardan elde edilmiş bilgileri tekrardan birleştirme gibi eylemlerle sınırlı kalmadıkları kimi durumlarda özellikle İngilizce dışındaki dillerde metni tekrardan yarattıkları belirtilmiştir.

Meifang Zhang 2012 yılında yürüttüğü çalışmasında "düzenlenmiş/düzeltilmiş" haber başlıklarını bir metin ötesi öğesi olarak değerlendirip bu süreçte etkili olan eyleyenlerin bakış açılarını ve yaptıkları müdahaleleri incelemiştir. Araştırmanın elde ettiği sonuçlara göre global haber başlıkları yoğun bir biçimde müdahaleye maruz kalıp bağlamları tekrardan oluşturulmaktadır. Bu süreçte transeditörler bilinçli veya biliçsiz bir şekilde kendi bilgi ve değerlerini metne dahil etmektedir. Elde edilen diğer sonuç ise haber başlıklarını yeni bağlamına uygun bir biçimde hazırlama esnasında gerçekleşen müdahalelerde transeditörler okurların görüşleri, erek kültürün toplumsal değerleri, haber ajansının bakış açısı ve değerleri ve iletişim biçimi gibi sınırlamalarla karşı karşıya kalmaktadır.

Christina Schaffner "Rethinking transediting" adlı çalışmasında (2012a) haber çevirisi alanında kullanılan terimlerden bahsederek Stetting tarafından ortaya konulan "transediting" kavramını eleştirel bir bakış açısıyla irdelemiştir. Schaffner'e göre haber metinlerinin özellikleri, haber hazırlama süreci ve bu alandaki kaynak/erek metin ikili kavramının farklı konumu yapılan araştırmalarda farklı terimlerin ve bakış açılarının ortaya konulmasına yol açmıştır. Schaffner'in bakış açısına göre Çeviribilim araştırmacıları (Hursti 2001; Van Doorslear 2009) "düzenleme/düzeltme" ve çevirinin iç içe geçmiş kavramlar olduğunu vurgulamak için "transediting" terimini kullanmışlardır. Cheesman ve Nohl (2011) gibi medya çalışmaları veya söylem analizi yapan araştırmacılar ise bu terimi çeviri süreci boyunca yapılan değişiklikleri ifade etmek amacıyla kullanmışlardır (Schaffner, 2012a, 878). Schaffner "transediting" terimini çeviri terimiyle değiştirmenin geriye bir adım atmak gibi değerlendirilebileceğini ifade eder. Ancak haber çevirisi gibi alanlarda çevirinin

tanımlanması çetin bir süreçtir ve yeni bir terim, çeviri sürecinin zorluklarıyla ilgili farkındalık yaratmakta ve eski terimlerin yeniden düşünülmesine yol açmaktadır. Schaffner çeviri terimi yerine "transediting" teriminin kullanılmasının ya da "transediting'i" çeviri terimine karşıt bir terim olarak konumlamanın çevirinin daha kısıtlı bir anlamda yani sözcüğü sözcüğüne çeviri anlamında algılanmasına yol açabileceği görüşündedir. Sonuç olarak Schaffner haber çevirisi alanında çevirinin rolü daha fazla araştırılmadan, yeni bir terimin uygunluğunu tartışmanın yararsız olduğunun altını çizmektedir (Schaffner, 2012a).

"Transediting" kavramına haber çevirisi bağlamında yaklaştığımızda, haber çevirisi esnasında metinsel değişikliklerin uygulandığı ve metnin türünden kaynaklanan özellikler göz önüne bulundurulduğunda bu tür müdahalelerin meşru ve kaçınılmaz olduğu yönünde görüşlerin olduğu söylenebilir. Haber metinlerini hazırlama süreci ve bilgilerin birden fazla kaynaktan elde edilmesi bu alanda kaynak ve erek metinden söz edilmeyi neredeyse imkansız bir hale getirmiştir zira kaynak metin adı altında referans alınan metinlerde bir derleme ve hazırlanma sürecinin var olduğu dikkate alınmadır. Haber hazırlama sürecinde yapılan metinsel müdahaleler ve uygulanan stratejiler bu sürecin yeniden yazım olduğu ve okurun beklenti ve ihtiyaçlarının yanı sıra metnin bağlamının da önem arz ettiği görülmektedir. Eşik bekçiliği ve "transediting" kavramları kimi durumda birbiriyle örtüşen kavramlar olabildiği gibi kimi durumda da birbirinden farklı süreçler olarak işlemektedir. Ancak her iki durumda da karmaşık ve öznel bir süreçten bahsetmek mümkündür.

2.2.3.3. Journalator

"Journalator" terimi gazeteci ve çevirmen arasındaki belirsizliği ortadan kaldırmak hedefiyle 2012 yılında Luc van Doorslear tarafından ortaya konulmuştur. Van Doorslear "Translating, narrating and constructing images in journalism with a test case on representation in Flemish TV News" adlı çalışmasında "journalator" terimini "haber merkezinde haber metinlerini aktarmak, yeniden düzenlemek veya tekrar üretmek amacıyla bol miktarda çeviriden faydalanan ve metne müdahale eden biri" olarak tanımlamaktadır (Van Doorslear, 2012, 1046). Bahsi geçen çalışmanın amacı çeviri, yerelleştirme ve medya alanında yapılan araştırmalara yönelik bir çerçeve geliştirmektir. Van Doorslear anlatı kuramı ve imgebilimden yararlanarak Belçika'da Flemenkçe dilinde yayınlanan TV haberlerinde komşu ülkelerin nasıl betimlendiğini

ve temsil edildiğini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Yazar söz konusu çalışmasında haber çevirisi alanındaki kaynak/erek metin ikilemini iki farklı şemayla açıklamıştır. Birinci şemada bir kaynak metnin yayılmasının ardından birçok erek metin oluşturulmaktadır. İkinci şemada ise haber metni (yeni veya kısmen yeni bir metin) önceki haberler, çeşitli bilgiler, uzmanların düşünceleri ve konuyla ilgili yayınlanmış olası ulusal ve uluslararası haberlere dayanmaktadır (Van Doorslear, 2012, 1048). Başka bir deyişle, birçok kaynak metin birleştirilip tek bir erek metin oluşturulmaktadır. Van Doorslear, Alberto Orengo'nun görüşlerine dayanarak çevrilmiş metinlerin "bölündüğünü" (Orengo, 2005, 170) ve haber yazımı sırasında kullanıldığını belirtmiştir. Bahsi geçen süreç kopyalama, yapıştırma, ekleme, çıkartma ve çeviri eylemlerinden oluşmaktadır (2012, 1049). Buradan yola çıkarak bölünmüş çeviri metinlerinin haberin farklı yerlerine serpiştirildiği söylenebilir. Bu sürecin ana eyleyeni "journalator" olarak tanımlanmıştır. Van Doorslear'ın bakış açısına göre bu terim haber metinlerine uygulanan aktarım, yeniden düzenleme ve yeniden yaratma stratejilerini kapsamakta olup haber hazırlama sürecinde etkili olan tüm çeviri türlerini ve stratejilerini belirgin bir konuma taşımaktadır (Van Doorslear, 2012, 1049). Çevirmen ve haber yazarının, "journalator" terimiyle tanımlanması haber hazırlama sürecinde çeviri ve çevirmenin daha görünür bir statü kazanmasına yol açmaktadır. Van Doorslear'a göre haber çevirisinde dilsel aktarım her zaman bazı değişikliklerin yapılmasını gerektirir. Dolayısıyla "journalator" konumundaki eyleyen ister istemez yeni okurun ortam ve koşullarını dikkate almak durumundadır. Kaynak metin (veya kaynak metin olarak kullanılan bir metin) tedricen "okurların beklenti ve ideolojik görüşlerine uyum sağlamak amacıyla" (Orengo, 2005, 185) özgün dilden sıyrılmaktadır; bu süreçte "journalator" okurun beklenti, ihtiyaç ve ideolojik görüşlerini hesaba katarak aynı anda bir çevirmenin, iletimcinin, manipülatörün ve aktarımcının kılığına giriyor denilebilir (Van Doorslear, 2012, 1050). "Journalatorun" bir konuyu seçtikten sonra yeni anlatımını oluşturmasıyla haberin bazı bölümlerinin değişikliliğe uğraması kaçınılmaz bir durumdur. Van Doorslear'a göre bazı değişiklikler söz konusu toplumdaki mevcut ulusal ve kültürel klişelerden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla çeviri ve yerelleştirme sürecinde kimi imgeler tekrarlanıp onaylanır.

Van Doorslear çalışmanın sonuç bölümünde çeviri edimine daha geniş bir perspektiften bakıldığında haber çevirisi alanında uygulanan seçim, tekrardan yazım ve bağlam değiştirme, uyarlama ve yerelleştirmenin çeviribilim alanındaki

araştırmacıların dikkatlerini çektiğini belirtmektedir. Denise Filmer 2014 yılında yayınladığı "Journalators? An ethnographic study of British journalistis who translate" adlı çalışmasında Van Doorslear'in haber çevirisi literatürüne kazandırdığı "journalator" kavramını İngiliz medyasında irdelemeye çalışmıştır. Yazar İngiltere'de farklı haber merciilerinde çalışan ve İtalya'yla ilgili haberler aktaran muhabir ve editörler ile söyleyişi yaparak "journalator'un" habitusu ve çeviri sürecinde uygulanan stratejileri tespit etmeye gayret etmiştir. Elde edilen bulgulara göre eski İtalya başbakanı Berlusconi'nin kullandığı dil çoğu zaman basın için büyük bir sorun teşkil etmektedir zira İtalya eski başbakanının kullandığı kimi sözcükler tabu sözcük ve ifade statüsünde sınıflandırılmaktadır. Berlusconi'nin kullandığı ifadeler çoğu zaman tabu olduğu için onları aynı şekilde aktarmak veya sansürlemek seçeneğine başvurmak "journalator'un" ve çalıştığı gazete veya haber medyasının yayın politikasına kalmıştır (2014, 151). Röportajlarda kullanılan sözcükler bazı durumlarda kısmen sansüre uğrayıp sözcüğün yarısı yıldız işareti ile gizlenmiştir. Kimi durumda ise daha yumuşatılmış sözcükler ile değiştirilmiştir. Filmer'in vardığı sonuca göre çeviri haber hazırlama sürecinde etkin bir role sahiptir ancak gazetecilerin bu konudaki eğitim ve bilgileri kimi durumda yetersiz kalabilmektedir. Filmer ayrıca "journalator" teriminin hala sağlam bir zemine oturtturulması gerektiğinin altını çizmektedir.

"Journalator" terimi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, haber çevirisi alanının kendine özgü özellikleri ve dinamikleri olduğu ortaya konulan gözlemlerden biridir. Araştırmacılar, bu alanda etkin olan eyleyenlerin ve bunlara ilişkin mekanizmaların daha açık bir biçimde ortaya konulması için disiplinlerararası çalışmaların yararlı olabileceğini belirtmektedir. Bu çalışmalardan çıkardığımız bir diğer veri ise haber hazırlama sürecinde farklı çeviri stratejileri uygulandığı ve etkili kararlar alındığıdır. Haber hazırlayanların çeviri sürecinde bu kadar etkin ve müdahaleci bir rol oynamaları bu alanda çevirinin ve çevirmenin görünür bir statüye kavuşmasının, daha fazla ve açık bir biçimde tanımlanmasının önemli olduğunu göstermektedir.

3. YÖNTEM

Bu tez çalışmasında, haber çevirisi alanında uygulanan stratejileri ve sürecin farklı aşamalarındaki işleyiş ve içrek dinamikleri ortaya koyma hedefiyle bu alanda sıkça kullanılan ve haber yazım ve basım aşamalarında rol oynayan eşik bekçiliği, "transediting" ve "journalator" kavramları çerçevesinde eklektik bir analiz yöntemi oluşturulmuştur. Ayrıca haberlerin işlevsel yönlerine odaklanmak ve okurlara yönelik bir bakış açısının sergilenmesini mümkün kılmak amacıyla Dört İşlev Modeli seçilmiştir. Bahsi geçen Dört İşlev Modeli Skopos Kuramı çerçevesinde geliştirilmiştir.

Çalışmanın bütüncesi Euronews haber medyasında 2015 - 2016 yılları arasında Fransızca ve Türkçe dillerinde yayınlanmış göç konulu haberlerden oluşmaktadır. Haber çevirisi süreç ve stratejilerini Dört İşlev Modeli, "transediting", eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları üzerinden açıklamak amacıyla oluşturulan eklektik analiz yöntemi üç aşamadan meydana gelmektedir. Bu çerçevede her bir haber çevirisi örneği üzerinde oldukça kapsamlı bir araştırma yapılacağı için, çalışmanın hacminin fazlasıyla artacağı düşünülerek değerlendirilen örnek sayısı 25 olarak belirlenmiştir.

Haber çevirisi örnekleri başlık ve metin içeriği üzerinden incelenecektir. Hem Türkçe hem Fransızca haber metinleri üç aşamadan oluşan sözlüksel, anlamsal ve iletişimsel bir incelemeden geçirilecektir.

İncelemenin birinci aşamasının ilk adımında, Christian Nord'un Dört İşlev Modeli çerçevesinde haber metninin taşıdığı işlevi belirlemek amacıyla ilk olarak Fransızca ve Türkçe haber başlıkları sözlüksel ve anlamsal bir incelemeye tabi tutulacaktır. Christian Nord'un bakış açısına göre her metin bir veya birden fazla işleve sahip olabilmektedir. Bu çalışmada haber metinlerinin incelemesi sonucunda ortaya çıkan en bariz ve en belirgin işlev dikkate alınacaktır. Haber başlıklarında yer alan sözlükbirimleri üzerinde yapılan anlamsal ve sözlüksel inceleme sonucunda, başlıklarda geçen sözcüklerin Frankofon ve Türkofon okurların nezdinde hangi çağırışımlara yol açtığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Bu inceleme sonucunda başlıkların taşıdığı işlevler belirlenecektir.

İncelemenin birinci aşamasının ikinci adımında haber metinleri içinden, başlık incelemesi sonucunda tespit edilmiş işlevin yerine getirilmesini sağlayan destekleyici öğeler seçilerek cümle bazında sözlüksel anlam ilişkilerini ortaya koyan, sözdizimsel ve bağlamsal bir inceleme gerçekleştirilecektir. Destekleyici öğeler cümle, ifade, deyim vb. oluşmaktadır. Seçilen bu öğeler genel olarak haber başlığındaki sözcük ve kavramlarla ilgili olup bu konuda Frankofon ve Türkofon okurlara daha fazla bilgi vererek başlığı açıklama işlevini üstlenmektedir. Dört İşlev Modeli açısından uygulanan karşılaştırmanın sonucunda haber başlığı ve metnin içinde yer alan destekleyici öğelerin hangi işlevi yerine getirdiği ve bu işlevin okurlara hangi mesaj veya mesajları ilettiği tespit edilmeye çalışılacaktır.

İncelemenin ikinci aşamasında haber metinleri "transediting" kavramı özelinde irdelenecektir. Haber metninin bir bütün oluşturduğu ve metindeki tüm öğelerin mesaj iletiminde önemli bir rol üstlendiği düşünüldüğü için "transediting" incelemesi sırasında incelemenin odak noktası tüm metin olacaktır.

Bu bölümde öncelikle her iki haber metninin paylaştığı bilgi akışını belirlenecektir. Böylece bilgi akışları arasındaki benzer ve farklı noktalar belirlenmiş olup bilgilerin hangi sıralamayla ve ne şekilde okurlara sunulduğu tespit edilmeye çalışılacaktır. Devamında bu bilgi akışı içerisinde daha vurgulayıcı bir anlam taşıyan ve iki haber metni arasındaki bilgi paylaşım farklarını belirgin bir biçimde ortaya koyan cümleler karşılaştırmalı bir iletişimsel, sözlüksel ve anlamsal irdelemeden geçirilecektir. Yapılan bu inceleme sonucunda Türkçe ve Fransızca haber metinlerinin odak noktası, bu biçimde iletilmeye çalışılan temel mesaj ve "transediting" süreç ve stratejileri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

İncelemenin üçüncü ve son aşamasında, bütünceye dahil edilmiş bütün örnekler, eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları dikkate alınarak bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Bu bölümde ilk olarak bütünceyi oluşturan tüm örneklerin alındığı haber kaynağı kısa bir şekilde tanıtılacak ardından haber kaynağının bakış açısı tanıtılacaktır. Örneklerden elde ettiğimiz bulgular haber kaynağının eşik bekçiliği bakış açısıyla değerlendirilerek genel bir haber sunum izleği tespit edilmeye çalışılacaktır. Ardından yine örneklerden elde ettiğimiz bulgular ışığında haberlerin Türkçe ve Fransızca dillerindeki aktarım süreçlerinde belirgin olarak uygulanan kimi haber çevirisi stratejileri ve süreçleri "journalator" kavramı üzerinden yorumlanacaktır.

Çalışmanın üç aşamalı incelemesinin sonucunda aynı haber medyası tarafından iki farklı kültür uzamında yer alan okur kitlelerine sunulan haberlerin nasıl aktarıldığı ve metinlerin hangi değişikliklere maruz kaldığı, haber medyasının eşik bekçiliği süreçlerinin bu haberlerin aktarımında ne derece rol oynamış olabileceği ve "journalator" kavramı odağında da haber "çevirmenlerinin" bu süreçlerde ne derece belirgin ve görünür oldukları saptanmaya çalışılacaktır.

4. UYGULAMA BÖLÜMÜ

4.1. Göç Olgusu

Göç bugüne kadar hep var olmuş ve bundan sonra da var olmaya devam edecek bir olgudur. Uygarlıkların başlangıcından günümüze kadar insanlar ihtiyaç gereği veya maceraperestlik özellikleri nedeniyle yeni topraklara yolculuk yapmış başka bir deyişle göç etmişlerdir.

Göç kavramı farklı biçimlerde tanımlanmıştır. Bu kavram TDK'nın sözlüğünde "Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret" olarak tanımlanmıştır. Göç Terimleri Sözlüğü'nde ise bu kavram şu şekilde tanımlanmıştır: "Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmek. Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketlerdir. Buna, mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dahildir." (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009, 22)

Bir göç hareketliliği farklı sebeplerden dolayı gerçekleşebilmektedir: doğal afetler, iklim değişiklikleri, salgınlar, düşman akını, siyasal zulüm, savaşlar, vb. Söz konusu göç hareketlilikleri farklı insanların birbiriyle iletişim kurmasına ve yeni kültür ve uygarlıkların ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir.

Göç olgusunu farklı kategorilere ayırmak mümkündür: iç göç, uluslararası göç, zorunlu göç, gönüllü göç, düzenli göç ve düzensiz göç.

İç göç, yeni bir ikamete sahip olmak amacıyla veya yeni bir ikametle sonuçlanacak şekilde insanların ülkenin bir bölgesinden başka bir bölgesine göç etmesidir. Bu göç, geçici veya daimi olabilir. İç göçmenler, menşei ülke içinde yer değiştirler, ama yine menşei ülkede kalırlar. Örneğin, kırsal alandan şehre göç. (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009, 27)

Uluslararası göç, kişilerin geçici veya daimi olarak başka bir ülkeye yerleşmek üzere menşei ülkelerinden veya mutat olarak ikamet ettikleri ülkeden ayrılmalarıdır. Dolayısıyla, uluslararası bir sınırın geçilmesi söz konusudur. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı'nda Avrupa'da gerçekleşen göç hareketlilikleri (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009, 59).

Zorunlu göç, doğal ya da insan yapımı nedenlerden dolayı içerisinde yaşama ve refaha yönelik tehditleri de içeren bir zorlama unsuru bulunan göç hareketini tanımlamak için kullanılan genel terimdir (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009, 69). Mülteci hareketleri ve ülke içinde yerinden edilmelerin yanı sıra, doğal ve çevresel afetler, kimyasal ve nükleer felaketler, kıtlık, kalkınma projeleri vb. sonucunda ortaya çıkan göçler zorunlu göç örnekleridir.

Düzenli göç, menşei ülkeden çıkışı ve ev sahibi ülkeye seyahati, transit geçişi ve girişi düzenleyen kanun ve yönetmeliklere uygun olarak insanların olağan ikamet yerinden yeni bir ikamet yerine gitmeleridir (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009, 15). Mevsimlik göç, beyin göçü ve işçi göçü bu kategoride yer almaktadır.

Düzensiz göç, gönderen, transit ve alıcı ülkelerin düzenleme normlarının dışında gerçekleşen hareketlerdir. Düzensiz göç konusunda açık veya kabul gören bir tanım yoktur. Hedef ülkeleri açısından, bir ülkeye yasadışı giriş yapmak veya bir ülkede yasadışı şekilde kalmak veya çalışmak anlamına gelmektedir (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009, 15).

4.1.1. Suriye Göçü

Suriye göçü, 21. yüzyılın en büyük ve en önemli göç hareketliliklerin biri olarak nitelendirilmektedir. Bu göç aynı zamanda hem zorunlu hem düzensiz göç kategorilerinde yer almaktadır. Suriye'de Mart 2011 yılında başlayan protestolara karşı devlet tarafından yapılan müdahaleler sonucunda ülke bir iç savaşa girmiştir. Ülkede meydana gelen bu durum halkı hem ülke içinde hem de komşu ülkelerde güvenli bir yer aramaya ve zorunlu göçe mecbur bırakmıştır.

İç savaş başladığından beri büyük sayıda Suriyeli komşu ülkelere yani Türkiye, Lübnan, Irak ve Ürdün'e sığınma talebinde bulunmuştur. Suriye'den Türkiye'ye mülteci akışı, 29 Nisan 2011 tarihinde Suriye'deki çatışmalardan kaçan 250-300 kadar Suriye vatandaşının Türkiye topraklarına sığınma talebinde bulunmasıyla başlamış ancak gün geçtikçe ülkedeki durum daha fazla kişiyi etkisi altına alınmıştır. Suriye'nin

nüfusu 2010 yılında 21.5 milyon civarındayken, 2014 itibariyle bu nüfusun yaklaşık olarak 10 milyonu yerinden edilmiştir ki bu da ülke nüfusunun neredeyse yarısına denk gelmektedir. Bu kişilerin yaklaşık 6.5 milyon kadarı kendi ülkesi içerisinde yerinden edilmiş kişiler iken; 3.5 milyon civarı ise ülkesini terk etmek zorunda kalmış kişiler yani mültecilerdir (Yonca, 2014, 26).

BM Mülteciler Yüksek Komiserliği verilerine göre Suriyeli sığınmacı nüfusunun %42'si Türkiye'dedir. Bu nedenle de Türkiye dünyanın en çok sığınmacı ağırlayan ülkesi konumundadır. Türkiye'nin ardından Lübnan, kendi 5 milyon nüfusuna ek olarak 1 milyonu aşkın Suriyeliyi barındırmaktadır. Suriyeliler Ürdün, Irak, Mısır ve diğer Kuzey Afrika ülkelerine de dağılmış durumdadır. BM, 7.6 milyon kişinin de Suriye içinde evlerini kaybettiği tahminini yapmaktadır.

Komşu ülkeler söz konusu göç hareketliliğine karşı farklı politika ve yaptırımlar uygulanmıştır. Türkiye, Nisan 2011 tarihinden itibaren Suriyelilere yönelik "açık kapı politikası" uygulayacağını ilan ederek 100.000 kişinin kritik eşik olduğunu dile getirmiş, ancak Suriye'den gelen göç dalgası beklentinin ötesinde gerçekleşmiştir (Orhan, Gündoğar, 2015, 12). Mültecilerin sayısı arttıkça hükümet sınıra yakın bölgelerde onlar için kamplar inşa etmeye başlayıp Ekim 2011'de Suriyeli mültecilere "geçici koruma" sağlanmıştır. Ancak 2012'de yazında mülteci sayısı özellikle Halep ve çevresinde yaşanan çatışmaların yoğunlaşması sonucunda daha da artmış ve bu durum kampların kapasitesini zorlanmaya başlamıştır. Bunun sonucunda Türkiye Devleti girişleri sınırlamak amacıyla yeni önlemler almak zorunda kalmıştır. Bu sınırlamalar mültecilerin gayri resmi yolları kullanarak ülkeye giriş yapmaları ve kamplarda kalmayanların sayısının artmasıyla sonuçlanmıştır. 2013 yılının başlarında yaklaşık 180 bin mülteci Türkiye'de kamplarda yaşarken, bundan çok daha fazlası kamp dışındaki kentsel yerleşim alanlarında yaşam alanı kurmaya çalışmıştır. 2014 yılının sonlarına gelindiğinde Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı sayısının 2 milyonu aştığı bilinmektedir. Bu duruma bir çözüm getirmek amacıyla 18 Mart 2016 tarihinde gerçekleşen AB ve Türkiye zirvesinde liderler, 20 Mart 2016'dan sonra Türkiye üzerinden Yunanistan'a düzensiz yollarla geçen ve Yunanistan'da iltica talebinde bulunmamış göçmenlerin hızlıca Türkiye'ye iade edilmesine ve ilk iadelerin 4 Nisan 2016'da yapılmasına karar vermiştir ve Türkiye ile Avrupa Birliği arasından bir "Geri Kabul Anlaşması" imzalanmıştır. Ancak devletler arasındaki farklı siyasi düşünceler ve bakış açıları sonucunda bu kararların uygulanmaları süreçlerinde türlü değişkenler

rol oynamıştır. 7 sene önce Türkiye'ye gelen, sayıları 250-300 civarındaki ilk mültecilerin göçü ile başlayan bu göç hareketliliğinin ardından 26 Nisan 2018 tarihinde İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamaya göre kayıt altına alınan Suriyeli mülteci sayısı 3 milyon 588 bin 877 kişi olarak bilinmektedir (Mülteciler Derneği, [25.05.2018]).

Bu göç hareketliliği sadece komşu ülkeleri değil Avrupa ülkelerini de etkisi altına alınmıştır. Suriye'de yaşanan iç çatışmanın başlangıcından bu yana artan küresel sınır uygulamasına rağmen, 1 milyondan fazla Suriyeli vatandaş, sığınma talebinde bulunmak için Avrupa'ya ulaşmayı başarmıştır. Sığınmacıları alan başlıca Avrupa ülkeleri Almanya, Sırbistan ve Kosova (%62) olmuş ve bu ülkeleri İsveç, Macaristan, Avusturya, Hollanda, Danimarka (%26) ve diğer ülkeler (%11) takip etmiştir (Denaro, 2016, 78).

Sınırlara ilişkin uygulamalar 2015 yılının yaz aylarında Macaristan ve Sırbistan'ın sınırlarını kapatmasıyla başlamıştır. Buna yanıt olarak Almanya hükümeti sınırlarının mültecilere açık olduğunu beyan etmiş ve bunun sonucunda mülteciler göç rotalarını değiştirerek Almanya'yı hedef ülke olarak belirlemeye başlamışlardır.

Avrupa Birliği ülkeleri arasında sadece İsveç farklı bir yaklaşım izleyerek Mülteciler Ajansı yardımıyla sınırlarında sığınma talebinde bulunan tüm Suriyeli mültecileri kabul etmeye karar vermiştir. 2012 yılı için 14 bin 700 talep kabul edilmiştir. İsveç göç bakanıyla 03.11.2013 tarihinde Aftonbladet gazetesinin yaptığı söyleyişide "Günümüz dünyasında Suriye savaşından daha korkunç, daha kanlı ve daha uzun soluklu bir savaş yoktur. Bu durum AB içindeki ve AB dışındaki çoğu siyasetçinin Suriyelilere karşı sorumluluklarımız üzerine düşünmelerini gerektiren bir husustur." (LAPRESSE, [25.05.2018]) şeklinde bir ifadede bulunmuştur.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin verilerine göre Nisan 2011'den Ekim 2016'ya kadar Almanya ve İsveç Avrupa'ya gelen mültecilerin %64'ünü kabul etmiştir. 3 Ocak 2017'ye kadar AB toplamda 51 bin 205 mülteciyi kabul etmiştir.

7 Eylül 2015'te Fransa Cumhurbaşkanı François Holland ülkesinin 2 senede 24.000 mülteciyi kabul etmeye hazır olduğunu ilan etmiştir. İki gün sonra Almanya'dan gelen 53 Suriyeli ve Iraklı mülteci Fransa'ya varmıştır. Ertesi gün Ile-de-France valiliği 10 mülteci kabul merkezinin yakında hizmete geçeceğini ve daha sonra 26 merkezin de yapılacağını açıklamıştır. Ancak yasal ve yasadışı yollardan Avrupa'ya giden mülteci

sayısı arttıkça yetkililer bu duruma bir çare bulma amacıyla ülkelere kota belirlemeye karar vermiştir. Fransa, Avrupa Komisyonu tarafından verilen bu karara karşı çıkarak mültecilerin kabulü için daimi ve zorunlu bir mekanizmanın uygulanmasını talep etmiştir. O dönemin Fransa Başbakanı, Manuel Valls, çeşitli beyanlarda bulunmuştur: "Fransa'nın çatışma bölgelerinden kaçan herkesi ülkesinde karşılayamayacağını" ; "Fransa bundan sonra 30.000 mülteciyi karşılamaya taahhüt vermiştir. Ama açıkça söylemek gerekirse: çatışma bölgelerinden kaçmak isteyen veya halihazırda mülteci kamplarında bulunan herkesi ülkemizde karşılayamayız." ; "Avrupa'nın her ülkenin mülteci kabul kapasitesine göre mültecilerin karşılama ve yerleştirilmesi için adil bir sistem kurulması gerekmektedir." ; "Günümüzde 5 milyondan fazla Suriyeli ülkelerinin dışındadır" (Le Parisien, [27.05.2018]) vb.

Fransa'da mülteci kabulüyle ilgili siyasetçiler arasında bir fikir ayırımı mevcuttur. 10.09.2015 tarihinde ELABE araştırma merkezi tarafından gerçekleştirilen kamuoyunu yoklaması sonuçlarına göre Fransızların %55'i mültecilerin kabulünden yanadır. Bu rakam bir önceki kamuoyunu yoklamasında %44'tü. Bu kesim Front de gauche (Sol Cephe), EELV (Avrupa Ekolojisi – Yeşiller), PS (Sosyalist Parti), MoDem (Demokrat hareket) ve UDI (Bağımsızlar ve Demokratlar Birliği) partilerin yandaşlarından oluşmaktadır. Les Républicains (Cumhuriyetçiler) (%60) ve Front national (Ulusal Cephe) (%84) partilerinin yandaşları konuya karşı çıkmaktadırlar. Temmuz 2016'ya kadar kabul edilen sığınma taleplerinin sayısı 11694 olarak ilan edilmiştir.

Bahsi geçen göç hareketliliği farklı ülkelerin basın organlarının haber bülteni ve manşetlerinde yer almaktadır. Haberlerin sıklığı dönemsel olarak değişiklik göstermektedir. Bu çalışma için Euronews Haber Medyası tarafından yayımlanmış Türkçe ve Fransızca dillerindeki haberler seçilmiştir. Türkiye coğrafi konumu nedeniyle aynı zamanda mülteciler için hem "alıcı ülke" hem de "geçici ülke" rolünü ifa etmektedir. Türkiye aynı zamanda günümüzde en fazla mülteciyi kendi sınırları içinde barındırmaktadır. Fransa ise Afrika ülkelerinden gelen mülteciler başta olmak üzere yıllardır göç ve mülteciler sorunu ile karşı karşıyadır. Calais'deki mülteci kampı bunun bir örneğidir.

Haber seçimi için bu göç hareketliliğinin önemli iki dönemi seçilmiştir. Haberler açısından, 02 Eylül 2015'te dünyayı sarsan "Aylan Bebeğin ölüm haberini" bu göçün bir dönüm noktası olarak nitelendirmek mümkündür. Bu olayın ardından gözler,

özellikle Suriyeli aileler ve Suriye'den canları pahasına mümkün olan her yoldan kaçmaya çalışan mülteciler üzerine çevrilmiştir. Avrupa ülkelerinin mültecilere sınır kapama kararı aldığı tarih olan Mart 2016, diğer bir dönüm noktası belirlenmiştir.

4.2. Haber Çevirisi Örnekleri

4.2.1. Örnek 1

FRANSIZCA HABER METNİ

-Crise des migrants: la police évacue la gare de Budapest

> La gare internationale de Budapest, a été évacuée. Plus de 500 migrants occupaient les lieux. Des syriens pour la grande majorité, qui cherchent à rejoindre l'Allemagne par le train. La police ne laisse plus rentrer que des passagers munis de billets ou des voyageurs avec visas. Une manifestation spontanée a été organisée par des migrants en colère. **"Regardez mon fils. Regardez ce qui lui est arrivé. On l'a frappé à la tête. Ils l'ont poussée." Crie une femme disanat venir de Syrie.** Pour le seul mois d'août, 50 000 migrants sont entrés en Hongrie. Tous repartent vers l'Allemagne, qui vient d'assouplir ses règles d'accueils des réfugiés de pays en guerre. "On a payé nos billets. On ne les as pas volés." crie un homme. **"Vous dites que vous vous préoccupez de droits de l'homme. On en a besoin d'un tout petit peu, pas tous les droits, juste quelques-uns, de la sécurité, c'est tout."** L'Allemagne s'attend à recevoir cette année près de 800 000 réfugiés venant de pays en guerre, un chiffre record. Dans les deux gares de Budapest, près de 2000 nouveaux migrants arrivent tous les jours, dans la plus grande confusion. Les précisions de notre envoyée spéciale, Andrea Hajagos pour Euronews: " La plupart de ces réfugiés sont en colère car ils ne comprennent pas pourquoi ils ont pu acheter leurs tickets très chers, mais ils ne sont pas autorisés à monter dans les trains" (Euronews, [Yayın tarihi: 01.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Sığınmacılar Şengen Kapılarını Zorlamaya Devam Ediyor

> Macaristan, Almanya'ya gitmek isteyen Suriyeli sığınmacıların beklediği tren garında seferleri durdurdu. Başkent Budapeşte'deki Keleti tren garı çevresinde toplanan yüzlerce sığınmacı Almanya'ya gitmelerine engel olan Macar hükumetine tepki gösterdi. **Öfkeli Suriyeliler tek isteklerinin Almanya'ya gitmelerine izin verilmesi olduğunu dile getirdi: "Oğluma bakın ne halde. Onu iteledi̇ler, başını bir demire çarptı. Bakın ne halde."** Dün Macaristan'dan Almanya'ya giden 3 hızlı trene Avusturya'nın başkenti Viyana'da müdahale edilmiş daha sonra söz konusu trenlerin Almanya'nın Münih kentine gitmesine izin verilmişti. Macar yetkililer Avrupa Birliği içinde serbest dolaşım için geçerli oturum belgelerinin olması gerektiğini belirterek sığınmacıların diğer ülkelere gitmesini engelliyor. "Biz Almanya'ya gitmek istiyoruz. İzin verin Almanya'ya gidelim. Polis bizi yakalıyor, taksi yok tren yok neden? Biz de insanız." **Kızgın sığınmacılar yetkililerin bunca insanı dışarıda bekletip dolaşım hakkını gasp etmesinin insan haklarına aykırı olduğunu dile getiriyor.** "Burada bekletilen insanlar kızgın çünkü bu kadar para verip bilet almalarına izin verildiler ancak trene binmelerine izin verilmiyor" (Euronews, [Yayın tarihi: 01.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

4.2.1.1. Örnek 1: Başlık İncelemesi

Tablo 1: Örnek 1 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Crise des **migrants**: la police **évacue** la gare de Budapest	**Sığınmacılar Şengen kapılarını zorlamaya devam ediyor**	Anlatımsal	Göndergesel

Yukarıdaki örnekte "**Migrant**" , "**Réfugié**" ve "**Demandeur d'asile**" sözcükleri ve kullanımları incelenecektir. Zira çoğu durumda "**Migrant**", "**Réfugié**" ve "**Demandeur d'asile**" sözcüklerinin birbirlerinin yerine kullanımı hem dilsel ve hem hukusal sorunların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir.

"**Migrant**/*Göçmen*" sözcüğü için tanınmış bir hukuksal tanım mevcut değildir. Ancak, Birleşmiş Milletlere göre bu terim "Sebebi ne olursa olsun, isteyerek veya istemeyerek, geliş şeklinden bağımsız, bir ülkeye göç etmiş ve bir yıldan fazla bir süre boyunca bahsi geçen ülkede ikamet eden kişilere göçmen denir"[3] biçiminde tanımlanmıştır. Yaygın bir şeklide bu kategoriye mevsimlik işçiler gibi kısa süreli göçleri gerçekleştiren gruplar da dahil edilmektedir (Refugees and Migrants, [Mayıs 2021]).

Uluslararası Af Örgütünün websitesinde bulunan tanıma göre "göçmenler kendi ülkelerinin dışında yaşayan kişilere denir. Bu kişiler mülteci ve sığınmacı statüsüne sahip değillerdir. Bazı göçmenler iş, okuma veya ailelerinin yanına gitmek amacıyla ülkelerini terk ederler. Diğerleri ise yoksulluk, siyasi huzursuzluk, çete dehşeti, doğal afetler veya diğer ciddi durumlar sebebiyle ülkelerini terketme gereği duyabilirler." (Amnesty International, [Mayıs 2021]).

"**Réfugié**/*Mülteci*" sözcüğü ise "kamu düzenini ciddi bir biçimde altüst eden koşullar veya zulüm, çatışma ve şiddet korkusuyla kendi ülkesinde bulunmayan ve "uluslararası koruma"' ya ihtiyaç duyun kişileri" tanımlamak amacıyla kullanılır (Refugees and Migrants, [Mayıs 2021]).

[3] Yabancı kaynaklardan yapılan alıntılarda çeviri aksi belirtilmedikçe tarafımızca gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Af Örgütünün websitesinde bulunan tanıma göre mülteciler şu şekilde tanımlanmaktadır: "Kendi ülkesindeki zulüm ve insan hakları ihlalinin yüksek riski sebebiyle kaçan kişiye mülteci denir. Karşı karşıya kaldıkları güvenlik ve hayatı riskleri o kadar yüksek ki bu kişiler ülkeyi terk etmek ve ülke dışında güvenli bir yer aramaktan başka bir çarelerinin olmadığını hissediyorlar zira kendi devletleri onları bahsi geçen tehlikelerden koruyamıyor veya korumak istemiyor. Mülteciler uluslararası koruma hakkına sahipler" (Refugees and Migrants, [Mayıs 2021]).

"**Demandeur d'asile**/*Sığınmacı*" , "Kendi ülkesini terk eden ve başka bir ülkede zulüm ve diğer ciddi insan hakları ihllalerinden korunmayı arayan kişilere sığınmacı denir. Bu kişiler iltica başvurularının sonuçlarını bekliyorlar ve henüz yasal olarak mülteci statüsüne sahip değiller. İltica arayışında olmak insani bir haktır. Bu demek oluyor ki herkese iltica arayışı için başka bir ülkeye giriş yapma hakkı verilmelidir." (Amnesty International, [Mayıs 2021]) şeklinde tanımlanmıştır.

Fransızca başlıkta "**migrant**" sözcüğü kullanılmıştır. Seçilen bu sözcük Macar yetkililer tarafından tren garından dışarı çıkartırılan ve gidişlerine izin verilmeyen kişilerin "**migrant**" yani "*göçmen*" olarak tanımladıkları mesajı Frankofon okurlara iletmektedir. Yukarıdaki tanımlara bakıldığında göçmenler çoğu zaman yaşam kalitelerini arttırmak amacıyla kendi istekleriyle başka bir ülkeye göç etmeyi seçerler, durumları herhangi bir aciliyet içermez, yasal statüleri ve takip etmeleri gereken prosedürler farklıdır. Buradan yola çıkarak başlık için seçilen "**migrant**" sözcüğünün Macar polisi tarafından uygulanan davranış biçiminin Frankofon okurlar tarafından haklı bir davranış olarak görülmesi mümkün olduğu söylenebilir.

Fransızca başlıkta incelemeye alınan diğer bir söczük ise "**évacuer**" fiilidir. Bu fiil için Larousse sözlüğündeki anlamlar arasında birbirine daha yakın üç anlam incelenmek için seçilmiştir. Birinci anlam "*bir ülke veya mekanda kalma tehlikesi olduğu durumlarda grup halinde eşyalar veya insanları çıkarttırmak*", ikinci anlam, "*bir mekanın işgaline son vermek ve grup halinde orayı terk etmek*" ve üçüncü anlam "*bir mekanın işgalini sonlandırmak ve işgal edenleri çıkarttırmak*" şeklinde tanımlanmıştır. Sözlükte verilen ikinci ve üçüncü anlamın ortak noktası bir mekanı işgal edenlerden boşaltmaktır. Başlık için seçilen bu sözcük Frankofon okurların dikkatlerini bir kere daha Macar Devletinin göçmen karıştı görüş ve uygulamalarına çekmektedir.

Türkçe haber metni için seçilen başlık incelendiğinde, "**migrant**" sözcüğü yerine "**sığınmacı**" sözcüğünün şeçildiği tespit edilmiştir. Türkçe'de "**réfugié**" sözcüğü için "*sığınmacı*" ve "*mülteci*" karşılıkları kullanılır. Halbuki yukarıdaki tanımlara bakıldığında bu iki sözcüğün hukuksal anlamlarının farklı olduğunu belirtmek gerekir.

Özellikle hukuksal bağlamında tamamen farklı bir anlam taşıyan "**sığınmacı**" sözcüğün seçimi söz konusu olan kişilerin can tehlikesi yaşandığını ve uluslararası koruma altında olmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Bu sözcük seçiminin aynı zamanda hukuksal olduğu düşünülmektedir. Avrupa Birliği özellikle Macaristan, Dublin Yönetmeliğini göz önünde bulundururarak başta Suriye olmak üzere savaşta olan ülkelerinden gelen kişileri "**migrant**" olarak tanır, ülkede geçici veya kalıcı kaldıklarını varsaymaktadır. Dolayısıyla göçmen olup da herhangi bir iltica başvurusu yapmayan kimseler "**demandeur d'asile**" ve başvuru sonuçlandığında ise "**réfugié**" statüsü alamazlar. Ancak Türkiye'nin konuyla ilgili farklı görüşleri bulunmaktadır. Türkiye Cenevre Sözleşmesi ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Protokol'u 1961 ve 1967 yıllarında onaylanmıştır. Türkiye diğer birçok ülke gibi Cenevre Sözleşmesi'ni imzalarken bazı kısıtlamalar getirmiştir. Bu kısıtlamaların en bilineni coğrafi kısıtlamasıdır. Bu kısıtlamaya göre "Türkiye'nin sözleşmeye coğrafi kısıtlama ile taraf olması, Avrupa Konseyi üye ülkeleri dışından gelip Türkiye'ye sığınanlara mülteci statüsü tanımayacağı anlamına gelmektedir. Türkiye sözleşme hükümlerine göre mülteci statüsü alabilecek Avrupalı olmayan kişileri iç hukuktaki düzenlemelerle "şartlı mülteci" olarak tanımlamakta ve bu kişilere üçüncü bir ülkeye yerleştirilinceye kadar süreli bir koruma sağlamaktadır." (Uluslararası Af Örgütü, [Mayıs 2021]).

Suriye'de gerçekleşen olaylar neticesinde meydana gelen göç dalgasının ardından benzer kitlesel göçler durumunda uygulanacak yöntem ve tedbirleri belirtmek amacıyla 2014 yılında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslarası Koruma Kanunu Türkiye'de düzenlenmiştir. Bahsi geçen kanun doğrultusunda halihazırda Türkiye'de bulunan Suriyelerin yasal statüsü "geçici koruma"dır.

"Geçici koruma, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 91 inci maddesinde şu şekilde yer almaktadır: Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir." (Göç İdaresi Başkanlığı, [Mayıs 2021]).

Yukarıdaki bilgiler dikkate alınarak Türk yetkililerin bu kişilerin ülkede kalıcı olmadığını, bu biçimde ülkede bulunan yabancı uyruklu kimselere "migrant" statüsü yerine "geçici koruma" statüsü verdiği anlaşılmaktadır. Buna karşın Avrupa Birliği bu göçmenlere "göçmen" statüsü vermektedir.

Türkçe başlık incelendiğinde, "**Kapıyı zorlamak**" deyimin seçilmesi dikkat çekmektedir. "**Kapıyı zorlamak**" deyimi bir kişiyi içeri almak istemeyenlerin kapısına dayanmak anlamına gelmektedir. Bu deyimin kullanımı Şengen Bölgesi yasaları ve özellikle Macar Devletinin göçmen karşıtı siyasetini işaret etmektedir. Zor durumda olan bu kişilerin bahsi geçen yetkililer tarafından ülkeye alınmak istenmediklerini Türkofon okurlara aktarmayı amaçlamaktadır.

Başlıktaki "**Şengen**" sözcüğünün dikkatleri tüm Avrupa Birliği ülkeleri üzerine çekmek amacıyla seçildiği düşünülmektedir. Başlık için tercih edilen "**Şengen**" sözcüğünün, dikkatleri sadece tek ülkeye yani Türkiye'ye yöneltmenin doğru olmadığını ifade etmek ve 22 ülkeden oluşan Şengen Bölgesi'nin göçmen ve sığınmacı sorunundan sorumlu olduğunu vurgulamak amacıyla seçildiği düşünülmektedir.

Başlık için seçilen "**devam ediyor**" fiilinin ise göçmen ve sığınmacı sorunun hala çözülmediğini gündeme taşımak amacıyla kullanıldığı düşünülmektedir.

4.2.1.2. Örnek 1: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**La police ne laisse plus rentrer que des passagers munis de billets ou des voyageurs avec visas**" cümlesi seçilmiştir. Sadece bileti veya vizesi olan yolcuların trene binebildikleri bilgisini paylaşan bu cümlenin polisin müdahale etmesini gerekçelendirmek için metne eklendiğini söylemek mümkündür. Zira bileti, vizesi veya herhangi bir yasal dokümanı olmayan bir bireyin yolculuk yapması yasalara aykırıdır.

Türkçe başlığı desteklemek ve göndergesel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Macar yetkililer Avrupa Birliği içinde serbest dolaşım için geçerli oturum belgelerinin olması gerektiğini belirterek sığınmacıların diğer ülkelere gitmesini engelliyor.**" cümlesi tespit edilmiştir. Bu cümledeki "**serbest dolaşım**" ifadesi başlıkta kullanılmış olan "**Şengen**" sözcüğü ile ilişkilendirilebilmektedir. Avrupa Birliği'nin Temel Haklar Bildirgesinin 45. maddesi uyarınca "birliğin her vatandaşı üye devletlerin ülke sınırları içinde serbestçe hareket ve ikamet etmek

hakkına sahiptir. Bahsi geçen üye devletleri de yasal olarak ikamet eden üçüncü ülkelerin vatandaşlarına Avrupa Topluluğu'nu tesis eden antlaşmaya uygun olarak dolaşım ve ikamet özgürlüğü hakkı tanınabilir" (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, [Mayıs 2021]). Ancak aynı konuyla ilgili sığınmacılar ve mültecilere tabi tutulan yasalar farklılık göstermektedir. Sığınmacılar Düblin Yönetmeliğine uygun bir şekilde Avrupa Birliği'nde iltica başvuruları gerçekleştirdikten sonra başvuruları sonuçlanana kadar Şengen Bölgesinde serbest dolaşma hakkına sahip değildirler. Mülteciler veya ikinci koruma statüsüne sahip kişiler Şengen bölgesinde serbestçe dolaşabilir ve 90 güne kadar kalabilirler (Citizens Information, [Mayıs 2021]).

Dolayısıyla yasal statüsü belirsiz ve herhangi bir oturum belgesi yanında bulundurmayan kişiler Avrupa Birliği'nde serbestçe dolaşım hakkına sahip değildir. Sığınmacılar ve mülteciler Türkiye'de farklı yasal statüye sahip olduklarından ve aynı zamanda tüm Türkofon okurların Avrupa Birliği yasaları hakkında detaylı bilgi sahibi olmadıklarından dolayı haberin başlığında yer alan "**Şengen kapılarını zorluyor**" ifadesi Türkofon okurların nezdinde muğlak bir durum yaratabilmektedir. Serbest dolaşımla ilgili bilgi içeren yukarıdaki cümle bu muğlaklığın giderilmesini ve başlıktaki göndergenin aktırımını kolaylaştırdığı düşünülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber metnindeki başlıkta kullanılan sözcüklerin açık olması sebebiyle dolaysız bir biçimde anlatımsal işlevi yerine getirilmektedir ancak Türkçe haber metnindeki deyim kullanımı anlatımsal işlevi göndergesel işleve dönüştürmüştür. Başlıkta kullanılan göndergelerin Türkofon okur için yeterince tanıdık olmakla beraber metinde de açıklayıcı cümlelerle mesajın aktarılmasına destek sağlanmıştır. Dolayısıyla her iki haber metninin yerine getirdikleri işlevler farklılık göstermektedir. Frankofon okurun zihninde Macar yönetimi tarafından tren garını işgal eden göçmenlerin haklı olarak boşaltılması imajı oluşurken Türkofon okurların zihninde Şengen Bölgesi üyesi olan tüm ülke yetkililerinin göçmen karşıtı politikaları sebebiyle sığınmacıların zor anlar yaşadığı imajı oluşmaktadır.

4.2.1.3. Örnek 1: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin bilgi akışı incelendiğinde, Budapeşte tren garının boşaltılmış olduğu, çoğunlukla Suriyelilerden oluşan göçmenlerin polisin yalnızca bileti veya vizesi olan yolcuların trene binmesine izin vermesini protesto ettiği, protesto sırasında

yaralananların olduğu, Almanya'nın mülteci kabul etme yasalarını kolaylaştırmasının ardından mültecilerin bu ülkeyi tercih etmesi, Almanya ve Macaristan tarafından kabul edilen mülteci ve göçmenlerin sayısı ve son olarak mültecilerin protesto etme nedeni bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin bilgi akışı incelendiğinde, tren garındaki seferlerin Macar yetkililer tarafından durdurulduğu, Almanya'ya gitmek isteyen öfkeli Suriyeli sığınmacıların hükümete tepki gösterdiği, yaralıların olduğu, Macar yetkililerin AB içinde serbest dolaşımın geçerli oturum belgesi ile yapılabileceğini belirterek sığınmacıların gidişine izin vermediği, sığınmacıların insan haklarına aykırı davranışlara maruz kaldığı ve son olarak mültecilerin protesto etme nedeni bilgisinin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, Fransızca haber metninde yer alan "Regardez mon fils. Regardez ce qui lui est arrivé. On l'a frappé à la tête. Ils l'ont poussé." crie une femme disant venir de Syrie" cümlesi dikkat çekmektedir.

Seçilmiş olan röportaj kesiti emir fiili ile başlamıştır. "**Regarder**" fiili yalnızca "*bakmak*" anlamıyle yanı sıra, aynı zamanda "*dikkat etmek*" ve "*göz önünde bulundurmak*" bağlamında da kullanılmaktadır. Cümleyi kuran kişinin bu fiili iki kere arka arkaya tekrarlanmasının dinleyicinin dikkatini yaşanan olaylara çektiğini söylemek olasıdır. Bu tekrarlanma aynı zamanda cümlenin vurgusunu da arttırmaktadır. Üçüncü cümlenin öznesi "**on**" kişi zamiridir. Fransızca'da cümlenin öznesinin belirsiz olduğu durumlarda kullanılan bu kişi zamiri aynı zamanda edilgen yapılarda da kullanılmaktadır. Bu örnekte cümlenin "**on**" zamiriyle başlaması söz konusu eylemin belirsiz kişiler tarafından gerçekleştiği mesajını Frankofon okurlara aktarmaktadır. Devamında gelen cümlenin öznesi ise "*onlar*" anlamına gelen "**ils**" zamiridir. Bu iki cümlede "**crier**" ve "**pousser**" fiilleri kullanılmıştır. "**Crier**" fiili haykırmak anlamına gelir ve aşağıdaki iki durumu ifade etmekte kullanılır: "*çağırmak, seslendirmek; şikayet, telaş veya benzeri durumlarda yüksek sesle bağırmak.*" Crier eylemi olaya tanıklık edenlerin dikkatini Macar polisinin uyguladığı şiddet ve yaşanmış olan ablukaya çekmek amacıyla kullanılmıştır. "**Pousser**" fiili ise "*itmek*" anlamına gelir. Bu iki eylemin kullanımı iki grup arasında bir ablukanın yaşandığı ve şiddet uygulandığı mesajını okurlara aktarmaktadır. Cümlelerde kullanan "**on**" ve "**ils**" kişi zamirleri kimler tarafından şiddeti uygulayanlar hakkında Frankofon okurlara

herhangi bir ipucu vermemektedir ancak haberde yer alan diğer cümleler bu şiddetin Macar polisi tarafından uygulandığıyla ilgili açıklık getirmektedir. Seçilmiş olan röportaj kesitinde bu dört cümle bir kadın tarafından beyan edilir. İlk cümledeki "**mon fils**" ve son cümledeki "**une femme**" ve "**crier**" sözcüklerin arasındaki bağlantı meydana gelen olaylar esnasında bir kadının evladına uygulanan şiddetten dolayı acı içinde olduğu ve bunu haykırarak dile getirdiğini göstermektedir.

Türkçe haber metninde de yer alan aynı cümle ise şu şeklide aktarılmıştır: "Öfkeli Suriyeliler tek isteklerinin Almanya'ya gitmelerine izin verilmesi olduğunu dile getirdi: "Oğluma bakın ne halde. Onu iteledi̇ler, başını demire çarptı. Bakın ne halde."" Aktarılan röportaj kesitinde "**frapper**" ve "**pousser**" fiillerinin olduğu cümleler değişikliliğe maruz kalarak Türkofon okura aktarılmıştır. "**Pousser**" fiili için "*itelemek*" karşılığı seçilmiştir. Bu fiil "*sürekli itmek, arka arkaya itmek*" anlamına gelir ve itmek eyleminin birden fazla kez tekrarlandığını gösterir. Bu seçimin cümleye abartılı bir anlam kattığı düşünülmektedir. "**Frapper**" fiili ise ettirgen yapı kullanılarak aktarılmıştır. Ayrıca üçüncü ve dördüncü cümlenin yeri değiştirildiğinde olay sürekli yaşanan bir itme eylemi sonucunda Suriyeli gencin kafasını demire çarptığı şeklinde okurlara aktarılmıştır. Türkçe haber metninde "**bakın ne halde**" cümleciği, cümlenin sonunda bir kere daha tekrarlandığında cümlenin vurgusunu arttırmıştır. Yaşanan olayların şiddetini aktaran "**crier**" fiili Türkçe haber metninden çıkartılmış ve yerine "**öfkeli**" sıfatı kullanılmıştır.

Türkçe haber metninde özne Suriye'den gelen bir kadın yerine öfkeli Suriyeliler olarak değiştirilmiştir. Bu değişimin durumu genelleştirmek ve tüm Suriyeli sığınmacıların sıkıntılı durumda olduklarını vurgulamak amacıyla yapıldığı düşünülmektedir. Doğrudan alıntı şeklinde aktarılan cümlerlerde edilgen yapı kullanılmıştır. Bu durum Fransızca haber metninde de olduğu gibi yaşanan şiddetin sorumlusunun kim olduğu hakkında Frankofon okurlara herhangi bir bilgi sunmamaktadır. Ancak Fransızca haber metninin aksine Türkçe haber metninin diğer kısımlarında tren garının boşaltılması ve yaşanan ablukayla ilgili herhangi bir ipucunun olmaması polis ve sığınmacılar arasında yaşanan şiddet konusunda Türkofon okuru bilgisiz bırakmaktadır. Cümlelere uygulanan çıkartma, ekleme ve yer değiştirme stratejileri sonucunda haberde yer alan röportaj kesidi farklı bir biçimde aktarılmıştır. Frankofon okurlar Macar polisinin uyguladığı şiddet sonucunda yaralanan evladının acısını haykırarak beyan eden bir annenin derdine ortak olurken Türkofon okurlar

Almanya'ya gitmek isteyen öfkeli Suriyilerden bir kişinin iteleme sonucunda başını çarptığına tanıklık yapmaktırlar.

Fransızca haber metninin başlangıcında yer alan "**Des syriens pour la grande majorité, qui cherchent à rejoindre l'Allemagne par le train**" ve Türkçe haber metninin başlangıç cümlesi olan "**Macaristan, Almanya'ya gitmek isteyen Suriyeli sığınmacıların beklediği tren garında seferleri durdurdu**" ifadeleri her iki okur kitlesine Suriyelilerin seçtikleri varış noktasının Almanya olduğu bilgisini aktarmaktadır ancak bu seçimin sebebi hakkında sadece Frankofon okurlarla paylaşılan bir bilgi mevcuttur. Sadece Fransızca haber metninde yer alan "**Tous repartent vers l'Allemagne, qui vient d'assouplir ses règles d'accueils des réfugiés de pays en guerre**" cümlesi vasıtasıyla mültecilerin neden Almanya'ya tercih ettikleri bilgisini Frankofon okurlara aktarmaktadır. Ancak bu bilgiye Türkçe haber metninin herhangi bir bölümünde yer verilmemiştir.

Bu örnekte son incelemeye alınan cümle Fransızca haber metninde doğrudan alıntı şeklinde yer almıştır: "Vous dites que vous vous préoccupez de droits de l'homme. On en a besoin d'un tout petit peu, pas tous les droits, juste quelques-uns, de la sécurité, c'est tout."

Cümle "**vous dites que**" hitap kalıbıyla başlamıştır. Bu kalıp kullanıldığında karşı tarafın daha önceden bahsettiği bir konuya veya bulunan bir iddiaya referans verilmektedir. "**Se préoccuper**" fiili ise "*bir şeyle ilgilenmek*" , "*aklı fikri hep bir şeyde olmak*" anlamlarını taşımaktadır. Cümlede bu eylemin kullanılması cümlenin başlagıcında yer alan "**vous dites que**" hitap kalıbının vurgusunu arttırmaktadır. Dolayısıyla daha önceden mevzu bahis olan bir konu tekrar hatırlatılır ve beklentiler dile getirilir. Seçilen cümle doğrudan alıntı şeklinde aktarılmış ve tek kişinin isteğini beyan etmesine rağmen aynı durumda olan tüm insanların aynı türden isteklerinin olduğu izlenimi Frankofon okurlara vermiştir.

Cümlenin odağında olan konu "insan hakları" kavramıdır. Avrupa Birliği, insan hakları konusunda sarfettiği çabalar ve attığı adımlarla herkesin nezdinde insan hakları savunucusu sembolu haline gelmiştir. Avrupa Birliği Dış İlişkiler Servisi websitesinde "İnsan hakları Avrupa Birliği'nin hem iç ve hem dış eylem ve politikalarının merkezinde yer alır" (European Union External Action, [Mayıs 2021]) bilgisi yer almaktadır. 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması, Avrupa Birliği Temel

Hakları Bildirgesi, Avrupa Birliği İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Birliği'nin insan hakları korunması konusunda çabaları ve attığı adımların farklı örnekleridir. Ancak tarihin seyrine bakıldığında 1991-1995 Yogoslavya İç Savaşı sırasındaki Srebrenitsa Katliamı ve Kosova Savaşı sırasında yaşanan olaylar akıllara gelmektedir. Avrupa'da yaşanan bu iki büyük felaket Avrupa Birliği yasaları ve Avrupa gerçekleri arasındaki tezatı ortaya koymaktadır kanısındayız.

Cümlede yer alan "**de la sécurité**" ise İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 3. Maddesindeki ifadeye atıfta bulunmuştur: "Herkesin yaşama hakkı ile kişi özgürlüğü ve güvenliğine hakkı vardır" (İnsan Hakları Derneği, [Mayıs 2021]). Bu cümlenin kendi ülkelerindeki savaştan kaçan ve zorlu şartlara maruz kalan bu kişilerin tüm insanların en temel haklarından biri olan güvenliği elde etmek peşinde olduğu mesajını barındırdığını söylmek olasıdır.

Türkçe haber metni incelendiğinde bu cümlenin metinde yer almadığı saptanmıştır. Onun yerine aşağıdaki cümlenin kullanımı uygun bulunmuştur: "Kızgın sığınmacılar yetkililerin bunca insanı dışarıda bekletip dolaşım hakkını gasp etmesinin insan haklarına aykırı olduğunu dile getiriyor." Türkçe haber metni için tercih edilen bu cümledeki "**dolaşım hakkı**" ifadesi Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'nin 45. Maddesinde yer alan ve sadece Avrupa Birliği vatandaşı olanlara tanınan "dolaşım ve ikamet özgürlüğü" hakkına gönderme yapmaktadır.

Yukarıda detaylı bir şekilde açıklanmış olan tanımlara bakıldığında bu hak yalnızca Avrupa Birliği vatandaşlarına ve geçerli ikamet izni olan üçüncü ülke vatandaşlarına verilmektedir. Mülteci ve ikincil koruma statüsüne sahip olanlar ise sadece 90 gün içinde Şengen bölgesinde dolaşım hakkına sahipler. Dolayısıyla incelememiz sonucunda Türkçe haberde sığınmacıların serbest dolaşma hakkına sahip olmaları gerektiği düşüncesinin verilmek istendiğini söylemek mümkündür.

"Transediting" açısından yaptığımız haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda seçilen sözcükler, eklenmiş ve çıkartılmış olan bilgiler meydana gelen bir olayın iki farklı bakış açısıyla Frankofon ve Türkofon okurlara aktarıldığını göstermektedir.. Fransızca haber metninin odağı global bir kriz haline gelen göçmen – sığınmacı sorunu olup, haberde bu sorunun evrensel hukuk ve Avrupa Birliği yasaları

çerçevesinde ele alındığını söylemek mümkündür. Halbuki Türkçe haber metninin sorunu yalnızca Avrupa Birliği yasaları çerçevesinde aktardığı gözlemlenmektedir.

4.2.2. Örnek 2

FRANSIZCA HABER METNİ

- La gare de Budapest transformée en camp de réfugiés

> Ils manifestent désormais chaque jour devant la gare internationale de Budapest : des centaines de migrants qui demandent à la Hongrie de les laisser poursuivre leur voyage. Impossible de monter dans **les trains pour l'Autriche ou l'Allemagne**. 1800 personnes dorment donc à même le sol devant la gare et dans une zone de transit. Parmi elles, de nombreux enfants. La plupart fuit la guerre, comme cette femme syrienne. Elle a quitté Damas il y a un mois avec son mari et ses 3 enfants. Ils dorment sous une petite tente depuis trois jours à Budapest. "Nous n'avons pas eu d'aide du gouvernement mais les Hongrois, eux, nous ont aidés. Ils sont vraiment gentils avec nous", dit-elle. Rencontre avec un jeune homme, venu d'Afghanistan. Il s'est blessé durant le voyage et n'en peut plus de rester à Budapest. Il ne comprend pas pourquoi les autorités hongroises ne le laissent pas partir en Allemagne."Cela fait sept jours que je vis ici", raconte-t-il. "Il n'y a rien à manger, on n'a pas de couvertures ni de matelas. Que des problèmes !". Pour l'instant, c'est donc le statu quo à Budapest. **Les pays européens débattent, eux, de la pertinence de l'application du règlement de Dublin qui prévoit que les migrants doivent demander l'asile dans le pays de l'Union européenne par lequel ils sont entrés dans l'espace communautaire** (Euronews, [Yayın tarihi: 02.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Savaş Mağdurları Budapeşte'de Avrupa Treni'ni Bekliyor

> Macaristan savaş bölgelerinden kaçan göçmenlerin Avrupa'ya açıldığı kapılardan biri."Macaristan hükümeti değil ama haklı bize yardımcı oluyor." Son günlerde başkent Budapeşte'deki Keleti tren garına akın eden yüzlerce kişi kendilerini Avrupa'nın büyük ülkelerine götürecek treni bekliyor. Özel alanda yaşayan **savaş mağdurları Avrupa Birliği'nden yardım bekliyor**: "Macaristan hükümeti değil ama haklı bize yardımcı oluyor. Onlar bize çok iyi davranıyor." Onlar arasında yolda yaralananlar da var. Ancak umutlarını kaybetmeden tren garında beklemeye devam ediyorlar. Gitmek istedikleri ilk ülke ise Almanya: "Bir haftadır burada yaşıyoruz. Yiyecek yok, battaniye yok, yatacak yer yok, hep problem hep problem." Gönüllüler ve bazı sivil toplum kuruluşları tren garında kalanlara su ve gıda yardımında bulunuyor. **Budapeşte yönetimi ise son aylarda uyguladığı göçmen karşıtı politikalarla eleştiri oklarının hedefinde** (Euronews, [Yayın tarihi: 02.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

4.2.2.1. Örnek 2: Başlık İncelemesi

Tablo 2 : Örnek 2 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
La gare de Budapest transformée en **camp de réfugiés**	**Savaş mağdurları** Budapeşte'de **Avrupa treni'ni** bekliyor	Göndergesel	Göndergesel-Anlatımsal

İncelenmeye alınan örneğin Fransızca başlığında "**camp de réfugiés**" isim tamlaması kullanılmıştır. "**Camp de réfugiés**" için farklı kaynaklarda farklı tanımlar bulmak mümkündür. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin web sitesinde mülteci kampı aşağıdaki gibi tanımlanmıştır: "Mülteci kampları savaş, zulüm veya şiddetten kaçmak zorunda kalan insanlara acil koruma ve yardım sağlayabilme amacıyla kurulan geçici tesislerdir. Kamplar kalıcı çözümler üretmek hedefiyle kurulmamalarına rağmen, mültecilere güvenli bölgeler sunup acil durumlarda en temel ihtiyaçlarını – örneğin : gıda, su, barınak, tıbbi tedavi ve diğer temel ihtiyaçlar- yerine getirmektedir "(UNHCR, [Mayıs 2021]).

Diğer tanım ise şu şekildedir: "Mülteci kampı, mültecileri kabul etmek için hükümetler veya STK'lar (Kızılhaç gibi) tarafından inşa edilen geçici bir kamptır. Doğal afet veya siyasi bir krizin ardından sınırlı bir süre için kentsel sisteme dayalı yapay bir insani yardım alanıdır. Bazı kamplar birkaç bin kişiyi ağırlayabilir" (Wikipedia, [Mayıs 2021]).

Mülteci kampı ifadesi aynı zamanda Birinci ve İkinci Dünya Savaşı esnasında yaygın hale gelen gözaltı kampları ve toplama kampları kavramlarını çağrıştırmaktadır. Fransızca'da "Camp d'internement français" ifadesi genel bir adlandırma olarak kullanılmaktadır ve "Fransa'da Birinci Dünya Savaşı'ndan Cezayir Savaşı dönemine kadar kurulan geri gönderme merkezlerini, mülteci kamplarını veya savaş esiri kamplarını tanımlamak için kullanılan adlandırmadır" şekilde ifade edilir (Wikipedia, [Mayıs 2021]).

Fransızca başlıkta kullanılan "**Camp de réfugiés**" isim tamlaması da İkinci Dünya Savaşı ve beraberinde gelen felaketleri ve insanlık dramlarını akla getirmektedir (OFCI, [Mayıs 2021]). Bir sözcenin göndergesel işlevi gerçek veya kurgusal dünyanın içinde yer alan nesneler ve olaylara verilen referanslar ve göndermeleri içerir. Başka

bir deyişle metindeki gönderge, her iki taraf için yeterince tanıdık olduğunda gönderici ve alıcı arasında iletişim kurmak mümkün olacaktır. Fransızca başlıkta kullanılan bu isim tamlaması Frankofon okurlar için yeterince açıktır ve herhangi bir önbilgiye ihtiyaç duyulmadan göndergenin atıfta bulunduğu olaylarla iletişim kurabilirler. Bu isim tamlamasının başlıkta yer almasıyla Birinci ve İkinci Dünya Savaşı ve Suriye savaşı durumu arasındaki benzerlikleri vurgulayarak Frankofon okurların dikkatinin olayların önemine ve büyüklüğüne çekilmek istendiğini söylemek mümkündür.

Mülteci kampı tanımlarına bakıldığında çoğunlukla bu tesislerin devletler veya STK'lar tarafından kurulduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu örnekte kullanılan "**transformer**" fiili duruma farklı bir boyut kazandırmıştır. "*Dönüşmek*" ve "*haline gelmek*" anlamları taşıyan bu fiilin bahsi geçen başlıkta mültecileri barındırmak amacıyla yeni bir kampın kurulmadığı, garın doğal olarak bir kamp alanına dönüştüğü ve devletin bu durumda yetersiz kaldığı mesajını Frankofon okurlara aktardığını söylenebilir. Aynı zamanda bu başlığın Macar hükümetine karşı eleştirel bir bakış açısı içerdiği düşünülebilir. Zira Macar devleti tarafından sunulması gereken imkanlar ve uygulanması gereken prosedürler uygulanmadığından dolayı tren garı çaresiz mülteciler tarafından bir kampa dönüştürülmüştür.

Türkçe haber metni için seçilen başlıkta ise "**savaş mağdurları**" ve "**Avrupa treni**" tümleçleri yer almaktadır. Bu iki tümleç başlıkta göndergesel işlev görmektedir. Birinci gönderge içindeki "**Mağdur**" sözcüğü "*haksızlığa uğramış kimse*" anlamına gelmektedir. Türkçe başlıkta kullanılan diğer tümleç ise "**Avrupa treni**"'dir. Bu tümleç Türkofon okurları iki göndergeye yönlendirmektedir. Birinci gönderge İkinci Dünya Savaşı sırasında insanların savaş bölgelerinden tren yoluyla kaçışlarıdır. Fransa'da "l'exode de 1940" diye bilinen ve aynı yılın Mayıs ve Haziran aylarında gerçekleşen toplu göç esnasında çok sayıda Belçika, Hollanda, Lüksemburg ve Fransız vatandaşı Alman ordusu işgalinden tren yoluyla kaçmıştır. Bu toplu göç yirminci yüzyılda Avrupa'daki en büyük nüfus hareketliliklerinden biri olarak yorumlanmıştır. İkinci gönderge ise, İkinci Dünya Savaşı sırasında Yahudilere yardım elini uzatan Türk diplomatlardır. O dönemde bu diplomatların sayesinde savaştan kaçmak isteyen Yahudilere Türk pasaportu verilmiştir ve ardından onlar trene binerek Türkiye'ye gelebilmiştir.

Türkçe başlıktaki bu iki göndergenin Türkofon okurlara iki mesajı aktarmayı hedeflediği düşünülmektedir. Birincisi iki savaş durumu arasındaki benzerlikleri

vurgulayarak Türkofon okurlara Suriye savaşının da Birinci ve İkinci Dünya savaşı kadar yıkıcı olduğu mesajını aktarırken dikkatleri olayların önemine ve büyüklüğüne çekmektir. Bu amacın Fransızca haber metninin amacıyla örtüştüğünü söylemek mümkündür. İkincisi ise bu sefer mültecileri kurtaran tren yönünün Doğu'dan Batı'ya doğru olduğunu Türkofon okurlara hatırlatmaktır.

4.2.2.2. Örnek 2: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve göndergesel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**1800 personnes dorment donc à même le sol devant la gare et dans une zone de transit. Parmi elles, de nombreux enfants**" ve "**Ils dorment sous une petite tente**" cümleleri tespit edilmiştir. Bu iki cümle Frankofon okurlara aralarında çocukların da bulunduğu mültecilerin Macaristan'da zor koşullarda yaşamlarını devam ettirdikleri, onların en temel ihtiyaçlarının giderilmediği ve Budapeşte garının geçici bir mülteci kampına dönüştüğü bilgisini vermektedir. "**La plupart fuit la guerre**" ve "**Nous n'avons pas eu d'aide du gouvernement mais les Hongrois, eux, nous ont aidés**" cümleleri ise garda kalan insanların savaştan kaçtığını ve Macaristan Devleti tarafından onlara herhangi bir yardım sağlanmadığını okurlara aktarmaktadır. Dolayısıyla yukarıda verilen "**Camp de réfugiés**" isim tamlamasının tanımına bakıldığı zaman Fransızca haber metninde bahsi geçen tanımları destekleyen ve göndergesel işlevin yerine getirilebilmesini sağlayan öğelerin olduğunu tespit etmek mümkündür.

Türkçe başlığı desteklemek ve Göndergesel-Anlatımsal işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Son günlerde başkent Budapeşte'deki Keleti tren garına akın eden yüzlerce kişi kendilerini Avrupa'nın büyük ülkelerine götürecek treni bekliyor**" ve "**Özel alanda yaşayan savaş mağdurları Avrupa Birliği'nden yardım bekliyor**" cümleleri tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninde yer alan bahsi geçen iki cümlenin başlıktaki iki göndergenin aktarılmasını desteklendiği düşünülmektedir."**Son günlerde başkent Budapeşte'deki Keleti tren garına akın eden yüzlerce kişi kendilerini Avrupa'nın büyük ülkelerine götürecek treni bekliyor**" cümlesi ikinci gönderge yani İkinci Dünya Savaşı sırasında Avrupa'yı trenle terk etmek isteyen insanların deneyimlerini Türkofon okurlarla paylaşırken "**Özel alanda yaşayan savaş mağdurları Avrupa Birliği'nden yardım**

bekliyor" cümlesi birinci gönderge yani savaş mağdurlarının bir yetkilinin onlara yardım eli uzatması beklentisinde olduğu bilgisini Türkofon okurlara aktarmaktadır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, bahsi geçen örnekte "**Camp de réfugiés**" yerine "**Savaş mağdurları**" ve "**Avrupa treni**" ifadelerinin seçimi sonucunda benzer bir konu farklı göndergeler yardımıyla Frankofon ve Türkofon okurlara aktarılmıştır. Fransızca başlık yalnızca göndergesel işlev görmektedir ancak Türkçe başlıktaki "**savaş mağdurları**" ifadesi aynı zamanda başlığa anlatımsal işlev boyutu da kazandırmıştır. Bu örnekte anlatımsal işlev dolaysız bir biçimde bir değerlendirmeyi kendi içinde barındırmaktadır. "**Savaş mağdurları**" tümleci haberin devamını okumadan önce Türkofon okurların zihinlerinde bir ön değerlendirme yerleştirmektedir ve bu ön değerlendirme onlarda bir beklenti yaratmaktadır. Fransızca başlık dolaylı bir şekilde bir eleştiri içermektedir ve bahsi geçen eleştiri metinde yer alan cümlelerle desteklenmiştir. Fransızca haber metni Frankofon okurlarının dikkatini savaş, mülteci kampları ve Macar yönetiminin bu duruma kayıtsız kaldığına çekmeyi amaçlanmaktadır. Halbuki Türkçe haber metninde haksız bir savaşın mağduru olan insanların kurtuluşunun Avrupa'ya gitmek olduğu mesajı öne çıkarılmış, bununla birlikte Macaristan'ın göçmen politikasına yönelik eleştiriler aktarılmıştır.

4.2.2.3. Örnek 2: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, mülteciler tarafından her gün tren garında eylem düzenlendiği, eylemin hangi amaçla yapıldığı, kaç kişinin garın önünde ve transit bölgesinde yaşam mücadelesi verdiği ve sadece halk tarafından yardım aldıkları bilgisinin Frankofon okurlara verildiği tespit edilmiştir. Metinde Macar yönetiminin uyguladığı politikayla ilgili iki mültecinin görüşleri yer almaktadır. Haberin son paragrafında ise Dublin Yönetmeliği'ne değinmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, mültecilerin tren garında bekleyişi, Macar Devleti tarafından bir yardım almadıkları, gönüllüler ve STK'lar tarafından onlara su ve gıda yardımı yapıldığı ve Budapeşte yönetimin göçmen karşıtı politikalarının eleştiri hedefi olduğu bilgisinin Türkofon okurlara verildiği tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, mültecilerin Budapeşte tren garı önünde eylem yaptıkları bilgisinin Türkçe haber

metninden çıkarıldığı tespit edilmiştir. Bu bilginin metinde yer almamasının nedeninin başlığın aktarmaya amaçladığı mesaj olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda Fransızca haber metnindeki "les trains pour l'Autriche ou l'Allemagne" ifadesi de metinden çıkartılmıştır. Bu ifade yerine Türkçe haber metni için **"Avrupa'nın büyük ülkeleri"** ifadesi tercih edilmiştir. Bu muğlak ifadenin seçim sebebinin Türkofon okurlara mültecilerin varış noktasının Avrupa'nın tüm büyük ülkeleri olabileceği bilgisinin aktarılması olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla kanımızca Türkofon okura mültecilerden yalnızca Türkiye'nin değil diğer ülkelerin de sorumlu olduğu mesajının aktarımı amaçlanmıştır.

Türkçe haber metnine "Savaş mağdurları Avrupa Birliği'nden yardım istiyor" cümlesi eklenmiştir. Bu seçimin amacının mülteciler konusunda Avrupa Birliği'nin de sorumluluk üstlenmesi ve Türkofon okurların dikkatini bu kurumun üzerine çekmek olduğu düşünülmektedir. Alman Şansölyesi Angela Merkel'in Ağutos 2015 tarihinde sarf ettiği "*biz bunu başarırız*" (Deutsche Welle, [Mayıs 2021]) cümlesinin ardından Almanya'ya kaçanların sayısında bir artış görülmüş ancak diğer Avrupa ülkeleri bu göç dalgasına karşı sınırlarını açmada tereddüt yaşamış ve farklı politikalar uygulamışlardır. Dolayısıyla haberde yer alan bu cümlenin bir çağrı niteliğinde değerlendirilebileceği sonucu çıkarılabilir.

Fransızca haber metninin son paragrafında yer alan "Les pays européens débattent, eux, de la pertinence de l'application du règlement de Dublin qui prévoit que les migrants doivent demander l'asile dans le pays de l'Union européenne par lequel ils sont entrés dans l'espace communautaire" cümlesi dikkat çekmektedir. Bu cümlede Dublin Yönetmeliği ve birlik ülkelerinin bu yönetmeliğin uygulanmasıyla ilgili farklı görüşlere sahip oldukları konusuna değinilmiştir. Dublin Sözleşmesi, AB üyesi bir ülkeye mülteci olarak başvuran adayların bu konudaki yeterliliğini onaylayan ve hangi AB ülkesinin bu konuda yetkili olduğunu tespit eden uluslararası bir hukuk sözleşmesidir. 15.06.1990 tarihinde AB üye on iki devlet tarafından imzalanmış ve 01.09.1997 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu sözleşme daha sonra Dublin II. (17.03.2003) ve Dublin III. (19.07.2013) düzenlemeleri ile geliştirilmiştir. Dublin Sözleşmesinin temel koşulu, iltica başvurusunda bulunan kişinin bu başvurusunu sığındığı ilk ülkede gerçekleştirmesidir. Sözleşme gereği iltica başvurusu tek bir AB üyesi ülke tarafından değerlendirilmekte, sığınmacıların birden fazla ülke ya da ard arda iltica başvurusunda bulunması imkansız olmaktadır (Hekimler, 2018, 23).

Haberde Dublin Yönetmeliği'ne değinme amacının, Frankofon okurların dikkatini sığınmacılardan daha çok, iltica başvurularından giriş yaptıkları AB ülkesinin sorumlu olduğu gerçeğine çekmek olduğu düşünülmektedir. Bu hukuki gerçek Frankofon okurlar için önem taşımaktadır zira yalnızca birlik ülkelerinin bu yönetmeliğe karşı hukuksal bağlayıcılığı vardır. Dolayısıyla Türkofon okurlarının bu bilgi ile bir ortak bağlamı olmadığından hareketle söz konusu bilginin haberde yer almadığı sonucuna varmak mümkündür.

Türkçe haber metninin son paragrafında "Budapeşte yönetimi ise son aylarda uyguladığı göçmen karşıtı politikalarla eleştiri oklarının hedefinde" cümlesi yer almıştır. Macaristan yoğun bir şekilde 2015 yılında göçmen karşıtı politikalar uygulamıştır. Sığınmacılar ve Almanya'nın "hoş geldiniz politikası"'na karşı düzenlenmiş kampanyalar, daha katı iltica yönetmeliklerin meclisten geçmesi, Macaristan ve Sırbistan sınırına çit çekilmesi, "refugée" sözcüğü yerine "ekonomik göçmenler" veya "geçim sağlamak sebebiyle göç edenler" ifadelerinin siyasilerce kullanımı ve göçü suç ve terörizmle bağdaştırmak bahsi geçen göçmen karşıtı politika ve bakış açısının örnekleri arasında yer almaktadır. Bu cümlenin metne eklenme amacının Macaristan'ın göçmen karşıtı politikasını eleştirmek olduğunu söylemek olasıdır. Türkiye ve Macaristan tarafından göçmen ve sığınmacılara karşı uygulanan politikaların farklık göstermesi nedeniyle bu cümlenin bir eleştiri barındırdığı sonucuna varmak mümkündür.

"Transediting" açısından incelemeye alınan haber başlığı ve cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metninin başlığı ve içeriğinin tamamının eleştirel bir bakış açısı içerdiğini söylemek mümkündür. Macaristan yönetiminin mülteci krizini yönetmekte yetersiz kaldığı konusu Frankofon okurlarla paylaşılmıştır. Fransızca haber metninin eleştiri oku genel olarak Macaristan'a yöneliktir ve son paragrafta Dublin Yönetmeliği'ne değinerek hukuksal bir dayanakla bu eleştiri pekiştirilmektedir. Halbuki Türkçe haber metninde Macaristan'ın göçmen politikası eleştirilmekle beraber Avrupa Birliği de eleştiri oklarının hedefine alınmıştır. Ancak tren garında meydana gelen olayların Türkofon okurlarla paylaşılmaması ve doğrudan alıntıyla aktarılan tanıklıklara ilişkin kısıtlı bilgiler verilmesi sonucunda metnin eleştirel tonunun oldukça hafifletilmiş olduğunu söylemek mümkündür.

4.2.3. Örnek 3

FRANSIZCA HABER METNİ

- Reportage a la frontiere serbo-hongroise

> **Ils sont principalement Syriens ou Irakiens**, **tapis dans l'obscurité**, attendant le meilleur moment pour passer en Hongrie. **Les 175 km de barbelés** à la frontière avec la Serbie ne les découragent pas, pas plus que **les patrouilles régulières des policiers**. Les autorités hongroises vont **renforcer le dispositif avec l'envoi de 2000 hommes supplémentaires**. Car pour l'instant, ils sont dépassés par le flot incessant de migrants. **Mohmmad est Syrien. "Nous fuyons la guerre, que ce soit celle de Syrie et d'Irak ou de n'importe quel autre état en guerre", raconte-t-il. Ahmed vient lui aussi de Syrie. "Je peux vous dire que personne ne veut vraiment venir en Europe, on préférerait rester dans notre pays", dit-il**. Comme eux, plus de 3000 personnes arpentent chaque jour la voie de chemin de fer qui relie les deux pays et sur laquelle aucune barrière ne peut être érigée. La Hongrie a enregistré 50.000 arrivées de réfugiés au mois d'août (Euronews, [Yayın tarihi: 02.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Göçmenlerin şafak vakti zorlu yolculuğu

> Savaştan kaçanları Avrupa'ya ulaşmak için zorlu yolculuk bekliyor. Son haftalarda Bulgaristan, Sırbistan ve Macaristan hattında yoğunluk var. Bu ülkelere ulaşmayı başaranlar gece ve sabah saatlerinde sınırı geçmeye çalışıyor. Ancak çoğu kez bu yolculuk güvenlik güçlerinin araya girmesiyle son bulunuyor: **"Biz savaştan kaçıyoruz. Geldiğimiz yerlerde Irak ve Suriye'de sefalet içindeyiz, bütün devletler savaşta."; "Kimse evini toprağını bırakıp da buraya Avrupa'ya gelmek istemez. Ama mecburuz."** Ülkeye göçmen akınını önlemeye çalışan Macaristan, Sırbistan ile olan sınırına 5 Eylül'de 2 bin 100 ek polis gücü konuşlandıracağını duyurdu (Euronews, [Yayın tarihi: 02.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

4.2.3.1. Örnek 3: Başlık İncelemesi

Tablo 3: Örnek 3 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Reportage à la frontiere serbo-hongroise	Göçmenlerin **şafak vakti zorlu yolculuğu**	Anlatımsal	Anlatımsal - Göndergesel

Fransızca haber metni için seçilen başlık genel bir başlık olarak nitelendirilebilir. Bu başlık yansız olma özelliğini taşımakla beraber herhangi bir zamanda Sırbistan ve Macaristan sınırında gerçekleşmiş bir olayla ilgili bir röportaj olarak da algılanabilir. Anlatımsal işlev göndericinin dünyadaki olaylara karşı sergilediği bir tavrı ifade eder

ve göndericinin görüşlerini alıcıyla paylaşmasını sağlar. Ancak başlık olarak nötr bir ifade kullanılmasının nedeninin göndericinin haber içeriğinin vurgusunu azaltmak veya hafifletmek amacıyla olduğu düşünülmektedir. Zira haber içeriği okunduğunda ve incelendiğinde, bu başlığı destekleyen veya anlatımsal işlevin yerine getirilebilmesini sağlayan öğelerin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metni incelendiğinde ise, metinle ilişkilendirilebilecek bir başlığın seçildiğini görmek mümkündür. Başlıkta kullanılan "**şafak vakti**" ifadesi ilk bakışta bir askeri operasyon, askeri müdahale veya polis güçleri tarafından düzenlenmiş bir operasyonu çağrıştırmaktadır. Aynı zamanda bu ifade beraberinde gizlilik ve tehlike kavramlarını da akıllara getirmektedir. Bu seçimi desteklemek ve cümlenin vurgusunu arttırmak amacıyla "**zorlu yolculuğu**" ifadesi tercih edilmiştir. Bu iki ifadenin göçmenlerin ve savaştan kaçanların karşılaştıkları sorun ve zorluklara ve aynı zamanda durumun aciliyetine dikkat çekmek amacıyla kullanıldığı söylenebilir.

4.2.3.2. Örnek 3: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Yukarıda belirtildiği üzere Fransızca haber metni için seçilen başlığın yansız ve nötr özelliği sebebiyle haber metninde bu başlığı ve tespit edilmiş anlatımsal işlevi destekleyen herhangi bir öğe saptanamamıştır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal-göndergesel işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Avrupa'ya ulaşmak için zorlu bir yolculuk bekliyor**" ve "**gece ve sabah saatleri sınırı geçmeye çalışıyor**" tespit edilmiştir. Bu ifadelere haber metninin içinde yer verilmesi başlıktaki "**zorlu yolculuk**" ifadesine açıklık getirmektedir. İkinci cümle göçmenlerin yasadışı yollarla Avrupa'ya gittiklerini Türkofon okurlara anlatmaktadır. Bu cümlenin dolaylı olarak Macaristan'ın yasal zorluklar çıkartarak göçmenlerin yasadışı yollara başvurmalarına yol açtığı mesajını içerdiğini söylemek mümkündür. Başka bir deyişle cümlenin bu ülkenin uyguladığı politikaların doğurduğu sonuçlara karşı eleştirel bir anlam taşıdığı gözlemlenmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber metni için seçilen başlığın daha genel ve yansız olmasından dolayı doğrudan destekleyici öğeler tespit edilmemiştir ancak haber metninde kullanılan ifadelerin göçmenlerin ve savaştan kaçanların durumunu daha net ve detaylı bir biçimde aktardığı düşünülmektedir. Türkçe başlık ise haberin içeriğiyle aynı bağlamdadır ve bir ön değerlendirme içermektedir. Destekleyici cümlelerdeki ifade ve anlatımlar

Türkofon okurlara mültecilerin yasal zorunluluklar sebebiyle zor durumda olduğu bilgisini aktarırken aynı zamanda eleştirel bir anlam da taşımaktadır. Anlatımsal işlev gören haber başlığı ise Frankofon okurlara yansız bir başlık olarak aktarılmıştır ve herhangi bir değerlendirme içermemektedir ancak Türkçe başlık anlatımsal ve göndergesel işlevi Türkofon okurlara aktarmıştır.

4.2.3.3. Örnek 3: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin okurlarla paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, çoğunluğunu Suriye ve Irak vatandaşlarının oluşturduğu mülteci grupların sınırdan yasadışı şekilde geçmek istedikleri, Macar yönetiminin güvenlik yöntemlerini arttırdığı, mevcut durumlarını anlatan iki Suriyeli mülteciyle yapılan bir röportajdan kesitler ve her gün kaç kişinin Macaristan ve Sırbistan arasındaki sınırdan geçtiği bilgisinin aktarıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin bilgi akışı incelendiğinde, savaştan kaçanların yoğun bir şekilde sınırdan geçmeye çalışarak Bulgaristan, Macaristan ve Sırbistan'a ulaşmak istedikleri, güvenlik güçleri müdahalesine maruz kaldıkları, röportaja katılanların kimlikleriyle ilgili bilgi sunulmadan aktarılan iki cümle ve mülteci akınını önlemek amacıyla Macar yönetimi tarafından sınıra polis gücü sevk edileceği bilgisinin Türkofon okurla aktarıldığı görülmüştür.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, Fransızca haber metninde sınırdan geçmek isteyenlerin çoğunlukla Suriye ve Irak'tan geldikleri bilgisinin Frankofon okurlara aktarıldığı görünmektedir. Bu detayın bahsi geçen iki ülkenin bitmek bilmeyen savaşların mağduru olduklarını Frankofon okurlara hatırlatmak amaçlı metinde yer aldığı düşünülmektedir.

Türkçe haber metninde "Ils sont principalement Syriens ou Irakiens" yerine daha genel bir ifade olarak "**savaştan kaçanlar**" söz grubu tercih edilmiştir. Bu tercihin günlük hayatlarında mültecilerle karşılaşan Türkofon okurlara Suriyeli göçmenleri çağrıştığı ve detaylı bir tanımlamaya gerek görülmediği düşünülmektedir.

Fransızca haber metninde yer alan "Tapis dans l'obscurité", "175 km de barbelés", "Patrouilles régulieres des policiers" ve " renforcer le dispositif avec l'envoi de 2000 hommes supplémentaires" ifadeleri Macaristan ve Sırbistan devletleri tarafından daha sert ve sıkı önlemlerin alındığını Frankofon okurlara iletmektedir. Ancak bu bilgilerin hiçbirine Türkçe haber metninde yer verilmemiştir. Yalnızca "**Ancak çoğu kez bu**

yolculuk güvenlik güçlerinin araya girmesiyle son bulunuyor" ifadesi aracılığıyla üstü kapalı ve muğlak bir şekilde Macar devleti tarafından göçmenlere müdahale yapıldığı bilgisi Türkofon okurlara aktarılmıştır. Aynı zamanda Macar devleti tarafından uygulanan güvenlik önlemleriyle ilgili Türkofon okurlara herhangi bir bilgi sunulmamıştır. Sadece haberin son cümlesinde mülteci akınını önlemek amacıyla Macar yönetimi tarafından sınıra polis gücü sevk edileceği bilgisi aktarılmıştır.

Fransızca haber metninde iki göçmenin görüşleri Frankofon okurlarla paylaşılmıştır. Ayrıca her iki kişinin de adları ve uyrukları haber metninde belirtilmiştir. "Mohmmad est Syrien. "Nous fuyons la guerre, que ce soit celle de Syrie et d'Irak ou de n'importe quel autre état en guerre", raconte-t-il. Ahmed vient lui aussi de Syrie. "Je peux vous dire que personne ne veut vraiment venir en Europe, on préférerait rester dans notre pays", dit-il."

Seçilen kesitin birinci cümlesinde göçmenlerin savaştan kaçtığı belirtilmiş ve bir genellemenin yapıldığı görülmüştür: cümlenin devamında ise savaşlardan örnekler verilmiş ve "herhangi bir devlet" anlamında "**n'importe quel autre état**" ifadesi kullanılmıştır. Seçilen kesitin ikinci kısmı incelendiğinde ise Fransızca cümlenin doğrudan bir alıntı olduğu ve birinci şahıs ağzıyla aktarıldığı tespit edilmiştir. "**je peux vous dire que**", ifadesi devamında gelecek cümlenin tek bir kişinin görüş ve fikrini barındırdığını göstermektedir. Aynı zamanda *"yapabilmek"* anlamına gelen "**pouvoir**" filli devamında gelen ifadelerin kesin olmadığını göstermektedir. Başka bir deyişle, cümlenin tamamının şahsı bir görüşten ibaret olduğunu söylemek olasıdır. "**On préférerait**" ifadesi ise dilek kipinde kullanılmıştır. Bu kip istek, arzu ve dilekleri ifade etmek için kullanılmaktadır. "**On préférerait rester dans notre pays**" ifadesi savaştan kaçan göçmenlerin duygularını ve şu anda çaresiz olduklarını aktarma amacı taşımaktadır.

Kesitin birinci kısmının Türkçesi incelendiğinde cümleye ekstra bilgiler eklendiği görülmektedir. İkinci cümlede "**sefalet içindeyiz**" tümleci yer almıştır. Yoksulluk ve yoksulluk sıkıntısını ifade etmek için kullanılan bu tümlecin cümlenin vurgusunu arttırmak için eklendiği düşünülmektedir. Aynı zamanda bu eklemeyle birlikte metinde Türkofon okura neden göçmen ve mültecilerin herkes ve tüm dünya tarafından ağırlanmaları gerektiği konusunda bir gerekçe ve sebep sunulduğu düşünülmektedir. Cümlenin devamında ise "**bütün devletler savaşta**" ifadesi kullanılmıştır. Fransızca haber metninde daha genel bir ifadeyle beyan edilen bu durum Türkçe haber metninde

daha kesin bir ifadeyle Türkofon okurlara iletilmiştir. Böylece metni okuyan Türkofon okurların zihninde tüm dünyanın savaşta olduğu ve hiçbir devlette veya ülkede barışın sağlanmadığı izleniminin bırakılmış olduğu sonucuna varmak mümkündür.

Kesitin ikinci kısmı incelendiğinde, Türkçe haber metninde bir takım değişiklikler yapıldığı tespit edilmiştir. Duruma tanıklık eden iki kişiyle ilgili metinde herhangi bir bilgi mevcut değildir. Haber metninde yer alan iki cümle birbiriyle noktalı virgülle ayrılmıştır. Bu değişiklik her iki cümlenin de tek kişi tarafından beyan edildiği anlamını vermektedir. Fransızca haber metninde olduğu gibi, cümle doğrudan bir alıntı şeklinde ve birinci kişi ağzıyla aktarılmıştır. Ancak cümleden "**söyleyebilirim**" anlamına gelen "**je peux vous dire que**" tümleci çıkartılmıştır. "**İstemez**" fiilinin kullanımı ve cümleden "**söyleyebilirim**" fiilinin çıkartılması, cümledeki ifadenin kesin bir kanı olduğunu göstermektedir. "**On préférerait rester dans notre pays**" ifadesi Türkçe haber metninde farklı biçimde yer almıştır. Bu ifadede kullanılan ve "*ülke*" anlamına gelen "**pays**" sözcüğünün yerine "**evini toprağını bırakmak**" ifadesi kullanılmıştır. Sadece Türkçe metindeki cümlede yer alan bu bilgi her şeyi geride bırakıp başka bir diyara gitmek anlamına gelmektedir ve zorunlu göç çağırışımı yapmaktadır. Cümlenin ikinci kısmına bir eklemenin yapıldığı tespit edilmiştir. Fransızca haber metnindeki "**on préférerait**" şeklinde ifade edilen istek ve arzuyu, Türkçe haber metnine eklenen "**ama mecburuz**" ifadesiyle bir mecburiyet şeklinde Türkofon okurlara aktarmıştır. Dolayısıyla, bu değişikliğin göçmenlerin ve savaştan kaçanların Avrupa'ya gitmekten başka bir çarelerinin olmadığını vurgulamak amacıyla yapıldığı, göçmenleri ağırlama sorumluluğunun sadece Türkiye tarafından üstlenilmemesi gerektiği ve Avrupa'nın da bu süreçte üstüne düşeni yapması gerektiği mesajını vermek için yapıldığı düşünülmektedir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metnindeki yansız başlığın Frankofon okurlara önden herhangi bir yönlendirme yapmadığı ve onlarda bir beklenti oluşturmadığı görülmüştür. Haber metni ise Avrupa'nın bir göç akınıyla karşı karşıya kaldığı ve insanların yasadışı yollarla ülkelere geçmeye çalıştıklarından dolayı onlara karşı önlem alınması gerektiği düşüncesini savunmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda metnin dolaylı olarak yetkililerin durum karşısında çaresiz olduğu ve alınan önlemlerin yetersiz kaldığı mesajını aktarmayı hedeflediğini söylemek mümkündür.

Türkçe haber metninde yapılan müdahaleler konusunda fazla ayrıntıya girilmemiştir, ayrıca tanıklıklardaki duygusal ifadeler yumuşatılmıştır dolayısıyla bu değişikliklerle Türkofon okurlara göçmenlerin Avrupa'ya gidebilecekleri kanısı verilmeye çalışılmıştır böylece Türkiye üzerindeki baskıyı hafifletme amaçlı bir müdahale yapıldığını söylenebilir.

4.2.4. Örnek 4

FRANSIZCA HABER METNİ

- Les migrants bloqués a Budapest manifestent pour aller en Allemagne

> **Situation toujours tendue** en Hongrie. Dès l'aube, 2 000 à 3 000 personnes se sont rassemblées devant la gare Keleti après y avoir passé la nuit. Elles demandent à monter dans les trains alors que les policiers empêchent tout accès aux migrants jusqu'à nouvel ordre. Hier, **les autorités avaient fait évacuer la gare sur fond de situation chaotique, des centaines de migrants ayant tenté de monter dans le dernier train qui devait partir pour Vienne**.Venues pour la plupart de Syrie, d'Irak et d'Afghanistan, ces personnes ont été regroupées dans une zone dite de "transit". Seuls quelques dizaines de migrants, 60 à 70 selon l'agence Reuters ont pu monter dans un train et arriver à Munich dans le sud de l'Allemagne où ils ont été pris en charge. Selon la police allemande, 3 500 demandeurs d'asile sont passés d'Autriche en Bavière entre lundi matin et hier après-midi, un record pour cette région. Leur arrivée au terme d'un périple épuisant a déclenché une vague de solidarité de la part des Munichois qui sont venus apporter de très nombreux dons (Euronews, [Yayın tarihi: 02.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Göçmenlerin Budapeşte'deki Tren Garında Bekleyişi Sürüyor

> Macaristan'ın başkenti Budapeşte'nin Keleti Tren Garı'nda Almanya'ya gitmek isteyen binlerce göçmenin bekleyişi sürüyor. Macar yetkililer Almanya ve Avusturya gibi uluslararası güzergahlara giden trenlerde **göçmenlere dönük vize kontrolünü yapmayınca**, yaklaşık 3 bin mülteci gara akın etti. **Yetkililer önce kontrolleri arttırdı daha sonra garı boşaltarak Münih'e gitmek isteyen mültecilere engel oldu**. Gar önünde toplanan mülteciler, Budapeşte'yi "Almanya, Almanya" sloganlarıyla inletirken, polisin güvenlik önlemleriyse sürüyor. Öte yandan Münih'e pazartesi günü başlayan göçmen akını nedeniyle tren garında hareketli saatler yaşandı. Tren garında sağlık ekipleri ve gönüllüler gelenlere yardım etmek için bekliyor. Yetkililer yaklaşık 2 bin sığınmacının Münih'e geldiğini belirtirken, gelenlerin sayısının Çarşamba günü itibariyle düştüğü kaydedildi. **Ülkelerindeki çatışmalardan ve istikrarsızlıktan kaçıp zorlu yolculuklarla Avrupa'ya gelenlerin en önemli hedefleri Almanya, Danimarka ve Norveç gibi Kuzey Avrupa ülkelerine ulaşmak** (Euronews, [Yayın tarihi: 02.09.2015], [Erişim tarihi: 20.04.2019]).

4.2.4.1. Örnek 4: Başlık İncelemesi

Tablo 4: Örnek 4 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Les migrants **bloqués** a Budapest **manifestent** pour aller en Allemagne	Göçmenlerin Budapeşte'deki **tren garında bekleyişi sürüyor**	Anlatımsal	Anlatımsal

Yukarıdaki örnekte "**Bloquer**" ve "**Manifester**" fiilleri kullanılmıştır. "**Bloquer**" fiilinin Türkçe karşılığı "*ablukaya almak*", "*engellemek*" ve "*bloke etmek*" olarak bilinir. "***Manifester***" fiili ise "*açığa vurmak*", "*göstermek*" ve "*gösteri veya eylem yapmak*" anlamına gelmektedir. Başlıktaki bu iki eylemin kullanımı Frankofon okurlara göçmenlerin bir yerde kuşatmaya maruz kaldıkları ve gösteri düzenleyerek bu duruma itiraz ettiklerini aktarmaktadır.

Haberin Türkçe başlığı incelendiğinde, seçilen sözcüklerin daha yansız ve genel bir ifade oluşturduğu tespit edilmiştir. Polis müdahalesi ve göçmenler tarafından düzenlenmiş olan bir gösteriyi ifade eden "**Bloquer**" ve "**Manifester**" fiileri tamamen başlıktan çıkartılmıştır. Başlıkta "**tren garında bekleyişi sürüyor**" ifadesinin kullanılması göçmenlerin normal koşullarda garda trene binme sıralarını bekledikleri ve yetkililer tarafından onlara yardım edilecek izleniminin Türkofon okurlara verilmeye çalışıldığını düşündürtmektedir. Dolayısıyla gerginlik ve şiddet içeren herhangi bir öğeye Türkçe başlıkta yer verilmemiştir.

4.2.4.2. Örnek 4: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Situation toujours tendue en Hongrie**", "**les autorités avaient fait évacuer la gare sur fond de situation chaotique**" ve "**des centaines de migrants ayant tanté de monter dans le dernier train**" ifade ve cümleler tespit edilmiştir. Bu öğelerin göçmenlerin abluka altında tutuldukları ve tren garındaki kaotik durum sebebiyle polis müdahalesinin gerçekleştiğine dair ipuçları verdiği tespit edilmiştir.

"Des l'aube, 2000 à 3000 personnes se sont rassemblés devant la gare Keleti après y avoir passé la nuit" cümlesi sabaha kadar tren garında mahsur kalan ve geceyi orada geçiren göçmenler tarafından bir eylemin düzenlendiğini Frankofon okurlara

iletmektedir. Dolayısıyla bu ifadelerin haber metninde bulunan gerginlik, şiddet ve protesto öğelerini Fransızca haber metni için seçilmiş olan başlıkla beraber doğrudan Frankofon okurlara ilettiği gözlenmiştir.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde sadece tek bir cümle mevcuttur. **"Macaristan'ın başkenti Budapeşte'nin Keleti Tren Garı'nda Almanya'ya gitmek isteyen binlerce göçmenin bekleyişi sürüyor."** Başlıkta olduğu gibi bu cümlede de olumsuz bir anlam içeren herhangi bir öğeye rastlanmamıştır. Haber metninde vurgusu azaltılmış olsa da bazı olumsuz yargıların aktarıldığı görülmüştür. Bununla birlikte haber metninde göçmenlerin Avrupa'ya yolculuğunun haklı olduğu izlenimin aktarılmak istendiğini söylemek mümkündür.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, anlatımsal işlevi yerine getiren her iki başlığın farklılık gösterdiği görülmüştür. Başlıkların ikisinde de değerlendirici işleve başvurulmuştur ancak yapılan değerlendirmelerin farklı bakış açıları yansıttığı düşünülmektedir. Fransızca başlık göçmenlerin tren garında mahsur kalışının sonucunda bir eylem düzenlendiğini ön plana koymayı amaçlamıştır. Halbuki Türkçe haber metninin değerlendirmesi sonucunda göçmenlerin Avrupa'ya gidişlerinin normal olduğunu ve bu hakkın onlara tanınması gerektiğini mesajının hedeflendiği görülmektedir. Haberin Türkçe başlığı daha yansız ve yumuşatılmış bir başlıktır ve Fransızca başlığın aksine yaşanmış gerginlik ve şiddeti aktarmadığı gözlenmiştir. Dolayısıyla iki haber metninin amaçlarının örtüşmediğini söylemek mümkündür.

4.2.4.3. Örnek 4: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Budapeşte tren garında yaklaşık 3000 mültecinin trene binme çabasının polis tarafından engellendiği, aralarında yaşanan arbedenin ardından polis tarafından garın boşaltılmış olması, çok az sayıda mültecinin trenle Münih'e gidebilmesi ve sayıları her gün artan mültecileri karşılamak amacıyla dayanışma içinde olan Münih halkı tarafından yardım toplandığı bilgisinin Frankofon okurlara aktarıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, mültecilerin Almanya'ya gitmek istediği, vize kontrolünün yapılmaması sebebiyle mültecilerin gara akın ettikleri ve garın boşaltılması, güvenlik önlemleri devam ederken mültecilerin garın

önünde toplanması, trenle Münih'e gidebilenlerin sayısının düştüğü, gönüllüler tarafından onlara yardım edilmesi ve savaştan kaçanların Kuzey Avrupa ülkelerine ulaşmaya çalıştıkları bilgisinin Türkofon okurlarla verildiği tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, Fransızca haber metnindeki "Situation toujours tendue" ifadesinin bir gösteri, savaş veya saldırı öncesindeki durumu Frankofon okura aktarmak amacıyla kullanıldığını söylemek mümkündür. "Les autorités avaient fait évacuer la gare sur fond de situation chaotique, des centaines de migrants ayant tenté de monter dans le dernier train qui devait partir pour Vienne" ifadesi ise Macar yetkililerin trenlere binmeye çalışan göçmenleri, kalabalık ve kaotik bir ortam oluştuğu sebebiyle tren garından çıkardığını anlatmaktadır. Fransızca'da ettirgen yapıyı ifade etmek için fiilden önce "**faire**" yardımcı fiili kullanılmaktadır. "**Faire**" yardımcı fiilinin kullanımı tren garının boşaltılması esnasında şiddet kullanıldığını ve bir ablukanın yaşandığını göstermektedir. Ancak Türkçe haber metninde bu bilgilerin hiçbirine yer verilmemiştir. Türkçe haber metnindeki "**Yetkililer önce kontrolleri arttırdı daha sonra garı boşaltarak Münih'e gitmek isteyen mültecilere engel oldu**" cümlesi incelendiğinde, tren garında yaşanan olayları ifade etmek amacıyla kullanılan "**fait évacuer**" ifadesinin *"boşaltmak"* fiiliyle karşılandığı tespit edilmiştir. Boşaltmak eylemi içinde yer alan ettirgen yapı boşaltmak eyleminin nasıl yapıldığına dair herhangi bir ipucu vermemektedir zira bir yerin boşaltılması esnasında şiddetin yaşandığını ifade etmek için aynı fiilinden önce "**zorla**" zarfı yaygın olarak kullanılmaktadır. Ayrıca Türkofon okurlara garın boşaltılma nedeni olarak Macar yetkililer tarafından "**göçmenlere dönük vize kontrolünü yapmayınca**" ifadesi aktarılmıştır. Dolayısıyla aynı mesajın Frankofon ve Türkofon okurların zihninde aynı anlamı çağrıştırmadığı görülmüştür.

Fransızca haber metninde mültecilerin çok sayıda olmalarına rağmen onları karşılamak amacıyla Münih halkı tarafından bir dayanışmanın oluştuğu belirtilmişken Türkçe haber metninde yalnızca tren garında sağlık ekipleri ve gönüllülerin beklediğinden söz edilmiştir. Bu seçimin bir önceki örnekte incelenen haberde yapılmak istenilenin aksine Türkofon okurların zihninde mültecilerin Almanya'da istemsizce kabul edildiği imajını oluşturabileceğini söylemek mümkündür.

Fransızca haber metninde Almanya'ya ulaşan mültecilerin sayısının bir rekor olduğu belirtilmişken Türkçe haber metninde daha az bir sayı verilmiş aynı zamanda bu sayının düşük olduğundan bahsedilmiştir.

Türkçe haber metninin sonuna bir ekleme yapılmış ve Türkofon okurlara ekstra bilgiler verilmiştir. "Ülkelerindeki çatışmalardan ve istikrasızlıktan kaçıp zorlu yolculuklarla Avrupa'ya gelenlerin en önemli hedefleri Almanya, Danimarka ve Norveç gibi Kuzey Avrupa ülkelerine ulaşmak." Bu cümlede mülteci yerine daha genel bir ifade olarak "**Avrupa'ya gelenlerin**" ifadesi kullanılmıştır. Aynı tarihte yayınlanan başka bir haberde de belirtilmiş olan "**zorlu yolculuk**" ifadesi burada da tekrarlanmıştır. Aynı zamanda mültecilerin daha çok hangi ülkelere rağbet gösterdikleri bilgisi de Türkofon okurlara sunulmuştur. Türkçe haber metnine yapılan bu son eklemenin amacının mültecilerin içinde olduğu durumun zorluğunu anlatmak ve Türkiye dışında hangi ülkelerin mültecileri kabul ettiğinin bir kere daha altını çizmek olduğu düşünülmektedir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, kanımızca Frankofon okurlar sadece haber başlığına göz atmakla Budapeşte'de olağan dışı bir durumun gerçekleştiği bilgisini almaktadırlar. Metinde paylaşılan bilgiler bahsi geçen olağandışı durumu desteklemekte olup Türkçe haber metnine göre daha fazla bilgi paylaşımı yapıldığı sonucuna varmak mümkündür. Haberin, Alman halkının göçmenlere karşı sergiledikleri dayanışmanın herkesi aynı şekilde davranmaya davet ettiği mesajını aktarmaya çalıştığı da söylenebilir. Türkçe haber metni ise daha yansız bir başlık seçimiyle, göçmenlerle ilgili gerginliği Türkofon okura yansıtmamış bununla birlikte bu göç akının seyrinde bir takım aksaklıklar meydana geldiği mesajını iletmiştir. Metinde yoğun bir biçimde Almanya ve göçmenlerin karşılanma konusuna yer verilmiştir. Bu seçimin Almanya'nın göçmen politikasının Türkiye göçmen politikasına benzer olduğunu, her iki ülkenin göçmen ve mültecilere karşı "açık kapı" (Göç İdaresi Başkanlığı, [Mayıs 2021]) politikası uyguladığını ve Merkel'in "biz başarırız" politikasını desteklenmek amacıyla yapıldığını söylemek mümkündür.

4.2.5. Örnek 5

FRANSIZCA HABER METNİ

- Pour la Hongrie la crise migratoire est un problème allemand

En déplacement à Bruxelles le Premier ministre hongrois ne compte pas mâcher ses mots pour répondre à la crise migratoire. Tenant d'une ligne dure, Viktor Orban estime que son pays rempli ses obligations et que le problème ne concerne pas l'Europe mais davantage l'Allemagne, où veulent se rendre les réfugiés. Selon le dirigeant hongrois "la morale doit nous pousser à être clair avec les demandeurs d'asile : s'il vous plaît ne venez pas. Pourquoi voulez-vous quitter la Turquie pour l'Europe? Restez là-bas, c'est dangereux de venir. Nous ne pouvons pas vous assurer que vous serez acceptés ici" **Selon le Premier ministre la responsabilité de son pays se limite à enregistrer les demandes d'asile comme le prévoit les règles européennes. Viktor Orban ne compte d'ailleurs pas aller au-delà de ce rôle**. La Hongrie doit adopter dans les prochains jours de nouvelles lois sur l'immigration . Une réponse nationaliste qui inquiète le président du Parlement européen. Pour Martin Schultz le système Schengen est menacé. « C'est évident et si nous ne trouvons pas de solution, cette menace sur la libre circulation ne fera que progresser. Mais je fais parti de ceux qui n'acceptent pas que l'on touche aux droits fondamentaux des citoyens européens » Pour le Président du Parlement la réponse ne peut venir que de l'Union. **Viktor Orban vient en fait chercher à Bruxelles un soutien à sa politique d'immigration. Il poursuivra demain à Prague son déplacement où il rencontrera les dirigeants d'Europe centrale, eux aussi opposés à de nouvelles mesures en faveur d'une politique d'asile commune** (Euronews, [Yayın tarihi: 03.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Orban: 'Türkiye'de kalın, orası güvenli'

Brüksel'de Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Schulz ile ortak basın toplantısı düzenleyen Macaristan Başbakanı Viktor Orban, sığınmacı krizine ilişkin açıklamalarda bulundu. Brüksel'den yardım isteyen Orban sığınmacılara 'Türkiye'i terk etmeyin' çağrısı yaptı: "Ahlaki sorumluluk insanlara gelmemelerini söylemek. Neden Türkiye'den Avrupa'ya gitmeye çalışıyorsunuz? Türkiye güvenli bir ülke. Orada kalın. Buralara gelmek riskli. Burada kabul edileceğinizin garantisini veremeyiz." Viktor Orban, göçmenlerin Avrupa'nın değil Almanya'nın sorunu olduğunu söyledi. Orban, Schengen'in tehlike altında olduğunu belirterek**, 'Sıkı sınır güvenliği olmadan, AB'nin mülteci kotası, sığınmacılara gelmeleri için bir davet'** şeklinde konuştu. Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Schulz temel hakların kısıtlanmasından yana olmadığını söyledi: "Schengen antlaşması tehlikede. Bu çok açık. Sorun çözülmezse serbest dolaşıma yönelik tehlike artacak. Avrupa'ya sığınmacı akını yaşanırken Avrupa vatandaşlarının temel haklarının kısıtlanmasını isteyenlerden değilim." Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker önümüzdeki hafta Avrupa Birliği'nin durumu ile ilgili yıllık konuşmasını yapacak. Avrupa Komisyonu'nun göç politikası ile ilgili yeni öneriler sunması bekleniyor. Macaristan Başbakanı Viktor Orban Cuma günü Prag'da Avrupa Birliği'nin önerilerine karşı çıkan Orta Avrupa ülkelerinden devlet ve hükümet başkanları ile görüşecek (Euronews, [Yayın tarihi: 03.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

4.2.5.1. Örnek 5: Başlık İncelemesi

Tablo 5: Örnek 5 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Pour la Hongrie **la crise migratoire** est un problème allemand	Orban: 'Türkiye'de kalın, orası güvenli'	Anlatımsal	Anlatımsal

Fransızca başlıkta "**crise migratoire**" terimi kullanılmıştır. "*Mülteci krizi*" anlamına gelen bu terim bir ülkeye veya coğrafi bir bölgeye gelen mültecilerin sayısının dikkat çekici bir biçimde arttığı bir fenomeni tanımlamak için kullanılan bir terimdir. Mülteci krizi kavramı özel bir kavram olup mülteci sayısının kayda değer bir biçimde arttığı ve onları ağırlayan ülke için gerçek veya olası bir sorun yarattığında kullanılmaktadır (La Toupie, [Mayıs 2021]). Fransızca başlıkta yer alan bahsi geçen terim tarihin farklı dönemlerinde çeşitli göç hareketlerden bahsetmek ve onları betimlemek amacıyla kullanılmıştır. Suriyeliler başta olmak üzere savaştan ve tehlikeli yaşam koşullarından kaçan Afganlar, Eritleliler, Nijeryalılar, Somalilier; Pakistanlılar, Iraklılar ve Sudanlılar (The Guardian, [Mayıs 2021]) bu deyimin işaret ettiği göçmen halklar olmuşlardır. 2015 yılındaki göç hareketliği ile tekrar haberlerin başlık ve metinlerinde sıklıkla kullanılmaya başlayan bu ifade Birinci ve İkinci Dünya Savaşı, 1990 yıllardaki Balkan'daki savaşları ve 2022 yılında Rusya ve Ukranya arasındaki savaş sebebiyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanların durumdan bahsetmek için de kullanılmıştır. Fransızca başlıkta kullanılan "**un problem allemand**" isim tamlaması ise "*Alman problemi*" anlamına gelmektedir. Bu seçim mülteci krizinde Macaristan ve Almanya arasında sorunların yaşandığı ve görüş farklılıklarının olduğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla Fransızca başlığın vermek istediği mesajın sert göçmen karşıtı politikalarıyla gündemde yer alan Macaristan'ın mülteci krizinde Alman yetkililerle sorun yaşadığı ve sorumluluk almak istemediği olduğu düşünülmektedir.

Türkçe başlık için ise Macar Başbakanın görüşlerinden doğrudan bir alıntı seçilmiştir. Başlıkta yer alan "**orası güvenli**" ifadesinin Macar yetkililerin Türkiye'nin güvenli bir ülke olduğunu ön plana çıkartarak sığınmacılar için en iyi seçeneğin bu ülke olduğunu ifade etmesinden kaynaklanmaktadır. "**Orası güvenli**" ifadesinin hem olumlu hem olumsuz bir şekilde anlaşılabileceği düşünülmektedir. Söz konusu ifadeden bir yandan

Türkiye'nin güvenli bir ülke olduğu sebebiyle daha fazla sığınmacı ve mülteciyi kabul etmesi gerektiği yönünde bir anlam çıkartılırken öte yandan güvenli bir ülke olduğu sebebiyle büyük bir mülteci yükü ile karşı karşıya kalacağı gibi bir durumun da söz konusu olduğu ve bu durumun değişmesi gerektiği mesajı da anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Türkçe başlığın muğlak bir anlatım içerdiğini söylemek mümkündür.

4.2.5.2. Örnek 5: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**le Premier ministre hongrois ne compte pas mâcher ses mots pour répondre à la crise migratoire**" ve "**Tenant d'une ligne dure, Viktor Orban estime que son pays rempli ses obligations et que le problème ne concerne pas l'Europe mais davantage l'Allemagne, où veulent se rendre les réfugiés**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Le Premier ministre hongrois ne compte pas mâcher ses mots pour répondre à la crise migratoire**" cümlesinin içinde yer alan "**mâcher ses mots**" deyimi "*düşünmeden, kelimeleri tartmadan konuşmak*" anlamına gelmektedir. Bu deyim başlıktaki "**un problem allemand**" isim tamlamasıyla beraber okunduğunda cümleye olumsuz bir anlam yüklemektedir. Buradan yola çıkarak, Macar Başbakanın mülteci ve sığınmacılara karşı sert bir uslüba sahip olduğu ve bir politikacı olarak pervasızca konuştuğu anlaşılmaktadır.

"**Tenant d'une ligne dure, Viktor Orban estime que son pays rempli ses obligations et que le problème ne concerne pas l'Europe mais davantage l'Allemagne, où veulent se rendre les réfugiés**" cümlesi ise doğrudan başlıktaki "**un problem allemand**" isim tamlamasıyla ilişkilendirilebilmektedir. "**Tenant d'une ligne dure**" ifadesi önceki cümlede bahsi geçen Macar Başbakanın sert uslubünü Frankofon okurlara tekrardan aktarmaktadır. Cümlenin birinci kısmındaki "**son pays rempli ses obligations**" ifadesi Macaristan'ın mülteci kriziyle ilgili tüm sorumluluklarını yerine getirdiğini işaret ederek Macar Başbakanın göçmen karşıtı tutumuna bir gerekçe sunmuştur. Cümlenin ikinci kısmı ise Almanya'nın "açık kapı" ve "mültecilere karşı yardımsever" politikasına gönderme yaparak Frankofon okurlara "**un problem allemand**" ifadesinin altında yatan sebebi açıklamaktadır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Brüksel'den yardım isteyen Orban sığınmacılara 'Türkiye'i terk**

etmeyin' çağrısı yaptı" ve ""**Ahlaki sorumluluk insanlara gelmemelerini söylemek. Neden Türkiye'den Avrupa'ya gitmeye çalışıyorsunuz? Türkiye güvenli bir ülke. Orada kalın. Buralara gelmek riskli. Burada kabul edileceğinizin garantisini veremeyiz**"" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Brüksel'den yardım isteyen Orban sığınmacılara 'Türkiye'i terk etmeyin' çağrısı yaptı**" cümlesi Macar Başbakanının yaptığı çağrının sığınmacıların Türkiye'de kalmasıyla ilgili olduğu bilgisini Türkofon okurlara aktarmaktadır. **'Türkiye'i terk etmeyin'** tümcesinin tırnak işareti içinde alınması söz konusu tümcenin ön plana çıkması ve Türkofon okurlarının dikkatini çekmesine yol açmıştır.

Macar Başbakanın konuşmasından doğrudan alıntılanan ""**Ahlaki sorumluluk insanlara gelmemelerini söylemek. Neden Türkiye'den Avrupa'ya gitmeye çalışıyorsunuz? Türkiye güvenli bir ülke. Orada kalın. Buralara gelmek riskli. Burada kabul edileceğinizin garantisini veremeyiz**"" bölümünün başlıktaki "**Türkiye'de kalın, orası güvenli**" ifadesini desteklediği düşünülmektedir. Cümledeki "**ahlaki sorumluluk**" ifadesinin ahlak ve etik kurallarına başvuru yaparak verilen kararın ve yapılan açıklamanın etik değerlere sahip olduğunu öne sürerek gerekçelendirme görevini üstlendiğini söylemek mümkündür. Seçilen bölümün içinde Türkiye'nin güvenli olduğu yeniden tekrarlandırmıştır ve son olarak Avrupa'ya gitmenin riskli olduğu ve giriş ve kalış izni alınmama tehlikesinin olduğu ifade edilmiştir. Seçilen bölümün içinde yapılan karşılaştırmanın Türkofon okurlara Türkiye'nin sığınmacılar için güvenli ve iyi bir seçenek olduğu mesajını ilettiği gözlenmiştir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlığın sözcük seçimiyle doğrudan sığınmacılar konusunda Macaristan ve Almanya arasında sorunlar yaşandığını ve her iki ülkenin farklı politikalar uyguladığını Frankofon okurlara aktardığı saptanmıştır. Fransızca haber metni içinden seçilen destekleyici öğeler ise Macar Başbakanının mülteci konusunda sert bir uslüba sahip fazlasıyla açık sözlü biri olduğunu desteklemektedir. Türkçe haber başlığın tamamen farklı bir mesajı aktardığı gözlenmiştir. Türkçe haber başlığı için seçilen doğrudan alıntı Macar Başbakanın Türkiye'nin daha fazla mülteci kabul etmesi gerektiğini Türkofon okurlara aktarmaktadır. Haber metninin içinden seçilen destekleyici öğeler ise Macar Başbakanın aynı görüşünü daha detaylı bir şekilde Türkofon okurlara aktarırken Avrupa Birliği'nin güvenli bir seçim olmadığını ifade etmektedir. Dolayısıyla

Fransızca ve Türkçe başlıkların aynı işleve başvuru yaparak Frankofon ve Türkofon okurlara farklı mesajları ilettiğini söylemek mümkündür.

4.2.5.3. Örnek 5: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Viktor Orban'ın Brüksel'de yaptığı basın açıklaması, Macaristan'ın sığınmacıların Almanya'nın sorunu olduğu düşüncesi ve sığınmacılara karşı sorumlulukları, Martin Schultz'un görüşü ve Viktor Orban'ın göçmen politikaları ile ilgili Avrupa Birliği ülkelerinden yardım talep etmesi ile ilgili Frankofon okurlarla bilgi paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Viktor Orban ve Martin Schultz'un beraber yaptığı basın açıklaması, Viktor Orban'ın görüşü ve sığınmacılar ile ilgili düşünceleri, Martin Schultz'un görüşü, Jean-Claude Juncker'un yıllık konuşma yapacağı, Avrupa Birliği göç politikası ile ilgili sunulabilen öneriler ve Viktor Orban'ın göçmen politikaları ile ilgili Avrupa Birliği ülkelerinden yardım talep etmesi ile ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında,"Selon le Premier ministre la responsabilité de son pays se limite à enregistrer les demandes d'asile comme le prévoit les règles européennes. Viktor Orban ne compte d'ailleurs pas aller au-delà de ce rôle" cümlesi dikkat çekmektedir.

Bu cümlede Viktor Orban'ın Avrupa Birliği yasaları doğrultusunda hareket ederek ülkesinde yalnızca sığınmacıların iltica taleplerinin kayıt işlemlerinin yapılacağına ve daha fazla sorumluluk alınmayacağına dair bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı gözlenmiştir. Bu bilgilerin Fransızca haber metninde yer almasının Frankofon okurlara Avrupa Birliği'nin iltica yasalarını hatırlatarak aynı zamanda Macar Başbakanın daha fazla sorumluluk almamasını eleştirmek amacıyla olduğu düşünülmektedir.

Türkçe haber metni incelendiğinde, Viktor Orban'ın sert göçmen politikalarının "**sıkı sınır güvenliği olmadan, AB'nin mülteci kotası, sığınmacılara gelmeleri için bir davet**" cümlesiyle eleştirildiği tespit edilmiştir. Bahsi geçen cümlenin Türkofon okurlara Avrupa Birliği'nin daha ciddi ve sıkı sınır güvenliği tedbirlerinin alınması gerektiği yönündeki izlenimlerini aktarırken dolaylı bir şekilde Türkiye'nin de aynı şekilde hareket etmesi ve sığınmacıların sayısının azaltılması gerektiği düşüncesini aktardığı düşünülmektedir.

Fransızca haber metninin son paragrafında yer alan aşağıdaki bilgilerin "Viktor Orban vient en fait chercher à Bruxelles un soutien à sa politique d'immigration. Il poursuivra demain à Prague son déplacement où il rencontrera les dirigeants d'Europe centrale, eux aussi opposés à de nouvelles mesures en faveur d'une politique d'asile commune." Frankofon okurlara Viktor Orban'ın Avrupa Birliği yetkililer arasında göçmen politikalarını destekleyen kişilerin peşinde olduğunu aktarmaktadır. Aynı zamanda iki cümlede Viktor Orban ve Orta Avrupa ülkeleri başkanları arasında önerilen yeni tedbirler konusunda fikir ayrılıklarının olduğu belirtilmiştir. Türkçe haber metninin son paragrafı incelendiğinde, aynı bilgilerin daha kısa bir şekilde yer aldığı gözlenmiştir. Bu tercihin Türkofon okurların doğrudan konuyla ilgili olmadığı varsayımıyla yapıldığı düşünülmektedir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca başlık ve haber metni içinde yer alan bilgilerin Macaristan ve Almanya arasında sığınmacılar konusunda fikir ayrılıklarının olduğu ve her iki ülkenin farklı politikalar izlediği konusunu Frankofon okurlara aktardığı tespit edilmiştir. Fransızca haber metninde Macar Başbakanının ülkesinin uyguladığı göçmen politikalarının ve önerilen tedbirlerin diğer Avrupa Birliği ülkeleri tarafından olumlu karşılanmadığı konusunun vurgulandığı gözlenmiştir. Türkçe başlık ve haber metninin içinde yer alan bilgilerin daha çok Macar Başbakanının sert ve göçmen karşıtı politikalarına vurgu yaparak Türkiye'nin daha çok sorumluluk alması gerektiği yöndeki düşüncesi iletilmektedir. Ayrıca Türkçe haber metninde Macaristan ve Almanya arasındaki görüş farklılığının daha az vurgulandığı saptanmıştır.

4.2.6. Örnek 6

FRANSIZCA HABER METNİ

-Le pape demande à toutes les paroisses d'Europe d'accueillir une famille de migrants

Les appels à la générosité envers les migrants se multiplient… Après le grand rabbin de France c'est le pape en personne qui s'est adressé à tous ses fidèles. François a appelé chaque paroisse, chaque communauté catholique d'Europe à accueillir une famille de réfugiés. C'est au Vatican , place St Pierre, que le Saint Père a lancé son appel : "**Face à la tragédie des dizaines de milliers de demandeurs d'asile, qui fuient la mort, victimes de la guerre et de la faim et qui sont en chemin vers une espérance de vie**, l'Evangile nous appelle et nous demande d'être les prochains des plus petits et des plus abandonnés, à leur donner une espérance concrète". **Le pape a voulu donner l'exemple en promettant que les deux paroisses du Vatican elles-mêmes accueilleraient "dans les prochains jours" deux familles de réfugiés**. Il y a plus de 50.000 paroisses et

communautés catholiques en Europe (Euronews, [Yayın tarihi: 06.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Papa göçmenlere sahip çıkılmasını istedi

Katolik alemin ruhani lideri Papa Francis, Avrupa'ya kaçan göçmenlere sahip çıkılması çağrısında bulundu. Vatikan'da Katolik cemaate hitap eden Papa Francis, Avrupa'daki kiliselerin ve dini cemaatlerin sorumluluk alanlarındaki bölgede en ez bir göçmen aileye destek vermesini ve onlara barınak sağlamasını istedi. Papa Francis, konuşmasında Katoliklere şu çağrıyı yaptı: ''**Savaşlardan, baskılardan ve sefaletten kaçıp**, **yeni bir yaşam umuduna sarılan binlerce göçmenin yaşadığı dram karşısında** Hristiyanlığın esası, bize terk edilenlerin yanında olunulmasını ve onlar için hissedilir bir umut teşkil edilmesini telkin ediyor.'' **Kendisi de Arjantin'e göç etmiş bir İtalyan ailenin çocuğu olan Papa Francis, bu çağrısına uygun olarak Vatikan'daki iki kilisenin, dayanışma amacıyla birer göçmen aileyi misafir edeceğini duyurdu** (Euronws, [Yayın tarihi: 06.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

4.2.6.1. Örnek 6: Başlık İncelemesi

Tablo 6: Örnek 6 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Le pape demande à toutes **les paroisses** d'Europe d'**accueillir** une famille de migrants	Papa göçmenlere **sahip çıkılmasını** istedi	Göndergesel - Anlatımsal	Anlatımsal

Örneğin Fransızca başlığında "**paroisse d'Europe**" isim tamlaması kullanılmıştır. Bu sözcük Larousse sözlüğünde "*Bir papazın din bölgesi*" ve "*Protestan mezhebinde, yasal kültürel cemiyet halinde bulunan bir Hrıstiyan topluluğu*" olarak tanımlanmıştır. Başlıkta kullanılan diğer sözcük ise "**accueillir**" fiilidir. "*Karşılamak, ağırlamak ve yanına kabul etmek*" anlamlarını içinde barındıran "**accueillir**" fiili önemli biri, bir misafir veya zor durumda olan birini ağırlamak ve ona kapıyı açmak durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Buradan yola çıkarak Fransızca başlıkla vermek istenilen mesajın Avrupa genelinde her papazın kendi din bölgesinde bir göçmen ailesini ağırlamak olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Fransızca haber başlığında dini bir göndergeye yer vermenin sebebinin Frankofon okurların insanseverlik ve

yardımseverlik duygularını muhatap alarak göçmenlere yardım etmelerini sağlamak olduğu söylenebilir.

Haberin Türkçe başlığı incelendiğinde, başlıkta "**paroisse d'Europe**" isim tamlamasına yer verilmediği gözlenmiştir. Böylelikle Fransızca başlıktaki "**Pape**" ve "**paroisse d'Europe**" öğeleriyle kurulan anlam zincirinin Türkçe başlıkta olmadığı ve başlığın dini bağlamının tamamen Türkofon okurlara aktarılmadığını söylemek mümkündür. Öte yandan Türkçe başlıkta "**accueillir**" fiili yerine "*sahip çıkmak*" fiili seçilmiştir. TDK sözlüğünde bu fiil için "*kendinin olduğunu ileri sürmek*" ve "*korumak, koruyucu olmak, ilgilenip gözetmek*" anlamları tanınmıştır. "**Accueillir**" fiilinin daha olumlu bir bağlamda kullanıldığı varsayıldığında Frankofon okurlara göçmenlerin bir konuk olduğu ve misafirperverlik çerçevesi içinde her türlü gereksinimin sağlanması gerektiği mesajı iletilmiştir. Ancak Türkçe başlıktaki "**sahip çıkmak**" fiilin tercih edilmesi Türkofon okurlara durumun aciliyetine vurgu yaparak onlara göçmenleri korumak ve onları kendinden biri olarak kabullenmenin gerektiğini ön plana çıkartan bir mesaj aktarılmıştır. Ayrıca Türkçe başlığın edilgen yapıda kurulmasının ve Avrupa vurgusuna yer verilmemesinin nedeninin Türkofon okurlara göçmenlerden yalnızca Türkiye'nin değil belki tüm dünyadaki insanların sorumlu olduğu ve tüm dünya ülkelerinin seferber olması gerektiği yönünde bir düşüncenin aktarılması olduğu düşünülebilir.

4.2.6.2. Örnek 6: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve göndergesel-anlatımsal işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Les appels à la générosité envers les migrants se multiplient**" ve "**l'Evangile nous appelle et nous demande d'être les prochains des plus petits et des plus abandonnés, à leur donner une espérance concrète**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Les appels à la générosité envers les migrants se multiplient**" cümlesi Frankofon okurlara başlıkta yer alan çağrıdan önce de dünya genelinde benzer çağrıların olduğu bilgisini aktarmaktadır. Cümlenin içindeki "**la générosité**" sözcüğünün Larousse sözlüğündeki anlamı incelendiğinde "*yardımseverlik*", "*merhamet*" ve "*hoşgörü*" öğelerine değindiğini görmek mümkündür. Bahsi geçen öğelerin tümünün dini bir yananlama sahip olduğu ve dini bağlamda kullanıldığı bilinmektedir. Dolayısıyla cömertlik ve yüce gölüllük kavramlarını çağırıştıran "**la générosité**" sözcüğünün

Fransızca başlıkta olduğu gibi haber metnine de dini bir bağlam kazandırdığını söylemek mümkündür.

"**l'Evangile nous appelle et nous demande d'être les prochains des plus petits et des plus abandonnés, à leur donner une espérance concrète**" içindeki "**Evangile**" sözcüğü Fransızca başlıktaki "**Pape**" ve "**paroisse d'Europe**" öğeleriyle ilişkilendirilebilmektdir. Bu sözcük doğrudan İncil'e işaret edip devamında gelen cümlenin bu kitaptan yapılan bir alıntı olduğunu ifade etmektedir. Bu cümle İncil'in bir öğretisine dayanarak Frankofon okurlara küçük çocukların ve evlerini terk edenlerin yanında olmak ve onlara gerçek bir ümit vermek gerektiği mesajını iletmektedir.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Avrupa'ya kaçan göçmenlere sahip çıkılması çağrısında bulundu**" ve "**Avrupa'daki kiliselerin ve dini cemaatlerin sorumluluk alanlarındaki bölgede en ez bir göçmen aileye destek vermesini ve onlara barınak sağlamasını istedi**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Avrupa'ya kaçan göçmenlere sahip çıkılması çağrısında bulundu**" cümlesinde Türkçe başlıktaki "**sahip çıkmak**" fiilinin tekrarlanmasıyla beraber "**Avrupa'ya kaçan**" ifadesinin cümlede yer alması bu fiilin kullanılmasını gerekçelendirdiği söylenebilir. "**Kaçmak**" fillinin tehlikeli bir durumdan uzaklaşmak bağlamında kullanıldığı varsayıldığında "**sahip çıkmak**" fiiliyle ilişkilendirilip Türkofon okurlara savaştan kaçan göçmenlerin can tehlikesinin olduğu ve onlara yardım eli uzatılması gerektiği mesajını aktarmaktadır.

"**Avrupa'daki kiliselerin ve dini cemaatlerin sorumluluk alanlarındaki bölgede en ez bir göçmen aileye destek vermesini ve onlara barınak sağlamasını istedi**" cümlesinde Fransızca başlıkta ve haber metninde kullanılan "**paroisse**" sözlükbiriminin Türkçe'de bir karşılığının olmaması dolayısıyla çevrilmediğini görüyoruz. Bununla birlikte bu sözcük yerine Türkçe haber metninde Türkofon okurlara daha tanıdık olan "**kilise**" ve "**dini cemaat**" gibi dini göndergelere yer verildiği tespit edilmiştir. Cümlede ayrıca "**destek vermek**" ve "**barınak sağlamak**" fiilerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu iki fiil ve başlıktaki "**sahip çıkmak**" fiili arasında bir anlam zinciri oluşturulabilir. Buradan yola çıkarak başlıkta kullanılan sahip çıkmak eylemine bir açıklık getirildiği düşünülebilmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlığın Hristiyanlık dinine ait göndergeler yardımıyla Papa'nın göçmenlere yardım eli uzatılma çağrısını aktardığı tespit edilmiştir. Ayrıca başlıkta "**ağırlamak"** fiilinin kullanımı Frankofon okurlara göçmenlerin bir misafir gibi ağırlanması gerektiği ve aynı zamanda bu durumun temelli olmadığı mesajını satır arasında iletmiştir. Fransızca haber metninde tespit edilen destekleyici öğeler başlıktaki aynı tonu kullanarak dini öğeler vasıtasıyla yapılan çağrının yardımseverlik boyutunu ön plana çıkartmayı hedeflemiştir. Türkçe haber başlığı ise herhangi ekstra dini gönderge kullanmayarak Papa'nın çağrısını Türkofon okurlara aktarıp "**sahip çıkmak**" fiili ile durumun aciliyetine vurgu yapmıştır. Türkçe başlıkta aynı zamanda herhangi bir yerin veya kurumun adı geçmemiştir. Bu tercih Türkofon okurlara tüm ülkelerin mülteci ve sığınmacı sorunundan sorumlu olması gerektiğini aktarmayı hedeflemiştir. Türkçe haber metnindeki destekleyici öğeler ise dini öğelere çok yer vermeden Avrupa ülkelerinin göçmen ve sığınmacı sorunu ile ilgili sorumluluk sahibi olması gerektiğini vurgulayan bir mesajı iletmeyi amaçlamıştır. Dolayısıyla Fransızca haber başlığı, Papa'nın çağrısını hem göndergesel ve hem anlatımsal işlevlere başvuru yaparak aktarırken Türkçe başlık için sadece anlatıma dayalı bir işleve başvuru yapıldığını söylemek mümkündür.

4.2.6.3. Örnek 6: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, göçmenlere yönelik yardımsever çağrıların arttığı, Papa'nın yaptığı çağrı, Papa'nın konuşmasından seçilen kısım, Vatikan'nın iki göçmen aileyi ağırlama isteği ve Avrupa'daki dini bölgelerin sayısı ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlara paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Papa'nın yaptığı çağrı, Papa'nın konuşmasından seçilen kısım ve Vatikan'nın iki göçmen aileyi ağırlama isteği ile ilgili bilgilerin Türkofon okurlara paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Face à la tragédie des dizaines de milliers de demandeurs d'asile, qui fuient la mort, victimes de la guerre et de la faim et qui sont en chemin vers une espérance de vie" cümlesi dikkat çekmiştir.

Papa'nın yaptığı konuşmadan doğrudan alıntı şeklinde aktarılan bu cümlede on binlerce sığınmacının bir trajediye kurban gittiği bilgisi Frankofon okurlara

aktarılmıştır. Cümlede yer alan "**fuient la mort**" ve "**victime de la guerre et de la faim**" ifadeleri Frankofon okurlara bahsi geçen sığınmacıların ölümden kaçtığı ve savaş ve açlık kurbanı olduklarını anlatmaktadır.

Türkçe haber metninde yer alan cümlede farklılıklar tespit edilmiştir. Türkçe cümlede "**fuient la mort**" ve "**victime de la guerre et de la faim**" ifadelerine yer verilmeyip "**savaşlardan, baskılardan ve sefaletten kaçıp**" ifadesi tercih edilmiştir. "**Baskı**" sözcüğü TDK sözlüğünde "*Hak ve özgürlükleri kısıtlayarak zor altında bulundurma durumu*" ve "**sefalet**" sözcüğü "*Yoksulluk, yoksulluk sıkıntısı*" şeklinde tanımlanmıştır. Bu sözcük seçiminin sığınmacıların yaşadığı durumun ciddiyetini vurgulamak ve Türkofon okurların dikkatini sığınmacı konusuna çekmek amacıyla yapıldığı söylenebilir.

Dikkat çekici başka bir farklılık ise "Le pape a voulu donner l'exemple en promettant que les deux paroisses du Vatican elles-mêmes accueilleraient "dans les prochains jours" deux familles de réfugiés" cümlesinde gözlenmiştir.

Bu cümlede Papa'nın örnek vermek amacıyla çok kısa bir zamandan sonra Vatikan'ın iki mülteci ailesini ağırlayacağı bilgisi Frankofon okurlarla paylaşılmıştır. Cümlede kullanılan "**promettre**" fiilinin Türkçe karşılığı "*söz vermek*" olarak bilinmektedir. Bu tercihin verilen kararın hala netleşmediğini ve durumun belirsizliğini Frankofon okurlara aktarmaktadır. Cümledeki "**a voulu donner l'exemple**" kısmındaki "**vouloir**/*istemek*" fiilinde de bu belirsizliği tespit etmek mümkündür.

Türkçe haber metninde de Papa'nın bu kararını açıklayan bir cümle mevcuttur. Söz konusu cümleye yapılan ilk ekleme "**Kendisi de Arjantin'e göç etmiş bir İtalyan ailesinin çocuğu**" olan ifadesidir. Bu seçimin sebebi Türkofon okurların nezdinde Papa'nın da göçmen bir aileden geldiği ve bu nedenle göçmenlerle empati kurduğu şeklinde bir izlenim bırakmak olduğu düşünülmektedir. Fransızca haber metninde Papa'nın verdiği kararın gerekçesi diğerlerine bir örnek olmak olarak belirtilmiştir. Ancak Türkçe haber metninde bu durum metne eklenen "**dayanışma amacıyla**" ifadesiyle farklı bir şekilde aktarılmıştır. Bu seçim, Türkofon okurlara Papa'nın göçmenler konusunda herkesin dayanışma içinde olması gerektiğini içeren bir düşünceye sahip olduğunu iletmektedir. Aynı zamanda Türkçe cümledeki sözcük seçimi özellikle cümlenin "**duyurmak**" fiili ile bitmesi söz konusu kararın netleştiğini ve herhangi bir belirsizliğin olmadığını Türkofon okurlara aktarmaktadır.

Fransızca haber metninin son cümlesinde Avrupa genelindeki dini bölgelerin ve katolik cemiyetlerin sayısı belirtilmiştir. Bu tercih Papa'nın yaptığı çağrının gerçekleşmesi durumunda Avrupa'ya çok sayıda sığınmacının kabul edileceği bilgisini Frankofon okurlara aktarmayı amaçlanmıştır. Ancak Türkçe haber metninde bu bilginin yer almadığı görülmüştür.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metninde, dünya genelinde mülteci ve sığınmacılara yapılan yardım çağrılarının arttığının ve bu doğrultuda Papa'nın da bir çağrı yaptığının aktarıldığı gözlenmiştir. Fransızca haber metninde dini öğelere daha çok yer verilmiş ve Hristiyanların yardımserver kimliği ön plana çıkartılmak istenmiştir. Fransızca haber metni boyunca göçmen ve sığınmacıların bir misafir gibi ağırlanması gerektiği konusu vurgulanmıştır. Türkçe haber metni ise aynı bağlamı korumakla birlikte Fransızca habere kıyasla daha az dini gönderge kullanmıştır. Ayrıca Türkçe haber metninde Papa'nın göçmen kimliği de vurgulanmıştır. Bu durum Türkofon okurlara Papa'nın göçmen ve sığınmacılara karşı kurduğu empatinin bir sebebi olarak sunulmuştur. Dikkat çekici diğer bir konu ise Fransızca haber metninde Papa'nın verdiği kararın hala netleşmediği bilgisinin yer almasına karşın bu durumun Türkçe haber metninde kesin bir karar olarak yansıtılmış olmasıdır. Sonuç olarak her iki haber metninin odak noktasının örtüştüğü ve benzer mesajları aktarmayı amaçladığını söylemek mümkündür. Ancak bu iki haber metninde tespit ettiğimiz farklı vurgular da mevcuttur: "ağırlamak" ve "sahip çıkmak" fiillerinin kullanımıyla verilen mesajın farklılaşması; Papa'nın verdiği ancak kesinleşememiş bir haberin Türkçe metinde daha kesin bir ifadeyle yer alması buna örnek verilebilir.

4.2.7. Örnek 7

FRANSIZCA HABER METNİ

- Les candidats a l'éxode chaque jour plus nombreux en Europe

> Ils poursuivent leur périple vers l'ouest de l'Europe et sont de plus en plus nombreux à fuir la guerre en Syrie. Quatre ferries sont attendus au Pirée à Athènes ce mardi en provenance des îles grecques. Lesbos, en mer Egée, est au bord de l'explosion avec pas moins de 20 000 candidats à l'exode, soit le quart de sa population normale. Les tensions sont retombées à la frontière nord de la Grèce. Lundi, 7.000 réfugiés syriens sont dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine, un record. **Et le HCR est pessimiste pour l'avenir : 3000 personnes devraient continuer à arriver chaque jour dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine à partir de la Grèce**. A Roske, à

la frontière entre la Hongrie et la Serbie, les familles sont épuisées. Certaines attendent depuis des jours dans un champ pour pouvoir se faire enregistrer et aller dans un camp de transit. **L'expérience est épuisante et traumatisante**. Pour le président du Conseil européen Donald Tusk, cet "exode" massif vers l'Europe risque de durer "des années". La détérioration de la situation en Syrie et dans les pays voisins pour ceux qui y sont déjà réfugiés pousse à ces départs (Euronews, [Yayın tarihi: 08.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Makedonya'ya rekor sayıda sığınmacı girişi

Avrupa Birliği mülteci krizine çözüm bulmaya çalışırken Balkan ülkelerine gelen sığınmacı sayısı da her geçen gün artıyor. Yunanistan adalarında bulunan 30 bin sığınmacı kayıt merkezlerine götürülmek için bekleyişini sürdürüyor. Midilli adasındaki Suriyeli sayısının 20 bine ulaştığı belirtiliyor. Balkan ülkelerinden Makedonya'ya sadece dün 7 bin sığınmacı giriş yaptı. Makedonya sınırında bekleyen bir Afgan mülteci umut yolculuğuna yaklaşık bir ay önce başladığını ve hala yolda olduğunu söyledi. Fransa ve İngiltere'nin daha fazla sığınmacı alacaklarını açıklamasını memnuniyetle karşılayan **Birleşmiş Milletler (BM) sözcüsü Melissa Fleming mülteci krizine tek başına Almanya'nın çözüm olamayacağını belirterek başta Macaristan ve Yunanistan olmak üzere bazı ülkelerde 'karşılama merkezlerinin' kurulması gerektiğini vurguladı**. **BM, 200 bin Suriyelinin Avrupa Birliği ülkeleri tarafından paylaşılmasını ve sistemin işlevini sürdürmesi için bu rakamın garantiye alınmasını talep ediyor**. Sırbistan-Macaristan sınırında bekleyen bir Suriyeli ise gelecek olan sığınmacıları 'bu yolu kullanmayın' uyarasında bulundu. Avukat olduğunu belirten Suriyeli kadın sığınmacı onlarca şehirden geçtiğini ve çok sayıda kişinin yolda hayatını kaybettiğini söyledi.Macaristan'ın sınıra yakın Roszke kentinde gelenler için çadır kent kuruldu.Sığınmacılar kendilerini dışarıda bekleten güvenlik görevlilerine tepki gösteriyor. Yaklaşık 2 ay önce Yunanistan kriziyle çalkalanan Avrupa Birliği, en büyük mülteci kriziyle karşı karşıya (Euronews, [Yayın tarihi: 08.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

4.2.7.1. Örnek 7: Başlık İncelemesi

Tablo 7: Örnek 7 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Les candidats à l'éxode chaque jour plus nombreux en Europe	Makedonya'ya **rekor sayıda** sığınmacı girişi	Göndergesel	Anlatımsal

Yukarıdaki örnekte kullanılan "**éxode**" sözcüğünün Larousse sözlüğünde iki anlamı mevcuttur. "**Exode**" sözcüğünün kaynağı İncil'dir. Bu sözcük Yahudilerin Mısır'dan topluca göç ettiğini ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu sözcüğün anlam kapsamı zamanla genişletilip doğal felaketler, savaş, politik veya ekonomik kriz sebebiyle bir

nüfusun toplu göçüne de işaret etmektedir. Mayıs ve Haziran 1940 tarihinde Alman ordusunun ilerlemesi akabinde ülkede yaşanan toplu göç hareketliliği bahsi geçen toplu göçün bir örneğidir (CNRTL, [Mayıs 2021]). Dolayısıyla "**éxode**" sözcüğü Frankofon okurlara aynı zamada hem dinsel ve hem tarihsel bir anlam ifade etmektedir.

Larousse sözlüğünde "**candidat**" sözcüğü için "*bir mevki, bir ünvan, bir görevi isteyen*" ve "*bir eyleme katılmak, bir şeyi elde etmek isteyen*" biri olarak tanımlanmıştır. Bahsi geçen sözcüğün anlamı incelendiğinde bir istek veya bir eylemin isteyerek yapıldığı sonucuna varmak mümkündür. Ancak "**Les candidats à l'éxode**" tümlecinde iki sözcük yan yana geldiğinde tezat içeren ve oksimoron söz sanatını ifade eden bir anlamın ortaya çıktığı tespit edilmiştir. "**Candidat**" sözcüğünün kullanımı bahsi geçen toplu göçün zorlu koşullar altında gerçekleşmesine rağmen, mültecilerin bu göçe bir biçimde "gönüllü" oldukları mesajını aktarmaktadır.

Türkçe başlık incelendiğinde "**rekor sayıda**" zarf tümlecinin başlık için tercih edildiği tespit edilmiştir. TDK sözlüğünde "**rekor**" sözcüğü için "*Daha önce elde edilmemiş olan sonucu aşan yeni sonuç*" tanımı verilmiştir. Bu sözcük daha önce eşi benzeri görülmemiş bir durumu tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu tercihin Türkofon okurların dikkatini şimdiye kadar yaşanmamış bir göç olgusuna ve Makedonya'ya giriş yapan sığınmacı sayısının rekor kıracak kadar fazla olduğu konusuna çekmek yönünde olduğu düşünülmektedir.

4.2.7.2. Örnek 7: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve göndergesel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninden "**Ils poursuivent leur périple vers l'ouest de l'Europe et sont de plus en plus nombreux à fuir la guerre en Syrie**" ve "**Pour le président du Conseil européen Donald Tusk, cet "éxode" massif vers l'Europe risque de durer "des années**" cümleleri tespit edilmiştir.

İlk cümlede kullanılan "**périple**" sözcüğü "*Eski zamanlarda, deniz, kara veya bir ülkenin etrafında yapılan yolculuk*" olarak anlamlandırılmıştır. Bu sözcük günümüzde uzun ve aşamalı yolculuklardan bahsetmek için kullanılmaktadır. Daha güvenli bir yere gidebilmeyi betimlemek için tercih edilen "**périple**" sözcüğü başlı başına çetin ve risk dolu bir göç olgusu simgeleyen "**exode**" sözcüğü ile ilişkilendirildiğinde zorlu ve tehlikeli bir durumun söz konusu olduğu daha net bir biçimde anlaşılmaktadır.

Cümlenin ikinci bölümünde yer alan "*Savaştan kaçmak*" anlamına gelen "**fuir la guerre**" sözcüğü ise "**éxode**" sözcüğünün tanımına doğrudan ilintilidir.

Başlığı desteklediği düşünülen ikinci cümlede tekrarlanan "**éxode**" sözcüğü "**massif**" sıfatı ile betimlenmiştir. Larousse sözlüğünde "*important/önemli*", "*imposant/dikkat çekici*" ve "*impressionnant/etkileyici*" ile eş anlamlı tutulan "**massif**" sıfatı bahsi geçen toplu göçün önemini Avrupa Konseyi Başkanı ve doğal olarak Avrupa Birliği üyelerinin gözünden açıklamaktadır. Cümlenin devamında yer alan "**risque de durer des années**" tümlecinin olayın önemini ve büyüklüğünü vurguladığı ve dikkatleri toplu bir göçün yaşandığına çektiği düşünülmektedir.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninden "**Avrupa Birliği mülteci krizine çözüm bulmaya çalışırken Balkan ülkelerine gelen sığınmacı sayısı da her geçen gün artıyor**" cümlesi tespit edilmiştir.

"**Mülteci krizi**/*crise migratoire*" bir ülkeye veya coğrafi bir bölgeye gelen mültecilerin sayısının dikkat çekici bir biçimde arttığı bir görüngüyü tanımlamak için kullanılan bir terimdir (La Toupie, [Mayıs 2021]). "**Mülteci krizi**" ifadesi tarihin farklı dönemlerinde çeşitli göç hareketlerinden bahsetmek ve onları betimlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu cümle bağlamında kastedilen Suriyeliler başta olmak üzere savaştan ve tehlikeli yaşam koşullarından kaçan Afganlar, Eritleliler, Nijeryalılar, Somaliler; Pakistanlılar, Iraklılar ve Sudanlılardır (The Guardian, [Mayıs 2021]). Aynı ifade 2015 yılındaki göç hareketliği sonucunda çeşitli dillerdeki haberlerin başlıklarında ve metinlerinde sıklıkla kullanılmaya başlamıştır. "**Mülteci krizi**" ifadesi, Birinci ve İkinci Dünya Savaşı, 1990 yıllardaki Balkan'daki savaşları ve 2022 yılında Rusya ve Ukranya arasındaki savaş sebebiyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan insanların durumdan bahsetmek için de kullanılan neredeyse terim anlamı kazanan bir tamlamadır. Cümlenin devamındaki "**her geçen gün**" tümlecinin ise başlıkta kullanılan "**rekor sayıda**" zarf tümlecinin vurgusunu arttırdığı düşünülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Frankofon okurlar başta olmak üzere İkinci Dünya Savaşında evlerini ve ülkelerini terk etmek zorunda kalanların aşina olduğu "**exode**" sözcüğüne başvurularak hem dini hem tarihsel bir anlama sahip bir gönderge vasıtasıyla sığınmacıların durumuna dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Türkçe başlık ise herhangi bir gönderge kullanmayarak dikkatleri daha

ziyade bir Avrupa ülkesine çok sayıda sığınmacının giriş yaptığına çekmeyi amaçlamıştır. Dolayısıyla Fransızca başlığın göndergesel ve Türkçe başlığın anlatımsal işlevleriyle farklı mesajları okurlara aktardığını söylemek mümkündür.

4.2.7.3. Örnek 7: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, savaştan kaçan mültecilerin Batı Avrupa'ya doğru yolculuk ettikleri, Yunanistan ve Yunan Adalarına çok sayıda mültecinin gittiği, Makedonya'ya 7000 mültecinin giriş yaptığı, HCR'ın (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği) artan sayılar ile ilgili kaygılı olduğu, Macaristan ve Sıbristan sınırında yüzlerce yorgun mültecinin kayıt işlemleri için beklediği, Avrupa Konseyi başkanının toplu göç ile ilgili görüşü ve bu göçün sebebi ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Balkan ülkelerinden her gün daha fazla sığınmacının giriş yaptığı, Yunan Adalarında 30.000 sığınmacının kayıt işlemleri için beklediği, Makedonya'ya 7000 sığınmacının giriş yaptığı, BM'ye göre sığınmacı konusunda Almanya dışında diğer ülkelerin daha fazla sorumluluk alması gerektiği, BM'nin AB ülkelerinden 200.000 sığınmacıyı kabul etmeleri talebinde bulnduğu, Sıbristan – Macaristan sınırında bekleyen avukat bir Suriyeli sığınmacının tavsiyeleri, Roszke şehrinde çadır kent kurulduğu ve sığınmacıların gövenlik görevlilerine tepki gösterdiği ve AB'nin mülteci kriziyle karşı karşıya kaldığı bilgisinin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, Fransızca haber metninde dolaylı ve belirgin bir şekilde Avrupa Birliği'nin mülteci krizinin yönetiminde sıkıntı yaşandığına dair herhangi bir bilgi mevcut değildir. Ancak Türkçe haber metninde yer yer Avrupa Birliği'nin de bu konuda sorumluluk alması gerektiğine gönderme yapılmış ve Türkofon okurlara ekstra bilgiler verilmiştir. Örneğin: "Birleşmiş Milletler (BM) sözcüsü Melissa Fleming mülteci krizine tek başına Almanya'nın çözüm olmayacağını belirterek başta Macaristan ve Yunanistan olmak üzere bazı ülkelerde "karşılama merkezlerinin" kurulması gerektiğini vurguladı."

Yukarıdaki cümlede kullanılan "**başta olmak üzere**" zarfı "*özellikle*" ve "*bilhassa*" sözcükleriyle eş anlamıdır ve bir konuyu vurgulamak veya vurgusunu arttırmak amacıyla kullanılmaktadır. Cümlenin İngilizcesi (Reuters, [Haziran 2021])

incelendiğinde "**including**" sözcüğünün kullanıldığı tespit edilmiştir. Bahsi geçen sözcüğün Türkçe karşılığı "*dahil olmak üzere*"'dır ve farklı öğeleri saymak için kullanılmakta olup cümleye özel bir vurgu katmamaktadır. Dolayısıyla cümlenin Türkçesinde bu zarfın tercih edilme sebebinin Macaristan ve Yunanistan mülteci politikasını eleştirmek olduğunu söylemek mümkündür.

Diğer bir örnek ise "BM, 200 bin Suriyelinin Avrupa Birliği ülkeleri tarafından paylaşılmasını ve sistemin işlevini sürdürmesi için bu rakamın garantiye alınmasını talep ediyor" cümlesidir.

Bu bilgilerin, sadece Türkiye'nin Suriyeli mültecilerden sorumlu olmadığını, Avrupa Birliği tarafından gereken önlemlerin alınmadığından mülteci sorunun devam ettiğini ve Türkiye gibi Suriye'ye komşu ülkelerin daha fazla sorumluk almak zorunda bırakıldığı düşüncesinin Türkofon okurlara aktarıldığı düşünülmektedir.

Fransızca haber metninde Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin artan mülteci sayısıyla ilgili görüşü Frankofon okurlarla paylaşılmıştır: "Et le HCR est pessimiste pour l'avenir: 3000 personnes devraient continuer à arriver chaque jour dans l'ancienne République yougoslave de Macédoine à partir de la Grèce."

Yukarıdaki cümlede bahsi geçen kuruluşun görüşü "**pessimiste**" sıfatı kullanılarak betimlenmiştir. Türkçe'ye de geçmiş bu sözcük "*her şeyi kötü yanıyla ele alan*" ve "*kötüye yorumlayan*" anlamına gelmektedir ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin değerlendirmesinin olumsuz olduğunu Frankofon okurlara aktarmaktadır. Ayrıca cümlenin devamında kullanılan "**devraient continuer**/*gelmeleri gerekir*" kalıbı ise mülteci gelişlerinin devam edeceği bilgisini Frankofon okurlarla paylaşılmaktadır.

Kayıt işlemleri için bekleyen mültecilerin durumu hakkında Frankofon okurlara aşağıdaki cümleyle bilgi verilmiştir: "L'expérience est épuisante et traumatisante." Günlerce bekleyen mültecilerin durumu "**épuisant**/*yıpratıcı*" ve "**traumatisant**/ *travmatik*" sıfatları tercih edilerek Frankofon okurlara aktarılmıştır. Ancak Türkçe haber metinde bu bilgiler yer alamamıştır ve yalnızca mültecilerin dışarıda bekletilmeye karşı güvenlik görevlilerine tepki gösterdiği bilgisi okurlara aktarılmıştır.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metninde mülteci krizini doğrudan eleştiri oklarının hedefine almadığı ve zorunlu toplu bir göçten bahsedilmekle yetinildiği sonucuna

varmak mümkündür. Fransızca haber metninin odağı daha çok durumun insani boyutlarını vurgulamak yönünde olup metinde devam eden savaş nedeniyle Avrupa'nın uzun süreli bir göç riski altında olduğu bilgisi verilmektedir. Halbuki Türkçe haber metninde Birleşmiş Milletler sözcüsünün görüşlerine istinaden Avrupa Birliği'nin duruma karşı çaresiz kaldığı ve yeterli önlemler almadığı düşüncesi Türkofon okurlara aktarılmıştır. Türkçe haber metninin odağının daha ziyade Avrupa Birliği'nin daha fazla sorumluluk alması gerektiği ve mültecilerin daha iyi bir biçimde ağırlanması ve yönetilmesi gerektiği olduğu söylenebilir.

4.2.8. Örnek 8

FRANSIZCA HABER METNİ

- Réfugiés syriens: dans les camps turcs "nous sommes en sécurité"

La Turquie accueille plus de deux millions de réfugiés syriens, mais seulement 10% d'entre eux vivent dans des camps comme celui-ci à Nizip, a quelque 50 km de la frontière syrienne. 10 500 personnes habitent ici depuis 2012 comme ce jeune homme qui veut devenir professeur. "Nous restons ici pour l'instant en attendant que la crise syrienne soit résolue, et alors on rentrera chez nous. Ici, nous sommes en sécurité, il n'y a pas de problème", dit un jeune homme. Le camp est géré par le gouvernement turc. Les réfugiés,tous enregistrés, sont autorisés la journée et jusu'à 19h à sortir pour travailler. Chacun a reçu une aide financière et une carte de paiement qui lui permet de faire des achats dans les marchés du camp. Deux écoles et un centre de santé ont également été aménagés. Alors que des milliers de Syriens cherchent refuge en Europe, nous avons demandé à Taha Mendu de nous parler de cet exode. Taha est originaire d'Idlib qu'il a quitté avec sa femme, ses trois enfants et sa mère. "L'émigration se fait essentiellement par la mer, avec tout ce que cela comporte comme risque. Nous avons assisté à de nombreux drames. Beaucoup de gens se sont noyés. Il n'a pas suffi que nous soyons en train de mourir avec les barils d'explosifs d'Assad. **La chair et le sang syriens sont devenus les moins chers du monde**", dit Taha. Les candidats a l'exode vers l'Europe doivent payer entre 2 500 et 4 000 dollars selon le pays de destination. "Une partie de mes amis a quitté le camp juste après la fin du Ramadan, il y a deux moi. **D'autres jeunes gens ont voulu suivre, mais ils ont compris qu'il y avait un complot pour vider la Syrie de sa population. Au lieu d'émigrer en Europe, il faudrait revenir en Syrie pour défendre notre terre et nos lieux sacrés**", ajoute Taha Mendu. Des paraboles, des potagers, et des enfants partout, dont certains sont nés ici en Turquie, montrent que les réfugiés ont fait de ce camp plus qu'un lieu de passage provisoire. "Aucun de mes amis n'est parti, mais plus d'une centaine de personnes ont quitté le camp pour aller en Europe bien que la vie ici soit convenable. Ce que la Turquie a offert aux Syriens, aucun autre pays, qu'il soit arabe ou ami de la Syrie ne l'a fait", dit un homme. Bora Bayraktar, euronews: "Le nombre de réfugiés qui quittent les camps turcs pour rejoindre l'Europe est très faible. Car ils ont trouvé ici la plupart de leurs besoins de base. Reste que seulement 200 000 des 2 millions de réfugiés que compte la Turquie vivent dans les camps**. Les autres survivent à l'extérieur**" (Euronews, [Yayın tarihi: 09.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Nizip mülteci kampından Avrupa'ya örnek şartlar

Türkiye, daha iyi bir yaşam umuduyla ülkesini terk eden 2 milyon Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapıyor. Ancak sığınmacıların sadece yüzde 10'u mülteci kamplarına yerleştirilebiliyor. Suriye sınırına 50 kilometre uzaklıkta olan Nizip mülteci kampı da bunlardan biri. 2012'de hizmete giren 5 bin kişi kapasiteli konteyner kent şimdilerde 14 bin Suriyeli mülteciyi ağırlıyor. Kampın fiziksel koşulları bir mülteci kampı olduğu göz önünde bulundurulduğunda oldukça iyi görünüyor. "Şimdilik Suriye'deki kriz ortadan kalkana kadar buradayız, sonrasındaysa ülkemize geri döneceğiz. Burada güvendeyiz, sorun yok" ifadelerini kullanıyor öğretmen olmak isteyen bu genç mülteci. Kamp yetkilileri Nizip'teki bu çadır kentte kamplar arasında spor turnuvaları düzenlendiğini, Antep Üniversitesi'yle toplumsal duyarlılık projesi protokolü imzalandığını, bakır işlemeciliği, ve çeşitli kurslarla mültecilere meslek kazandırmak için anlaşmalar yapıldığını ifade ediyor. Suriyeli mülteci Taha Mendu İdlib'ten Nizip mülteci kampına, eşi, annesi ve üç çocuğuyla göç etti. Türkiye'deki sığınmacıların yarısından fazlasının Avrupa'ya göç etmek istemelerine anlam veremediğini ifade ediyor: "Daha çok tehlikeli olmasına rağmen,deniz yoluyla Avrupa'ya geçmeye çalışıyorlar. Esad'ın patlayıcı varillerinden can vermemiz yetmiyormuş gibi, bir çok talihsizlikle karşılaşıyor ve çok sayıda insan denizde boğuluyor… **Suriyelinin kanı ve canı dünyadaki en ucuz can olmuş durumda**." Avrupa'ya ulaşmak isteyen sığınmacıların insan kaçakçılarına ödediği meblağ gitmek istedikleri ülkeye göre 2 500 ila 4 000 Dolar arasında değişiyor. Taha Mendu "Arkadaşlarımın bir kısmı iki ay önce Ramazan Bayramı'ndan sonra kamptan ayrıldı. **Başkaları da onları takip etmek istiyordu ama Suriye'yi Suriyelilerden arındırmak gibi bir komplo olduğunu anladılar. Avrupa'ya yerleşmek yerine Suriye'de kalıp topraklarımızı ve kutsal mekanlarımızı korumak gerek**" dedi. Arabası olanlar, oyun merkezleri, seralar, çanak antenler… Çoğu tarım ve hayvancılık yapan mülteciler arabalarıyla günü birlik Suriye'ye geçip bağlarına, bahçelerine bakıyorlar. Kendi evlerinde gibi olmasalar da Suriyeli mülteciler Türkiye'deki kamplarda kötü sayılamayacak koşullara sahip… "Benim arkadaşlarımdan hiç biri gitmedi. Ama 100- 150 kişinin buradaki şartların rahat olmasına rağmen gittiğini biliyoruz. Türkiye'nın Suriyelilere sunduğunu hiç bir Arap veya Suriye'ye kardeş ülke sağlamadı." Euronews muhabiri Bora Bayraktar Nizip kampından aktarıyor: Türkiye'deki mülteci kamplarından Avrupa'nın yolunu tutanların sayısı oldukça az. Çünkü buradaki kamplarda mültecilerin temel ihtiyaçları büyük ölçüde karşılanıyor. Ancak gerçek şu ki Türkiye'deki 2 milyon mülteciden sadece 200 bini kamplarda ve **Avrupa'ya gidenlerin çoğu bu kampların dışında yaşıyor** (Euronews, [Yayın tarihi: 09.09.2015], [Erişim tarihi: 21.04.2019]).

4.2.8.1. Örnek 8: Başlık İncelemesi

Tablo 8: Örnek 8 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Réfugiés syriens: dans les camps turcs **"nous sommes en sécurité"**	Nizip mülteci kampından **Avrupa'ya örnek şartlar**	Duyumsal	Duyumsal

Kampta yaşayan sığınmacıları konu alan bu haberin Fransızca başlığı için doğrudan bir alıntı seçilmiştir. Haberin başlığında **“en sécurité”** ifadesi kullanılmıştır. Larousse sözlüğünde “**sécurité**” sözcüğü için “*Bir kişinin veya bir şeyin herhangi bir tehlike, özellikle fiziksel saldırı, kaza, hırsızlık gibi risklere maruz kalmadığı durumlar*” tanımı verilmiştir. Bahsi geçen sözcüğün eş anlamlıları ise “*barış*”, “*emniyet*” ve “*sükunet*” olarak tanımlanmıştır. Cümlede yer alan “**nous sommes en sécurité**” ifadesi İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 3. Maddesindeki ifadeye atıfta bulunmuştur: “Herkesin yaşama hakkı ile kişi özgürlüğü ve güvenliğine hakkı vardır” (İnsan Hakları Derneği, [Haziran 2021]). Dolayısıyla Fransızca haber metni için seçilen başlığın Frankofon okurlara Suriyeli mültecilerin Türkiye’de en temel haklarından birine olan yani güvenliğe sahip oldukları ve barış içinde yaşadıkları mesajını aktardığı görülmüştür.

Haberin Türkçe başlığı ise tamamen farklı bir biçimde seçilmiştir. Başlık için seçilen “**örnek**” sözcüğünün “**örnek almak**” deyiminini çağrıştırdığını söylemek mümkündür. Bu deyim TDK sözlüğünde “*bir kimseye huy ve davranışta uymak, birini ölçü olarak benimsemek*” ve “*bir şeyden kendisi için ders çıkarmak*” şeklinde tanımlanmıştır.

“Mülteci kamplarıyla ilgili tarihsel bir bakış açısıyla baktığımızda, Avrupa’da mülteci kamplarının 2015 – 2016 göçmen krizinden çok önce var olduklarını görebiliyoruz. İtalya’da Lampedusa kampı (hala sıcak bir nokta olarak bilinmektedir), “Orman” adıyla bilinen Fransa’daki Calais mülteci kampı bulunmaktadır. Ancak bu kampların tüyler ürpertici koşullara sahip oldukları yaygın bir bilgi olarak paylaşılmaktadır. Kamp yetkilileri zaman içinde gerekli önlemleri almadıkları için suçlanmışlardır. Dolayısıyla Avrupa genelinde mülteci ve göçmen nüfusuna yönelik verimli bir ortam olmadığı görülmüştür” (Voxeurop français, [Haziran 2021]).

“Avrupa’nın en büyük sığınmacı kampı Yunanistan'ın Midilli adasındaki Moria, 8 Eylül 2020 tarihinde çıkan yangında kullanılmaz hale gelmiştir. Moria mülteci kampındaki yangın sonrası evsiz kalan on iki binden fazla sığınmacı halen geçici barınaklarda var olma mücadelesi vermektedir. Yardım kuruluşları Yunan hükümetinin politikalarının "insani krize” neden olduğunu savunuyor. Yardım kuruluşlarının çatı örgütü Avrupa Eyleme Geçmeli (EMA) tarafından yapılan açıklamada "Geçtiğimiz 5

yıl boyunca Yunan hükümeti ve AB Avrupa'nın Türkiye ile sınırında sığınmacı sorunuyla baş etmek için Ege'de sığınmacı kampları inşa etti ve bu kampları devam ettirdi" denildi. Açıklama şu şekilde devam etti: "Şimdi 5 yıldır devam eden muazzam insani ızdıraptan sonra Yunanistan ve AB, Ege adalarında kalıcı kapalı kamplar inşa etmeyi planlıyor. Bu kamplarda iltica etmek isteyenler hapishane benzeri koşullarda göz altında tutulacak." Yerel avukatların ve sığınmacı haklarını savunanların yer aldığı bir oluşum olan EMA açıklamasında yeni kampların "insan hakları ihlallerini arttıracağını ve AB'ni göç sorununu çözmek konusunda etkisiz bir yaklaşımla baş başa bırakacağını" belirterek "İnsanları kamplara kapatmanın çözüm olmadığını gördük" demiştir. Yeni sığınmacı kampının 18 Eylül'de Sisam adasında açılacağı, Midilli ve Sakız adasındaki kampların ise gelecek yıl tamamlanacağı belirtiliyor" (Deutsche Welle, [Haziran 2021]).

"Le Monde'a göre, Calais'ye göçmenler ilk defa Kosova Savaşı sırasında geldi. Calais sınırındaki Sangatte'ta bir mülteci kampı açıldı. Aralık 2002'de kamp Sarkozy tarafından kapatıldı. Sangatte'ın kapatılmasıyla, mülteciler Calais Limanına yakın bir kamp kurdu. İlk "Calais ormanı" olarak anılan bu kamp da 2009'da kapatıldı. 2009'da kampın kapatılmasının ardından, mülteciler İngiltere rotasından uzaklaşmamak amacıyla Calais'nin çeşitli yerlerine dağıldı. Çeşitli yerlerde kamplar kuruldu, mülteciler ulusal aidiyetlerine göre kamplara ayrıldı. Ocak 2015'te hükümet mülteciler için günlük ihtiyaçlarını giderebilecekleri bir merkez açtı ve burası da şu an "Calais ormanı" olarak adlandırılan kampa dönüştü. Kampta, su ve elektrik gelmesinin ardından, inanç merkezleri, okul ve idari merkezler açıldı. Fransa hükümeti, resmi verilere göre 6 bin 400 göçmenin yaşadığı Calais'deki kampı, "yaşam koşulları insani olmadığı" gerekçesiyle 24 Kasım 2016 tarihinde kapattı" (Bianet, [Haziran 2021]).

"Avrupa'daki mülteci krizinin başlangıcından iki yıl sonra, iltica başvurusunun sonuçlanmasını bekleyen Fransa'daki göçmenler özellikle Calais mülteci kampının kapanmasından sonra Paris'te farklı yerlerde toplanıyorlar. Kasım 2016'da, Başkentin kuzeyinde yer alan Stalingrad'da 9. Ve 10. Bölgelerin çevresindeki geçici kamplardan 4000 kişinin boşaltılması rekor bir rakam olarak nitelendirilmiştir. Paris belediye başkanı Anne Hidalgo, Chapelle kapısında bir mülteci ağırlama kampı açmıştır ancak bahsi geçen 400 kişilik kapasiteli kamp yetersiz kalmıştır. İnsani olmayan konaklama koşulları devam ederken hükümet iltica ile ilgili yeni tedbirler almaya hazırlamaktadır" (L'express, [Haziran 2021]).

Elde edilen bu bilgiler doğrultusunda, Türkçe başlığın Avrupa ülkelerinin kötü kamp şartlarını eleştirmeyi hedeflediğini ve Türkofon okurlara misafirperverliğiyle bilinen Türk kültürünün mültecileri çok iyi bir biçimde ağırladığı mesajını vermeye amaçladığını söylemek mümkündür.

4.2.8.2. Örnek 8: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve duyumsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Le camp est géré par le gouvernement turc. Les réfugiés, tous enregistrés, sont autorisés la journée et jusqu'a 19 h a sortir pour travailler. Chacun a reçu une aide financiere et une carte de paiement qui lui permet de faire des achats dans les marchés du camp. Deux écoles et un centre de santé ont également été aménagés.**" bölümü yer almaktadır.

Mülteci kampının sahip olması gereken koşullar Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin web sitesindeki tanımda şu biçimde yer almaktadır: "Mülteci kampları savaş, zulüm veya şiddetten kaçmak zorunda kalan insanlara acil koruma ve yardım sağlayabilme amacıyla kurulan geçici tesislerdir. Kamplar kalıcı çözümler üretmek hedefiyle kurulmamalarına rağmen, mültecilere güvenli bölgeler sunup acil durumlarda en temel ihtiyaçlarını – örneğin : gıda, su, barınak, tıbbi tedavi ve diğer temel ihtiyaçlar- yerine getirmektedir " (UNHCR, [Haziran 2021]).

Yukarıdaki koşullar İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ndeki 25. ve 26. Maddelerinde açıklanmıştır: "Madde 25: Herkesin, kendisinin ve ailesinin sağlığı ve iyi yaşaması için yeterli yaşama standartlarına hakkı vardır; bu hak, beslenme, giyim, konut, tıbbi bakım ile gerekli toplumsal hizmetleri ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ya da kendi denetiminin dışındaki koşullardan kaynaklanan başka geçimini sağlayamama durumlarında güvenlik hakkını da kapsar.

Madde 26: Herkes, eğitim hakkına sahiptir. Eğitim, en azından ilk ve temel öğrenim aşamalarında parasızdır. İlköğretim zorunludur. Teknik ve mesleki eğitim herkese açıktır. Yüksek öğrenim, yeteneğe göre herkese eşit olarak sağlanır." (İnsan Hakları Derneği, [Haziran 2021]).

Dolayısıyla Fransızca haber metninde kampın devlet tarafından yönetildiği, mültecilere devlet tarafından mali yardım sağlandığı, okul ve sağlık merkezinin kampın içinde yer aldığı ve temel insan haklarının yani beslenme ve barınma, eğitim ve sağlık hakkının sağlandığı bilgisi Frankofon okurlarla paylaşılmaktadır. Bu

paragrafın içinde yer alan bilgilerin Fransızca başlıkta verilen "**nous sommes en sécurité**" mesajını aktardığı anlamı desteklediği düşünülmektedir.

Türkçe başlığı desteklemek ve duyumsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Kampın fiziksel koşulları bir mülteci kampı olduğu göz önünde bulundurulduğunda oldukça iyi görünüyor**" ve "**Kendi evlerinde gibi olmasalar da Suriyeli mülteciler Türkiye'deki kamplarda kötü sayılmayacak koşullara sahip...**" cümleler tespit edilmiştir.

İlk cümlede "**kampın fiziksel koşulları**" ifadesi kullanılmıştır. USAK (Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu) tarafından Mayıs 2013 tarihinde yürütülen Sınırlar Arasında Yaşam Savaşı Süriyeli Mülteciler Alan Araştırması'na konu ile ilgili huzur, güvenlik, sağlık, barınma, beslenme, iş imkanı, ısınma, eğitim, görevlilerin tutumu bir kampın fiziksel ve yaşam koşulları olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla bahsi geçen cümlenin tercih edilmesi kampın fiziksel koşullarının olması gerektiği şeklinde olduğu anlamını içinde barındırdığını söylemek mümkündür. Cümlenin devamında kullanılan "**oldukça**" zarfı ise bir kıyaslamanın söz konusu olduğunu göstermekte ve başlıkta yer bulan örnek alma ifadesini de bir kez daha vurgulanmaktadır.

İkinci cümlede yer alan "**kendi evlerinde olmasalar da**" ifadesi misafirperverlik kavramını çağrıştırmaktadır. Aynı zamanda bu ifadeyle, kamplardaki koşulların kabul edilebilir seviyede olduğu mesajı vurgulanmak istenmiştir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber metnindeki başlıkta sığınmacıların Türkiye'de güvende olduğu, Avrupa'ya gelmelerinin sebepsiz olduğu mesajının Frankofon okurlara verilmek istendiği düşünülmektedir. Türkçe haber metnindeki öğeler incelendiğinde, bahsi geçen kampın içindeki yaşam koşullarının memnuniyet verici derecede olduğu anlaşılmaktadır. Buna istinaden başlıkta duyumsal işleve başvuru yapılarak Türkofon okurlara Türkiye'deki kampların Avrupa'ya kıyasla çok daha iyi koşullarda olduğu ve Türkiye'nin mülteci yönetimi konusunda daha başarılı bir iş çıkardığı mesajının Türkofon okurlara verildiği düşünülmektedir. Dolayısıyla, bahsi geçen örnekte duyumsal işlev taşıyan her iki başlığın aktarmayı amaçladığı mesajın Türkofon okurlara farklı öğeler kullanılarak daha yorumlu bir biçimde aktarıldığı gözlenmiştir.

4.2.8.3. Örnek 8: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin sayısı ve yüzde kaçının kamplarda yaşandığı, kampla ilgili bilgiler, kampta yaşayan bir mültecinin Avrupa'ya gitmek isteyen Suriyeli mültecilerle ilgili görüşleri, kamptakilerin orayı nasıl kalıcı bir yaşam yerine dönüştürdüğü ve kampta yaşamayan mültecilerin dışarıda hayatta kalma mücadelesi verdiği bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin sayısı ve yüzde kaçının kamplarda yaşandığı, kampla ilgili bilgiler ve devletin sunduğu imkanlar, kampta yaşayan bir mültecinin Avrupa'ya gitmek isteyen Suriyeli mültecilerle ilgili görüşleri, kamptakilerin orayı nasıl kalıcı bir yaşam yerine dönüştürdüğü ve arabası olanların kendi ülkelerine gidip bağ ve bahçelerine baktıkları, kampın sunduğu koşulların iyi seviyede olduğu, kampta yaşamayan mültecilerin ve Avrupa'ya gidenlerin çoğunun kampların dışında yaşadığı konusunda Türkofon okurlara bilgi sunulduğu görülmüştür.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "La chair et le sang syriens sont devenus les moins chers du monde." cümlesi dikkat çekmektedir.

"**La chair**/*et*" ve " **le sang**/*kan*" sözcükleri Hz. İsa'nın "Celui qui mange ma chair, et qui boit mon sang a la vie éternelle; et je le ressusciterai au dernier jour / Bedenimi yiyenin, kanımı içenin sonsuz yaşamı vardır ve ben onu son günde dirilteceğim" cümlesini çağrıştırmaktadır. Bu cümlede kullanılan "**la chair**" ve "**le sang**" sözcüklerin mecazi anlamda kullanılmış olması Hrıstiyanlık inancına göre Hz. İsa'nın insanlığı kurtamak için kendini kurban ettiğine gönderme yapmaktadır. Dolayısıyla cümlede dini anlamı olan iki sözcüğün Suriyelilerin yaşadıkları sorunları ve zor yaşam koşullarını vurguladığı söylenebilir.

Aynı cümle Türkçe haber metninde de yer almıştır ancak "**la chair**" ve "**le sang**" sözcükleri yerine "**kanı ve canı**" sözcükleri tercih edilmiştir. Bu iki sözcüğün metinde kullanımı bahsi geçen cümlenin dinsel bağlamını değiştirdiğini ve Hrıstiyanlık inancına göre akıllara gelen fedakarlık ve kendini kurban etme gönderme ve çağrışımlarının Türkofon okurlara aktarılmadığı görülmüştür.

Aşağıdaki paragraf Fransızca haber metninin içindeki bir reportajdan seçilmiştir: "D'autres jeunes gens ont voulu suivre, mais ils ont compris qu'il y avait un complot pour vider la Syrie de sa population. Au lieu d'émigrer en Europe, il faudrait revenir en Syrie pour défendre notre terre et nos lieux sacrés." Bu röportaja katılan bir Suriyeli mülteci Avrupa'ya gitmek isteyenlere yönelik olarak, bir hata yaptıkları, bunun yerine ülkelerine dönmeleri gerektiği ifadelerini dile getirmiştir. Aynı bilgiler Türkçe haber metninde de yer almaktadır ancak iki metin arasında farklılıklar tespit edilmiştir. İnceleme konusu olan cümlelerde "**vider**", "**émigrer**" ve "**revenir**" fiileri kullanılmıştır. "*Boşaltmak*" anlamına gelen "**vider**" fiilin Türkçe haber metninde "*arındırmak*" sözcüğüyla aktarılmıştır. "*Saflaştırmak*" ve "*temizlemek*" anlamlarını taşıyan "*arındırmak*" fiilin kullanımının bir nevi soykırım düşüncesini Türkofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür.

Fransızca haber metninin ikinci cümlesinde "**émigrer**" fiili kullanılmıştır. "*Başka ülkede yerleşmek amacıyla kendi ülkesini terk etmek*" anlamına gelen bu fiilin aynı zamanda göç etmek anlamını da kendi içinde barındırdığını söylemek mümkündür. Ancak Türkçe haber metni için seçilen "**yerleşmek**" fiilinin "*Bir yerde oturmaya, yaşamaya başlamak*" anlamını taşıması nedeniyle başka bir ülkeye göç etmenin zorluklarını Türkofon okurlara aktarmadığını ve mültecilerin rahat bir biçimde Avrupa'ya gittikleri mesajını aktarmayı amaçladığı düşünülmektedir.

Aynı cümlede "*geri dönmek*" anlamında kullanılan "**revenir**" filli cümlenin aktarmak istediği mesajın Avrupa ve başka ülkelerde yaşamak yerine kendi ülkelerine geri dönüp ülkelerine sahip çıkmaları gerektiği gözlenmiştir. Bu kapsamda Türkçe haber metnindeki "**kalmak**" fiilinin Türkofon okurlara karşıt bir mesajın aktardığı düşünülebilir.

Fransızca haber metninin son paragrafında Türkiye'deki mülteci kamplarında temel ihtiyaçların büyük oranda karşılandığı ve bu nedenle kampı terk edip Avrupa'ya gitmek isteyen mültecilerin sayısının çok az olduğu bilgisi verilmiştir. Ancak kampta kendileri için yer bulamayanların durumu "**Les autres survivent à l'éxterieur***"* cümlesiyle ifade edilmiştir. Bu cümle kamp dışındaki mültecilerin zor koşullarda hayatta kalma mücadelesi verdikleri mesajı aktarmaktadır. Ancak Türkçe haber metninin son cümlesi yorumlu bir biçimde Türkofon okurlara aktarılmıştır. "**Avrupa'ya gidenlerin çoğu bu kampların dışında yaşıyor**" "*hayatta kalma*" anlamına gelen "**survivre**" fiilin yerine "**yaşamak**" eşdeğerinin tercih edilmesi ve

Fransızca haber metinde aktarılan "**mücadele**" anlambirimciğinin kaybedilmesi sonucunda Türkofon okurlara kamp dışındaki yaşam koşullarının mülteciler için nispeten kolay olduğu alt bilgisi aktarılmıştır.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metinin başlık seçiminin Frankofon okurları yönlendirmeyi ve haber metnin içindeki bilgilerle Türkiye'nin Suriyeli mültecilere sağladığı imkanların memnuniyet verici olduğu ancak kamp dışındaki mültecilerin yaşam mücadelesi verdiği düşüncesini aktarmayı amaçladığını söylemek mümkündür. Türkçe haber metni ise vurgulayıcı ve dolaylı bir eleştiri içeren bir başlık seçimi ve haber metninin içindeki kampla ilgili verilen bilgilerin daha detaylı olması ve Avrupa ülkelerin mülteci sorununu Türkiye'ye kıyasla daha kötü yönettikleri bilgisinin verilmesi sonucunda konuyla ilgili olarak Türkiye'nin takdir edici bir performans sergilediği mesajının Türkofon okurlara aktarılmasının hedeflendiği söylenebilir.

4.2.9. Örnek 9

FRANSIZCA HABER METNİ

- Le Venezuela veut accueillir des réfugiés syriens en pleine crise frontaliere

> "Je veux que 20 000 Syriens rejoignent notre patrie, le Vénézuéla, pour partager cette terre de paix, terre de Christ, terre de Bolivar, pour contribuer au développement de ce pays", a lancé ce mardi le président vénézuélien Nicola Maduro. D'après l'ONU, près de 20 000 Colombiens ont dû migrer vers le Venezuela ces trois dernières semaines, en raison de la crise frontalière qui sévit entre les deux pays. Une frontière de plus de 2 200 kilomètres, zone d'une intense contrebande. **Le 19 août dernier, le président vénézuélien Nicola Maduro a fermé une partie de la frontière et décrété l'état d'exception**. **Plus de 18 000 personnes ont rejoint leur pays d'origine, de crainte d'être expulsées**. La majorité des migrants ont trouvé refuge à Cucuta, au nord de la Colombie. Il y a une dizaine de jours, la crise s'est encore aggravée. **Les deux pays ont rappelé leurs ambassadeurs respectifs**. Dans la nuit de lundi à mardi, les autorités du Venezuela ont encore fermé un poste frontière (Euronews, [Yayın tarihi: 09.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Venezuela 20 bin Suriyeli sığınmacıyı kabul etmeye hazır

> Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro ülkesinin 20 bin Suriyeli sığınmacıyı kabul etmeye hazır olduğunu belirtti. Suriye lideri Beşar Esad'a desteğini her fırsatta yineleyen Maduro bu sığınmacıların Venezuela topraklarında barış içinde yaşamasını istediğini söyledi. **Maduro'nun Venezuela ile Kolombiya arasındaki gerginlik nedeniyle binlerce kişiyi sınır dışı ederken yaptığı bu açıklama ise tepki çekti**. Kaçakçılıkla mücadele operasyonları kapsamında Kolombiya sınırındaki bazı kapılar kapatılmıştı. Nicolas Maduro son olarak iki ülke sınırındaki en büyük sınır kapısının

kapatılması emrini verdi. Venezuela hükümeti sınır dışı ettiği Kolombiyalıları kaçakçılıkla suçluyor. Sınır kapılarından sadece öğrenciler ve çalışma izni olan işçilerin giriş yapmasına izin veriliyor (Euronews, [Yayın tarihi: 09.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

4.2.9.1. Örnek 9: Başlık İncelemesi

Tablo 9: Örnek 9 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Le Venezuela veut **accueillir** des réfugiés syriens **en pleine crise frontaliere**	Venezuela 20 bin Suriyeli sığınmacıyı **kabul etmeye hazır**	Anlatımsal	Anlatımsal

Yukarıdaki örnekte "**veut accueillir**" tümleci kullanılmıştır. "*Karşılamak, ağırlamak ve yanına kabul etmek*" anlamlarını içinde barındıran "**accueillir**" fiili önemli biri, bir misafir veya zor durumda olan birini ağırlamak ve kapıyı açmak durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır. "**Vouloir**" fiili ise "*istemek*", "*dilemek*" ve "*niyetinde olmak*" anlamına gelmektedir. Dolayısıyla başlıktaki cümleden Venezuela'nın mültecileri kabul etmek istediği veya niyetinde olduğu sonucuna varmak mümkündür. Diğer bir deyişle ülke yetkililerinin hala net bir karara varmadıkları anlamı da aynı cümleyle verilmektedir.

Başlığın diğer kısmında ise "**en pleine crise frontaliere**" tümleci kullanılmıştır. "**Pleine**" sıfatı "*tam*" ve "*altında*" anlamlarında kullanılmaktadır. "**Crise frontaliere**" ise "*sınırdaki kriz*" anlamına gelemektedir. Dolayısıyla başlıkta yer alan bu tümlecin, Venezuela ve Kolombiya sınırında bir krizin yaşandığına dair Frankofon okurları bilgilendirip bu olağanüstü duruma rağmen ülkenin Suriyeli sığınmacıları ağırlama niyetinde olduğunu aktarmaktadır. Venezuela ve Kolombiya arasında yaşanan ve diplomatik ve insani bir kriz olarak nitelendirilebilecek göç krizi 19 Ağustos 2015 tarihinde iki komşu ülke arasındaki sınırda 3 Venezuelalı askerin vurulmasının ardından başlamıştır. Venezuela hükümeti bu olayın ardından Kolombiya paramiliter faaliyetlerine son vermek amacıyla sınıra yakın çoğu bölgede olağanüstü hal ilan etmiştir. Belirsiz bir süreyle kapatılan sınırlar ve sınıra yakın bölgelerde yaşayan binlerce Kolombiyalıyı sınırdışı etmek, insan hakları koruma dernekleri, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği'nce kınanmıştır. İki ülke arasındaki sınırlar bir yıl sonra tekrar açılmıştır ancak o tarihten itibaren yaklaşık 3.2

milyon Kolombiyalı Venezuela'yi terk etmiştir ve aralarından 1.2 milyondan fazla kişi Kolombiya'da yaşamaktadır (The MCGill International Review, [Haziran 2021]).

Türkçe başlık incelendiğinde, Venezuela ve Kolombiya sınırında yaşanan krizle ilgili herhangi bir bilgiye yer verilmediği tespit edilmiştir. Aynı zamanda "**accueillir**" fiili yerine "**kabul etmek**" fiili tercih edilmiştir. "*Karşılamak veya ağırlamak*" yerine "*kabul etmek*" fiilinin kullanımı "*benimsemek*" ve "*kendine mal etmek*" kavramlarını çağrıştırmaktadır. Bu seçimin amacının, yalnızca sığınmacıları ağırlamak değil aynı zamanda onları toplumun bir bireyi olarak kabullenmeyi savunan düşünceyi desteklemek olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda Fransızca başlıktaki "**Vouloir**" fiilinin yerine Türkçe başlıkta "**hazır olmak**" fiili tercih edilmiştir. Bu seçimin okurlara Venezuela Hükümetinin kararının kesin olduğunu gösterdiği düşünülmektedir.

4.2.9.2. Örnek 9: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Je veux que 20 000 syriens rejoigent notre patrie, le Venezuela, pour partager cette terre de paix, terre de Christ, terre de Bolivar, pour contribuer au développement de ce pays**" ve "**D'après l'ONU, près de 20 000 Colombiens ont dû migrer vers le Venezuela ces trois dernières semaines, en raison de la crise frontalière qui sévit entre les deux pays**" cümleleri tespit edilmiştir.

Fransızca haber metninde Venezuela cumhurbaşkanın konuşmasından bir alıntı şeklinde aktarılan ilk cümlede "**patrie**" sözcüğü yer almaktadır. Larousse sözlüğünde bu sözcük için dört anlam tanımlanmıştır. Bu dört anlam arasında yalnızca bu örneğin bağlamıyla ilgili iki anlama değinilecektir. Birinci anlama göre "*bir kişinin içinde doğduğu veya vatandaşı olduğu ve aynı zamanda o ülkeye karşı duyduğu manevi ve duygusal bağlılık*" yere vatan denir. İkinci anlamda ise "*bir kişinin aidiyet duyduğu bir toplum veya ulus*" vatan olarak tanımlanabilir. Cümlenin devamında bu sözcüğü destekleyen üç öğe daha yer almaktadır.

Cümledeki birinci ve ikinci öğe aynı anda incelendiğinde, bir anlam bütünlüğü gözlenmiştir. "**Terre de paix**" ve "**terre de Bolivar**" sözcük gruplarının 18 yüzyılda Latin Amerika bağımsızlık mücadelesini başlatan, bu mücaldeleye liderlik yapan ve Venezuela başta olmak üzere Kolombiya, Ekvator, Peru ve Boliviya ülkelerini İspanyol sömürgeciliğinden kurtaran Simon Bolivar'a (Wikipedia, [Haziran 2021]) yapılan bir gönderme olduğu tespit edilmiştir. Latin Amerika'da emperyalist güçlere,

kapitalist sermaye grupları ve sömürge yönetimlerine karşı yapılan tüm mücadelelere "Bolivarcı hareketi" adı verilir. Bolivar Latin Amerika'nın bağımsızlık savaşı sembolu haline gelmiştir. Venezuela Bolivar'ın öğretilerini devlet ideolojisi olarak kabul etmiştir. Bolivar aynı zamanda ülkenin kurucusu olarak bilinir. Bu sebeple Venezuela'nin resmi adı Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti'dir (MarineDealNews, [Haziran 2021]). Bundan yola çıkarak cümlede kullanılan "**Terre de paix**" ve "**Terre de Bolivar**" sözcük gruplarının ülkenin ilke ve inancına işaret ederek sığınmacılar ve mültecileri ülkede ağırlamanın milli bir vazife olduğunun vurgulandığını söylemek mümkündür.

Cümlede yer alan üçüncü öğe ise "**Terre de Christ**"'dir. Katoliklik 16. yüzyılda İspanyol misyonlerler tarafından Venezuela halkına tanıtılmıştır. Bu kavram tarih boyunca ülkenin kültür ve politiğinde önemli bir konuma sahip olmuştur. Katolik Kilisesi'nin Venezuela politikasının üzerindeki etkisi zamanla değişmiştir. Ancak, çoğu Venezuelalı Katolikliğin kültürel kimliğinin ayrılmaz bir parçası olduğunu, aile ve ülke içinde bir miras olarak devam ettiğini düşünmektedir. Üstelik çoğu kişi arasında selamlaşma esnasında "hayır dua" veya "Tanrı'nın lütfu" anlamına gelen "Benedicion" sözcüğü kullanılmaktadır (Cultural Atlas, [Haziran 2021]). Venezuela cumhurbaşkanı tarafından kullanılan bu dini öğenin ülke halkına ve diğer herkese mülteci ve sığınmacılara yardım etmenin dini bir vazife olduğunu hatırlatma niteliğinde olduğu düşünülmektedir.

Bahsi geçen cümledeki "**rejoindre**", "**partager**" ve "**contribuer**" fiillerin başlıktaki işlevin yerine getirilmesini desteklediği saptanmıştır. Larousse sözlüğünde "**rejoindre**" fiilinin anlamlarından biri, "*bir grubun üyesi olmak, o gruba katılmak*" şeklinde belirtilmiştir. TDK sözlüğüne başvurulduğunda "katılmak" fiili için "*Bir topluluğa girmek, iştirak etmek, iltihak etmek*" ve "*ortak olmak, benimsemek*" anlamlarının tanımlandığı görülmüştür. Dolayısıyla "**rejoindre notre patrie**" tümlecinin vatanımızın bir üyesi olarak onu benimsemek mesajını içinde barındırdığı düşünülebilir. Zira cümlenin ikinci kısmında Venezuela cumhurbaşkanın neden Suriyeli mültecileri ülkesinde ağırlamak istediği sorusuna cevap olarak iki neden sunulmuştur. "**Partager**" fiili "*paylaşmak*" ve "*ortak olmak*" anlamlarını taşımaktadır. Devamında gelen "**terre de paix**", "**terre de Bolivar**" ve "**terre de Christ**" sözcük grupları ise ülkenin ilke ve inaçlarına işaret eden öğeler olduğundan dolayı cümlenin içinde barındırdığı anlamın mültecilerin ülkenin bir parçası olarak görüleceği ve ilke

ve inançlarına ortak olmalarının istendiğini söylemek mümkündür. "**Contribuer au développement de ce pays**" tümleci ise "*bu ülkenin gelişiminde katkıda bulunmak*" anlamında kullanılmaktadır. Cümle bir bütün olarak incelendiğinde dolaylı olarak mültecilerin ağırlanma çağırısının nedeninin ülkeye yeni iş gücü kazandırmak olduğu düşünülebilir.

Fransızca başlıkta yer alan "**en pleine crise frontalière**" tümleci haber metnindeki "**D'après l'ONU, près de 20 000 Colombiens ont dû migrer vers le Venezuela ces trois dernières semaines, en raison de la crise frontalière qui sévit entre les deux pays**" cümlesi ile desteklenmektedir. Cümledeki "**dû migrer**" kalıbı dikkat çekmektedir. "**Devoir**" filli Fransızca'da "*biri için bir şey yapmaya zorunda kalmak*" ve "*birini bir şey yapmaya mecbur bırakmak*" anlamında kullanılmaktadır. Dolayısıyla "**dû migrer**" kalıbının 20.000 Kolombiyalının göç etmek zorunda kaldığı mesajını Frankofon okurlara aktardığı düşünülmektedir. "**En raison de la crise frontalière**" ifadesinde yeniden tekrarlanan "**la crise frontaliere**" tümlecinin başlıkta aktarılmayı amaçlanan mesajı vurguladığını ve anlatımsal işlevin yerine getirilmesini desteklediğini söylemek mümkündür.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Venezuela Devlet Başkanı Nicolas Maduro ülkesinin 20 bin Suriyeli sığınmacıyı kabul etmeye hazır olduğunu belirtti**." ve "**Suriye lideri Beşar Esad'a desteğini her fırsatta yineleyen Maduro bu sığınmacıların Venezuela topraklarında barış içinde yaşamasını istediğini söyledi.**" cümleleri tespit edilmiştir.

Fransızca haber metninde yer alan ve yukarıda analizi yapılan "**Je veux que 20 000 syriens rejoigent notre patrie, le Venezuela, pour partager cette terre de paix, terre de Christ, terre de Bolivar, pour contribuer au développement de ce pays**" cümlesi Türkçe metinde farklı bir biçimde yer almıştır. Türkçe cümle incelendiğinde, cümlenin doğrudan alıntı olarak değil üçüncü şahıs tarafından aktarılan bir bilgi halinde sunulduğu tespit edilmiştir. Başlıktaki "**kabul etmek**" ve "**hazır olmak**" fiillerinin bahsi geçen cümlede tekrarlanmasının başlığın işlevini pekiştirdiğini söylemek mümkündür. Yapılan ikinci değişiklik ise Venezuela'yı temsil eden ve bir anlam zinciri oluşturduğu düşünülen "**patrie**", "**terre de paix**", "**terre de Christ**" ve "**terre de Bolivar**" öğelerinin yalnızca bir tanesi yani "**barış içinde**" şeklindeki zarf tümlecinin Türkçe metinde yer almasıdır. Mültecileri kabul etme sebeplerinin tüm

öğeleriyle Türkçe metinde yer almaması Venezuela cumhurbaşkanının dünyaya vermek istediği mesajın, Türkofon okurlara eksik aktarılması sonucunu getirdiği görülmüştür.

"**Suriye lideri Beşar Esad'a desteğini her fırsatta yenilenen Maduro**" tümcesinin cümleye eklenmesinin nedeninin, siyasi ilişkileri ileri sürerek Venezuela'nın sığınmacıları ağırlamak isteğine bir gerekçe sunmak ve açıklık getirmek olduğu düşünülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, aynı işlevin, farklı öğelere başvuru yapılarak Frankofon ve Türkofon okur kitlesine aktarıldığı gözlenmiştir. Fransızca haber metninin başlığı ve metnin içindeki destekleyici öğeler, Venezuela ve Kolombiya sınırındaki krize rağmen Venezuela'nın mültecileri kabul etmeye istekli olduğu gibi tezatlı bir durumu aktarırken, Türkçe haber metnindeki öğeler aracılığıyla, Venezuela ve Kolombiya sınırındaki kriz bilgisi göz ardı edilerek ülke yetkililerinin mültecileri kabul etmeye hazır olduğu bilgisi Türkofon okurlara aktarılmıştır. Ayrıca Fransızca haber metnindeki üç göndergenin Venezuela cumhurbaşkanın aktarmak istediği "Venezuela barış, özgürlük ve dini değerlere saygı duyan bir ülkedir" mesajını okurlarına aktardığını söylemek mümkündür ancak Türkçe haber metnindeki ilgili öğelerin eksikliği sonucunda, Türkofon okurlar mesajı tam olarak alamamışlardır.

4.2.9.3. Örnek 9: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, metinde Venezuela cumhurbaşkanının 20 000 Suriyeliyi kabul etme çağrısı, Venezuela ve Kolombiya sınırdaki kriz sebebiyle Venezuela'da yaşayan yaklaşık 20 000 Kolombiyalının kendi ülkelerine göç etmek zorunda kaldığı, iki ülke arasındaki sınırda yoğun kaçakçılık faaliyetlerinin olduğu, bazı sınır bölgelerinde OHAL ilan edildiği, şiddeti artan kriz sebebiyle Kolombiyalıların sınır dışı edilme korkusu yaşadıkları, iki ülkenin elçilerinin çağrıldığı ve Venezuela'nın bir sınır kapısının kapatıldığı bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Türkofon okura verilen bilgiler Venezuela'nın 20 000 Suriyeli sığınmacıyı kabul etmeye hazır olduğu, Venezuela'nın Esad'a destek verdiği, Kolombiya ve Venezuela arasındaki gerginlik sebebiyle binlerce kişinin sınır dışı edildiği, kaçakçılıkla mücadele kapsamında sınır

kapılarının kapatıldığı, Venezuela'nın en büyük sınır kapısının kapatılma emrinin verildiği, sınır dışı edilen Kolombiyalıların kaçakçılıkla suçlandığı ve yalnızca öğrenci ve çalışma izni olanların Venezuela sınır kapısından giriş yapabildiği olmuştur.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Le 19 août dernier, le président vénézuélien Nicola Maduro a fermé une partie de la frontière et décrété l'état d'exception" cümlesi dikkat çekmektedir. Olağanüstü hal şu biçimde tanımlanmaktadır: "Bir devletin büyük bir tehlike karşısında yalnızca normal faaliyetini düzenlenen kuralları tanımamakla kendini koruma altına alabildiği durumdur. Normal şartlarda, devletin düzenlemesi güç ve özgürlüğün gereksinimleri arasındaki dengeyi sağlayacak şekilde tasarlanmıştır; bu durum istisani bir tahlikeye karşı koyma ve hızlı ve etkili olma ön planda olduğu durumlarda söz konusu değildir" (Universalis, [Haziran 2021]).

Tanımda da ifade edildiği üzere bir devlet, büyük bir tehlikeye karşı karşıya kaldığında normalde yürürlükte olan bazı kuralları yürürlükten alabilir ve durumu kontrol altına alabilme amacıyla yeni kurallara başvurabilir. İki ülke arasındaki krizde önemli bir anlam ifade eden Venezuela'daki olağanüstü hal 19 Ağustos 2015 yılın ortalarında başlamış olup 12 Ağustos 2016 tarihinde kaldırılmıştır ancak Türkçe haberde konu ile ilgili okurlara herhangi bir bilgi verilmemiştir.

Durumun ciddiyetini aktarmak amacıyla Fransızca haber metninde "Les deux pays ont rappelé leurs ambassadeurs respectifs" cümlesi ile her iki ülkenin de karşılıklı olarak büyükelçilerini geri çağırdığı bildirilmiştir. "Büyükelçiyi geri çağırmak veya başka bir ifadeyle büyükelçiyi danışmak için geri çağırmak diplomatik bir yaptırımdır ve iki ülke arasındaki ilişkilerin gerginlik sebebiyle etkilendiği durumlarda resmi olarak görüş ayrılığını ifade etmek için başvurulan bir süreçtir. Bu eylem diplomatik yaptırımlarda ikinci önem derecesindedir. Bu yaptırım iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin kopması anlamına gelmemektedir ancak bir büyükelçinin Dışişleri Bakanlığı'na çağrılmasından bir adım daha ötedir. Bir sonraki adım büyükelçiden ülkeyi terk etmesine istemek veya büyükelçiliğin kapatılmasıdır" (Wikipedia, [Haziran 2021]).

Fransızca haber metninde yer alan bu bilgi Venezuela ve Kolombiya arasındaki diplomatik krizin ağırlaşmasına işaret eder ancak krizin diplomatik boyutları ile ilgili Türkçe haber metninde herhangi bir bilginin yer almadığı tespit edilmiştir.

Krizin sonucunda toplumun verdiği tepkiyle ilgili Frankofon okurlar aşağıdaki cümleyle bilgilendirilmiştir: “Plus de 18 000 personnes ont rejoint leur pays d’origine, de crainte d’être expulsées.” Ancak bu bilgi yorumlanarak Türkofon okurlarla paylaşılmıştır: “Maduro’nun Venezuela ile Kolombiya arasındaki gerginlik nedeniyle binlerce kişi sınır dışı ederken yaptığı bu açıklama ise tepki çekti.” Türkçe haber metninden seçilen bu bilgi kesidi, Fransızca haber metninin aksine iki ülke arasında yaşanan durum “**kriz**” yerine “**gerginlik**” sözcüğüyle tanımlamıştır. TDK sözlüğünde “**kriz**” ve “**gerginlik**” sözcüklerin tanımlarına bakıldığında “**kriz**” “*Bir ülkede veya ülkeler arasında, toplumun veya bir kuruluşun yaşamında görülen güç dönem, bunalım, buhran*” şeklinde tanımlanmış iken “**gerginlik**” sözcüğü “*kızmak, öfkelenmek ve sinirlenmek*” olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla Türkçe haber metni için yapılan sözcük seçimi sonucunda, durumun yumuşatıldığını söylemek mümkündür. Fransızca haber metninde insanların sınır dışı edilme korkusundan söz edilmiş halbuki Türkçe haber metninde daha keskin bir ifade ile doğrudan Venezuela cumhurbaşkanının emri ile sınır dışı edildikleri bilgisi verilmiştir. Bu sebeple Türkçe haber metninin taraf tutucu bir bakış açısı sergilediği söylenebilir.

Türkçe haber metninin son cümlesinde yalnızca öğrenci ve çalışma izni sahibi olanların giriş yapmasının mümkün olduğu bilgisi Türkofon okurlarla paylaşılmıştır. Bu tercihin daha çok Türkofon okur kitlesini muhatap aldığı ve Türkiye’nin konuyla ilgili uyguladığı politikayı yansıttığı söylenebilir.

“Transediting” açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metninin odak noktasının daha çok Venezuela ve Kolombiya arasında yaşanan krizin siyasi ve diplomatik boyutları üzerinde olduğu söylenebilir. Türkçe haber metninin odak noktası ise Venezuela ve Suriye liderlerinin arasındaki siyasi görüş yakınlığı, kaçakçılık ve sınır dışı edilme konuları olmuştur. Türkçe haber metnine Suriye ve Venezuela liderlerinin yakın siyasi görüşleriyle ilgili bilginin eklenmesi haberde okur odaklı bir müdahalenin çok açık göstergesi olmuştur. Buna karşın Fransızca haber metninde daha yalın ve tarafsız bir tavır alındığı görülmektedir.

4.2.10. Örnek 10

FRANSIZCA HABER METNİ

- Réfugiés syriens: l'arrivé en Turquie et l'espoir d'une vie meilleure en Europe

Jarabulus, en Syrie. Depuis deux ans, ce village est aux mains de l'État islamique après de durs combats entre les jihadistes et les milices kurdes des Unités de protection du peuple (YPG). Karkamis, en Turquie. À peine 500 mètres séparent les deux villages, pourtant la guerre civile qui fait rage en Syrie les a complétement coupés l'un de l'autre. La frontière turco-syrienne s'étend sur 950 kilomètres, mais elle ne suit aucune barrière naturelle, fleuve ou montagne. Elle est matérialisée par une simple ligne tracée après la Première Guerre mondiale. Si des familles ont été séparées, les liens ne se sont par rompus pour autant. Ici, pendant un siècle, la contrebande été une activité normale. La famille d'Ali Yilmaz habite juste à côté de la frontière et elle a déjà accueilli des dizaines de réfugiés syriens. "Nous sommes directement touchés par les événements en Syrie. Ceux qui fuient sont des êtres humains. Ils sont comme nous. Ils échappent à la cruauté du régime avec leurs enfants. Ils ont peur des soldats à la frontière. Quand ils traversent les barbelés, ils déchirent leurs vêtements. Ils perdent leurs chaussures ", explique Ali Yilmaz. Depuis leur maison, les Yilmaz entendent des tirs, des bombes, même si maintenant c'est moins fréquent. Il y a deux semaines, une explosion a brisé les vitres des fenêtres. "Depuis deux ans, les jihadistes sont devenus nos voisins. Ils ont miné le champ d'à côté. Les gens ne viennent plus par là, ils ont peur. Quand des chiens prennent ce chemin, ils explosent sur les mines. Maintenant, il n'y a presque plus personne alors que par le passé 300 à 500 personnes, près d'un millier même, arrivaient par là chaque jour", ajoute Ali. Ali, sa femme, sa mère et ses 4 enfants nous disent qu'ils ressentent la même chose, la même peur, que s'ils vivaient du côté syrien de la frontière. "C'est très difficile. Beaucoup de gens sont venus ici. Nos maisons étaient pleines de monde. Après, l'État islamique a miné la zone et ils ont cessé de venir. On a peur que les mines explosent. Mes petits-enfants ont très peur", raconte la mère d'Ali Yilmaz. "Comment avez-vous aidé ces gens ?",demande notre correspondant. "Nous les avons hébergés. Ils n'avaient ni chaussures, ni vêtements. Nous leur avons donné les nôtres. Nous les avons beaucoup aidés". Bora Bayraktar, euronews: "La vie est difficile au point 0 de la frontière turco-syrienne. Bien que le nombre de personnes qui entrent en Turquie a diminué, des réfugiés arrivent encore. Les tirs et les bombardements à proximité de Karkamis persistent et les habitants vivent constamment dans la peur". **Pourquoi et comment les Syriens fuient ils vers l'Europe ? Pourquoi beaucoup d'entre eux ont-il décidé de quitter la Turquie ?** Combien ce voyage leur coûte-t-il ? Nous avons rencontré Ahmed Al Cabir, ancien commandant de l'Armée syrienne libre et Mahdi Davud, le directeur d'une ONG syrienne. "La population a pris la fuite a cause de la guerre en Syrie et à cause de Daesh et a cause aussi du régime de Bashar el-Assad et ses barils de pétrole qu'il a fait exploser, à cause de sa guerre menée contre le peuple syrien et les enfants, et non pas contre les révolutionnaires. Les gens qui partent pour l'Europe se font des illusions en pensant que la vie est très belle là-bas, mais la Turquie est vraiment le lieu convenable pour ces réfugiés et pas l'Europe. Le meilleur pays qui a reçu à bras ouvert les réfugiés, c'est bien la Turquie. Elle a tout fourni, aussi bien la nourriture que les médicaments, les hôpitaux. Le peuple turc a pris soin du peuple syrien. On espère que les gens qui sont partis vont revenir en Turquie", explique Ahmed Al Cabir. L'ONG que dirige Mahdi Davud est présente dans plusieurs villes turques et fournit alimentation et assistance médicale aux réfugiés syriens. Lien social, elle leur permet aussi de se rassembler. Euronews: Nous voyons que beaucoup de Syriens fuient. Ils se dirigent vers l'Europe. Pourquoi maintenant ? Pourquoi essaient-ils d'aller en Europe aujourd'hui ? "Ce flux de réfugiés a déjà commencé il y a quatre ans, en août. Beaucoup de gens ont essayé de venir en Turquie ou d'aller en groupe en Europe. **Récemment, il y a eu une accélération des expéditions vers l'Europe, car les gens sont désespérés. Ils ont perdu espoir parce que les puissances internationales ne**

montrent pas de lumière au bout du tunnel et la fin de cette guerre. Pour cette raison, beaucoup de gens ont pensé que la lumière brillait pour eux en Europe. Ces derniers temps surtout, car aller en Grèce ne coûte pas cher. Par le passé, le voyage pour la Grèce coûtait 10 ou 12 mille euros. Mais maintenant, c'est moins de 1000 euros. Actuellement, même avec une petite somme d'argent, les gens peuvent passer. Les itinéraires sont déterminés par les trafiquants. Ils rallongent les routes pour obtenir plus d'argent des réfugiés. En particulier ceux en provenance de Syrie, car ils ne connaissent pas le pays. Par exemple, un groupe qui veut aller à Bodrum ou Antalya, après être entré en Turquie par Antakya, les trafiquants l'emmènent d'abord à Istanbul au Nord puis seulement après à Bodrum ou Antalya au sud. En faisant ça, ils tentent de convaincre les réfugiés que le passage justifie le prix", détaille Mahdi Davud (Euronews, [Yayın tarihi: 11.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Türkiye'deki mülteciler neden Avrupa'ya gidiyor?

Terör örgütü IŞİD'in iki yıl önce ele geçirdiği Halep'e bağlı Cerablus ilçesindeki çatışma ve bombardıman sesleri Gaziantep'in Karkamış ilçesinden duyuluyor. Biri Suriye'de diğeriyse Türkiye'de bulunan iki ilçe (Cerablus ve Karkamış) birbirlerinden sadece 500 metre uzaklıkta. Birinci Dünya Savaşı'nın ardından çekilen sınır çizgisiyle aile ve akrabalar sınırın iki tarafına dağıldı. Ama bağlarını koparmadı. Ta ki IŞİD gelip bölgeye mayın döşeyene kadar… Ali Yılmaz'ın ailesi mayınların patladığı sınıra yakın yaşıyor. Ali'nin ailesi onlarca sığınmacıya kapılarını açarak ihtiyaçlarını karşılamakiçin ellerinden geleni yaptıklarını belirtiyor."Suriye'de olanlardan biz de etkileniyoruz. Oradan gelenler siz ve bizler gibi canlı insanlar. Aileleriyle beraber Esad'ın zulmünden kaçıyorlar. Asker korkusundan, sınır tellerinden geçerken kıyafetleri yırtılıyor. Ayakkabılarını kaybediyorlar" Eskiye oranla şimdilerde daha az olsa da Yılmaz ailesi silah ve bomba sesleriyle irkiliyor. İki hafta önce evlerine atılan patlayıcılar evlerinin camlarını yerle bir etti. Ali Yılmaz IŞİD'in iki yıldır kendilerine komşu olduğunu belirtiyor: "IŞID geldiğinde sınırı mayınladı ve bu süreçte geçişler artık kalmadı. Çünkü artık korkuyorlar. Bazen köpekler geçtiğinde de mayın patlıyor. Daha öncesinde çok daha sık oluyordu. Örneğin günde 300-500 kişi geliyor, buralar insan doluyordu." Ali, eşi, annesi ve 4 çocuğu Suriye'de yaşayanlarla aynı tedirginlik ve korkuyu paylaştıklarını belirtiyor. Durumun çok zor olduğunu belirten Ali'nin annesi "Bundan iki üç sene önce çok geliyorlardı. Evlerimiz göçmen doluydu. Şimdi IŞİD mayın döşediğinden dolayı gelmiyorlar. Mayınlar da sürekli patladığından korku içerisindeyiz. Çocuklar korkuyor, tedirginler" dedi. Sınırı geçenlere yardım ettiklerini söyleyen yaşlı kadın evlerinde çok sayıda misafir ağırladıklarını ve sığınmacılara ayakkabı ve kıyafet yardımında bulunduklarını ifade ediyor. Karkamış'tan aktaran Euronews muhabiri Bora Bayraktar Türkiye- Suriye sınırının sıfır noktasında apayrı bir hayat olduğuna dikkat çekerek IŞİD'in saldırılarının bölge halkını rahatsız etmeye devam ettiğini belirtiyor:"Artık Türkiye'ye sınırdan geçerek sığınanların sayısı giderek azalsa da sona ermiş değil. Cerablus'ta yaşanan çatışmalar ve silah sesleriyse kasaba sakinlerini huzursuz etmeye devam ediyor." **Suriyeli göçmenler neden Türkiye'den ayrılıp Avrupa'ya sığınmayı tercih ediyor?** Çok sayıda sığınmacının hayatını kaybettiği bu zorlu yolculukta insan tacirlerine ödenen meblağ ne kadar? Özgür Suriye Ordusu eski komutanı Ahmed Al Kabir sorularımızı yanıtladı. IŞİD'in saldırılarının ardından Türkiye'ye yerleşmeye karar veren Al Kabir'in ailesiyse Almanya'ya göç etmek için yola çıktı. "Halk Suriye'deki savaştan, Daeş'ten ve Esad rejiminden dolayı göç etti. İnsanları ülkelerinden göç etmeye zorlayan Esad'ın variller dolu petrol patlatması, Suriye halkına ve çocuklara karşı verdiği savaş oldu. Devrimcilere karşı verilen savaş değil. Avrupa'ya giden sığınmacılar oradaki hayatın çok iyi olduğunu düşünüyorlar. Ama Türkiye bu insanlar için her anlamda ideal bir ülke. Fakat Avrupa değil. Sığınmacıları kollarını açarak kabul eden tek ülke Türkiye

oldu. Türkiye onlara her şey verdi. Yiyecekten, ilaca, hastanelere kadar Türk halkı Suriyeli sığınmacılara çok iyi baktı. Avrupa'ya giden göçmenlerin Türkiye'ye geri dönmesini umut ediyoruz." Dr. Mehdi Davud Türkiye'de çok sayıda şubeye sahip olan Suriye Nur Derneği başkanı. Dernek buradaki sığınmacılara tıbbı destek sağlıyor. Aynı zamanda da çok sayıda mülteciyi bir araya toplayarak sosyal faaliyetler yürütüyor. " Öncelikle bu mülteci dalgası daha önce vardı**. Savaşın başladığından bu yana Suriyeliler göçmen olarak Avrupa'ya intikal ediyor. Gittikçe, insanlar umutsuzluğa kapılıyor. Uluslararası güçler Suriye meselesinde bir kapı veya bir ışık gösteremediği için umutsuzluk büyük. Tek çare ve en aydınlık kapı Avrupa görünüyor**. Yunanistan üzerinden Avrupa'ya geçmek daha kolay ve daha az masraflı. Önceleri 9-10-12 bin Euro maliyet yada geçiş ücreti vardı. Son dönemde bin Dolar'a düşmüştü. Ufak bir gücü olan bile geçebiliyordu. Güzergahlar kaçakçıların yöntemlerine bağlı. Kaçakçılar yolları uzatıp daha çok fazla para almak uğraşıyor. Örneğin Suriye'den gelenler Türkiye'yi bilmediği için güzergah uzatılıyor. Mesela sığınmacıları Antakya'dan Bodrum'a veya İzmir'e geçirmek için önce İstanbul'a götürerek daha fazla uğraştıklarını göstermek istiyorlar" (Euronews, [Yayın tarihi: 11.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

4.2.10.1. Örnek 10: Başlık İncelemesi

Tablo 10: Örnek 10 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Réfugiés syriens: l'arrivé en Turquie et **l'espoir d'une vie meilleure** en Europe	Türkiye'deki mülteciler **neden Avrupa'ya gidiyor?**	Duyumsal	Duyumsal

Fransızca başlıkta yer alan "**Une vie meilleure en Europe**" ifadesi yaygın bir düşünce tarzını Frankofon okurlarla paylaşmaktadır. Bu ifade internette aratıldığında çoğu haber sitesi ve gazetelerin sitelerinde göçmen ve mültecileri tanımlayan bir öğe olarak kullanıldığı görülmüştür. Bahsi geçen göçmen ve mülteciler iki kategoriye ayrılmaktadır: Birinci kategoride savaştan veya zulümden kaçan insanlardan, ikinci kategori ise Doğu Avrupa ülkelerinde yaşayan ve daha iyi yaşam koşullarını elde etme amacıyla Batı Avrupa ülkelerine göç edenlerden oluşmaktadır. "Partir de chez elles dans l'espoir de trouver une vie meilleure et plus sûre" (Amnesty International, [Haziran 2021]), "la recherche d'une vie meilleure"(UNODC, [Haziran 2021]) ve "Pour les jeunes de l'Est, l'Europe incarne l'espoir d'une vie meilleure" (Lemonde, [Haziran 2021]) örnek olarak gösterilebilmektedir.

Bu ifade genellikle "*rêver/hayal kurmak* ", "*en quête de/bir şeyin peşinde olmak*" ve "*incarne l'espoir de/umudu temsil eden*" sözcük ve ifadelerle birlikte kullanılmaktadır.

Dolayısıyla bahsi geçen ifadenin anlam çerçevesi hayal kurmak, umut beslemek ve bir amacın peşinde olma anlamalarını içinde barındırıp Frankofon okurların nezdinde konuyla ilgili farklı çağırışımlar yapmaktadır.

Haberin Türkçe başlığında, okurlara doğrudan yöneltilen bir soruyla onları belirli bir cevaba doğru yönlendirme girişiminden bahsetmek mümkündür. Bu seçim yapılırken "**l'espoir d'une vie meilleure en Europe**" ifadesi cümleden tamamen çıkartılmıştır ve "**neden Avrupa'ya gidiyor?**" soruyla Türkofon okurların kafasındaki imge ve imajlardan yardım alarak onların bu sorunun yanıtını bildiklerinin ima edildiğini düşünülmektedir.

Fransızca'daki başlıkta "**et**" bağlacıyla birbirine ilişkilendirilen iki tümleç aynı zamanda cümleye bir anlam bütünlüğü kazandırmaktadır. Başlığın Frankofon okurlara vermek istediği mesajın, çoğu mülteci gibi, Suriyeli mülteciler için de Avrupa'ya gitme yolunda Türkiye'nin bir geçiş noktası olduğunu, nihai varış noktasının Avrupa olduğunu söylemek mümkündür.

Ancak Türkçe başlıktaki "**Türkiye'deki mülteciler**" ifadesinin Türkiye'deki çoğu mülteci Suriye kökenli olsa da uyruğu fark etmeksizin tüm mültecilerin yerleşmek için önce Türkiye'yi seçtikten sonra neden Avrupa'ya gitmek istedikleri sorusuna bir cevap arandığı sonucunu çıkarmak mümkündür.

4.2.10.2. Örnek 10: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve duyumsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Les gens qui partent pour l'Europe se font des illusions en pensant que la vie est belle la-bas, mais la Turquie est vraiment le lieu convenable pour ces réfugiés et pas l'Europe**" cümlesi tespit edilmiştir. İlk cümlede kullanılan "**se faire des illusions**" deyimi hayal kurma, boş umutlara kapılma ve bir kişi veya bir konuyla ilgili yalnış düşüncelere sahip olma anlamını taşımaktadır. "**La vie est belle**" ise mutluluk ve umudu temsil eden bir ifade olarak Fransızca dilinde yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Bu iki ifade arasındaki tezat başlıktaki "**l'espoir d'une vie meilleure en Europe**" ifadesinin boş bir umuttan ibaret olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla başlık için seçilen "**l'espoir d'une vie meilleure en Europe**" ifadesinden, haberin bütününde Frankofon okurlara mültecilerin bir hayal ve umut peşinde olduğu ve Türkiye'deki karşılaştıkları misafirperverliğin bu ülkeyi onlar için en iyi kalış yerine dönüştürdüğü mesajının verilmesinin amaçladığı sonucu çıkarılabilir.

Türkçe başlığı desteklemek ve duyumsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Avrupa'ya giden sığınmacıların oradaki hayatın çok iyi olduğunu düşünüyorlar. Ama Türkiye bu insanlar için her anlamda ideal bir ülke. Fakat Avrupa değil**" cümlesi tespit edilmiştir. Fransızca haber metninde kullanılan "**se faire des illusions**" deyimi yerine Türkçe haber metninde "**düşünmek**" fiili tercih edilmiştir. Bu fiilin anlam çerçevesinde "*farz etmek, zannetmek, varsaymak, düşlemek*" anlamları yer almaktadır dolayısıyla Fransızca'daki deyimle kıyaslandığında daha geniş kapsamlı ve derin anlamlar içerdiğini ve içindeki kesinleme oranının daha yüksek olduğunu söylenebilir. Fransızca haber metnindeki "**vraiment**" zarfının "*gerçekten*" ve "*kuşkusuz*" anlamına gelip cümleye bir vurgu kattığı düşünülmektedir. "**Convenable**" sıfatı ise "*uygun, eksiksiz*" anlamları ifade etmek için kullanılmaktadır. Dolayısıyla cümlenin aktarmayı amaçladığı mesajın "Türkiye mülteciler için kuşkusuz en uygun yerdir" olduğu düşünülmektedir. Türkçe haber metninde cümleler noktayla birbirinden ayrılmıştır. Bu durumun cümlenin vurgusunun arttırdığı düşünülebilir ancak Fransızca cümledeki "**et**" bağlacının iki tümleci birbirine ilişkilendirdiği ve bir anlam bütünlüğünün ortaya konulduğu gözlemlenmiştir.

Türkçe haber metni incelendiğinde, "**vraiment**" ve "**convenable**" sözcükleri yerine "**her anlamda ideal**" ifadesinin tercih edildiği saptanmıştır. "**Her anlamda**" ifadesi "*mümkün olan her yönde*" anlamında ve farklı durum ve koşulları kapsayarak genelleştirme amacıyla kullanılmaktadır. "**İdeal**" sıfatı ise "*ülkü*", "*düşüncenin tasarlayabileceği bütün üstün nitelikleri kendinde toplayan*" ve "*uygun*" anlamlarında kullanılmaktadır. Dolayısıyla "**her anlamda ideal**" tümlecinin mültecilerin önceden ulaşmayı amaçladıkları ülke ve yaşam koşullarının Türkiye'de sağlandığını ve bu sebeple onlar için en uygun yerin bu ülke olduğu mesajını aktarmayı amaçladığını sonucuna varmak olasıdır.

Bir söyleyişinin parçası olan ve doğrudan alıntı şeklinde aktarılan bu cümle Fransızca haber metninde bir virgül ve "**et**" bağlacıyla ikiye bölünmüştür, ancak Türkçe haber metninde aynı cümle üç ayrı cümleye bölünmüştür. Bu bölünmenin ve üçüncü cümlenin başlangıcındaki "**fakat**" sözcüğünün cümlenin vurgusunu arttırdığı ve cümleye Fransızca haber metninde olmayan bir kesinlik kazandırdığı düşünülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber başlığı ve metindeki destekleyici öğelerin mültecilerin asıl amacının Avrupa'ya gitmek

olduğu, Türkiye'yi bir geçiş ülkesi olarak gördükleri ancak hayal ettikleri Avrupa'daki güzel yaşamın boş bir umuttan ibaret olduğu mesajını yaygın olarak "Avrupa hayali" düşüncesiyle Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Türkçe haber başlığındaki soru ise iki yönlü bir bakış açısını Türkofon okurlarla paylaşmaktadır. Birinci bakış açısı "Avrupa hayali" düşüncesini desteklerken ikinci bakış açısının sonucunda "mülteciler için en ideal yer Türkiye'dir" düşüncesi metne hakimdir. Yapılan incelemenin sonucunda metnin içindeki öğelerin ikinci bakış açısını daha çok desteklediği görülmüştür. Dolayısıyla iki haber metninde de duyumsal işlevin farklı öğelerden yardım alınarak Frankofon ve Türkofon okur kitlesine aktarıldığını söylemek mümkündür.

4.2.10.3. Örnek 10: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Türkiye – Suriye sınırında yaşayan bir aileyle yapılan röportaj, röportaj sırasında ailenin durumu ve mültecilere yapılan yardımlar, Suriyeli eski bir kumandan ve Suriyeli bir STK başkanıyla yapılan röportaj ve onların mültecilerin halihazırdaki durumu, neden Avrupa'ya gitmek istedikleri ve yaptıkları yasadışı yolculuk esnasında karşılaştıkları sorunlar hakkındaki görüşleri Frankofon okurlara aktarılmıştır.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Türkiye – Suriye sınırında yaşayan bir ailele yapılan röportaj, röportaj sırasında ailenin durumu ve mültecilere yapılan yardımlar, Suriyeli eski bir kumandan ve Suriyeli bir STK başkanıyla yapılan röportaj ve onların mültecilerin halihazırdaki durumu, neden Avrupa'ya gitmek istedikleri ve yaptıkları yasadışı yolculuk esnasında karşılaştıkları sorunlar hakkındaki görüşler Türkofon okurlarla paylaşılmıştır.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, röportaj daki aşağıdaki iki soru dikkat çekmektedir: "Pourquoi et comment les Syriens fuient ils vers l'Europe? Pourquoi beaucoup d'entre eux ont-ils décidé de quitter la Turquie ?" Fransızca cümlede "**fuir**" fiili kullanılmıştır. Larousse sözlüğünde bu fiilin anlamı "*ayrılmak*" , "*bir yeri terk etmek*" ve "*bir yerden hızlıca uzaklaşmak*" şeklinde tanımlanmıştır. Aynı fiilin Türkçe karşılığı ise "*kaçmak*" ve "*firar etmek*" şeklinde sözlükte yer almaktadır. Bu fiil genellikle bir insan hapse atıldığında, tutsak alındığında veya kaçırıldığında kullanılmaktadır. Cümlenin devamında "**vers l'Europe**" ifadesi yer almıştır. "*Avrupa'ya doğru*" anlamında gelen bu ifade "**fuir**"

fiiliyle birleştiğinde "**Avrupa'ya doğru kaçmak**" tümlecini oluşturmaktadır. Dolayısıyla haberin başlığındaki "**daha iyi bir yaşam umuduyla**" ifadesi metnin içindeki bu soruyla tekrardan desteklenmektedir.

İkinci cümlede kullanılan "**quitter**" fiili "*ayrılmak*", "*terk etmek*" ve "*vazgeçmek*" bağlamında kullanılmaktadır. Ancak ikinci cümlenin birincinin hemen ardından okunduğunda Frankofon okurların nezdinde olumsuz bir etki bıraktığı söylenebilir. Dolayısıyla her iki cümledeki öğeler okuduğunda Türkiye'deki koşullar mülteciler için uygun değildir ve o sebeple Avrupa'ya kaçmayı seçiyorlar algısının Frankofon okurlar nezdinde oluştuğunu söylemek mümkündür.

Bu sorular Türkçe haber metninde tek bir cümleyle ifade edilmiştir: "Suriyeli göçmenler neden Türkiye'den ayrılıp Avrupa'ya sığınmayı tercih ediyor ?" Fransızca soruların aksine Türkçe cümlede "**Suriyeli göçmenler**" sıfat grubu tercih edilmiştir. Uluslararası Af Örgütünün web sitesinde göçmenlik şöyle tanımlanmıştır: "Göçmenler kendi ülkelerinin dışında yaşayan kişilere denir. Bu kişiler mülteci ve sığınmacı statüsüne sahip değillerdir. Bazı göçmenler iş, okuma veya ailelerinin yanına gitmek amacıyla ülkelerini terk ederler. Diğerleri ise yoksulluk, siyasi huzursuzluk, çete dehşeti, doğal afetler veya diğer ciddi durumlar sebebiyle ülkelerini terk etme gereği duyabilirler" (Amnesty International, [Haziran 2021]). Bu tanıma göre göçmenler mülteci veya sığınmacı statüsüne sahip değiller dolayısıyla cümlenin devamındaki "**sığınmak**" fiilinin hukuki bir doğruluğa sahip olmadığı ve Türkiye'deki Suriyelilerin Avrupa'ya sığınma haklarının olduğu mesajını aktarmayı amaçlandığını düşünülebilmektedir.

Cümlenin devamındaki "**ayrılmak**" fiili TDK sözlüğünde "*bir yerden, bir kimseden, bir şeyden uzaklaşmak*" şeklinde açıklanmıştır. Bu fiilin Fransızca karşılığı "*partir*" ve "*s'éloigner*" olarak düşünülebilmektedir. "**Ayrılmak**" fiili genellikle bir şehirden veya anavatandan ayrılan insanlar için kullanılmaktadır ve içinde aidiyet duygusunun yer aldığı varsayıldığında Suriyeli göçmenlerin Türkiye'yi kendi vatanları bildikleri mesajının verilmek istendiğini söylemek mümkündür.

Cümle "**tercih etmek**" fiiliyle bitirilmiştir. TDK sözlüğünde tercih etmek fiili "*bir şeyi öbürüne göre daha iyi, üstün veya önemli saymak*" şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla bu fiil kullanıldığında bir seçenekten bahsedildiği varsayılabilmektedir. Hem Fransızca ve hem Türkçe haber metninde Türkiye'deki Suriyeliler en iyi şekilde

bu ülkede ağırlanmıştır ve onlar için en uygun ülke Türkiye'dir mesajı her iki okur kitlesine aktarılmıştır. Aynı zamanda Türkçe haber metnindeki iki sorunun tek soru şeklindeki aktarımının, bu kişilerin neden Türkiye'yi seçmeyip Avrupa'ya gitmeyi seçiyorlar mesajını daha bariz bir biçimde vurgulandığını söylemek mümkündür.

Frankofon okurlar aşağıdaki cümlelerle gerçekleşen göç dalgasıyla ilgili bilgilendirilmiştir: "Récemment, il y a eu une accélération des expéditions vers l'Europe, car les gens sont désespérés. Ils ont perdu espoir parce que les puissances internationales ne montrent pas de lumière au bout du tunnel et la fin de cette guerre. Pour cette raison, beaucoup de gens ont pensé que la lumière brillait pour eux en Europe." "*Gönderme*" ve "*sevkiyat*" anlamına gelen "**expédition**" sözcüğü haberin devamında daha detaylı bir biçimde yer alan kaçak yollardan Avrupa'ya geçme konusuna gönderme yapma amacıyla kullanılmıştır.

İkinci cümlede ise "**La lumiere au bout du tunnel**" deyimi tercih edilmiştir. 19. Yüzyılda demiryolu şebekesinin gelişimiyle beraber kazınması gereken tünellerin sayısı artmıştır. O zamanki araç ve imkanlar tünel kazma işini uzun soluklu ve meşakkatli bir hale getirmiştir. Dolayısıyla tünelin sonuna gelmek zor bir işin sonuna gelmek demektir. İnceleme konusu olan örnekte tercih edilen bu deyimin uzun bir savaşın sonuna gelme dileğine atıfta bulunmak amacıyla kullanıldığı düşünülmektedir. Zira haberin diğer kısımlarında iç savaş, bombalamalarla ve savaşla ilgili Frankofon okurlara bilgi verilmiştir.

Son olarak üçüncü cümledeki "**beaucoup de gens ont pensé que la lumière brillait pour eux en Europe**" ifadesinin, başlıkta yer alan "**daha iyi bir yaşam umuduyla**" ifadesini desteklediğini ve bahsi geçen ifadeye açıklık getirdiği söylenebilir.

Ancak aynı cümleler Türkofon okurlara farklı biçimde aktarılmıştır: "Savaşın başladığından bu yana Suriyeliler göçmen olarak Avrupa'ya intikal ediyor. Gittikçe, insanlar umutsuzluğa kapılıyor. Uluslararası güçler Suriye meselesinde bir kapı veya bir ışık gösteremediği için umutsuzluk büyük. Tek çare ve en aydınlık kapı Avrupa görünüyor." Birinci cümlede "**intikal ediyor**" fiili seçilmiştir. "*Yer değiştirmek*" anlamında kullanılan bu fiilin yer aldığı Suriyelilerin hangi yollardan ve koşullar altında Avrupa'ya gittikleri bilgisinin Türkofon okurlara aktarılmadığı düşünülmektedir. Aynı zamanda göçmen sözcüğü haberin bu bölümünde de tekrar yer almıştır. Bu sözcüğün kullanımıyla Suriyelilerin göçmen statüsü altında Avrupa'ya

götürüldükleri mesajı Türkofon okurlara verilmiştir. Fakat aynı bilgi Frankofon okurlarla paylaşılmamıştır.

Kesidin ikinci cümlesindeki "**ışık göstermek**" deyimi bir konuda tecrübe sahibi veya bilgin bir insanın fikrini almak veya fikir alışverişi yapmak istenilen durumlarda kullanılmaktadır. Bu tercihin sonucunda, Fransızca haber metninde kullanılan deyimle, Frankofon okurların nezdinde savaş gibi zor ve çetin bir durumun sona ermesi çağırışımı yapılırken, Türkçe haber metninde kullanılan deyimin Türkofon okurların bahsi geçen durumu çözmek için uluslararası güçlerden yardım almak gerektiği şeklinde düşünmelerine yol açtığını söylemek mümkündür. Kesidin son cümlesiyle yani "**tek çare ve en aydınlık kapı Avrupa görünüyor**"la seçilen bölümün aktarmak istediği mesajın daha etkili bir hale getirildiği düşünülmektedir. Fakat bu cümlenin Türkçe haber metninin aktarmaya çalıştığı mesajla bir tezat oluşturduğunu söylemek mümkündür.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Türkiye'nin mülteciler için bir geçiş noktası olduğu ve asıl amaçlarının Avrupa'ya gitmek olduğu bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı görülmektedir. Ancak haberin devamında Türkiye'deki koşulların ve bu ülkede göçmenlere yapılan yardımların bu ülkeyi mülteciler için en uygun yer haline getirdiği mesajının aktarıldığını belirtmek mümkündür. Türkçe haberde ise başlıkta bir soru sorarak Türkofon okurların merakı uyandırılmıştır. Haberin içeriğinde mültecilerin Avrupa'ya gitme isteğinin boş bir hayalden ibaret olduğu ve onlar için en uygun yerin Türkiye olduğu mesajının aktarılmasının hedeflendiğini söylemek olasıdır.

4.2.11. Örnek 11

FRANSIZCA HABER METNİ

- Des dizaines de milliers de manifestants mobilisés en Europe pour dire "bienvenue" aux réfugiés

> Les manifestations de solidarité envers les migrants sont de plus en plus nombreuses en Europe. Exemple avec la Grèce, l'un des pays aux premières loges de l'exode des réfugiés : A Athènes environ 700 personnes ont manifesté devant le parlement leur soutien aux nouveaux arrivants. A Madrid ils étaient plusieurs milliers à réclamer l'ouverture des frontières et un accueil facilité des migrants. **"Garder des frontières comme barrières face à la migration naturelle des gens est une aberration au 21e siècle", s'emporte ce manifestant**. La plus grande manifestation a eu lieu à Londres, où plusieurs dizaines de milliers de personnes, parmi lesquelles Jeremy Corbin, le nouveau leader travailliste, voulaient dire aux réfugiés qu'ils étaient les bienvenus au

Royaume-Uni. "**C'est une honte, une honte immense, que notre gouvernement, qui est l'un des plus riches dans le monde ne comprenne vraiment pas ce qui arrive à ces gens**", **déclare une immigrée serbe arrivée ici pendant la guerre dans les Balkans** (Euronews, [Yayın tarihi: 13.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Avrupalılardan "sınırları açın" çağrısı

Avrupa'ya ulaşmaya çalışan göçmenlerin karşılaştıkları güçlükler ve sınırların kapatılması birçok ülkede protesto edildi. Yunanistan'ın başkenti Atina'da toplanan yaklaşık 700 kişi, hükümetlerin sınırları açarak göçmenlerin güvenliğinin sağlanmasını istedi. Benzer gösteriler İspanya'da da yapıldı. "Sınırları açın" yazılı pankartlar taşıyan göstericiler, Dışişleri Bakanlığına yürüdü. İspanya'nın 20 ayrı kentinde sokaklara çıkan göstericiler, mültecilerin yaşadıkları zorluklar nedeniyle Avrupa'yı sorumlu tuttu: **"Sınırları göçmenler için bir bariyer olarak kullanmak 21. yüzyılın sapkınlığı oldu."** İngiltere'nin başkenti Londra'da toplanan grup da mültecilerle dayanışma yürüyüşü yaptı. Grup sınırların açılmasını isterken, **Başbakan David Cameron'ın "20 bin göçmen alınacağı" açıklaması yetersiz bulunarak eleştirildi**: **"Utanç verici, dünyanın en zengin hükümetlerinden ve devletlerinden biri olan İngiltere'nin gerçekten insanlara ne olduğunu anlamaması korkunç bir utanç"** (Euronews, [Yayın tarihi: 07.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

4.2.11.1. Örnek 11: Başlık İncelemesi

Tablo 11: Örnek 11 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Des dizaines de milliers de manifestants **mobilisés** en Europe pour dire "**bienvenue**" aux réfugiés	Avrupalılardan "**sınırları açın**" **çağrısı**	Anlatımsal	Anlatımsal

Fransızca başlıkta "**mobiliser**" fiili kullanılmıştır. Türkçe karşılığı "*harekete geçirmek*" ve "*seferber etmek*" olarak bilinen "**mobiliser**" fiili için, Larousse sözlüğünde verilen tanımların ikisi "*bir kişinin veya bir grubun eylemine başvurmak*" ve "*bir kişi veya bir grubun harekete geçmesi için yeterli ilgiyi uyandırmak*" şeklindedir. "**Bienvenue**" sözcüğü ise "*hoş karşılama*" ve "*mutlulukla karşılanan bir kişinin gelmesi*" şeklinde tanımlanmıştır. "**Mobiliser**" fiilinin cümlede edilgen yapıyla kullanımı bu eylemin bir devlet yetkilisi veya halkın kendileri tarafından düzenlenmesi konusunda Frankofon okurların zihninde bir soru işareti bırakabilmektedir.

Dolayısıyla Fransızca başlığın Avrupa'da on binlerce kişinin sığınmacıları karşılamak için seferber olduğunu Frankofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür. Aynı zamanda başlığın sözcük seçimi, tonu ve anlatımı Frankofon okurların nezdinde sığınmacıların mutlulukla ve hoş bir şeklinde karşılanacağına dair bir izlenimin bırakıldığı gözlenmiştir.

Türkçe başlık incelendiğinde, farklı bir anlatımın tercih edildiği saptanmıştır. Türkçe başlıkta kullanılan "**çağrı**" sözcüğü TDK sözlüğünde "*birinin bir yere gelmesini isteme, davet*" olarak anlamlandırılmıştır. Başlıkta yer alan "**sınırları açın**" ifadesi ise bazı Avrupa Birliği ülkelerinin sınırları kaptma kararı alınımını çağrıştırmaktadır. "Sığınmacıların kabul ve kayıtlarının ihmal edilmesiyse, özellikle de 2015 yılının sonbaharından bu yana, Avrupa genelindeki kamuoyunda ve siyasette sınırlar üzerindeki kontrolün ve dolayısıyla da egemenliğin kaybı olarak algılandı. Devletin sığınmacıları kabul etme görevinin gönüllülerce üstlenildiği Almanya'daki "misafirperverlik yazı" ile mültecilere dair dostane algıların çok sayıda ülkede yaygınlaşmasının ardındansa kamuoyunun tutumu, sığınmacıların gelişlerine karşı bir yere evrildi. Sınırların kapatılarak kontrol altına alınması, önce sağ siyasette, ilerleyen süreçte de toplumların genelinde hâkim talep halini aldı. Avusturya'nın Eylül 2015'te Macaristan'la olan sınırında kontrolleri uygulamaya koymasının ardından Macaristan da ilk önce Sırbistan, daha sonra da Hırvatistan üzerinden kendisine yönelen mültecilere karşı tel örgüler inşa etmeye başladı ve mültecileri Slovenya'ya doğru itti. Avusturya ise buna, Slovenya'yla olan sınırına da tel örgüler çekip Batı ve Kuzey Avrupa'ya çıkabilecek yolların tamamını kapatarak yanıt verdi. Göçmenlerin buralarda sıkışıp kalması bir domino etkisine de neden oldu: Slovenya, Hırvatistan üzerinden ülkeye girişlere karşı tel örgüler dikerken, Sırbistan ve Makedonya da bazı uyruklardaki mültecilerin ülkeye girişine kısıtlamalar getirdi, nihayet Makedonya, Şubat 2016'da Yunanistan üzerinden gelişlere karşı sınırlarını tel örgülerle tahkim etti" (Kleist, 2022, 11). Dolayısıyla Türkçe başlığın Türkofon okurlara Avrupalıların hükümetlerinin aldığı sınırları kapatma kararına itiraz ettikleri ve bu durumun eleştiri konusu olduğu mesajını aktardığını söylemek mümkündür.

4.2.11.2. Örnek 11: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**les manifestations de solidarité envers les migrants sont de plus en plus**

nombreuses en Europe" ve "**à Madrid ils étaient plusieurs milliers à réclamer l'ouverture des frontières et un accueil facilité des migrants**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Les manifestations de solidarité envers les migrants sont de plus en plus nombreuses en Europe**" cümlesinde yer alan "**les manifestations de solidarité**" ve "**nombreuses**" sözcük ve ifadeleri başlıktaki "**mobiliser**" fiili ile ilişkilendirilebilmektedir. Türkçe karşılığı "*dayanışma*" olan "**solidarité**" sözcüğü gösterilere katılanların sığınmacılar ile dayanışma içinde olduğu ve bu sebeple seferber olduğunu, "**nombreux**/*çok sayıda*" sıfatı ise düzenlenen gösteriler ve dayanışma hareketlerinin sayıca arttığını Frankofon okurlara anlatmaktadır. "**A Madrid ils étaient plusieurs milliers à réclamer l'ouverture des frontières et un accueil facilité des migrants**" cümlesinde yer alan "**réclamer**", "**l'ouverture des frontières**" ve "**un accueil facilité**" öğeleri başlıktaki "**bienvenue**" sözcüğünü desteklenmektedir. "**Réclamer**/*istemek*" fiili başlıktaki "**dire**/*söylemek*" fiilinden daha etkili ve vurgalayıcı bir anlam çerçevesine sahiptir. Devamında gelen "**l'ouverture des frontières**" ve "**un accueil facilité**", "**bienvenue**" sözcüğünün anlamını Frankofon okurlara daha açıklayıcı bir şekilde aktarmaktadır. Dolayısıyla haber metninden seçilen destekleyici öğeler, Frankofon okurlara dayanışma gösterisine katılan Avrupalıların sığınmacıları sıcak bir şekilde karşılama, sınırların açılması ve Avrupa Birliği'ne girişlerin kolaylaştırılması isteklerini aktarmıştır..

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Avrupa'ya ulaşmaya çalışan göçmenlerin karşılaştıkları güçlükler ve sınırların kapatılması birçok ülkede protesto edildi**" ve "**"Sınırları açın" yazılı pankartlar taşıyan göstericiler, Dışişleri Bakanlığına yürüdü**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Avrupa'ya ulaşmaya çalışan göçmenlerin karşılaştıkları güçlükler ve sınırların kapatılması birçok ülkede protesto edildi**" cümlesi başlıkta söz edilen "**çağrı**" ile ilgili Türkofon okurlara daha fazla bilgi ve gerekçe sunmaktadır. Cümledeki "**karşılaştıkları güçlükler ve sınırların kapatılması**" ifadesi Avrupa ülkelerinin yetkilileri tarafından alınan kararları eleştirirken onların göçmen ve sığınmacı karşıtı tutumları olduğunu Türkofon okurlara aktarmaktadır. Aynı zamanda cümlede kullanılan "**protesto edildi**" fiili Avrupa halkı arasında göçmen ve sığınmacılara karşı farklı düşüncelere sahip kişilerin olduğunu, başka bir deyişle yetkililer ve halk

arasında konuyla ilgili görüş farklılılarının olduğuna işaret ettiği düşünülmektedir. "**"Sınırları açın" yazılı pankartlar taşıyan göstericiler, Dışişleri Bakanlığına yürüdü**" cümlesinde bir önceki paragrafta sözü edilen fikir ayrılığı ile ilgili destekleyici öğeleri tespit etmek mümkündür. İlk olarak "**sınırları açın**" ifadesinin bu cümlede tekrarlanmasıyla başlıktaki mesaj daha vurgulu bir biçimde Türkofon okurlara aktarılmıştır. Cümlede göstericilerin Dışişleri Bakanlığına doğru yürüdüğü bilgisinin yer almasından, düzenlenen gösterilerin ciddiyeti anlaşılmaktadır. Zira yetkililerin devreye girme isteği büyük bir sorunun olduğuna işaret edip önemli adımların atılması gerektiğini ifade etmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlığın Avrupa Birliği ülkelerinde sığınmacıları karşılamak için gösteriler düzenlendiğini Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Metnin içinden seçilen destekleyici öğeler ise düzenlenen gösterilerin sığınmacılarla dayanışma amaçlı olduğunu belirterek gösterilere katılanların istekleri ile ilgili Frankofon okurları bilgilendirmektedir. Türkçe haber başlığı ise "**sınırları açın çağrısı**" ifadesiyle doğrudan Avrupa Birliği'nin göçmen politikasını eleştirmektedir. Destekleyici öğeler ise söz konusu politikalar konusunda yetkililer ve halk arasında görüş farklılıklarının olduğunu ve yetkililerin harekete geçmesi gerektiği mesajını Türkofon okurlara aktarmayı hedeflemiştir. Dolayısıyla Fransızca başlığın olumlu bir sözcük seçimiyle anlatımsal işlevi yerine getirdiğini, Türkçe başlığın ise daha net ve kısa bir sözcük seçimiyle anlatımal işlevi yerine getirdiğini söylemek olasıdır.

4.2.11.3. Örnek 11: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Avrupa'nın çoğu noktasında dayanışma gösterilerinin düzenlendiği, Yunanistan ve İspanya'daki durum, en büyük gösterinin İngiltere'de düzenlendiği ve gösteriye katılan bir kişinin görüşü, İngiltere İşçi Partisi lideri Jeremy Corbin'in ve daha önce İngiltere'ye mülteci olarak gelmiş bir göçmenin görüşüyle ile ilgili Frankofon okurlarla bilgi paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Avrupa'ya ulaşmaya çalışan sığınmacıların karşılaştığı sorunların protesto edildiği, Yunanistan ve İspanya'nın durumu ve halkın yetkilileri muhatap alışı, İngiltere'deki gösteri sırasında Başbakan Cameron'un göçmen alımı açıklamasının yetersiz bulunması ve gösteriye

katılan bir kişinin görüşü ile ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Garder des frontières comme barrières face à la migration naturelle des gens est une aberration au 21e siècle", s'emporte ce manifestant" cümlesi dikkat çekmektedir.

Gösteriye katılan bir tanığın görüşünü içeren cümle sınırların kapatılması ve sınırların sığınmacılara karşı bir bariyer olarak kullanılması eleştirilmektedir. Cümlenin sonunda kullanılan "**s'emporter**" fiili "*öfkelenmek*" ve "*hiddetlenmek*" anlamlarını taşımaktadır. Bu tercih, cümledeki eleştirel tonun arttığını göstermektedir. "**Aberration**" sözcüğü ise "*delilik*", "*büyük hata*" ve "*absürd*" anlamında kullanılmaktadır. Cümlenin içerdiği diğer öğelerle bakıldığında doğal bir göç dalgasına karşı sınırların kapatılmasının büyük bir hata olduğu düşüncesinin Frankofon okurlara aktarılmasının hedeflendiği söylenebilir. Bu cümlenin aynı zamanda göç kavramının günümüzde doğal bir şekilde karşılanması gerektiği düşüncesini de aktarmayı hedeflediği gözlenmiştir.

Türkçe haber metni incelendiğinde aynı cümlenin daha kısa ve öz bir biçimde Türkofon okurlara aktarıldığı tespit edilmiştir. Fransızca cümledeki "**la migration naturelle des gens**" ifadesinin Türkçe cümlede yer almadığı ve yerine "**göçmenler**" sözcüğünün tercih edildiği gözlenmiştir. Bu tercihin cümlenin içinde barındırdığı göç kavramının günümüzde doğal bir şekilde karşılanması gerektiği düşüncesini Türkofon okurlara aktarılmasına sebep olduğu düşünülmektedir. Diğer bir fark ise "**aberration**" sözcüğü için seçilen "**sapkınlık**" sözcüğünde gözlenmiştir. "**Sapkınlık**" sözcüğü "*doğru yoldan ayrılma*" durumunu ifade etmek anlamıyla genelde ahlak ve etik bağlamında kullanılır. Dolayısıyla bu seçimin Türkofon okurlara tamamen farklı bir mesajı illettiğini söylemek mümkündür. Son olarak Fransızca cümledeki eylem, doğrudan bir suçlama içermeden gösteriye katılan tanığın görüşünü Frankofon okurlara aktarmaktadır. Türkçe cümlenin öncesinde yer alan bilgiler ise mültecilerin yaşadığı sorunlardan sorumlu olanı Avrupa Birliği olarak işaret etmektedir. Dolayısıyla bu durumun daha sert bir eleştiri niteliğinde değerlendirilebildiğini söylemek mümkündür.

Fransızca haber metninin sonunda yer alan cümleler "C'est une honte, une honte immense, que notre gouvernement, qui est l'un des plus riches dans le monde ne

comprenne vraiment pas ce qui arrive à ces gens", déclare une immigrée serbe arrivée ici pendant la guerre dans les Balkans" bir göçmenin görüşünü Frankofon okurlara aktarmaktadır. Cümlenin öznesinin Balkan savaşları sırasında İngilitere'ye kaçan Sırp bir göçmen olması, Frankofon okurlara bu kişinin bizzat haber metni içinde geçen benzer sıkıntıları yaşadığını alt metin olarak sunarak bir empati kurma durumuna yol açmıştır. Cümle aynı zamanda İngiltere devletine yönelik bir eleştiri içermektedir. "*Utanç*" anlamına gelen "**honte**" sözcüğünün cümlede iki kere tekrarlanması cümlenin vurgusunu arttırmıştır.

Türkçe cümlenin aynı bilgiler içermesine rağmen iki cümle arasında farklılıklar tespit etmek mümkündür. Türkçe cümlenin öznesi tek kişi değil belki İngiltere'de gösteriye katılan tüm kişileri içine alan edilgen bir özne olarak seçilmiştir. Bu durum cümlenin içerdiği eleştirinin yalnızca tek bir kişi tarafından değil belki daha büyük bir kalabalık tarafından desteklendiğini Türkofon okurlara aktarmıştır. Cümledeki "**utanç**" sözcüğünün tek seferde kullanımı ilk bakışta cümlenin vurgusunu azalttığı gibi yorumlanabilirse de Türkçe haber metnindeki "**Başbakan David Cameron'ın "20 bin göçmen alınacağı" açıklaması yetersiz bulunarak eleştirildi**" cümlesi yapılan eleştirinin vurgusunu ve tonunu arttırdığını söylemek mümkündür.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve metindeki bilgilerin Avrupa Birliği ülke halklarının izlenen göçmen politikalarını eleştirdiğinin ve sığınmacıları ağırlama isteğiyle gösteriler düzenlendiğinin Frankofon okurlara aktarıldığı gözlenmiştir. Aynı zamanda Fransızca haber metninde yer verilen görüşlerin göç kavramının doğal bir şekilde algılanması ve karşılanması gerektiği mesajını içerdiği tespit edilmiştir. Türkçe haber başlığı ve metinin içerdiği bilgilerle, genel olarak Avrupa Birliği göçmen politikasının daha sert ifadelerle eleştirildiğini söylemek mümkündür. Türkçe haber metnine eklenen bilgi ve yorumların da aynı amaçla yapıldığı düşünülmektedir.

4.2.12. Örnek 12

FRANSIZCA HABER METNİ

- Malmené par une Hongrise, un réfugié se voit proposer un poste d'entraineur en Espagne

> Il avait été violemment pris à partie par une cameraman hongroise alors qu'il essayait d'entrer dans l'espace Schengen. Osama et son fils Zaïd ont bénéficié depuis d'un élan de solidarité du Cenafe, le Centre national de formation des entraîneurs de football

espagnol, qui souhaite lui offrir un poste. Une fonction que ce réfugié syrien connaît bien puisqu'il a déjà travaillé pour un club de première division dans son pays d'origine. Miguel Ángel Galán du Cenafe : **"Osama et Zaïd sont privilégiés, ils ont eu de la chance. Grâce, entre guillemets, à un croche-pied, ils ont été médiatisés et ont pu venir ici. Mais il reste encore plusieurs milliers de réfugiés qui ont besoin de notre aide."**Arrivés cette nuit à Getafe, dans la banlieue de Madrid, Osama, sa femme, sa fille et son jeune fils de 7 ans, dormiront dans un appartement payé par le Cenafe. L'Espagne s'est engagé à accueillir plus de 17 000 réfugiés (Euronews, [Yayın tarihi: 16.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Macaristan'da çelme yiyen Suriyeli babanın İspanya'da yüzü güldü

Macaristan'da kucağında çocuğuyla Avusturya'ya geçmeye çalışırken bir kadın kameramanın çelme takmasıyla gündeme gelen Suriyeli baba İspanya'da yeni bir hayata başlayacak. Macar kameramanın saldırgan hareketi sosyal medyada infiale yol açmıştı. O, işinden oldu; Usame Abdul Muhsin adlı göçmen ise İspanya'daki bir antrenör okulundan iş teklifi aldı. Oğlu Said'le birlikte başkent Madrid'in Getafe semtine yerleşen Abdul Muhsin artık gelecekten umutlu, ya diğerleri?.. **"Usame ve Said şanslılarmış. Haberlere çıkmaları üzerine onlarla irtibata geçebildim. Fakat onlar gibi daha çok fazla, binlerce sığınmacının yardıma ihtiyacı var."** Suriye'deki savaştan önce de antrenörlük yapan Usame Abdul Muhsin, Getafe'deki spor okulunda İspanyol öğrencilere tecrübelerini aktaracak. Küçük Said'le zorlu ve çileli bir yolculuğun ardından İspanya'da yeni bir başlangıç yapmaya hazırlanan Suriyeli baba, halen Türkiye'de bulunduğu öğrenilen eşi ve diğer iki çocuğunu da yanına almak için yetkililerden yardım bekliyor (Euronews, [Yayın tarihi: 16.09.2015], [Erişim tarihi: 22.04.2019]).

4.2.12.1. Örnek 12: Başlık İncelemesi

Tablo 12: Örnek 12 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Malmené par une Hongrise, un réfugié **se voit** proposer un poste d'entraineur en Espagne	Macaristan'da **çelme yiyen Suriyeli babanın** İspanya'da **yüzü güldü**	Anlatımsal	Anlatımsal - İlişkisel

Yukarıdaki Fransızca başlık "**Malmener**" fiiliyle başlamıştır. Larousse sözlüğünde bu fiil için aşağıdaki anlamlar tanımlanmıştır: "*birini dövmek, pataklamak, sert davranmak*". Sözcüğün Türkçe anlamı ise "*hırpalamak, başarısızlığa uğratmak*" şeklinde sözlükte yer almıştır. Aynı sözlükte "**Malmener**" fiilinin eş anlamlısı "*Rudoyer*" fiili olarak belirtilmiştir. Bu sözcüğün Fransızca anlamı "*bir insan veya bir*

hayvana karşı ölçüsüz davranmak, onu hırpalamak, ona kaba davranmak, patlatmak" şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla bu sözcük seçimi şiddetli bir olayın meydana geldiğini, uygunsuz bir davranış ve bir aşağılamanın söz konusu olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda normal bir vatandaşın şiddetli bir eyleme başvurması yabancı düşmanlığının sergilendiği mesajını Frankofon okurlara aktarmaktadır. Aynı konuyla ilgili ertesi gün gündemde yer alan haberin (Euronews, [Haziran 2021]) Fransızca başlığında "**croche-pied**" sözcüğü yerine şiddet derecesi daha yüksek ve daha sert bir davranışı gösteren "**malmener**" fiili kullanılmıştır.

Fransızca başlıkta kullanılan ve incelemeye alınan diğer sözcük ise "**Se voir**" fiilidir. "*Görünmek*" anlamını taşıyan bu fiil bir durumun yüzde yüz netleşmediğini ve bir olasılık halinde olduğunu ifade etmektedir. Buradan yola çıkarak bu sözcük tercihinin, bir mülteciye karşı gösterilen şiddetli bir tepkinin karşıtı olarak İspanyol yetkililerin iyi niyetinin vurguladığını söylemek mümkündür.

Haberin Türkçe başlığı incelendiğinde, ertesi günkü haberin referans alındığı (Euronews, [Haziran 2021]) ve "**malmener**" fiili yerine "**çelme yiyen**" ifadesinin kullanıldığı tespit edilmiştir. TDK sözlüğünde "*Çelme atmak*" veya "*Çelme vurmak*" şeklinde yer alan bu ifade "*birini çelmeyle yıkmaya çalışmak*" ve "*bir işi veya bir kimseyi baltalamak, gelişmesini engellemek*" şeklinde tanımlanmıştır. Fransızca başlıkta kullanılmış olan "**malmener**" fiiline kıyasen şiddeti daha az bir eylemi ifade eden bu fiil seçiminin meydana gelen olayı genelleştirme amacıyla yapıldığı düşünülmektedir.

Türkçe başlık incelendiğinde, Fransızca başlıkta yer alan "**réfugié**" sözcüğünün çıkartıldığı ve yerine "**Suriyeli baba**" sıfat grubunun kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu seçimin Türkofon okurların nezdinde şefkat ve empati duygusunu uyandırmak istemenin yanı sıra dikkatleri Suriye savaşı ve Suriyeli mültecilerin üzerine çekmek amacıyla yapıldığı düşünülmektedir.

Fransızca başlıkta haber konusu olan babaya bir iş teklifinin gelme ihtimalinden "**se voir**" fiili kullanılarak bahsedilmiştir halbuki Türkçe başlıkta bu kişiye bir iş teklifinin gelmesinden bahsetmek yerine "**yüzü güldü**" deyiminin kullanımı tercih edilmiştir. Bu deyim iki anlamda kullanılmaktadır: "*sevinci ve mutluluğu yüzünden belli olmak; temiz ve tertipli bir duruma gelmek*". Bu deyim herhangi olumlu bir gelişme veya

mutluluk verici bir durumdan bahsederken kullanılan bir ifadedir ve bir genellemeyi içinde barındırmakla beraber nötr bir seçim olarak değerlendirilebilir.

4.2.12.2. Örnek 12: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metnind "**violemment**" , "**pris à partie**", "**élan de solidarité**" ve *"***qui souhaite lui offrir un poste***"* zarf ve ifadeleri tespit edilmiştir. İncelemeye alınan örnekte "*saldırmak*" anlamıyla kullanıldığı düşünülen "**Prendre à partir**" ifadesi aynı zamanda "*birini sorumlu tutmak*" ve "*bir suçu birinin üzerine atmak*" şeklinde de kullanılmaktadır. "**Violemment**" ve "**pris à partie**"'nin yan yana gelmesi şiddet barındıran bir anlam oluşturulmaktadır. Bu kullanım iki mültecinin şiddetli bir saldırıya uğradığını Frankofon okurlara aktarmaktadır ve anlam yükü açısından onların nezdinde daha güçlü bir etki bıraktığı düşünülmektedir. Aynı zamanda "**Elan de solidarité**" ifadesinin tercih edilmesi bahsi geçen mülteciye karşı sergilenen davranışların bir çelme atmaktan ibaret olmadığını, daha ciddi bir durumun söz konusu olduğu ve bunun karşılığında İspanyol bir kurum tarafından büyük bir dayanışmanın düzenlendiği bilgisini Frankofon okurlara aktarmaktadır.

Fransızca başlıkta yer alan diğer öğe, "**se voir**" fiili ise haber metninde yer alan "**qui souhaite lui offrir un poste**" ifadesiyle desteklenmektedir. Her iki öğenin de bir olasılıktan bahsettiğini söylemek mümkündür. Dolayısıyla Fransızca başlıktaki hırpalanma eylemi metinde yer alan şiddet ve saldırıyı gösteren öğelerle birlikte düzenlenen dayanışma ve iş teklifi sayesinde bahsi geçen kişinin yarasını sarma çabaları da doğrudan Frankofon okurlara iletilmeye çalışılmıştır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal-ilişkisel işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**bir kadın kameramanın çelme takmasıyla**", "**Macar kameramanın saldırgan hareketi sosyal medyada infiale yol açmıştı**" ve "**Suriyeli baba İspanya'da yeni bir hayata başlayacak**" ifadeleri tespit edilmiştir. Başlıkta yer alan "**çelme yiyen**" ifadesi metnin içinde "**çelme takmak**" şeklinde tekrarlanmıştır. Fransızca haber metnindeki "**şiddetli saldırı**" ifadesinin Türkçe haber metninde "**saldırgan hareket**" ifadesiyle aktarılması ilk bakışta olayın yumuşatıldığı şeklinde nitelendirilmesine rağmen cümlenin devamındaki "**sosyal medyada infiale yol açmıştır**" kısmı bahsi geçen davranışın kamuoyunu kızdırdığı mesajını Türkofon okurlara aktarmıştır. Son olarak haber metninde yer alan "**yeni bir hayata**

başlayacaktır" ifadesi ise saldırıya uğrayan şahsın yeni bir başlangıç yapma fırsatı elde ettiği bilgisini Türkofon okurlara aktarmaktadır ve başlıkta yer alan "**yüzü güldü**" deyiminin desteklendiği düşünülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber metninin birinci cümlesinde kullanılan "**violemment**" zarfı ve "**prendre a partir**" fiili yaşanan olayın sadece bir çelmeden ibaret olmadığı ve kelimenin tam anlamıyla şiddetli bir saldırının gerçekleştiğini Frankofon okurlara iletmektedir. Türkçe haber metni için seçilmiş olan başlık ve haberin ilk paragrafındaki bilgilerden yola çıktığımızda şiddetli bir saldırının gerçekleştiğine dair net bir gösterge sunulmadığı gözlenmiştir. Bu nedenle, ilk bakışta sığınmacıya karşı yapılan saldırıya ilişkin Türkofon okurlara yeterli bilginin sunulmadığı ve olayın şiddet ve boyutunun indirgendiğini söylemek mümkündür. Türkçe başlığın diğer öğelerinden hareketle haber incelendiğinde, genel bir genelleştirme eğilimi saptanmıştır. Aynı biçimde "**yüzü güldü**" deyiminin seçimiyle mutlu son duygusunun Türkofon okurlara aktarıldığı ancak haberin öneminin indirgendiği düşünülmektedir. Dolayısıyla Fransızca başlıkta net bir duruş sergilendiği ancak Türkçe başlığın okuru bir belirsizlikle karşı karşıya bıraktığı düşünülmektedir. Sonuç olarak bu örnekte Fransızca haber metninde anlatımsal işlevin gerçekleşmesine karşın Türkçe haber metninin hem anlatımsal ve hem ilişkisel işlevle aktarıldığı sonucuna varmak mümkündür.

4.2.12.3. Örnek 12: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, bir mültecinin Şengen bölgesine giriş yapma esnasında Macar bir kameraman tarafından saldırıya uğraması, büyük bir sosyal dayanışmanın sonucunda İspanya'daki bir kurumun bu kişiye antrenörlük teklifi sunması, Osama ve oğlunun şanslı olduğu ve onlar gibi yardıma muhtaç binlerce kişinin olduğu ve son olarak İspanya'nın 17000 mülteciyi ağırlamak için söz verdiği bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Suriyeli bir babanın Macaristan'da çocuğuyla beraber Avusturya'ya geçmeye çalışırken Macar bir kameraman tarafından şiddete maruz bırakılması, bu olayın sosyal medyada tepkilere sebep olması, bahsi geçen kameranın işten çıkartılması, Suriyeli babanın iş teklifi alması ve Osama ve oğlunun şanslı olduğu ve onlar gibi yardıma muhtaç binlerce

kişinin olduğunun bilgisi Türkofon okurlarla paylaşılmıştır. Haberin son paragrafında ilaveten ailenin güncel durumuyla ilgili bilgilere de değinilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, Fransızca metninde yer alan "Osama et Zaid sont privilégiés" cümlesideki "**privilégié**" sıfatı dikkat çekmektedir. "**Privilégié**" sıfatı için Larousse sözlüğünde üç farklı anlam bulunmaktadır. Birinci anlam toplumsal bir ayrıcalığa sahip kendisine yasal bir avantaj tanınmış bireyleri kapsamaktadır. İkinci anlam daha fazla maddi imkana sahip kişilerden bahsetmek için kullanılır. Üçüncü anlam ise herhangi bir plan bazında diğerlerine kıyasla üstünlük sahibi olan insanlar için kullanılır. Bu üç anlam göz önünde bulundurulduğunda, haber konusu iki mülteciye toplumsal ve yasal ayrıcalık tanınmış olduğu sonucuna varmak mümkündür. Türkçe haber metni incelendiğinde, "**priviligié**" sıfatının çıkartıldığı ve yalnızca "**şanslı**" sözcüğünün metinde yer aldığı görülmüştür. Ayrıcalıklı olma durumunun Türkçe haber metninden çıkartılması söz konusu baba ve çocuğun yalnızca şans eseri İspanya'ya gidebilmelerini ve devlet veya herhangi bir kurum tarafından onlara herhangi bir yardımın yapılmadığını gösterdiği düşünülmektedir.

Aktarılan konuşmanın ikinci cümlesinde yer alan "Grâce, entre guillemets, à un croche-pied, ils ont été médiatisés et ont pu venir ici", "**Entre guillemets**" ifadesi Fransızca'da farklı bağlamlarda kullanılmaktadır. Bir konunun gerçekte öyle olmayıp öyle bilindiğini ifade etmek için, bir konuda tarafı bildirmek veya kendi görüşünü dahil etmek amacıyla ve son olarak ironi, mübalağa, örtmece vb. durumlarda kullanılmaktadır. Bu ifadeye, konuşmacının doğrudan kendi fikrini beyan etmek istememkle birlikte biraz da ironik bir vurguyla hikayedeki çelmenin "iyi" sonuca ulaştığını belirtmek istemesi nedeniyle haberde yer verildiği düşünülmektedir.

Aynı cümlede yer alan "**médiatiser**" fiili ise "*medyada yer almak*" veya "*haberlere çıkmak*" anlamlarını taşımaktadır. Cümledeki diğer sözcükler göz önünde bulundurulduğunda, konuşmacının görüşüne göre söz konusu iki mültecinin bir çelme sayesinde medyada yer aldıkları, basına çıkmaları sebebiyle seslerini duyurabildikleri için hayatlarına bir değişiklik yapma fırsatı elde ettikleri mesajını aktardığı düşünülmektedir.

Türkçe haber metninde "**Grâce, entre guillemets, à un croche-pied**" bölümünün cümleden tamamen çıkartılması sonucunda konuşmayı yapanın görüşü Türkofon

okurlara aktarılmamıştır. Dolayısıyla haberi okuyan Türkofon okur, söz konusu iki kişinin neden habere çıktıkları ve konuşmacının konuyla ilgili görüşleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip değildir.

Konuşmanın son cümlesi "Mais il reste encore plusieurs milliers de réfugiés qui ont besoin de notre aide." şeklindedir. Bu cümleyi dile getiren İspanyol yetkilinin mülteci sorununu çözmek için kendi ülkesinin yetkililerine ve halkına yardım çağırısında bulunduğu söylenebilir. Ancak bu cümle Türkofon okurlara aktarılırken "**notre**/*bizim*" zamiri cümleden çıkartılmıştır. Böylece sadece İspanya değil aynı zamanda tüm ülkelerdeki yetkililerin sorumluluk almaları gerektiği mesajının Türkofon okurlara iletilmesinin amaçlandığını söylemek mümkündür.

Türkçe haber metninde ailenin durumuyla ilgili daha fazla bilgi verilmiştir ve bahsi geçen mültecinin ailesinin bir kısmının halen Türkiye'de olduğunu ve yardım bekledikleri hususunun belirtilmesi önemli bir detaydır. Ancak Fransızca haber metninde sadece ailenin İspanya'da nerede kalacaklarına değinilmiştir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haberin başlık ve içeriğinde kullanılan sözcüklerin daha sert ve anlam yükü daha fazla sözcükler olduğu ve böylece şiddetli bir hırpalanmaya maruz kalan bir mültecinin yaşadıklarını yumuşatmadan aktardığı, haberin odak noktasının sadece iki mülteci olmadığı ve İspanya hükümetinin tüm mültecilere yardım etmeye çağrıldığı görülmüştür. Türkçe haberdeki yumuşatılmış ve genelleştirilmiş başlık olayın özelden tüme taşınmaya çalışıldığını düşündürmüştür. Ayrıca haber içeriğinde bahsi geçen Suriyeli ailenin durumuyla ilgili daha fazla bilginin verilmesi, herkese yardım çağırısında bulunulması sonucunda yine özelden tüme yönelik bir aktarım gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu seçim bilgilerin farklı anlatımlar vasıtasıyla Frankofon ve Türkofon okurlara aktarılmasıyla sonuçlanmıştır. Türkçe başlıkta kullanılan deyim aynı zamanda başlığa ilişkisel işlevi de kazandırılmıştır.

4.2.13. Örnek 13

FRANSIZCA HABER METNİ

-La Turquie durcit le ton sur le dossier des migrants vis-à-vis de l'Union européenne

> **Ankara a douché ""l'optimisme" qui prévalait à la Commission de Bruxelles" à l'issue d'un sommet des dirigeants européens dans la nuit de jeudi à vendredi**. Pour le chef de la diplomatie turque Feridun Sinirlioglu, le plan d'action avec les Européens

"n'est pas définitif, c'est un projet sur lequel nous travaillons". En cause, l'aide financière proposée par l'UE, jugée "inacceptable" par le gouvernement turc. **Alors qu'Ankara accueille déjà plus de deux millions de réfugiés syriens, son gouvernement estime avoir besoin d'au moins trois milliards d'euros pour la première année afin d'en accueillir davantage et pour renforcer la surveillance des frontières, deux exigences de Bruxelles**. **Mais le sommet européen évoquait plutôt un milliard d'euros et une relance des discussions sur la candidature de la Turquie à l'UE**. Au sein de l'Union européenne, le nombre de migrants a dépassé les 613 000 depuis le début 2015 et il s'agit en grande majorité de réfugiés syriens fuyant la guerre civile. Un dossier sensible qui sera au cœur de la visite d'Angela Merkel dimanche en Turquie (Euronews, [Yayın tarihi: 16.10.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Türkiye'den AB'ye anlaşma tepkisi

Brüksel'deki Suriyeli mültecilerin ele alındığı zirvede Türkiye ile iş birliği konusunda bir eylem planı üzerinde anlaşıldığı açıklamasına Ankara'dan sert tepki geldi. Önce AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye mülteciler için 3 milyar Euro yardım yapması konusunda tamamlanmış bir süreç olmadığını ve görüşmelerin sürdüğünü açıklayıp haberi yalanladı. **Dışişleri Bakanı Feridun Sinirlioğlu ise Türkiye'deki Suriyeliler söz konusu yardımın Türkiye'ye tahsis edilmiş fonlardan kullanımını öngördüğünü ve bunu kabul etmenin mümkün olmadığını söyledi.** Türkiye toplam 2 milyonun üzerinde mülteciye ev sahipliği yaparken, Suriye'ye komşu ülkelerdeki sığınmacı sayısı 4 milyonu geçiyor. Son krizle birlikte Avrupa'ya ulaşan göçmen sayısı ise sadece 613 binin biraz üzerinde. Son dönemde kriz Avrupa Birliği gündeminin en üst sırasındaki yerini alırken, Almanya Başbakanı Angela Merkel çalışma ziyareti için Pazar günü Türkiye'ye gelmeye hazırlanıyor (Euronews, [Yayın tarihi: 16.10.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

4.2.13.1. Örnek 13: Başlık İncelemesi

Tablo 13: Örnek 13 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
La Turquie **durcit le ton** sur le dossier des migrants **vis-à-vis** de l'Union européenne	Türkiye'den AB'ye **anlaşma tepkisi**	İlişkisel	Anlatımsal

Yukarıdaki örnekte "**durcir le ton**" deyimsel fiili kullanılmıştır. "*Üslubunu sertleşmek*" ve "*daha sert önlemler almak*" anlamları taşıyan bu deyimsel fiil hoşgörülü ve merhemetli davranışın sonuç vermediği, daha ciddi ve sert davranmayı gerektiren durumlarda kullanılmaktadır. Cümlenin devamında "*karşı*" ve "*muhalif*" anlamlarını taşıyan "**vis-à-vis**" ilgeci kullanılmıştır. Bahsi geçen iki öğe beraber

incelendiğinde Fransızca başlıkta mülteciler konusunda Türkiye ve Avrupa Birliği arasında görüş ayrılığı olduğu ve Türkiye'nin talepleri istenilen karşılığı bulamadığından dolayı bu ülkenin üslubunu sertleştirmeye karar verdiği anlaşılmaktadır.

Türkçe başlıkta "**anlaşma tepkisi**" ifadesi tercih edilmiştir. TDK sözlüğünde "**anlaşma**", "*Devletler arası siyasal, ekonomik, kültürel vb. alanlarda yapılan uzlaşma ve bu uzlaşmanın tespit edildiği belge, uyuşma, itilaf, antant, konvansiyon*" şeklinde açıklanırken "**tepki**" sözcüğü için "*Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan, genellikle olumsuz söz veya davranış*" tanımı verilmiştir. Ancak başlıkta yer alan "**anlaşma**" ve "**tepki**" sözcükleri hakkında açıklayıcı veya ön bilgi niteliğinde olan herhangi bir öğeye yer verilmediği saptanmıştır. Bu sebeple başlık Türkofon okurlar nezdinde belirli bir konu ile ilgili çağırışım yapmayıp daha ziyade nötr bir başlık olarak değerlendirilebilir.

4.2.13.2. Örnek 13: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve ilişkisel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Pour le chef de la diplomatie turque Feridun Sinirlioglu, le plan d'action avec les Européens "n'est pas définitif**", **c'est un projet sur lequel nous travaillons**" ve "**En cause, l'aide financière proposée par l'UE, jugée "inacceptable" par le gouvernement turc**" cümleleri tespit edilmiştir.

Fransızca başlıkta yer alan "**durcir le ton**" deyimsel fiili birinci cümledeki "**plan d'action**" ve "**définitif**" sözcükleriyle desteklenmektedir. Linternaute sözlüğünde (Linternaute, [Nisan 2022]) yer alan Fransızca tanımdan yola çıkarsak "**plan d'action**" "*eylem planı belli bir amaca ulaşmaya yönelik uygulanan girişim ve düzenlemelerden oluşmaktadır*" anlamına gelmektedir. Larousse sözlüğündeki tanımdan hareketle "**définitif**" Türkçe'de "*kesin*", "*nihai*" ve "*geri alınamaz*" sözcükleriyle karşılanabilir. Türkiye Dışişleri Bakanı'nın konuyla ilintili görüşlerinin doğrudan alıntı ile cümlede yer alması bir yandan cümlenin vurgusunu arttırırken diğer yandan mesaja resmi ve siyasi bir boyut kazandırmıştır.

"**Durcir le ton**" deyimsel fiili aynı zamanda ikinci cümledeki yan cümlede kullanılan "**juger**" ve "**inacceptable**" sözlükbirimleriyle desteklenmektedir. Larousse sözlüğünde "**juger**" fiili "*bir insan veya bir nesneyle ilgili değer yargısı üretmek*" olarak tanımlanmıştır. Bu fiilin eş anlamlıları kümesinde "**considérer**/*dikkate almak*" ve

"**estimer**/*değer vermek*" fiileri yer almaktadır. "**Inacceptable**" sıfatı için ise "*kabul edilemez*" ve "*kabul edilmemesi gereken*" karşılıkları düşünülebilir. İncelemeye alınan her iki cümlenin vermek istediği mesajın birbiriyle bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Zira cümleler "**en cause**/*nitekim*" ifadesi ile birbiriyle ilişkilendirilmiştir. İki cümle arka arkaya geldiğinde Türk yetkililer için eylem planının hala kesin olmadığından dolayı Avrupa Birliği'nce teklif edilen finansal yardımın kabul edilemez olarak nitelendirilmesi Frankofon okurlara iletilmiştir.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde tek bir cümle tespit edilmiştir: "**Brüksel'deki Suriyeli mültecilerin ele alındığı zirvede Türkiye ile iş birliği konusunda bir eylem planı üzerinde anlaşıldığı açıklamasına Ankara'dan sert tepki geldi**".

Başlık incelemesi bölümünde belirtildiği gibi Türkçe başlıkta kullanılan "**anlaşma**" sözcüğü muğlak niteliğinde bir tercih olarak değerlendirilebilir zira başlıkta herhangi bir açıklayıcı veya bilgilendirici öğe bulunmamaktadır. İncelemeye alınan cümledeki "**Suriyeli mülteciler**", "**Türkiye ile iş birliği**", "**anlaşıldığı**" ve "**açıklamasına**" ifade ve sözcüklerin başlıktaki muğlaklığın giderilmesini desteklediği düşünülmektedir. Cümledeki "**anlaşıldığı**" ifadesinin ikili anlamda kullanıldığını söylenebilir. Edilgen yapı şeklinde kullanıldığı varsayıldığında "*Düşünce, duygu, amaç bakımından birleşmek, sözleşmek, sözleşme imzalamak*" anlamları taşıyan "**anlaşmak**" fiilinden türetildiği söylenebilmektedir. Etken yapı şeklinde kullanıldığı varsayıldığında ise "*belli olmak, ortaya çıkmak*" anlamları taşıyan "**anlaşılmak**" fiilinden türetildiği farz edilebilmektedir. Her iki varsayımın sonucunda Türkofon okurlara Türkiye ve Avrupa Birliği arasında Suriyeli mülteciler konusunda bir eylem planının ortaya çıktığı ve taraflar arasında anlaşma sağlandığı bilgisinin verildiğini söylemek mümkündür.

"**Anlaşma**" ve "**eylem planı**" sözlükbirimlerinin anlamları mantıksal bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde iki taraf arasında ilk aşamada uzlaşmanın sağlandığı ardından ikinci aşamada uzlaşmanın gerçekleşebilmesi için bir eylem planı hazırlandığı düşünülebilir. Fransızca metnin herhangi bir cümlesinde "**anlaşma**" sözcüğünden bahsedilmemiştir. Yalnızca incelemeye alınan cümlede "**eylem planı**" sözcüğü kullanılmıştır. Dolayısıyla Frankofon okurlara Avrupa Birliği'nin bakış açısına göre anlaşmanın sağlandığı ancak eylem planının hazırlanma aşamasında iki taraf arasında belirli bir anlaşmazlığın ortaya çıktığı mesajının verildiği düşünülmektedir.

Ancak Türkçe başlık ve bahsi geçen cümlede aktarılması amaçlanan mesajların çakıştığı görülmüştür. Türkçe başlıkta Avrupa Birliği ve Türkiye arasında belirsiz bir hususta bir anlaşmanın sağlandığı ve Türkiye'nin bu anlaşmaya tepki gösterdiği mesajı Türkofon okurlara aktarılmıştır. Halbuki incelemeye alınan cümlede Türkiye ve Avrupa Birliği'nin bir eylem planı üzerinde mutabık kaldıklarına dair yapılan açıklamaya Türkiye tarafından sert tepki gösterildiği mesajı Türkofon okurlarla paylaşılmıştır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlıktaki "**durcir le ton**" ve "**vis-à-vis**" öğelerinin kullanılmasının dolaysız olarak Türkiye ve Avrupa Birliği'nin karşıt görüşlere sahip olduğu mesajını Frankofon okurlara aktardığı görülmüştür. Bu sebeple Fransızca başlığın daha detaylı ve net bir mesaj içerdiği düşünülmektedir. Türkçe başlık Fransızca başlığa kıyasla daha kısa, nötr ve muğlak bir anlatım içeren bir başlık olarak nitelendirilebilmektedir. Türkofon okurun başlığı okurken konuyla ilgili yeterince ön bilgiye sahip olmaması göz önünde bulundurulduğunda "**anlaşma tepkisi**" ifadesinin merak uyandırıcı ve yönlendirici bir tercih olduğunu söylemek mümkündür. Ancak başlıktaki muğlak anlatım destekleyici cümlelerde açıklığa kavuşturulmamıştır ve bilgiler birbiriyle çelişen ifadelerle Türkofon okurlara aktarılmıştır. Dolayısıyla Fransızca haber başlığı ilişkisel işlevle mesajı aktarırken Türkçe haber başlığının yorumlu anlatımlarla mesajı aktardığı sonucuna varmak mümkündür.

4.2.13.3. Örnek 13: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Brüksel'deki zirveye katılan Türkiye'ye göre eylem planının hala kesinleşmediği ve teklif edilen finansal yardımın kabul edilemez olduğu, bu ülkenin 2 milyondan fazla mülteciye ev sahipliği yaptığı, eylem planına göre Türkiye tarafından talep edilen finansal destek ve AB'nin tahsis edileceği rakam ve konuşulan diğer şartların bilgisi tespit edilmiştir. Haberin son paragrafında ise AB'nın 2015 yılında kabul ettiği mülteci sayısına ve bu konunun Almanya Şansolyesinin Türkiye ziyareti esnasında gündemde yer almasına değinilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Suriyeli mülteciler konusunda iş birliği amaçlayan Türkiye ve AB arasında bir eylem planı üzerinde mutabık kalındığı, Türkiye'nin yapılan açıklamaya sert tepki gösterdiği, Türk siyasi

makamlarının açıklamaları, Türkiye ve komşu ülkelerinin ev sahipliği yaptığı mültecilerin sayısının bilgisi verilmiştir. Haber AB'nın kabul ettiği mülteci sayısı, mülteci krizi ve Alman Şansolyesinin Türkiye ziyaretine hazırlandığı bilgisiyle bitirilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Ankara a douché "l'optimisme" qui prévalait à la Commission de Bruxelles" à l'issue d'un sommet des dirigeants européens dans la nuit de jeudi à vendredi." cümlesi dikkat çekmektedir. Cümlenin içerdiği bilgilerin kıyaslanması sonucunda tespit edilen benzerliklere rağmen iki dilde kullanılan anlatımların farklılık gösterdiği görülmüştür.

Fransızca cümlede kullanılan "**Ankara**", "**doucher**" ve "**optimisme**" sözcüklerinin olumsuz bir anlam zinciri oluşturduğu dikkate alındığında cümlenin dolaylı olarak okurlara iki tarafın farklı düşüncelere sahip olduğunu aktarmayı amaçladığı sonucuna varmak olasıdır. Ayrıca "**la Commission de Bruxelles**" ve "**des dirigeants européens**" ifadelerin kullanılmasının Frankofon okurlar nezdinde Avrupa Birliği'ni çağrıştırdığı ve yaşanan görüş ayrılığı sebebiyle Türkiye ve Avrupa Birliği'nin karşı karşıya geldiği izlenimin bırakıldığı görülmüştür.

Türkçe cümle incelendiğinde, Fransızca cümledeki Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki ötekileşmenin yer almadığı görülmüştür. Bu cümlenin zirvenin konusu hakkındaki bilgiyi ve Türkiye'nin gösterdiği tepkiyle ilişkin detayların anlatımı daha zengin ve açıklayıcı kıldığı söylenebilir.

İki haber metninin farklılık gösterdiği ikinci konu ise 18 Mart Mutabakatı adıyla bilinen anlaşmadır. Fransızca haber metninin konuya ilişkin daha özenli ve detaylı bilgiler içerdiği aşağıdaki cümleden anlaşılmaktadır: "Alors qu'Ankara accueille déjà plus de deux millions de réfugiés syriens, son gouvernement estime avoir besoin d'au moins trois milliards d'euros pour la première année afin d'en accueillir davantage et pour renforcer la surveillance des frontières, deux exigences de Bruxelles." Avrupa Birliği'nin anlaşma gereksinimleri arasında dile getirdiği daha fazla mülteciye ev sahipliği yapabilmesi ve sınırların güvenliğini arttırabilmesi hedefiyle Türkiye'nin anlaşmanın yürürlüğe girdiği birinci yıl için üç milyar Euro'ya ihtiyaç duyduğu bilgisi Frankofon okurlarla paylaşılırken Türkçe haber metninde bu detaylara yer verilmemiştir. Metinde yalnızca "**Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye mülteciler için 3 milyar Euro yardım yapması"** tümcesi yer almıştır. Bu tercihin Türkofon okurların

dikkatini verilen tepkinin siyasi boyutları üzerine çekmek ve konuşulan şartları önemsiz kılmak amacıyla yapıldığı söylenebilir.

Son olarak Fransızca haber metninde iki tarafın görüş farklılığı ve zirvenin sonrasında elde edilen sonuçla ilgili Frankofon okurlara bilgi sunulmuştur. "Mais le sommet européen évoquait plutôt un milliard d'euros et une relance des discussions sur la candidature de la Turquie à l'UE." Yukarıdaki cümlede gerçekleştirilen zirvenin sonucunda Avrupa Birliği'nin bir milyar Euro finansal yardım ve katılım müzakerelerin tekrardan başlatılması teklifi bilgisi Frankofon okurlarla paylaşılırken Türkofon okurlara bu bilgilerin aktarılmadığı görülmüştür. Bu stratejinin Türkçe haber metninin tamamına uygulandığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda Türkçe haber metninin belirli bilgiler doğrultusunda zenginleştirildiği ve yorumlandığı düşünülmektedir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve haber metninde bulunan öğelerin Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki görüş farklılığını daha detaylı bir biçimde aktardığı, Avrupa Birliği'nin verdiği kararın kesin olduğu mesajını aktardığı ve bunun sonucunda haber odağının Türkiye'yi ötekileştirmeye yönelik olduğu söylenebilir. Dolayısıyla haber metninin eleştiri okunun Türkiye'yi hedef aldığı tespit edilmiştir. Türkçe haber başlığı ve haber metninde bulunan öğeler ise Avrupa Birliği'nin mülteci ve sığınmacı hususunda daha fazla sorumluluk alması gerektiğiyle ilgili Türkiye'nin net bir tavır sergilediği mesajını aktarmıştır. Bunun sonucunda eleştirel okun ucunda Avrupa Birliği'nin olduğu sonucuna varmak olasıdır. Bunun yanı sıra haber metninin özellikle anlaşmanın detayları açısından daha az özenli ve Türkiye'nin sergilediği tavır açısından daha zengin olmasının içerdiği tezatın dikkat çekici bir fark olduğunun altının çizilmesinin gerektiği düşünülmektedir. Bu farkın Türkofon okurların nezdinde Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne karşı ödün vermeyecek kadar güçlü bir siyasi tutuma sahip olduğu düşüncesinin pekiştirmesine yol açabileceği söylenebilir. Aynı zamanda haber metninde anlaşmayla ilgili detayların kayda değer bir biçimde yer almamasına rağmen Türkofon okurlara anlaşmaların konusu odaktan çıkarılarak, uluslararası politik arenada, haklarının her zaman savunulduğu biçimde bir bilginin aktarıldığı düşünülmektedir.

4.2.14. Örnek 14

FRANSIZCA HABER METNİ

- Hongrie : 367 réfugiés interpellés manu militari pour avoir franchi illégalement la frontière

La police hongroise affirme avoir repris le contrôle de la situation à la frontière avec la Serbie au lendemain des affrontements avec les demandeurs d'asile. Les 367 migrants qui ont réussi à franchir la barrière ont immédiatement été arrêtés et risquent jusqu'à 5 ans de prison. Inacceptable pour Montserrat Feixas Vihé, de l'agence onusienne pour les réfugiés. "**Je suis vraiment affligée de voir ces gens blessés, de voir des enfants pleurer parce qu'ils sont séparés de leurs parents. Nous en connaissons qui ont été séparés de leurs familles. C'est vraiment affligeant de voir un tel degré de violence qui aurait pu être évité**." La police hongroise a fait usage de gaz lacrymogènes, de canons à eau et d'autres moyens controversés pour repousser les réfugiés. Face à cette violence, les migrants sont de plus en plus nombreux à opter pour une autre voie afin d'entrer dans l'Union européenne. 1 300 personnes sont arrivées hier en Croatie, et plus précisément dans la ville de Tovarnik. **Zagreb accepte de diriger les réfugiés vers les destinations qu'ils désirent, dont l'Allemagne et la Scandinavie, mais pas question de tous les accueillir sur son territoire. Seuls quelques milliers d'entre eux pourront demander asile directement aux autorités croates** (Euronews, [Yayın tarihi: 17.09.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

- Macar polisinden Suriyeli mültecilere sert müdahale

Macaristan'ın Sırbistan üzerinden gelen kaçak göçmenlere karşı katı tutumu gündemdeki yerini koruyor. Macar güvenlik güçleri, dün ülkeye giriş yapmak isteyen kalabalık bir gruba göz yaşartıcı gaz ve coplarla müdahale etti. Polisin aralarında çocukların bulunduğu yüzlerce kişiye orantısız güç uygulaması bölgedeki Birleşmiş Milletler görevlilerinin de tepkisini çekti: "**Yaralıları görmek, ailelerinden koparılan çocukların ağladığını görmekten dolayı son derece stres altındayım. Ailelerinden koparıldığını bildiğimiz insanların yaralanması. Yani, özellikle de bu derecede şiddetten kaçınılması mümkünken olanlar çok bunaltıcı.**" Polis aralarında bir terör şüphelisinin de bulunduğu toplam 29 kişiyi gözaltına aldı. **Çıkan olaylar sırasında çok sayıda sığınmacı yaralandı. Almanya ve Avusturya'ya ulaşmak isteyen binlerce Suriyeli göçmenin geçiş yapmak istediği Macaristan, komşuları Sırbistan ve Romanya ile sınırlarını kapatma kararı almıştı**. Bunun üzerine kendilerine yeni bir rota arayan sığınmacılar, Hırvatistan'a yönelmişti. Hırvatistan'a son 24 saat içinde 1.300 Suriyeli göçmenin vardığı ve Hırvat makamların Tovarnik bölgesinde bir sığınma kampı oluşturduğu belirtiliyor (Euronews, [Yayın tarihi: 17.09.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

4.2.14.1. Örnek 14: Başlık İncelemesi

Tablo 14: Örnek 14 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Hongrie : 367 réfugiés **interpellés manu militari** pour avoir **franchi illégalement** la frontière	Macar polisinden Suriyeli mültecilere **sert müdahale**	Anlatımsal	Anlatımsal

Fransızca başlıkta kullanılan "**manu militari**" ifadesi Latince kökenli bir ifadedir. "**Manu militari**" polis güçleri tarafından uygulanan güç ve yapılan müdahalelerden bahsetmek için kullanılmaktadır. 19. yüzyılından kalma bu ifade ilkinde "*askei yoluyla, askeri araçlarla*" şeklinde kullanılmakta idi fakat günümüzde bir eylemin şiddetle ve birinin isteği dışında zor kullanılarak gerçekleşmesini ifade etmek için kullanılmaktadır. "**Interpeller**" fiili ise Larousse sözlüğünde "*bir polis operasyonu veya soruşturma sırasında birinden soru sormak, kimliğini tespit etmeye çalışmak*" olarak tanımlanmıştır. Başlıkta kullanılan "**franchir**" fiili aynı sözlükte "*bir engelin üstünden atlayarak veya tırmanarak geçmek*" şeklinde anlamlandırılmıştır. Dolayısıyla Frankofon okurlara sınırdan yasadışı bir şekilde geçen sığınmacılara soruşturma açıldığı veya polis operasyonu sırasında Macar yetkililer tarafından zor ve şiddet kullanıldığı mesajı aktarılmıştır.

Türkçe başlıkta ise yalnızca "**sert müdahale**" ifadesinin kullanıldığı tespit edilmiştir. "**sert müdahale**" ifadesi genellikle bir eylem veya polis operasyonu esnasında kontrol dışı bir durum olduğunda kolluk kuvvetleri, jandarma veya polis tarafından yapılan müdahaleden bahsetmek için kullanılmaktadır. Ancak Türkçe başlık bağlamında Türkofon okurlara Macar polisi tarafından yapılan sert müdahale ile ilgili herhangi bir gerekçe sunulmamıştır. Ayrıca Türkçe başlıkta mültecilerin Suriyeli olduğu belirtilmiştir. Bu durumun Türkofon okurlara Macar polisin sebebi belirsiz bir şekilde Suriyeli mültecilere şiddet uyguladığı mesajının aktarılmasına yol açabileceği düşünülmektedir.

4.2.14.2. Örnek 14: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**au lendemain des affrontements avec les demandeurs d'asile**", "**la police hongroise a fait usage de gaz lacrymogènes, de canons à eau et d'autres moyens controversés pour repousser les réfugiés**" ve "**face à cette violence**" cümle ve ifadeleri tespit edilmiştir.

"**Au lendemain des affrontements avec les demandeurs d'asile**" tümcesindeki "**affrontement**" sözcüğü başlıktaki "**manu militari**" ifadesiyle ilişkilendirilebilmektedir. "**Affrontement**" sözcüğünün Türkçe karşılığı "*çatışma*" olarak bilinmektedir. "*Çatışma*" sözcüğü ise TDK sözlüğünde "*Silahlı büyük kavga, arbede*" olarak anlamlandırılmıştır. Buradan yola çıkarak başlıkta kullanılan "**manu militari**" ifadesinin bu tümcede kullanılan "**affrontement**" sözcüğü ile aynı anlam çerçevesine sahip olup Frankofon okurlara Macar polisi ve sınırdan geçen mülteciler arasında bir ardedenin yaşandığı mesajının aktarmasını sağladığını söylemek mümkündür.

"**La police hongroise a fait usage de gaz lacrymogènes, de canons à eau et d'autres moyens controversés pour repousser les réfugiés**" cümlesi ise Macar polisinin mültecilere karşı biber gazı ve tayzikli su kullandığını belirtmektedir. Özellikle cümlenin içindeki "**controversé**/*tartışmalı*" sözcüğü Frankofon okurlara Macar polisinin mültecilere karşı uygunsuz bir biçimde güç kullandığı ihtimalini aktarmaktadır. Fransızca haber metnindeki "**face à cette violence**" ifadesinin yukarıdaki sözü edilen duruma daha vurgulu bir biçimde değindiğini söylemek mümkündür.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Macaristan'ın Sırbistan üzerinden gelen kaçak göçmenlere karşı katı tutumu gündemdeki yerini koruyor**", "**Macar güvenlik güçleri, dün ülkeye giriş yapmak isteyen kalabalık bir gruba göz yaşartıcı gaz ve coplarla müdahale etti**" ve "**orantısız güç uygulaması**" cümle ve ifadeleri tespit edilmiştir.

"**Macaristan'ın Sırbistan üzerinden gelen kaçak göçmenlere karşı katı tutumu gündemdeki yerini koruyor**" cümlesinin içindeki "**katı tutumu**" başlıktaki "**sert müdahale**" ifadesiyle birleştirildiğinde Türkofon okurlara Macar polisinin mültecilere karşı gösterdiği tutumun ciddi ve sert olduğu ve bu konuyla ilgili herhangi bir geri adım atmadığı veya ödün vermediği yönünde bir mesajı ilettiği gözlenmiştir. Ayrıca

haberin bu cümle ile başlaması ve özellikle "**gündemdeki yerini koruyor**" sözcük seçimi Türkofon okurlara bu olayın tekrarlandığını aktarıp başlığın vermek istediği mesajın daha vurgulu bir şekilde aktarılmasına sebebiyet vermiştir.

"**Macar güvenlik güçleri, dün ülkeye giriş yapmak isteyen kalabalık bir gruba göz yaşartıcı gaz ve coplarla müdahale etti**" cümlesi Türkofon okurlara mültecilerin Macaristan'a giriş yapmak isteğini aktararak Macar polisinin yaptığı sert müdahale için bir gerekçe sunmuştur. Bu durum başlığın muğlaklığını kaldırılmasına yol açmıştır. Bu cümle ayrıca Macar polisinin göz yaşartıcı gaz ve cop ile müdahale ettiğini aktarırken Türkofon okurlara yapılan müdahale ile ilgili daha fazla bilgi vermiştir. Ayrıca Türkçe haber metninde yer alan "**orantısız güç uygulaması**" ifadesi Türkofon okurlara doğrudan ve dolaysız bir biçimde Macar polisi tarafından mültecilere şiddet uygulandığı durumunu aktarmaktadır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlıkta, Macar polisinin yasadışı şekilde sınırı geçmeye çalışan sığınmacılara şiddet uyguladığı bilgisinin aktarıldığı görülmüştür. Fransızca haber başlığında sığınmacıların uyruğu belirtilmemiştir. Bu durum dikkatleri genel olarak sığınmacıların üzerine çekmiştir. Fransızca haber metninin içinden seçilen destekleyici öğeler ise Macar polisi ve sığınmacılar arasında bir arbedenin yaşandığını, arbede sırasında yapılan müdahalede tartışmalı yöntemlerin kullanıldığını ve şiddet uygulandığını Frankofon okurlara aktarmaktadır. Türkçe haber başlığında, daha muğlak bir anlatımla polisin müdahalesi Türkofon okurlara aktarılmıştır. Türkçe başlıkta müdahale ile herhangi bir gerekçe sunulmayıp sığınmacıların Suriyeli olduğu belirtilmiştir. Bu durum Türkofon okurların odak noktasının yalnızca Suriyeli sığınmacıların üzerinde olmasını sağlamıştır. Türkçe haber metninin içinden seçilen destekleyici öğeler, başlıktaki muğlaklığın giderilmesini sağlarken Macar polisine karşı eleştiri de içermektedir. Dolayısıyla Fransızca ve Türkçe haber başlıklarının aynı haberi, farklı anlatım ve vurgularla Frankofon ve Türkofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür.

4.2.14.3. Örnek 14: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Macar polisinin sınırda mültecilerle yaşanan arbedenin ardından durumu kontrol altına aldığı, 367 mültecinin tutuklandığı ve alabilecekleri ceza, BM bölge temsilcisinin görüşü, polisin

müdahalesi, mültecilerin AB'ye gitmek için kararlı olduğu ve Sırbistan'ın göçmen politikası ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Macar polisinin devam eden katı tutumu, polisin müdahalesi, BM bölge temsilcisinin görüşü, Macar polisin 29 kişiyi tutuklanması ve sığınmacıların yaralanması, Macaristan'ın sınırları kapatma kararı alması ve Sırbistan'a giden mültecilerin sayısı ile ilgili bilgi paylaşıldığı saptanmıştır.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Je suis vraiment affligée de voir ces gens blessés, de voir des enfants pleurer parce qu'ils sont séparés de leurs parents. Nous en connaissons qui ont été séparés de leurs familles. C'est vraiment affligeant de voir un tel degré de violence qui aurait pu être évité." cümlesi dikkat çekmektedir.

Cümle içinde kullanılan "**affliger**" fiili "*üzmek*", "*kederlendirmek*" ve *"derinden yaralanmak"* anlamlarını taşımaktadır. Dolayısıyla BM temsilcisinin yaşanan olaylarla ilgili derin üzüntü içinde olduğu Frankofon okurlara aktarılmıştır. Ancak Türkçe haber metni incelendiğinde, "**affliger**" fiili yerine "**stres altında olmak**" fiilinin tercih edildiği gözlenmiştir. "**Stres altında olmak**" tedirginlik, endişe ve kaygı duyguları ifade etmek için kullanılmakta ve kimi durumlarda hafif suçluluk hissini de içinde barındırabilmektedir. Dolayısıyla bu sözcük tercihinin dolaylı bir biçimde BM'ye yönelik bir eleştiri içerdiği söylenebilir. Zira Fransızca haber metninde BM tesmilcisinin yalnızca yaşanan olayın duygusal yönlerinin üzerinde durduğu vurgulanırken Türkçe haber metninde BM'nin konu ile ilgili yeterince ciddiyet göstermediği vurgulanmıştır. "**Affliger**" fiili paragrafın son cümlesinde de kullanılmıştır ancak Türkçe haber metninde bu sefer "**çok bunaltıcı**" ifadesinin tercih edildiği saptanmıştır. "**Bunaltıcı**" sözcüğü "*boğucu*", "*sıkıcı*" ve "*sıkıntı veren*" anlamlarıyla Türkçe'de kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu tercihin Türkofon okurların nezdinde yaşanan olayların BM gözünde sorun yaratan olarak değerlendirildiğine dair bir izlenim bırakıldığını söylemek mümkündür.

Fransızca haber metninin son paragrafında yer alan ve aşağıda alıntısı verilen, "Zagreb accepte de diriger les réfugiés vers les destinations qu'ils désirent, dont l'Allemagne et la Scandinavie, mais pas question de tous les accueillir sur son territoire. Seuls quelques milliers d'entre eux pourront demander asile directement aux autorités

croates.” cümleleriyle Frankofon okurlara sığınmacıların Sırbistan’dan Almanya ve İskandinav ülkeleri dahil olmak üzere istedikleri AB ülkelerine gidebilecekleri ancak aralarında çok sınırlı sayıdaki sığınmacının Sırbistan’da iltica talebinde bulunabileceği durumu aktarılmıştır. Ayrıca sığınmacıların Sırbistan’ı tercih etme sebeplerinin, Macar polisinin uyguladığı şiddet olarak metinde yer almaktadır.

Türkçe haber metni incelendiğinde, Suriyeli göçmenlerin yalnızca Almanya ve Avusturya’ya gitmek istedikleri ve Macaristan’ın sınırları kapatma kararı aldığı sebebiyle Sırbistan’ı tercih ettikleri bilgisine metinde yer verildiği görülmüştür. Öte yandan Türkçe haber metninde Sırbistan’ın göçmen politikasıyla ilgili metinde sadece bir bölgede sığınma kampının kurulduğu bilgisi yer almaktadır. Dolayısıyla Fransızca haber metninde yer alan diğer bilgiler Türkofon okurlara aktarılmamıştır. Söz konusu bilgi ekleme ve çıkartmanın sonucunda Türkofon okurlara Suriyeli göçmenlerin nihai varış noktasının Almanya ve Avusturya olduğu ve Macaristan’ın göçmen karşıtı politikalar uygulayan bir ülke olduğu mesajı aktarılmıştır.

“Transediting” açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve metninin Macaristan sınırında, Macar polisi ve sığınmacılar arasında yaşanan bir arbedeyi ve yapılan şiddetli müdahaleyi aktardığı görülmüştür. Metinde kullanılan ifadelerin dolaylı bir biçimde Macar polisinin tutumunu eleştirdiğini söylemek mümkündür. Fransızca haber metni ayrıca Frankofon okurları Sırbistan’ın göçmen politikasıyla ilgili de bilgilendirmektedir. Türkçe haber başlığı ve metinde geçen ifadeler ise Macar polisinin tutumunu doğrudan eleştirmektedir. Türkçe başlığın muğlak olmasına rağmen metinde yer alan ifadelerin bu muğlaklığı giderdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca Türkçe haber metninin Sırbistan göçmen politikası ile ilgili az bilgi içermesi dikkat çekici bir detaydır. Fransızca haberin odak noktasının Macaristan’da yaşanan olaylar ile beraber diğer AB ülkelerin durumu üzerindeyken, Türkçe haber metninin odak noktasının yalnızca Macaristan ve Macar polisinin üzerinde olduğunu söylemek olasıdır.

4.2.15. Örnek 15

FRANSIZCA HABER METNİ

-Allemagne : PEGIDA reprend de l'ampleur face à l'afflux des demandeurs d'asile

> Des milliers de membres du mouvement allemand anti-immigration étaient réunies hier à Dresde pour protester contre ce qu'ils qualifient, je cite, "d'islamisation du pays". Un mouvement qui compte nombre d'affiliés en Saxe, un Land qui compte pourtant très peu d'immigrés. "Je suis convaincu que la politique de Madame Merkel va à l'encontre des intérêts nationaux. Et cela me dérange énormément, s'indigne Max Haupt. C'est presque de la trahison. **Elle a oublié le serment qu'elle a prêté lorsqu'elle a été investie**." Face aux PEGIDA, une contre-manifestation était organisée, un cordon de police séparant les camps. "Je connais la situation des réfugiés, insiste ce jeune homme. Je sais pourquoi ils sont ici. J'en connais quelques-uns. Moi aussi, je fuirais mon pays s'il était en guerre. C'est pour cela que je ne comprends pas une telle intolérance. Ici, on vit comme des rois." **Le nombre de demandeurs d'asile d'asile en Allemagne devrait atteindre le million à la fin de l'année. Un chiffre qui divise la classe politique. La chancelière, qui a brièvement ouvert les portes de son pays, pourrait prochainement durcir sa politique migratoire face aux critiques** (Euronews, [Yayın tarihi: 06.10.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Almanya'da sığınmacılar aleyhine gösteri

> İslam ve göçmen karşıtı PEGIDA hareketi üyeleri, Almanya'nın Dresden kentinde, ülkeye gelen sığınmacılar aleyhine bir protesto gösterisi düzenledi. Gösteride, polisin yoğun güvenlik önlemi aldığı gözlendi. PEGIDA taraftarı bir Alman, hükümetin sığınmacı politikasını şu sert ifadelerle eleştirdi: ''Ben Başbakan Merkel'in politikalarının ulusal çıkarlara tamamen aykırı olduğunu düşünüyorum. Bundan çok fazla rahatsızlık duyuyorum. Bu adeta vatana ihanet. **O, göreve başlarken bize verdiği sözleri unuttu**.'' Yine aynı kentte, PEGIDA'ya karşı çıkanlar ve sığınmacılara destek verenler de seslerini duyurmak için ayrı bir gösteri düzenledi. Buradaki gösteriye katılan bir Alman ise duygularını şu şekilde dile getirdi: ''Ben sığınmacıların durumunu ve niçin burada olduklarını biliyorum, bazılarını da hatta tanıyorum. Burada savaş çıksa ben de ülkeyi terk ederim. Bu yüzden onlara yönelik hoşgörüsüzlüğü anlamıyorum. Biz burada tahtımızda oturuyoruz.'' Alman basınına göre bu yıl ülkeye gelip mülteci başvurusunda bulunmaları beklenen yabancıların sayısının 1 milyonu geçeceği tahmin ediliyor. **Almanya'ya giriş yapan Suriye ve Iraklı sığınmacıların sayısının her geçen gün artması, Merkel hükümetinde ciddi görüş ayrılıklarına yol açıyor** (Euronews, [Yayın tarihi: 06.10.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

4.2.15.1. Örnek 15: Başlık İncelemesi

Tablo 15: Örnek 15 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Allemagne : **PEGIDA** reprend de l'ampleur face à l'**afflux** des demandeurs d'asile	Almanya'da sığınmacılar aleyhine gösteri	Göndergesel - Anlatımsal	Anlatımsal

Örneğin Fransızca başlığında "**PEGIDA**" kısaltılması kullanılmıştır. PEGIDA hareketi 11 Ekim 2014 tarihinde Almanya'nın Dresden şehrinde kurulmuştur. PEGIDA hareketinin açılımı (Patriotische Europäer gegen die Islamisierung des Abendlandes / Batı'nın İslamlaşmasına Karşı Yurtsever Avrupalılar) şeklindedir. Bu hareket 2014 yılından itibaren Almanya ve sonrasında Avrupa kıtasının farklı şehirlerinde gösteriler düzenleyerek haber literatüründe yerini bulmuştur. PEGIDA'nın ilk gösterisi DEAŞ'ın Kobani saldırısından sonra ortaya çıkmıştır. Bu saldırıdan sonra Dresden şehrinde iki grup arasında çatışma çıkmıştır ve Ortadoğu'daki olayların yansımalarının kendi ülkelerini etkilemesinden rahatsız olan yaklaşık 300 kişi Dresden sokaklarında bir gösteri düzenlenmiştir (Alkan, 2015, 283). Bu hareket bir süre sonra pek fazla gündemde yer almamaya başlamıştır ancak 2015 yılında yaklaşık 1.1 milyon mültecinin Almanya'ya gelmesi ve yeni yıl kutlamaları sırasında Köln şehrinde yaşanan olaylardan sonra tekrar canlanmıştır (Reuters, [Ekim 2022]). Yapılan araştırmalar sonucunda, PEGIDA hareketinin ilkeleri arasında yabancı düşmanlığı ve İslamofobi gibi kavramlar yer almaktadır.

Başlıkta kullanılan diğer sözcük "**afflux**"'dur. Larousse sözlüğünde "**afflux**", "*birçok kişinin veya nesnenin bir yere ansız gelişi*" şeklinde tanımlanmıştır. Türkçe karşılığı "*akın*" olan sözcük TDK sözlüğünde "*kalabalık bir şeyin arkası kesilmeyen bir geliş durumunda olması*" olarak anlamlandırılmıştır. Dolayısıyla Frankofon okurlara sığınmacıların akınından dolayı Almanya'nın aşırı sağ hareketi olarak bilinen PEGIDA hareketinin faaliyetlerinin arttığına dair bir mesaj aktarılmıştır.

Türkçe başlık incelendiğinde, ilk olarak nötr ve yansız bir başlık olması dikkat çekmektedir. Zira başlıkta yer alan "**sığınmacılar aleyhine gösteri**" ifadesi zaman ve sebep gözetmeksizin sığınmacılar aleyhinde yapılan herhangi bir gösteriden bahsetmek için kullanılabilen bir ifade niteliğindedir. Öte yandan Türkçe başlıkta "**PEGIDA**" hareketine ve Avrupa'ya doğru akın eden sığınmacılara değinilmediği gözlenmiştir. Türkçe başlıkta yapılan gösterinin sebebiyle ilgili bir bilginin yer almaması başlığın anlatımının muğlak kalmasına yol açmıştır. Dolayısıyla Türkofon okurlara Almanya'da sebebi belirsiz bir şekilde sığınmacılara karşı bir gösterinin düzenlendiği mesajının aktarıldığını söylemek mümkündür.

4.2.15.2. Örnek 15: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve göndergesel-anlatımsal işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**mouvement allemand anti-immigration**", "**d'islamisation du pays**" ve "**je suis convincu que la politique de Madame Merkel va à l'encontre des intérêts nationaux**" ifade ve cümleleri tespit edilmiştir.

"**Mouvement allemand anti-immigration**" ve "**d'islamisation du pays**" ifadeleri başlıkta yer alan "**PEGIDA**" göndergesi ile ilişkilendirilebilmektedir. Bu iki ifade doğrudan PEGIDA'nın kuruluş nedenleri ve ilkeleri ile bağlantılı olup başlıktaki göndergesel işlevin yerine getirilmesini sağlamıştır.

"**Je suis convincu que la politique de Madame Merkel va à l'encontre des intérêts nationaux**" cümlesinin başlıktaki "**afflux**" sözcüğü ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Cümledeki "**la politique de Madame Merkel**" ifadesi Almanya eski Şansölyesinin "mülteciler için açık kapı" politikası ve "biz başarırız" söylemini akıllara getirmektedir. Angela Merkel 31 Ağustos 2015 tarihindeki yaptığı basın açıklamasında Almanya'nın açık kapı politikasını uygulayacağını ve sınırların kapatılmayacağını belirtmiştir. Bu kararın ardından ülkedeki mülteci sayısında büyük bir artış yaşanmıştır (Spiegel, [Ekim 2022]). Fransızca haber metninde yer alan cümle aynı zamanda Almanya'nın göçmen politikasını eleştirme niteliğindedir. Doayısıyla Fransızca haber başlığın üstü kapalı bir biçimde içerdiği eleştirinin bu cümlede daha net bir şekilde ifade edildiğini söylemek mümkündür.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**İslam ve göçmen karşıtı PEGIDA hareketi üyeleri**" ve "**Ben Başbakan Merkel'in**

politikalarının ulusal çıkarlara tamamen aykırı olduğunu düşünüyorum" ifade ve cümleleri tespit edilmiştir.

"**İslam ve göçmen karşıtı PEGIDA hareketi üyeleri**" ifadesi Türkofon okurlara düzenlenen gösteriyle ilgili daha fazla bilgi sunarak başlığın içerdiği muğlaklığın giderilmesini sağlamıştır. Bu ifade aynı zamanda içerdiği "**İslam ve göçmen karşıtı**" söz grubu ile PEGIDA hareketiyle ilgili bilgi sahibi olmayan Türkofon okurları bilgilendirmiştir. Dolayısıyla Türkçe başlıkta yer almayan PEGIDA göndergesinin Türkçe haber metnin içinde yer aldığını ve biliniyor olmadığı varsayılarak Türkofon okurlara kısa bir ön bilginin sunulduğunu söylemek mümkündür.

"**Ben Başbakan Merkel'in politikalarının ulusal çıkarlara tamamen aykırı olduğunu düşünüyorum**" cümlesinin de Türkçe başlıktaki muğlaklığın kaldırılmasına yol açtığını söylemek mümkündür. Fransızca haber metninde de yer alan bu cümle gösteriye katılan bir kişinin görüşlerini okurlara aktarmaktadır. Ancak cümlenin içindeki "**Başbakan Merkel'in politikalarının**" ifadesinin çoğul olması Türkofon okurların nezdinde bu kişinin eski Alman Şansölyesinin tüm politikalarını eleştirdiğine dair bir izlenimin bıraktığı düşünülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber başlığında kullanılan "**PEGIDA**" göndergesinin Frankofon okurlara sığınmacı akınının tekrardan gündeme geldiği ve Almanya'da ırkçı ve yabancı düşmanı akımların yeniden canlandığı mesajını aktardığı görülmüştür. Fransızca haber metninin içinden seçilen öğeler ise Merkel'in göçmen politikasının Almanya aşırı sağ hareketler tarafından eleştirildiğini aktarırken PEGIDA ile ilgili yeterince bilgi sahibi olmayan Frankofon okurlara daha fazla bilgi sunmuştur. Türkçe başlık ise daha nötr ve yansız bir özelliğe sahip olup Almanya'da yapılan gösterinin Türkofon okurlara sıradan bir eylem şeklinde yansıtılmasına sebep olmuştur. Ayrıca Türkofon okurların muğlak bir başlık ile karşı karşıya kalmalarına yol açmıştır. Haber metninden seçilen destekleyici öğeler açısından bakıldığında, söz konusu öğeler, PEGIDA hareketi ve düzenlenen gösteriyle ilgili daha detaylı bilgiler aktararak başlığın muğlaklığının giderilmesini sağlamıştır. Dolayısıyla Fransızca ve Türkçe başlıkların farklı işlevlerle farklı yorum içeren mesajları Frankofon ve Türkofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür.

4.2.15.3. Örnek 15: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, binlerce PEGIDA üyesinin ülkenin islamlaştırılmasına karşı yapılan gösteriye katılması, PEGIDA hareketinin az sayıda mültecinin olduğu bölgede yer alması, gösteriye katılan bir üyenin görüşü, PEGIDA'ya karşı aynı anda bir başka gösterinin gerçekleşmesi, gösteriye katılan bir kişinin görüşü ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir. Son olarak artan mülteci sayısının Alman siyasiler arasında görüş farklılıklarına yol açtığına ve Merkel'in göçmen politikasında değişiklik olma olasığına değinilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, PEGIDA hareketinin sığınmacılara karşı bir gösteri düzenlendiği, polisin yoğun güvenlik önlemi alması, gösteriye katılan bir üyenin görüşü, PEGIDA'ya karşı aynı anda bir başka gösterinin gerçekleşmesi, gösteriye katılan bir kişinin görüşü ile ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir. Haberin son paragrafında ise artan mülteci sayısının Alman siyasiler arasında görüş farklılıklarına yol açtığı konusuna değinilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Elle a oublié le serment qu'elle a prêté lorsqu'elle a été investie" cümlesi dikkat çekmektedir.

Bu cümle Merkel'in göreve başlamadan önce yapılan yemin törenine işaret ederek standart bir yemin etme sürecinden bahsetmektedir. Metinde yer alan bir önceki cümlede Merkel'in seçtiği göçmen politikası ve izlediği yol bir ihanet olarak tarif edilmiştir. Ancak Türkçe cümlede bu durumun farklı ifade edildiği tespit edilmiştir. Türkçe cümlede "**bize verdiği sözler**" ifadesi yer almaktadır. Bu tercih Türkofon okurlara Merkel'in seçim vaatlerini unuttuğu ve belki onları yerine getirmediğini aktarmaktadır. Aynı zamanda aynı paragrafta yer alan "**bu adeta vatana ihanet**" cümlenin içindeki "**adeta**" ve "**vatan**" sözcüklerinin cümlenin vurgusunun arttırdığını ve Merkel'e karşı sert bir eleştiri içerdiğini söylemek mümkündür.

Fransızca haber metninin son paragrafında yer alan "Le nombre de demandeurs d'asile en Allemagne devrait atteindre le million à la fin de l'année. Un chiffre qui divise la classe politique. La chancelière, qui a brièvement ouvert les portes de son pays, pourrait prochainement durcir sa politique migratoire face aux critiques." cümlelerinin, Almanya'ya giriş yapma hakkı kazanan sığınmacıların sayısında

yaşanan artışın Alman siyasileri arasında fikir ayrılığına sebebiyet verdiğini ve bunun sonucunda Merkel'in geri adım atma olasılığının olduğunu Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Bu tercihin üstü kapalı bir şekilde açık kapı politikasının yalnış olduğu ve mülteci ve sığınmacı sorununu çözmek için başka bir yol izlenmesi gerektiğini Frankofon okurlara aktarmak sebebiyle yapıldığı düşünülmektedir.

Tükçe haber incelendiğinde, haberin son paragrafına yer verilen bilgilerin Almanya'ya giden Suriye ve Iraklı sığınmacıların artan sayısının Alman siyasilerin arasında görüş ayrılığına neden olduğu Türkofon okurlara aktarıldığı saptanmıştır. Ayrıca sığınmacıların uyruklarının haber metininde belirtilmesi Türkofon okurlara Suriye ve Irak vatandaşı olan sığınmacıların sadece Türkiye'yi tercih etmediğini aktarmaktadır. Bu tercihin yalnızca Türkiye'nin çok sayıda mülteci kabul etmediğini ve Avrupa Birliği ülkeleri arasında sorumluluk kabul eden yetkililerin olduğu mesajını aktarmak sebebiyle yapıldığını söylemek mümkündür.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca başlık ve haber metni içinde yer alan bilgilerin Almanya'ya giden sığınmacıların sayısında yaşanan artış sebebiyle ülkede aşırı sağ hareketlerinin tekrardan güçlendiği mesajını Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Bu durum Frankofon okurların nezdinde komşu ülke Fransa'da da benzer eylemlerin yaşanabileceği olasılığını arttırabilmektedir. Fransızca metinde aynı zamanda Merkel'in açık kapı politikasının eleştirilere ve görüş ayrılıklarına neden olduğu konusuna değinilmiştir. Türkçe başlık ve haber metni içinde yer alan bilgiler ise Türkofon okurlara PEGIDA hareketinden bahsederek Almanya'da sığınmacılara karşı bir gösterinin düzenlendiğini aktarmaktadır. Türkçe haber metninde Merkel'in göçmen politikasının vatana ihanet şeklinde eleştirilmesi dikkat çekici bir detaydır. Dikkat çekici diğer bir detay ise Fransızca haber metninde Merkel'in göçmen politikasının değişme olasılığıdır halbuki Türkçe haber metninde bu bilginin yer almadığı tespit edilmiştir. Her iki haberin odak noktasının benzer olduğu ve Merkel'in politikalarını eleştirirken aynı zamanda mültecilere karşı uygulanan açık kapı politikasının da eleştirilerin hedefinde olduğu sonucuna varmak olasıdır.

4.2.16. Örnek 16

FRANSIZCA HABER METNİ

-Le malheur des uns fait le business des autres!

"Nous attendons ici à la frontière depuis des heures et des Slovènes vendent des pizzas", raconte cet homme qui a voulu rester anonyme. Dans toute tragédie, il y a toujours des profiteurs. La crise des réfugiés dans les Balkans ne fait malheureusement pas exception comme le montre ces images à la frontière entre la Slovénie et l'Autriche où 2 000 personnes attendent de pouvoir passer. 20 à 25 euros pour pouvoir manger après des heures, parfois des jours sans se nourrir. "J'ai vu cela plusieurs fois sur notre chemin. 20 jours vraiment terribles. J'en ai vu des hommes faire cela. Acheter pour revendre : de la nourriture, peut être des médicaments, je ne sais pas, mais tous ces gens autour de moi, ils ont faim, ils ont besoin d'eau aussi… ", raconte Mohammed qui a fui la Syrie. **Aucune gêne de profiter de ces réfugiés, mais l'autre sujet de préoccupation pour les migrants, c'est le froid. L'hiver qui se profile et qui va durcir ce chemin vers une liberté déjà si chèrement payée**. "Pas de nourriture, pas d'eau. On a très froid. Deux jours d'hiver en Slovénie. Pas d'UNICEF, ni les autres. Il n'y a que la police en Slovénie", s'insurge Rashed, lui aussi réfugié syrien**. Déjà éreintés par un long voyage périlleux qui les a conduits de la guerre civile aux barbelés de certaines frontières européennes, les réfugiés voient surgir de nouveaux obstacles sur la route d'un avenir qu'ils espèrent tous meilleur**. "En dépit de l'hiver qui arrive, le flot des réfugiés ne diminue pas. Et nous l'avons constaté, ici les autorités ne sont pas prêtes à affronter le froid, une situation qui ne peut que donner du grain à moudre aux profiteurs de toutes sortes", estime notre envoyé spécial Attila Magyar, Euronews, Šentilj" Loin des profiteurs, il y a aussi, la lumière de la générosité (Euronews, [Yayın tarihi: 28.10.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Slovenyalılar sınırda mültecilere pizza satıyor

"Burada uzun saatlerdir sınırda bekliyoruz ve Slovenyalılar bize pizza satıyor." Bu sözleri söyleyen Slovenya'dan Avusturya'ya geçmek için sınırda bekleyen 2 binden fazla mülteciden sadece biri. Zor koşullarda umut yolculuğuna çıkan göçmenler açlıkla mücadele ederken bazı Slovenyalılar bu durumdan çıkar sağlayıp orta boy pizzayı piyasa değerinin neredeyse 4 katına 25 Euro'ya satıyorlar. Başka bir mülteci Slovenya'daki yolculuklarında karşılaştıkları durumu şöyle aktarıyor: "Güzergah üzerinde bu tarz adamları çok gördüm. Son 20 günümde çok kötü bir yolculuk geçirdim. Bu tarz adamlar yolda yiyecek, ilaç gibi şeyler satıyorlardı. Mültecilerin bu tarz şeylere ihtiyacı olduklarını bildikleri için çıkarcılar satış yapıyor." **Kışın yaklaşmasıyla hava sıcaklığı 3-4 derecelere kadar düşerken, göçmenler yaktıkları ateşlerle ısınmaya çalışıyor**. Uluslararası kuruluşlardansa hiçbiri yardım için bölgede bulunmuyor. Ailesiyle Suriye'den yola çıkan Raşid isimli bir mülteci ise "Kışın yaşandığı Slovenya'da iki gündür yiyecek yok, su yok. UNICEF yok. Slovenya'da sadece polis var." şeklinde konuşuyor. **Sığınmak için bir çatı veya çadır bulunmazken, artık tükenme noktasına gelen umut yolcuları ile güvenlik güçleri arasında zaman zaman arbede yaşanıyor**. Slovenya-Avusturya sınırında koşullar gün geçtikçe daha da ağırlaşıyor. euronews muhabiri Atilla Magyar bölgeden bildiriyor: "Kış yaklaşırken görünen o ki Ortadoğu'dan Avrupa'ya gelen göçmen sayısında bir azalma yok. Şahit olduğumuz yetkililerin kışa hazır olmaması bundan çıkar sağlayan kişilere yeni olanakların doğmasına neden oluyor" (Euronews, [Yayın tarihi: 28.10.2015], [Erişim tarihi: 23.04.2019]).

4.2.16.1. Örnek 16: Başlık İncelemesi

Tablo 16: Örnek 16 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Le malheur des uns fait le business des autres!	Slovenyalılar sınırda mültecilere pizza satıyor	İlişkisel	Anlatımsal

İncelemeye alınan Fransızca başlığa bakıldığında, başlığın tek bir deyimden oluştuğu tespit edilmiştir. Başlıkta Fransızca dilinde bilinen ve yaygın bir şekilde kullanılan "le malheur des uns faire le bonheur des autres" deyiminin haber metninin bağlamına uygun olarak "**Le malheur des uns fait le business des autres**" deyimine dönüştürüldüğü görülmüştür. Deyimin orijinal versiyonu Internaute sözlüğünde "*bir kişinin yaşadığı zorluklar başka bir kişi için tam tersi mutluluk sebebi olabilir*" şeklinde tanımlanmıştır. Bu örnekte verilmek istenilen mesajın ise zor durumda yaşayanların durumunun başkaları için bir kazanç yolu olduğu düşünülmektedir. Fransızca başlıkta yalnızca bir deyimin kullanıldığı, zor durumda kalanlar ve bu durumdan faydalananlar hakkında herhangi bir bilginin sunulmadığı tespit edilmiştir. Ancak başlığın ünlem işaretiyle bitmesi Frankofon okurlara dolaylı bir şekilde gerçekleşen olayların normal olmadığını aktarmakla beraber onların nezdinde bir merak duygusunun uyandırılmasına da sebep olduğu söylenebilir.

Türkçe başlık incelendiğinde, seçilen başlığın yansız ve nötr olduğu gözlenmiştir. Fransızca başlığın aksine Türkçe başlıkta haberin mülteciler ile ilgili olduğuna dair ipuçlarının verildiği gözlenmiştir. Türkçe haber başlığı, anlatım ve sözcük seçimiyle Türkofon okurların nezdinde Slovenyalıların sınırdaki pizza satışını yardımseverlik göstergesi bir eylem olarak da algılanmasına olanak sağlayabilir görüşündeyiz. Dolayısıyla Türkçe haber başlığı, Türkofon okurlara mültecilerin içinde yaşadığı zor koşulların daha az vurgulu ve hafifletilmiş bir biçimde aktarmayı hedeflediğini söylemek mümkündür.

4.2.16.2. Örnek 16: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve ilişkisel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**dans toute tragédie, il y a toujours des profiteurs**", "**la crise des réfugiés**

dans les Balkans ne fait malheureusement pas exception" ve "**20 à 25 euros pour pouvoir manger après des heures, parfois des jours sans se nourrir**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Dans toute tragédie, il y a toujours des profiteurs**" cümlesi Frankofon okurlara bir trajedinin gerçekleştiğini ve bu durumu suistimal edenlerin olduğunu aktarmaktadır. Bu cümlenin bir ön bilgilendirme niteliğinde olduğunu ve Fransızca başlığın muğlaklığını tamamen kaldırmadığını söylemek mümkündür. "**La crise des réfugiés dans les Balkans ne fait malheureusement pas exception**" cümlenin içinde yer alan "**la crise des réfugiés dans les Balkans**" ifadesi Avrupa Birliği'nde yaşanan mülteci krizine gönderme yaparak Fransızca başlığın muğlaklığını tamamen kaldırmaktadır. Seçilen iki cümleyi başlıktaki deyimin ilk kısmıyla ilişkilendirmek mümkündür."**20 à 25 euros pour pouvoir manger après des heures, parfois des jours sans se nourrir**" cümlesi ise deyimin ikinci kısmıyla ilişkilendirilebilmektedir. Bu cümlenin Frankofon okurlara zor koşullarda yaşam mücadelesi veren mültecilerin uzun bir bekleyişten sonra normal fiyatı üzerinde satılan bir yemek yiyebilme şansı elde ettiklerini anlattığı saptanmıştır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**zor koşullarda umut yolculuğuna çıkan göçmenler açlıkla mücadele ederken bazı Slovenyalılar bu durumdan çıkar sağlayıp orta boy pizzayı piyasa değerinin neredeyse 4 katına 25 Euro'ya satıyorlar**" ve "**uluslararası kuruluşlardansa hiçbiri yardım için bölgede bulunmuyor**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Zor koşullarda umut yolculuğuna çıkan göçmenler açlıkla mücadele ederken bazı Slovenyalılar bu durumdan çıkar sağlayıp orta boy pizzayı piyasa değerinin neredeyse 4 katına 25 Euro'ya satıyorlar**" cümlesinin içindeki "**umut yolculuğu**", "**zor koşullarla**" ve "**çıkar sağlayıp**" sözcükbirimlerin bir anlam zinciri oluşturduğunu söylemek mümkündür. Bahsi geçen sözcükbirimleri çetin ve zor koşullarda canlarını kurtarmaya çalışan göçmenlerin daha iyi koşullarda yaşayabilme umuduyla Avrupa Birliği'ne gittiğini ve bu durumdan çıkar sağlayanların olduğunu aktarmaktadır. Buradan yola çıkarak Türkçe haber başlığın, Türkofon okurlara metinde yer alan cümlelerden farklı bir mesaj illettiği söylenebilir. Zira Türkçe haber başlığının ifadelerinde metin içinde vurgulanan zor durumlara, umut yolculuğuna vs

ilişkin anlamlar aynı biçimde vurgulanmamış hatta kimi okurların nezdinde olumlu bir durum gibi algılanmalara yol açabileceği görülmüştür.

İkinci destekleyici öğe olarak seçilen "**uluslararası kuruluşlardansa hiçbiri yardım için bölgede bulunmuyor**" cümlesinde de aynı tespiti yapmak mümkündür. Cümlede Slovenya sınırında herhangi bir uluslararasrası kuruluşun olmadığı belirtilmiştir. Bu durum hem Türkofon okurların nezdinde olumsuz bir izlenim bırakmaktadır hem de uluslararası yetkililerin yaşananlara kayıtsız kaldığını aktarmaktadır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber başlığının içindeki deyimin muğlak bir biçimde zor durumda kalanların ve bu durumdan faydalananların olduğu mesajını aktardığı görülmüştür. Başlığın içerdiği muğlaklığın metnin içinden seçilen destekleyici öğeler yardımıyla giderildiği ve haber konusunun mülteci ve sığınmacılar olduğu tespit edilmiştir. Türkçe haber başlığı ise daha açık bir anlatımla haber konusuyla ilgili Türkofon okurları bilgilendirmiştir. Ancak başlıktaki olumlu olabilecek tonun ve verilmek istenen mesajın haber metni içinden seçilen destekleyici öğeler ile farklı şekilde algılandığı tespit edilmiştir. Başlıkta Slovenya sınırında yaşanan olaylar bir yardımseverlik eylemi olarak anlaşılabilecekken haber metninde bu durum bir çıkarcılık olayı olarak Türkofon okurlara aktarılmıştır. Dolayısıyla her iki haber başlık ve haber metninden seçilen destekleyici öğelerin aynı mesajın farklı ifadelerle ve farklı bilgilerle Frankofon ve Türkofon okurlara aktarıldığını söylemek mümkündür.

4.2.16.3. Örnek 16: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, sınırda uzun süre bekleyen bir kişinin görüşü, Slovenya ve Avusturya sınırında yaşanan trajedi, olaylara tanıklık eden bir mültecinin görüşü, kışın zorulu hava koşullarının yarattığı sorunlar, bir diğer mültecinin görüşü, mültecilerin Avrupa Birliği'nde karşılaştıkları engeller ve Euronews muhabirinin yorumu ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, sınırda uzun süre bekleyen bir mültecinin görüşü, Slovenya ve Avusturya sınırında yaşanan olaylar, olaylara tanıklık eden bir mültecinin görüşü, kışın zorlu hava koşullarının yarattığı sorunlar, bir diğer mültecinin görüşü, mültecilerin kimi durumlarda Avrupa Birliği'nde arbede

yaşadıkları ve Euronews muhabirinin yorumu ile ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Aucune gêne de profiter de ces réfugiés, mais l'autre sujet de préoccupation pour les migrants, c'est le froid. L'hiver qui se profile et qui va durcir ce chemin vers une liberté déjà si chèrement payée." cümlesi dikkat çekmektedir.

Cümlede sığınmacıların durumundan faydalanmaktan hiç utanmayanları olduğuna değinildikten sonra kışın zorlu hava koşullarından bahsedilmiştir. İkinci cümlenin sonunda yer alan "**une liberté déjà si chèrement payée**" ifadesi savaştan kaçan sığınmacıların özgürlüklerinin elde etmek için büyük fedakarlıklar yapıp çok zor koşullarda mücadele verdiklerine gönderme yapmaktadır. Bu seçim Frankofon okurlara sığınmacıların durumunu hatırlatırken bir yardım çağrısı niteliğinde de değerlendirilebilmektedir. Türkçe haber metnine bakıldığında, bu bilgilerin daha az vurgulu bir biçimde yer aldığı görülmüştür. Türkçe haber metninde soğuk kış günlerinde sığınmacıların ateş yaktıkları ve uluslararası herhangi bir kurumun bölgede bulunmadığı belirtilmiştir. Bu seçimin Türkofon okurlara mülteci ve sığınmacı sorununun uluslararası bir sorun olduğunu hatırlatarak uluslararası kurum, kuruluş ve yetkililerin bu duruma kayıtsız kaldıklarını aktarmak için yapıldığı düşünülmektedir.

Fransızca haber metninde yer alan aşağıdaki cümlenin "Déjà éreintés par un long voyage périlleux qui les a conduits de la guerre civile aux barbelés de certaines frontières européennes, les réfugiés voient surgir de nouveaux obstacles sur la route d'un avenir qu'ils espèrent tous meilleur" sığınmacıların Avrupa Birliği'nde maruz kaldığı koşullar ve davranışları eleştirmek amacıyla metinde yer aldığı düşünülmektedir. Cümlenin birinci kısmındaki "**éreinté**" sözcüğü "*çok yorgun/ bitkin*" anlamını taşımaktadır. "**Périlleux**" sözcüğünün Türkçe karşılığı ise "*tehlikeli*"'dir. "**Aux barbelés de certaines frontières européennes**" ifadesi ise özellikle Macaristan'ın göçmen karşıtı politikalarını çağırıştırmaktadır. Buradan yola çıkarak cümleden iç savaştan kaçan sığınmacıların tehlikeli bir yolculuğa başlayıp ancak bir savaştan kaçarak bu sefer Avrupa Birliği tarafından onlara karşı açılan başka bir savaşta mücadele vermeleri gerektiği anlaşıldığını söylemek mümkündür. Cümlenin ikinci kısmında "**surgir de nouveaux obstacles**" ve "**d'un avenir qu'ils espèrent tous meilleur**" ifadelerine yer verildiği gözlenmiştir. "*Belirmek*" anlamına gelen "**surgir**" fiili Türkçe karşılığı "*yeni*" olan "**nouveau**" sözcüğü ile yan yana

kullanıldığında sığınmacıların durumun değişkenliğini ve zorluğunu Frankofon okurlara aktarmaktadır. "**D'un avenir qu'ils espèrent tous meilleur**" ifadesi ise sığınmacıalrın daha iyi yaşam koşullarını elde etme amacıyla bu zorlu yolculuğa katlandıklarını Frankofon okurlara iletmektedir. Cümle bir bütün olarak incelendiğinde, Frankofon okurlara sığınmacıların verdiği çetin yaşam mücadelesi aktarılırken göçmen karşıtı politikaları izleyen ülkelerin de eleştirildiği tespit edilmiştir.

Türkçe haber metni incelendiğinde, metinde bu bilgilerin farklı bir biçimde aktarıldığı görülmüştür. Fransızca cümlede sığınmacıların durumunu betimlemek amacıyla tercih edilen "**éreinté**" sözcüğünün Türkçe cümlede "*artık tükenme noktasına gelen*" ifadesiyle aktarıldığı saptanmıştır. "**D'un avenir qu'ils espèrent tous meilleur**" ifadesi ise "**umut yolculukları**" şeklinde Türkofon okurlara aktarılmıştır. Bu iki tercihin cümlenin anlam bütünlüğünde önemli farklılıklara yol açmadığını söylemek olasıdır. Ancak cümlede eklenen "**güvenlik güçleri arasında zaman zaman arbede yaşanıyor**" ifadesiyle Türkofon okurlara Avrupa Birliği ülkelerinde sığınmacılara karşı şiddet kullanıldığı bilgisinin aktarıldığı gözlenmiştir. Buradan yola çıkarak Türkçe cümlenin Avrupa Birliği ülkelerinin göçmen politikasını daha sert ifadeler ile eleştirdiğini söylemek mümkündür.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve haber metninin içinde yer alan bilgilerin Avrupa Birliği'nde daha iyi bir yaşam umuduyla yolculuk yapan sığınmacıların zor koşullara ve kimi durumlarda çıkarcılığa maruz kaldıklarını Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Fransızca haber metni aynı zamanda Macaristan başta olmak üzere Avrupa Birliği'nin göçmen politikasını da eleştirmektedir. Türkçe başlık ve haber metni içinde yer alan bilgiler, Türkofon okurların nezdinde birbiriyle çelişen izlenimler bıraksa da sığınmacıların maruz kaldığı zorlukların aktarıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca Türkçe haber metninin Avrupa Birliği'nin göçmen politikasını daha sert ifadeler kullanarak eleştirdiğini söylemek mümkündür.

4.2.17. Örnek 17

FRANSIZCA HABER METNİ

-L'accueil des réfugiés syriens divise les Etats-Unis

Aux Etats-Unis, les attentats de Paris attisent les divisions sur l'accueil des migrants, à un an de l'élection présidentielle. Ces derniers jours, une trentaine de gouverneurs, essentiellement républicains, ont décidé de fermer la porte de leur état aux réfugiés syriens, alors que Barack Obama souhaite accorder l'asile à près de 10 000 Syriens d'ici l'an prochain. "**Cela pourrait être le cheval de Troie le plus important de tous les temps**", clame Donald Trump, candidat Républicain à la Maison Blanche, "maintenant, ils vont commencer à s'infiltrer avec des femmes et des enfants…Regardez ce qu'ils ont fait à cinq ou six à Paris. Nous devons être lucide". Une prise de position que ne partage pas l'ensemble de la classe politique. **"La majorité des réfugiés syriens sont des femmes, des enfants, des personnes âgées", note John Hickenlooper, gouverneur du Colorado. "Il a été souligné que beaucoup de ces familles sont celles de personnes qui incarnent les valeurs de l'Amérique, se sont opposées à d'autres factions en Syrie, et étaient vraiment nos alliés**". Certains élus réclament un contrôle plus strict de l'immigration, comme condition nécessaire de cet accueil. Moins de deux cents Syriens sont arrivés sur le sol américain depuis début octobre (Euronews, [Yayın tarihi: 19.11.2015], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Suriyeli mülteciler konusu ABD'yi ikiye böldü

Paris'i kana bulayan terör saldırıları Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) mülteci akınıyla ilgili polemiklere neden oldu. Cumhuriyetçi valiler ve Cumhuriyetçi Parti'den başkanlık yarışına giren adaylar, "terör tehlikesini" gerekçe göstererek Suriyeli sığınmacıları istemediklerini söylüyor. Cumhuriyetçi başkan aday adaylarından Donald Trump ülkeye Suriyeli mültecilerin kabul edilmesi konusunda "Truva atı" benzetmesini yaparak, "Onların bu ülkeye girmesine izin veremeyiz" dedi: "**Bu tüm zamanların en büyük Truva atı olabilir**. Çünkü mülteciler konusuna bakıyorsunuz, inceliyorsunuz. Şimdi kadın ve çocuklarla aramıza sızacaklar. Ancak mülteciler konusuna bakıyorsunuz ve ben de bakıyorum. Zaten ben bu konuyu gündeme getiren ilk kişiydim. Üç hafta önce oturuyordum ve kendi kendime "Bu ayıp değil mi?" diye sordum. Daha sonra da "Hepsi erkek" dedim . Paris'te de beş, altı kişinin yaptıklarını görüyorsunuz ve bu yüzden de akıllı olmalıyız." **Demokrat Partili Colorado Valisi John Hickenlooper ise sığınmacıların çoğunun savunmasız olan kadın ve çocuklar olduğunu söyledi: "Suriyeli mültecilerin çoğu kadın, çocuk ve yaşlılar. Bu ailelerin birçoğu Amerikan değerlerini benimseyen, Suriye'deki diğer oluşumlara karşı çıkan kişiler ki onlar gerçekten bizim müttefikimiz."** Amerikan Başkanı Barack Obama da sosyal medya platformu Twitter'da paylaştığı iletide **mültecilere kapıları kapatmanın ülkenin değerlerine aykırı olduğunu** belirtti (Euronews, [Yayın tarihi: 19.11.2015], [Erişim tarihi:24.04.2019]).

4.2.17.1. Örnek 17: Başlık İncelemesi

Tablo 17: Örnek 17 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
L'accueil des réfugiés syriens **divise** les Etats-Unis	Suriyeli mülteciler **konusu** ABD'yi **ikiye böldü**	Anlatımsal	Anlatımsal

İncelemeye alınan Fransızca haberin başlığında "**accueil**" ve "**diviser**" sözcükleri kullanılmıştır. "*Karşılamak, ağırlamak ve yanına kabul etmek*" anlamlarını içinde barındıran "**accueillir**" fiili önemli biri, bir misafiri veya zor durumda olan birini ağırlamak ve kapısını açmak durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Larousse Sözlüğü'nde "**diviser**" fiili için "*insanlar arasında anlaşmazlık veya bozuşma durumu; bir grubun birliğini bozmak; karşı gelmek*" anlamları tanımlanmıştır. Buradan yola çıkarak Fransızca başlığın içinde barındırdığı mesajın Suriyeli mültecilerin karşılama kararının Amerika Birleşik Devleti'nde anlaşmazlık ve fikir ayrılığına yol açtığı olduğu söylenebilir.

Türkçe haberin başlığı okunduğunda mültecilerin karşılanmasının mevzu bahis edilmediği ve genel bir ifadenin tercih edildiği, "**Sureliyeli mülteciler konusu**" denildiği görülmüştür. Bu seçimin detaylara yer verilmeden tarafsız bir başlığın ortaya çıkmasına yol açtığını söylemek mümkündür zira Suriyeli mülteciler ile ilgili geniş yelpazeli konulardan oluşan herhangi bir sorun veya olayı kapsayabilmektedir. Başlıkta kullanılan "**ikiye bölmek**" fiili ise herhangi bir husus ile ilintili karşıt görüşlerin söz konusu olduğu bilgisini Türkofon okurlarla paylaşmaktadır. Türkçe başlığın içinde barındırdığı mesajın Suriyeli mülteciler meselesinin Amerika Birleşik Devleti'nde genel olarak farklı görüşlerin ortaya çıkmasına yol açtığı olduğu söylenebilir.

4.2.17.2. Örnek 17: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Aux Etats-Unis, les attentats de Paris attisent les divisions sur l'accueil des migrants, à un an de l'élection présidentielle**" ve "**Ces derniers jours, une trentaine de gouverneurs, essentiellement républicains, ont décidé de fermer la**

porte de leur état aux réfugiés syriens, alors que Barack Obama souhaite accorder l'asile à près de 10 000 Syriens d'ici l'an prochain" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Les attantats de Paris**" tümleci 13 Ekim 2015 tarihinde Paris'te gerçekleşen saldırılara gönderme yapmaktadır. Bu saldırılar basın tarafından Fransa tarihinin en kanlı saldırısı olarak nitelendirilmiştir. Bu saldırıların sonucunda Paris'in 11'inci bölgesinde bulunan yarım düzine kafe ve restoranın müşterileri, Le Bataclan konser salonu ve Stade de France stadındaki izleyicilerden 130 kişi hayatını kaybetmiştir (France Culture, [Nisan 2022]). "**Attisent les divisions**" söz grubunun içindeki "**attiser**" fiilinin "*körüklemek*", "*kızıştırmak*" ve "*şiddetlendirmek*" anlamlarında kullanılması dikkate alındığında bu iki öğenin başlıktaki "**diviser**" fiilini desteklemekte olduğu ve Amerikalı siyasetçiler arasında yaşanan bölünmeye bir gerekçe sunduğu anlaşılmıştır.

İkinci cümlenin içinden seçilen destekleyici öğeler "**essentiellement républicains**", "**fermer la porte de leur état**" ve "**accorder l'asile**" tümleç ve söz gruplarından oluşmaktadır. Cumhuriyetçi Parti'nin göçmen politikası genellikle aldıkları sert önlemlerle gündeme gelmektedir. Haberin yayınlandığı dönemde hala başkan aday adayı olan Amerika Birleşik Devletlerinin 45. başkanı Donald Trump döneminde, Amerika ve Meksika sınırına duvar örme, seyahat yasağı ve Çocuk Göçmenlere İstisnai Muamele düzenlemesi gibi uygulamalarla mevcut göç ve mülteci politikalarını değiştirme yönünde radikal kararlar alınmıştır. Fransızca cümlede iki virgül ile diğer kısımlardan ayrılmış "**essentiellement républicains**" tümlecinin, Amerika Birleşik Devleti'nin iki güçlü partisin farklı göç politikalarını benimsediği ve bazen tezat gösteren düşüncelere sahip oldukları gerçeğinin altını çizdiği söylenebilir. Diğer iki destekleyici öğenin, yani "**Fermer la porte de leur état**" ve "**accorder l'asile**" söz grubu ve tümlecinin yan yana gelmesinin daha vurgulayıcı bir anlam zinciri oluşturduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla cümle bir bütün olarak incelendiğinde, Frankofon okurlara Suriyeli mültecilerin ağırlanmasına ilişkin Amerika Birleşik Devleti'nde göçmen karşıtı görüşleriyle tanınan Cumhuriyetçi valiler ve Demokrat Parti mensubu olan 44. başkan Barak Obama arasında önemli fikir ayrımı olduğu mesajının iletildiği görülmüştür.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninden "**Paris'i kana bulayan terör saldırıları Amerika Birleşik Devletleri'nde**

(ABD) mülteci akınıyla ilgili polemiklere neden oldu" ve "**Cumhuriyetçi valiler ve Cumhuriyetçi Parti'den başkanlık yarışına giren adaylar, "terör tehlikesini" gerekçe göstererek Suriyeli sığınmacıları istemediklerini söylüyor**" cümleleri tespit edilmiştir.

Birinci cümlede "**kana bulayan**" ve "**terör saldırıları**" tümleçleri incelemeye alınacaktır. İlk iki söz grubunun içinde korku, şiddet ve dehşet kavramlarını çağrıştıran öğelerin olduğu varsayıldığında ve aynı zamanda "**kana bulayan**" söz grubunun genel olarak haberlerde saldırı, patlama, korkunç, hain ve terör sözcüklerine eşlik ettiği düşünüldüğünde başlıktaki "**ikiye bölme**" fiiliyle aktarılan anlama, haber metninde bir gerekçe sunulduğu sonucuna varmak olasıdır. Ayrıca Türkçe haberin birinci cümlesinde yer alan "**terör saldırısı**" söz grubu Türkofon okurlar için tanıdık bir öğedir. 10 Ekim 2015 Ankara'nın tren garında, 28 Haziran 2016 İstanbul Atatürk Havalimanı'nda ve 13 Mart 2016 Ankara Kızılay meydanında düzenlenmiş olan saldırılar Türkofon okurlara çağırışım yapan örnekler arasındadır. "**Kana bulayan**" ve "**terör saldırısı**" söz gruplarının cümlenin içinde arka arkaya tercih edilmesinin Fransızca metindeki "**les attentats de Paris**" söz grubu ile kıyasla Türkofon okurlar nezdinde daha güçlü ve vurgulayıcı bir etki bıraktığı düşünülmektedir.

İncelemeye alınan ikinci cümleden başlığın aktarmayı hedeflediği mesajı desteklediği düşünülen öğeler "**terör tehlikesini**" ve "**istemedikleri**" söz grubu ve tümleçlerdir. Cümledeki "**terör tehlikesi**" tamlamasının tercih edilmesi için iki neden tespit edilmiştir. İlk olarak bu tamlamayla, haberin birinci paragrafını oluşturan iki cümlenin "**kana bulayan**" ve "**terör saldırısı**" öğeleri arasında anlamsal bir ilişki kurup aktarılması amaçlanan mesaja ekstra bir vurgu kazandırılmıştır. Öte yandan "**terör tehlikesi**" Türkofon okurlara hem Türkiye'deki benzer olayları hem Amerika Birleşik Devletleri'nde meydana gelen 11 Eylül 2001 olaylarını çağrıştırdığı düşünülmektedir. Son olarak Türkçe haber metninde tercih edilen "**istememek**" fiilinin kullanımıyla, Cumhuriyetçi siyasilerin göçmen karşıtı görüşleri dolaysız ve daha kesin bir ifadeyle aktarılmıştır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, aynı işlevin farklı anlatımlar kullanılarak yerine getirildiği tespit edilmiştir. Fransızca başlıkta "**accueil**" sözcüğünün kullanılması fikir ayrılığına sebep olan konuyla ilgili okurlara net bir bilgi sunarken Türkçe başlıkta "**konu**" sözcüğünün tercih edilmesi başlığa genel ve örtmeceli bir nitelik kazandırmıştır. Başlığı destekleyen öğeler açısından bakıldığında

Fransızca haber metninde Cumhuriyetçilerin göçmen karşıtlığı vurgulanırken aynı zamanda 44. ABD başkanının görüşü de Frankofon okurlarla paylaşılıp aradaki ayrılık daha net bir biçimde ortaya konulmuştur. Türkçe haber metninde ise "**kana bulayan**" ve "**terör tehlikesi**" tümleçlerinin kullanılmasıyla, güvenlik sorununun vurgulanması amaçlanmıştır. Aynı zamanda başlıkta "**ikiye bölme**" mesajı, inceleme konusu olan destekleyici iki cümlede yalnızca Cumhuriyetçilerin düşünceleri aracılığıyla Türkofon okurlara aktarılmıştır. Dolayısıyla Türkçe haber metninin daha fazla yorum içerdiği söylenebilir.

4.2.17.3. Örnek 17: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Paris saldırıları sonrasında Amerika Birleşik Devletleri'nde Suriyeli mültecileri ağırlamanın siyasileri ikiye böldüğü, haberin yazıldığı sırada başkan aday adayı olan Donald Trump ve Kolorado valisinin görüşleri, siyasiler arasında güvenlik kontrollerinin arttırılması isteyenlerin olduğu ve ülkeye giriş yapan mülteci sayısının bilgisinin okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Paris saldırıları sonrasında Amerika Birleşik Devletleri'nde Suriyeli mülteci ağırlamanın siyasileri ikiye böldüğü, başkan aday adayı Donald Trump ve Kolorado valisinin görüşleri ve Barack Obama'nın tweeter'de paylaştığı ileti ile ilgili bilgilerin okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Cela pourrait etre le cheval de Troie le plus important de tous les temps" cümlesi dikkat çekmektedir.

Cümlede yer alan "**le cheval de Troie**" söz grubu mitolojideki Truva Savaşı hikayesine ve bu savaşta kullanılan bir kurnazlık oyununa atıfta bulunan ve gizlice yapılan işlerden bahsederken kullanılan bir göndermedir. Aynı göndermenin Türkçe haberde de yer alması her iki okur grubuna aynı mesajın iletilmesini sağlamıştır ancak Türkçe haber metninde Donald Trump'ın konuşmasından seçilen bölümün daha uzun ve detaylı olduğu tespit edilmiştir. Bunun sonucunda Cumhuriyetçi Partinin göçmen karşıtı politikalarının gündeme taşındığı gözlenmiştir.

Fransızca haber metninde Trump'ın görüşleri aktarılmadan önce Barack Obama'nın 10.000 Suriyeli mülteciye iltica hakkı tanınması isteğinin bilgisinin yer alması,

Amerikan siyasetçiler arasında mülteciler konusunda farklı görüşler olduğu mesajını dolaylı bir biçimde Frankofon okurlarla paylaşmaktadır. Türkçe haber metninde **"Onların bu ülkeye girmesine izin veremeyiz"** cümlesinin tercih edilmesiyse, Türkofon okurlara aynı mesajı doğrudan aktarıldığını düşündürtmüştür.

Kolorado valisinin konuşmasından seçilen aşağıdaki kesit Frankofon okurlara metine herhangi bir müdahale yapılmadan aktarılmıştır ancak Türkçe haber metni incelendiğinde "**Demokrat Partili**" ve "**Savunmasız**" sözcüklerinin metne eklendiği gözlenmiştir. "Demokrat Partili Colorado Valisi John Hickenlooper ise sığınmacıların çoğunun savunmasız olan kadın ve çocuklar olduğunu söyledi: "Suriyeli mültecilerin çoğu kadın, çocuk ve yaşlılar. Bu ailelerin birçoğu Amerikan değerlerini benimseyen, Suriye'deki diğer oluşumlara karşı çıkan kişiler ki onlar gerçekten bizim müttefikimiz.""

"**Demokrat Partili**" sıfat grubunun cümleye eklenmesi Amerikalı siyasiler hakkında kapsamlı bir bilgi sahibi olmayan Türkofon okurları bilgilendirme amaçlı yapılmış olabilir. Bunun yanı sıra bu eklemenin bir önceki paragrafta detaylı bir biçimde aktarılan rakip partinin görüşleri arasındaki karşıtlığı belirginleştirmek hedefiyle uygulandığı sonucuna varmak mümkündür. **"Savunmasız"** sıfatının, savaştan kaçan çocuk, kadın ve yaşlıların güvenlik sorunu oluşturmadığı ve Türkiye dahil herhangi bir ülkeye giriş yaptıklarında da topluma daha rahat uyum sağlayacakları mesajını pekiştirmek amacıyla cümleye eklendiği söylenebilir.

Fransızca haberin sonunda mülteci ağırlamanın koşulları arasında daha sıkı kontrollerin yapılması konusu Frankofon okurlarla paylaşılmıştır. Bu tercihin dolaylı olarak Amerika Birleşik Devletleri'nden yanı sıra Avrupa Birliği'nin de benzer endişeler taşıdığı mesajını iletmeye yönelik yapıldığı düşünülmektedir.

Türkçe haberin sonunda Barack Obama'nın "**mültecilere kapıları kapatmanın ülkenin değerlerine aykırı olduğu**" mesajının seçilmesi Türkiye'nin "açık kapı" politikasıyla uyumlu bir tercih olduğu söylenebilir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metinde Frankofon okurlara Amerika Birleşik Devletleri'nde mülteci ağırlanmanın iki büyük siyasi parti üyeleri tarafından farklı şekilde karşılandığı aktarılırken, metnin odağına güvenlik sorunu yerleştirilmiştir. Karşıt görüşler aktarılırken Donald Trump'ın konuşmasından seçilen bölüm Türkçe

haber metnine kıyasla daha kısa ve özdür. Bu tercihin konuşmanın özünü kapsayan tek bir cümleyle Frankofon okurların odağının güvenlik meselesi üzerinde olmasını sağlamıştır. Haberin son iki cümlesi birbirleriyle ilişkilendirildiğinde Amerika Birleşik Devletleri'nde mülteci girişlerinin az olmasının güvelik sebepleriyle gerekçelendirilebilir mesajının aktarılması amaçlanmıştır. Türkçe haber metninde Amerikalı siyasetçilerin karşıt görüşleri aktarılırken terör konusu daha çok vurgulanmış olup mesajı pekiştirme amacıyla Donald Trump'ın görüşleri daha detaylı bir biçimde aktarılmıştır. Bu seçimin Türkiye'nin gündeminde daha yoğun bir biçimde yer alan terör ve terörle mücadele konusuyla uyumlu olduğu düşünülmektedir. Haberin odak noktasının hem güvenlik hem açık kapı politikası olduğu söylenebilir. Böyle bir yaklaşımla Türkiye'de mülteci ve sığınmacı konusunda uygulanan açık kapı politikasının herhangi bir güvenlik sorununa sebep olamayacağına dikkat çekerek iç politikayı haberde dolaylı bir biçimde destekleyen bir bakış açısına yer verildiği sonucuna varmak olasıdır.

4.2.18. Örnek 18

FRANSIZCA HABER METNİ

-Sur les routes ou face à la guerre, le calvaire des enfants syriens

> Plus de huit millions d'enfants syriens ont besoin d'aide humanitaire, selon l'UNICEF. Des enfants toujours plus nombreux à fuir la guerre et la violence qui frappent leur pays. Sur l'île de Lesbos en Grèce, des familles entières débarquent régulièrement sur les côtes. Les Syriens bravent le danger et le froid pour rejoindre l'Europe où ils espèrent offrir la sécurité et un avenir meilleur à leurs enfants. Entre janvier et septembre, 214.000 enfants ont demandé l'asile dans l'Union européenne, selon Eurostat. Un chiffre sans précèdent. Par ailleurs, la proportion d'enfants non accompagnés a considérablement augmenté. Pendant ce long périple à travers la Méditerranée ou sur la route des Balkans, les plus petits subissent des conditions extrêmes comme l'explique ce medecin à la frontière serbo-croate : "Il y a des enfants de dix jours qui souffrent d'hypothermie. Nous n'avons même pas de couverture à leur donner. Nous avons besoin d'actions. **Les images parlent d'elles-mêmes**." Chaque jour, 700 enfants recherchent l'asile en Europe. L'UNICEF a identifié cinq groupes vulnérables pour adapter ses actions a leurs besoins : les bébés et jeunes enfants, les enfants handicapés, les enfants perdus, les enfants abandonnés et les adolescents non-accompagnés. L'inquiétude se porte aussi sur ceux qui sont encore en Syrie. L'UNICEF estime ainsi à deux millions le nombre d'enfants vivant dans les zones de combats, où l'aide humanitaire peine à arriver. S'ajoute à cela les centaines de milliers d'enfants qui ont trouvé refuge dans les pays voisins de la Syrie, où ils vivent pour la plupart, dans la précarité, comme ici au Liban. La plupart de ces enfants ne sont pas scolarisés, car ils doivent travailler pour subvenir à leurs besoins et à ceux de leur famille. **Or, ces enfants ont impérativement besoin d'une éducation, car c'est cette génération qui devra être capable de reconstruire la Syrie** (Euronews, [Yayın tarihi: 24.11.2015], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Suriyeli bir çocuk: "Hayalim yok"

Birleşmiş Milletler çocuklara yardım kuruluşu UNICEF tarafından yayınlanan bir rapor 8 milyon Suriyeli çocuğun insani yardıma ihtiyacı olduğunu ortaya koydu. Söz konusu raporda "Suriye içerisinde çocuklar için güvenli bir yer olmadığı" vurgulandı. **UNICEF aynı zamanda Paris saldırılarının ardından sınırları mültecilere kapatmanın bir çözüm olmadığını belirterek, bu durumun yüksek sayıda sığınmacı ağırlayan Suriye'ye komşu ülkelerin üzerindeki baskıyı arttırmaktan başka bir işe yaramayacağını belirtti**. Eurostat verilerine göre Ocak ve Eylül ayı içerisinde yaklaşık 214 bin çocuk Avrupa Birliği'ne sığınma başvurusunda bulundu. UNICEF verileriyse Ocak ayında yüzde 10 olan çocuk mülteci oranının Ekim ayında yüzde 33'ün üzerine çıktığını kaydetti. Sırbistan ve Hırvatistan arasında görev yapan Londra'dan gelen doktor Ramiz Momeni bu zorlu yolculukta en çok yıprananların çocuklar olduğunu söylüyor: "Hipotermi hastalığından muzdarip 10 aylık çocuklar burada. Onlara verecek bir battaniyemiz bile yok. Bir şeyler yapmak gerek. Görüntüler buradaki durumun vahimiyetini gözler önüne seriyor." Avrupa'ya günde ortalama 700 çocuk sığınma talebinde bulunuyor. UNICEF, ihtiyaçlara daha iyi karşılık verebilmek için, "bebek, küçük, özürlü, kayıp, refakatsiz ve ergen çocuklar" olmak üzere 5 grup oluşturdu. Yetkililer en endişe verici ve en tehlikeli durumun ise Suriye'de savaş bölgelerinde yaşayan ve herhangi bir insani yardım alamayan 2 milyon çocuk olduğunu belirtiyor. Çocukların bir çoğuysa hayallerinin olmadığını ifade ediyor. Burada Lübnan'da olduğu gibi komşu ülkelerde yaklaşık 2 milyon mülteci çocuk zor koşullarda hayatlarını sürdürmeye çalışıyor. Bunların bir çoğuysa okula gidemiyor ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışmaları gerekiyor. **Suriye'nin yeniden ayağa kalkmasında rol alacak bu gençlerin eğitimden uzak kalmasıysa uzmanları endişelendiren konular arasında**. "Benim adım Ahmet, 9 yaşındayım, Halep'ten geliyorum. Okula gitmiyorum. Büyüyünce doktor olmak istiyorum" (Euronews, [Yayın tarihi: 24.11.2015], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

4.2.18.1. Örnek 18: Başlık İncelemesi

Tablo 18: Örnek 18 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Sur les routes ou face à la guerre, **le calvaire** des enfants syriens	Suriyeli bir çocuk: "Hayalim yok"	Göndergesel	Anlatımsal

Örneğin Fransızca başlığında "**calvaire**" sözcüğü yer almıştır. Dini bir bağlamı olan bu sözcük Larousse sözlüğünde üç anlamda kullanılmıştır. "*Bir veya üç çarmıhtan oluşan yapı*", "*çarmıha germek*" ve "*tinsel acı, sınama*". Verilen her üç anlam incelendiğinde aralarındaki ortak noktanın acı çekmek ve ceza çekmek olduğu söylenebilir. Bu sözcük aynı zamanda şu şekilde de tanımlanmıştır: "Kökeni

Latince'den gelen ve kafatası anlamında olan "crane" sözcüğünden türetilmiştir. Konumu Kudüs'ün dışında olan ve ölüme mahkum edilenlerin idam edildiği sütunun adı olan bu sözcük Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği sütun ile aynıdır. Bu sözcük ayrıca özellikle acı verici sınamalardan bahsederken de kullanılmaktadır, "acı içinde yaşamak" şeklinde de ifade edilir" (Eglise Catholique en France, [Ekim 2022]). Dolayısıyla başlıkta kullanılan bu sözcüğün Suriyeli çocuklara sunulan her iki seçeneğin yani ülkeyi terk etmenin veya savaşa karşı karşıya kalmanın da acı içinde yaşamanın bir örneği olduğunu ifade etmek için seçildiği görülmüştür. Bu seçim aynı zamanda Frankofon okurlara bu çocukların çektiği ızdırap, acı ve karşı karşıya kaldıkları çaresizliği aktarmakla beraber Frankofon okurların dikkatini Suriyeli çocukların suçsuz yere acımasız bir savaşın kurbanı olduklarına çekmektedir.

Türkçe başlık incelendiğinde başlığın doğrudan alıntı ve Suriyeli bir çocuğun dilinden ifade edildiği görülmüştür. Bu başlığın savaş bağlamı dışında da kullanılabilmesi mümkündür. Öte yandan başlığın doğrudan alıntı olarak seçilmesi Türkofon okurları muhatap alarak Suriyeli çocukların yaşam koşulları ile ilgili onları bilgilendirmeyi amaçlamıştır.

4.2.18.2. Örnek 18: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve göndergesel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Des enfants toujours plus nombreux à fuir la guerre et la violence qui frappent leur pays**" ve "**Les Syriens bravent le danger et le froid pour rejoindre l'Europe où ils espèrent offrir la sécurité et un avenir meilleur à leurs enfants**" cümleleri tespit edilmiştir.

Birinci cümle, ülkelerini sarsan savaş ve şiddetten kaçan çocukların her gün sayısının arttığı bilgisini Frankofon okurlara aktarmaktadır. Cümledeki "**fuir la guerre**" ve "**la violence**" ifade ve sözcükleri başlıkta sözü edilen "**face à la guerre**" yani "*savaşla karşı karşıya kalmak*" kısmıyla desteklenmektedir. İkinci cümlede ise Suriyeli ailelerin tüm tehlike ve olumsuz koşullara rağmen çocuklarına güvenli bir ortamda iyi bir gelecek verme umuduyla Avrupa'ya doğru yola çıktıkları ve tüm zorluklara göğüs gerdikleri ifade edilmiştir. Bu cümle başlıktaki "**sur les routes**" yani "*yollara düşmek*" kısmı ile ilişkilendirilebilmektedir. Dolayısıyla bu iki cümlenin başlıkta sözü edilen sınama ve acı içinde yaşama mesajını desteklediğini ve Suriyeli çocuklar ve ailelerin

yaşamının rutin bir parçası halini almış koşulları Frankofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Çocukların bir çoğuysa hayallerinin olmadığını ifade ediyor**" ve "**Bunların bir çoğuysa okula gidemiyor ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışmaları gerekiyor**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Çocukların bir çoğuysa hayallerinin olmadığını ifade ediyor**" cümlesi farklı sözcük seçimiyle başlıktaki mesajı tekrardan Türkofon okurlara aktarmıştır. "**Bunların bir çoğuysa okula gidemiyor ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışmaları gerekiyor**" cümlesi ise çocukların çoğunun okula gidemedikleri ve çalışmak zorunda kaldıklarını ifade ediyor. Bu cümlede yer alan bilgiler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme çerçevesinde düzenlenen konulara değinmektedir.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 28 maddesi uyarınca "Taraf Devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul ederler" (UNICEF, [Ekim 2022]). Aynı sözleşmenin 32 maddesinin birinci fıkrası uyarınca "Taraf Devletler, çocuğun, ekonomik sömürüye ve her türlü tehlikeli işte ya da eğitimine zarar verecek ya da sağlığı veya bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlâksal ya da toplumsal gelişmesi için zararlı olabilecek nitelikte çalıştırılmasına karşı korunma hakkını kabul ederler " (UNICEF, [Ekim 2022]). Dolayısıyla bu cümle Türkofon okurlara Suriyeli çocukların haklarının ihal edilmesiyle birlikte dolaylı olarak başlıktaki mesajın ve anlatımsal işlevin yerine getirilmesini desteklemektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlığın dini bir göndergeden yardım alarak Suriye'de devam eden savaşın ciddiyetini ve boyutlarını Frankofon okurlara aktardığını görüyoruz. Bu durum haber başlığına göndergesel işlevi kazandırmıştır. Fransızca başlık ayrıca bu çocukların önündeki iki seçeneğe değinerek onların çaresizliğini de Frankofon okurlara aktarmıştır. Fransızca haber metnindeki destekleyici öğeler benzer ifade ve sözcükler ile başlıkta aktarılması amaçlanan mesajı desteklemiştir. Türkçe haber başlığı ise bir çocuğun dilinden seçilen bir cümleyle Türkofon okurların zihninde daha çarpıcı bir izlenim bırakabileceği mesajını aktarmıştır. Türkçe haber metnindeki destekleyici öğeler açısından bakıldığında söz konusu çocukların zorlu yaşam koşullarına değinilirken aynı zamanda durumun hukuksal boyutları ve ihlal edilen haklardan da bahsedildiği

görülmüştür. Dolayısıyla her iki başlığın farklı anlatımlar ile benzer mesajı aktardığını söylemek mümkündür.

4.2.18.3. Örnek 18: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, insani yardımlara muhtaç Suriyeli çocukların sayısı, daha güvenli ve iyi yaşam koşulları umuduyla Midilli Ada'sından giden ailerin olduğu, sığınma talebinde bulunan çocukların sayısı ve yolda yaşayan koşulları, UNICEF'in sığınma talebinde bulunan çocukları sınıflandırması ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir. Fransızca haber metninde ayrıca savaş alanında ve komşu ülkelerde yaşayan çocukların zor şartlarda olduğu, okula gidememeleri ve çalışmak zorunda kaldıkları konusuna da değinilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, UNICEF'in Suriyeli çocuklarla ilgili yayınladığı rapor, Eurostat'ın paylaştığı rakamlar, görev yapan bir doktorun görüşleri, UNICEF'in sığınma talebinde bulunan çocukları sınıflandırması ile ilgili Türkofon okurlara bilgi sunulduğu görülmüştür. Türkçe haber metninde ayrıca savaş alanında ve komşu ülkelerde yaşayan çocukların zor şartlarda olduğu, okula gidememeleri ve çalışmak zorunda kaldıkları konusuna da değinilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Les images parlent d'elles-mêmes" cümlesi dikkat çekmektedir.

Cümlede kullanılan "**parler de**" fiili için Larousse Sözlüğü'nde "*biriyle bir konu hakkında konuşmak*", "*birini veya bir şeyi çağırıştırmak*" ve "*bir amaçtan bahsetmek*" anlamları bulunmaktadır. Buradan yola çıkarak cümlenin aktarmak istediği mesajın yayınlanmış fotoğraf ve görüntülerin tek başına ve herhangi bir yorum yapılmadan durumu betimlemek için yeterli olduğu söylenebilir. Aynı zamanda "**parler de**" fiilinin ikinci anlamı bağlamında da söz konusu görüntülerin daha önce yayınlanmış görüntüleri çağrıştırdığı ve durumun ciddiyetini ifade ettiği söylenebilir. Türkçe haber incelendiğinde aynı cümleye eklemeler yapıldığı tespit edilmiştir. Cümleye eklenen ilk sözcük "**vahamet**" sözcüğüdür. Luggat Sözlüğü'nde bu sözcük için "*korkunçluk*", "*tehlikeli vaziyet*" ve "*güçlük*" anlamları verilmiştir. Cümleye bu sözcüğün eklenmesinin amacının, Türkofon okurlara savaştan kaçan Suriyeli çocukların tehlikeli ve zor şartlarla yaşamaya devam etme ettikleri mesajını iletmek olduğu düşünülmektedir. Bu cümle için ayrıca "gözler önüne sermek" fiili tercih edilmiştir.

"*Açıklamak*", "*tanıtmak*" ve "*göstermek*" anlamlarıyla kullanılabilen bu fiil önemli ve dikkat çekici olumlu veya olumsuz durumları ifade etmek için kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu seçimin cümleye ekstra bir vurgu kazandırdığını söylemek mümkündür.

Türkçe haber metninde aşağıdaki cümle yer almaktadır: "UNICEF aynı zamanda Paris saldırılarının ardından sınırları mültecilere kapatmanın bir çözüm olmadığını belirterek, bu durumun yüksek sayıda sığınmacı ağırlayan Suriye'ye komşu ülkelerin üzerindeki baskıyı arttırmaktan başka bir işe yaramayacağını belirtti." UNICEF'in Suriyeli çocukların durumuyla ilgili yayınladığı rapordan seçilen bu cümlenin, Türkofon okurlara Paris saldırısından sonra Avrupa Birliği sığınmacı politikasında yapılan değişikliliğin ve sınırların kapatılmasının yalnızca Suriye'ye komşu ülkelerin sığınmacı yükünün arttırdığını ifade etmek için metne eklendiği düşünülmektedir. Dolayısıyla bu seçim, dolaylı olarak Türkofon okurlara Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı sığınmacı sorununun sorumlusunun Avrupa Birliği olduğu ve eleştiri oklarının o tarafa doğru yönlendirilmesi gerektiği mesajını aktarmayı hedeflemiştir. Fransızca haber metni incelendiğinde bu cümle veya benzer bilgileri içeren herhangi bir cümle saptanmamıştır.

Son olarak "Or, ces enfants ont impérativement besoin d'une éducation, car c'est cette génération qui devra être capable de reconstruire la Syrie" cümlesi incelenecektir. Bu cümle Fransızca haber metninde yer alan ve komşu ülkelere sığınan Suriyeli çocukların en temel haklarından biri olan eğitimden mahrum bırakıldıklarını ve yerine kendi ihtiyaçları ve kimi durumda ailelerinin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çalışmak zorunda kaldıklarını ifade eden cümle ile ilintilidir. Cümlede yer alan "**impérativement**" zarfının Türkçe karşılığı "*acilen*" ve "*derhal*" sözcükleridir ve cümleye eklenmesinin Suriyeli çocukların maruz kaldıkları koşulların değişmesi için yetkililerin en kısa zamanda yeni kararlar vermesi gerektiği mesajını Frankofon okurlara aktarmaktır. Bu zarfın aynı zamanda cümleye bir emir niteliği de kazandırdığı söylenebilir zira cümlenin ikinci kısmında konuyla ilgili bir gerekçe sunulmuştur.

Türkçe haber metni incelendiğinde ise bu cümleye benzer bilgi ve görüşleri içeren bir cümlenin yer aldığı tespit edilmiştir. Ancak Türkçe cümlede Fransızca cümlenin aksine "**reconstruire**/*tekrardan inşa etmek*" fiili yerine "**ayağa kalmak**" fiili tercih edilmiştir. Bu fiil genellikle bir hastanın iyileşmesinden sonraki halini veya birinin kendi ayakları üzerinde durduğunu ve bağımsız olduğunu ifade etmek

kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu tercihin dolaylı olarak savaş bittiken sonra Suriye'ye yapılan yardımların devam edemeyeceği ve ülkenin sorunlarından vatandaşların sorumlu olacağı mesajını Türkofon okurlara aktardığı düşünülmektedir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca ve Türkçe haber başlığı ve metinlerde yer alan ifadelerin savaş mağduru Suriyeli çocukların zor koşullarda yaşam mücadelesi verdiklerini Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Her iki haber metni de durumun hukuksal boyutlarına değinerek uluslararası sözleşmeler bağlamında hak ihlallerinin yapıldığını Frankofon ve Türkofon okurlara aktarmıştır. Türkçe haber metnine yapılan eklemeler sonucunda eleştiri oklarının Avrupa Birliği'ni hedef alması dikkat çekici bir detaydır. Ayrıca kimi durumlarda seçilen sözcükler veya eklenen yorumların Türkçe haber metninin tonunu ve vurgusunu arttırdığının altını çizmek gerekmektedir. Her iki haber metninin odak noktasının birbiriyle örtüştüğü ve Suriyeli çocukların durumuyla ilgili tüm yetkililerin ve kuruluşların seferber olması gerektiği sonucuna varmak olasıdır.

4.2.19. Örnek 19

FRANSIZCA HABER METNİ

-Clémence de la justice à l'encontre du Britannique qui voulait faire passer une petite Afghane en Angleterre

> Le citoyen britannique qui avait tenté d'emmener en Angleterre une petite fille afghane réfugiée dans la "jungle" de Calais n'a pas été jugé coupable d'"aide au séjour illégal". Rob Lawrie, très ému, n'a écopé que de 1000 euros d'amende avec sursis. "Je vais vous dire une chose, déclare t-il : c'est la compassion qui était jugée aujourd'hui et la France a montré que c'est la compassion qui gagne. La France est un pays humaniste. **Elle veut le meilleur pour ces réfugiés qui ont mauvaise presse, avec ces jeunes qui montrent sur les trains et les camions… Il faut que vous rapportiez la vraie histoire, celle de ces enfants dans ces camps qui ne vont pas passer l'hiver si nous, en tant que nation européenne, nous n'agissons pas**". Rob Lawrie avait rencontré l'année dernière le père de la petite Bahar, en rouge sur ces images, qui lui avait demandé de l'aider à passer la Manche pour rejoindre de la famille dans le nord de l'Angleterre. Mais son véhicule a été arrêté et fouillé par la police française. Il risquait jusqu'à cinq ans de prison et une amende de 30.000 euros (Euronews, [Yayın tarihi: 14.01.2016], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Sığınmacıya yardım davasında isyan: Şefkat sanık sandalyesinde

> Yeni bir hayat umuduyla Avrupa'ya akın eden göçmenlerin yaşadıkları filmlere konu olabilecek gerçek dramlara dönüşüyor. Bu hikayelerden biri Fransa'da mahkeme önünde mutlu sonla bitti. Her şey İngiliz eski asker Rob Lawrie'nin Fransa'da kampta

yaşayan sığınmacılara yardım etmesi ile başladı. Burada Afgan bir baba, Lawrie ile tanıştıktan sonra kızını İngiltere'deki akrabalarının yanına götürmesini istedi. Lawrie bu isteği birkaç kez geri çevirdikten sonra kabul etti. İngiliz Lawrie dört yaşındaki Bahar adlı küçük kızı kamptan aldıktan sonra arabasında saklayarak sınırı geçirmeye çalıştı ancak yakalandı. Hakim karşısına çıkarılan Lawrie, "İnsan kaçakçılığı" suçlamasından beraat ederken yaşananlara isyan etti: "Burada size bir şey söyleyeyim; bugün sanık sandalyesinde yargılanan şefkatti ve Fransa herkese şefkatin kazanacağı mesajını gönderdi. **Fransa insani bir ülke. Fransa trenlere ve kamyonlara doldurulan ve basınları olmayan bu mülteciler için en iyisini istiyor. Siz gazeteciler gerçekleri haber yapmaya başlamalısınız. Avrupalı uluslar olarak yardım etmezsek bu kamplarda yaşayan çocukların bu kış öleceğini bütün dünyaya duyurmalısınız**." **Eski asker "insan kaçakçılığı" suçlaması ile çıktığı mahkemede, "başkasının yaşamını tehlikeye atmaktan" bin Euro cezaya çarptırıldı**. Yolculuğu yarım kalan Afgan kız ise Fransa'daki kampa babasının yanına döndü (Euronews, [Yayın tarihi: 14.01.2016], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

4.2.19.1. Örnek 19: Başlık İncelemesi

Tablo 19: Örnek 19 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Clémence de la justice à l'encontre du Britannique qui voulait faire passer une petite Afghane en Angleterre	Sığınmacıya yardım davasında **isyan**: **Şefkat** sanık sandalyesinde	Göndergesel – Anlatımsal	Anlatımsal

Yukarıdaki örnekte "**clémence de la justice**" isim tamlaması kullanılmıştır. Bu sözcük Larousse sözlüğünde "*bir kişinin diğerine karşı duyduğu acıma, şefkat ve merhamet duygusu*" şeklinde tanımlanmıştır. "**Clémence**" ayrıca Roma İmparatorluğu döneminde Romalıların yargı ve politik ideolojisinin esas kavramlarından biri olup özellikle Jül Sezar'ın merhametinden her zaman söz edilmiş ve diktatörün bu yönü özellikle vurgulanmıştır. "**à l'encontre de**" bağlacı ise "*bir şeye mani olarak ona karşı çıkmak*" ve "*aksine*" anlamında kullanılmaktadır. Buradan yola çıkarak Fransızca başlıkta Frankofon okurlar için tanıdık bir gönderge niteliğinde olan Jül Sezar ve merhametine başvuru yapıldığı gözlenmiştir. Dolayısıyla bu başlık ile küçük bir Afgan kıza yardım ettiği gerekçesiyle bir İngiliz vatandaşının yargının şefkatiyle karşı karşıya kaldığı durumu Frankofon okurlara aktarılmıştır.

Türkçe başlık incelendiğinde, "**şefkat**" sözcüğünün cümledeki yerinin değiştirildiği ve farklı bir anlatımın kullanıldığı tespit edilmiştir. Fransızca başlıkta "**şefkat**" sözcüğü "**la justice**/*yargı*" için bir sıfat niteliği taşırken Türkçe başlıkta İngliz vatandaşı tarafından gerçekleştirilen eylemi temsil etmektedir. Başlıkta ayrıca "**isyan**" sözcüğü yer almaktadır. TDK sözlüğünde "**isyan**" sözcüğü, "*başkaldırı*" olarak anlamlandırılmıştır. Bu sözcüğün kullanıldığı bağlam düşünüldüğünde, "**isyan**" veya "**başkaldırı**" bir düzene veya verilen bir emir veya hükme boyun eğmemek amacıyla başlatılan bir eylem veya verilen bir tepki durumunu ifade etmek için kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu seçimin Türkofon okurlara bir sığınmacıyla ilgili bir dava konusunda, herhangi bir mahkemede verilen hükme isyan edildiği şeklinde bir mesajın aktarıldığı görülmektedir.

Fransızca başlıkta yargının merhamet ve şefkatine gönderme yapılmıştır halbuki Türkçe başlıktaki "**şefkat sanık sandalyesinde**" ifadesiyle anlatımsal işlevin mevcut mesajı farklı bir şekilde Türkofon okurlara verilmiştir. Bu ifadenin kullanımı Türkofon okurların nezdinde bir sığınmacıya yardım etmenin bedelinin ağır olabileceği ve iyilik yapmanın mahkemeyle sonuçlanabileceğine dair bir izlenim bırakabilecektir.

4.2.19.2. Örnek 19: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve göndergesel-anlatımsal işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**n'a pas été jugé coupable d'"aide au séjour illégal"**" ve "**c'est la compassion qui était jugée aujourd'hui et la France a montré que c'est la compassion qui gagne"** cümleleri tespit edilmiştir.

"**n'a pas été jugé coupable d'"aide au séjour illégal"**" cümlesinin içindeki "**n'a pas été jugé coupable**" ifadesi başlıktaki "**clémence de la justice**" isim tamlamasıyla ilişkilendirilebilmektedir. Dolayısıyla söz konusu ifadenin Frankofon okurlara İngiliz vatandaşının mahkemede suçlu bulunmadığını aktararak başlıktaki göndergenin aktarılmasını sağladığını söylemek mümkündür. "**c'est la compassion qui était jugée aujourd'hui et la France a montré que c'est la compassion qui gagne"** cümlesinde ise "**compassion**" sözcüğü yer almıştır. "*Merhamet*", "*acıma*" ve "*şefkat*" anlamlarıyla kullanılan bu sözcük Fransızca başlıktaki "**clémence**" göndergesiyle ile ilintili olup aynı mesajı tekrardan vurgulamıştır. Dolayısıyla bu cümlede Frankofon okurlara İngiliz vatandaşının suçsuz olduğu ve Fransa'nın yardımsever ve merhametli bir ülke olduğu aktarılmıştır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Bu hikayelerden biri Fransa'da mahkeme önünde mutlu sonla bitti**" ve "**Hakim karşısına çıkarılan Lawrie, "İnsan kaçakçılığı" suçlamasından beraat ederken yaşananlara isyan etti**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Bu hikayelerden biri Fransa'da mahkeme önünde mutlu sonla bitti**" cümlesi Türkçe başlıktaki sert ifade ve tonu biraz yumuşatıp haberin devamını okumadan Türkofon okurlara davanın iyi sonuçlandığı bilgisini aktarmaktadır. "**Hakim karşısına çıkarılan Lawrie, "İnsan kaçakçılığı" suçlamasından beraat ederken yaşananlara isyan etti**" cümlesi ise Türkçe başlıktaki muğlaklığın giderilmesini sağlamıştır. Zira başlıkta yer alan "**isyan**" sözcüğü ile ilgili Türkofon okurlara herhangi ekstra bir bilgi sunulmamıştır ve konu belirsizlikte bırakılmıştır. Türkçe başlık ilk okunduğunda hem davada verilen hüküm ve hem davanın açılma nedeniyle ilgili bir isyanın söz konusu olduğu akıllara gelebilmektedir. Ancak destekleyici öğe olarak seçilen cümleye bakıldığında isyan konusunun yukarıdaki iki seçeneğin hiçbiri olmayıp sığınmacıların maruz kaldığı yaşam koşullarına ve davranışlarına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Türkçe başlığın anlatımı Türkofon okurları başka tarafa yönlendirirken haber içindeki bilgiler onların zihninde farklı bir izlenim bırakmaktadır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber başlığı "**clémence**" sözcüğünün anıştırdığı göndergeye dayanarak küçük bir kıza yardımı sebebiyle yargılanan bir insanın durumunu aktarmayı amaçlamıştır. Fransızca başlık aynı zamanda Frankofon okurları yargılanan kişinin suçu ile ilgili de bilgilendirmektedir. Destekleyici öğeler ise "**clémence**" sözcüğü ile aynı anlamda olan sözcükler vasıtasıyla başlığın işlevini yerine getirmesini sağlamıştır. Türkçe başlıkta ise daha vurgulayıcı ve muğlak bir sözcük seçimi saptanmıştır. Bu durum Türkofon okurlara farklı bir mesajın aktarılmasına yol açmıştır. Destekleyici öğeler ise başlığın muğlaklığının giderilmesini sağlamıştır. Dolayısıyla Fransızca ve Türkçe haber başlıkların farklı anlatımlarla ve farklı vurgularla ama benzer mesajın Frankofon ve Türkofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür.

4.2.19.3. Örnek 19: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Afgan bir kıza yardım eden bir İngiliz vatandaşın suçlu bulunmadığı, ödemesi gereken para cezası,

sığınmacıların durumuyla ilgili görüşleri, Afgan kızın babasıyla bir önceki yıl buluştuğu ve İngiliz vatandaşın yolda arabasının durdurulmasına ilişkin Frankofon okurların bilgilendirildiği tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, yeni bir hayat kurabilme amacıyla Avrupa'ya giden göçmenlerin yaşadığı hikayeler, Fransa'da mahkeme önünde biten bir hikayenin gerçekleşmesi, Afgan bir babanın eski bir İngliz askerle tanışması ve ondan yardım istemesi, yardımın ilk başta reddedilmesi, ardından İngiliz askerin yardımı kabul etmesi ancak yolda yakalanması, ardından beraat etmesi ve İngiliz askerin sığınmacıların durumuyla ilgili görüşleri ve isyanı, ödemesi gereken para cezası ve Afgan kızın Fransa'ya kampa, babasının yanında dönmesiyle ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı saptanmıştır.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında,"Elle veut le meilleur pour ces réfugiés qui ont mauvaise presse, avec ces jeunes qui montrent sur les trains et les camions… Il faut que vous rapportiez la vraie histoire, celle de ces enfants dans ces camps qui ne vont pas passer l'hiver si nous, en tant que nation européenne, nous n'agissons pas." cümleleri dikkat çekmektedir.

Birinci cümlede Fransa'nın sığınmacılar için en iyisini istediği ifade edilirken "**avoir mauvaise presse**" ifadesi yer almıştır. "**Avoir mauvaise presse**" ifadesi "*adı kötüye çıkmış*" ve "*gazatelerde olumsuz eleştirilere maruz kalabilme*" durumları için kullanılmaktadır. Dolayısıyla tren ve kamyonlara binen genç sığınmacıların gazetelerde olumsuz eleştirilere maruz kalabildiği ve Fransa halkı arasında hoş karşılanamayacağı durumu Frankofon okurlara aktarılmıştır.

İkinci cümlenin ilk kısmında "**il faut que**" yapısı Fransızca dilinde bir gereksinimden bahsetmek için kullanılır. Dolayısıyla "**Il faut que vous rapportiez la vraie histoire**" cümlesinin gerçek hikayelerin haberleşmesi gerektiğinden bahsetmektedir. Başka bir deyişle, bu cümlenin içinde muhatap alınan gazetecilerin önceki haber yapma yaklaşımlarına dolaylı bir eleştiri niteliği taşıdığı söylenebilir.

Aynı cümlenin ikinci kısmında ise "**agir**" fiili kullanılmıştır. Türkçe karşılığı "*hareket etmek*" ve "*davranmak*" olarak bilinen bu fiil bir sorunu çözmek için harekete geçme durumunu ifade etmek amacıyla tercih edilir. Dolayısıyla bu seçim, Frankofon okurlara Avrupa'daki herkesin harekete geçmesi ve sığınmacılara yardım eli uzatması gerektiğini aktarmaktadır.

Türkçe haber metni incelendiğinde, cümleler arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Fransızca cümledeki "**avoir mauvaise presse**" ifadesi Türkçe haber metninde "**basınları olmayan**" şeklinde aktarılmıştır. "**Basınları olmayan**" ifadesi talebi veya isteği olan bir kişi veya grubun söz konusu talep veya isteğini duyurmak için bir mercii bulamadığı durumlarda kullanılmaktadır. Başka bir deyişle, bu kişi veya grup basının gündeminde yer alamadığı için sesini duyuramamktadır. Buradan yola çıkarak cümlede çarpıtılmış anlamın söz konusu olduğunu söylemek mümkündür. Zira bu tercihin Türkofon okurlara Avrupa ülkelerinde sığınmacıların seslerini duyuramadıkları ve yaşanan olayların basına yansımadığı düşüncesini aktarmak için yapıldığı düşünülmektedir. Aynı cümlede genç sığınmacıların tren veya kamyonlara bindikleri ifade edilmiştir. Ancak Türkçe haber metninde "**trenlere ve kamyonlara doldurulan**" ifadesiyle söz konusu sığınmacıların istemsiz bir şekilde ve belki zor kullanılarak tren ve kamyonlara bindikleri Türkofon okurlara yansıtılmıştır.

İkinci cümlenin ilk kısmındaki "**il faut que**" yapısı Türkçe haber metninde de mevcut ancak cümlenin sonunda "**başlamalısınız**" fiilin eklenmesinin nedeninin, üstü kapalı bir şekilde Türkofon okurlara muhatap alınan gazetecilerin şimdiye kadar haberleri doğru bir biçimde aktarmadıkları mesajını vermek olduğu düşünülmektedir.

Aynı cümlenin ikinci kısmındaki "**agir**" fiili yerine "**yardım etmek**" fiili tercih edilmiştir. "Agir" fiili sığınmacıların içinde olduğu zor durumu ve aciliyetini daha vurgulu bir biçimde ifade ederken "**yardım etmek**" fiilinin durumu biraz hafifletmek amacıyla seçildiğini söylemek mümkündür.

Türkçe haber metninin sonunda yer alan aşağıdaki cümlede "Eski asker "insan kaçakçılığı" suçlaması ile çıktığı mahkemede, "başkasının yaşamını tehlikeye atmaktan" bin Euro cezaya çarptırıldı." Afgan kıza yardım eden İngiliz askerin durumu ile ilgili iki hukuki terim kullanılmıştır. Birinci terim "**insan kaçakçılığı**" terimidir. Bu terimin Fransızca karşılığı "Trafic de migrant" şeklindedir. Bu terim "Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine ek olarak hazırlanan ek protokol"'de aşağıdaki gibi tanımlanmıştır: ""İnsan ticaretinin, özellikle kadın ve çocuk ticaretinin önlenmesine, durdurulmasına ve cezalandırılmasına ilişkin protokol "ün 3. maddesinde tanımlanan şekliyle, insan ticareti kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya

çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına geldiği tespit edilmiştir" (EGM, [Ekim 2022]. "**Başkasının yaşamını tehlikeye atmaktan**" hukuki terimi ise "Ceza Kanunu'nun 223-1'inci maddesine göre, "Yasa veya yönetmeliklerle getirilen belirli bir bakım veya güvenlik yükümlülüğünün açıkça ve kasıtlı olarak ihlal edilmesiyle, bir başkasını doğrudan ölüm veya yaralanma riskine maruz bırakma, sakatlamaya veya kalıcı sakatlığa yol açması bir yıl hapis ve 15.000 Euro para cezası ile cezalandırılır." (Légifrance, [Ekim 2022]), şeklinde yasalarda yer almaktadır.

Ancak Fransızca haber metninde suçlamadan bahsedilirken "**aide au séjour illégal**" hukuki terimi kullanılmıştır. Bu terim " Yabancıların Fransa'ya Girişi ve Oturumu ile İltica Hakkı'na dair Kanun"'nun L. 622-4 maddesi uyarınca "Doğrudan veya dolaylı yardım yoluyla, bir yabancının Fransa'ya yasadışı girişini, dolaşımını veya kalışını kolaylaştıran veya kolaylaştırmaya teşebbüs eden herhangi bir kişi, beş yıl hapis ve 30.000 € para cezası ile cezalandırılacaktır" (Légifrance, [Ekim 2022]), şeklinde tanımlanmıştır. Kullanılan terimler karşılaştırıldığında Frankofon ve Türkofon okurlara hukuki bağlamda farklı bilgiler aktarıldığı tespit edilmiştir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve metin içinde yer alan öğelerin küçük bir Afgan kıza yardım eden bir kişinin Fransa'da yargılandığı ve ona en hafif cezanın verildiğinin aktarıldığı gözlenmiştir. Fransızca haber metninde ayrıca Fransa'nın insan hakları konusundaki tutumu da ön plana çıkartılması amaçlanmıştır. Türkçe haber başlığı ise muğlak ve sert bir anlatımla Türkofon okurlara herhangi bir ön bilgi vermeden onların haber konusu ile ilgili farklı bir düşünceye sahip olmalarına yol açmıştır. Türkçe haber metninde aynı zamanda Avrupa'nın haber medyalarına karşı bir eleştiri bulunmaktadır. Her iki metinde de hukuki terimler kullanılmıştır ancak terimler arasındaki farklılıklar, Frankofon ve Türkofon okurların konuyla ilgili farklı fikirlere sahip olmasına sebep olmuştur.

4.2.20. Örnek 20

FRANSIZCA HABER METNİ

-Angela Merkel devant le fait accompli : un autocar de réfugiés syriens devant sa chancellerie

Les réfugiés syriens sont arrivés à Berlin devant la Chancellerie ce jeudi soir. Ils étaient partis de Bavière dans la journée à bord d'un autocar affrété par un élu de la région voulant interpeller la Chancelière allemande sur sa politique d'immigration. Peter Dreier, l'auteur de cette initiative controversée, a fait le voyage jusqu'à la capitale allemande lui aussi. "**Je suis en faveur d'un traitement humain pour ces gens**, a t'il déclaré. Pas dans des abris temporaires, des mois dans un gymnase ou autre. Et nous ne pouvons fournir d'hébergement digne à autant de gens. **C'est pourquoi nous devons y mettre un frein et nous avions besoin d'un geste symbolique**". L'idée du politicien bavarois a fait polémique, entre instrumentalisation des réfugiés et montée des mouvements xénophobes. Katarina Barley, Secrétaire générale des Sociaux-Démocrates : "**De tels geste sur le dos de gens dans le besoin et qui cherchent à se loger est indigne et populiste**". Très déçu qu'aucun représentant d'Angela Merkel ne vienne à sa rencontre, Peter Dreier a promis de loger temporairement à ses frais les réfugiés qui choisiraient de rester à Berlin. Mais certains, ecoeurés, ont choisi de rentrer en Bavière (Euronews, [Yayın tarihi: 14.01.2016], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Bavyeralı politikacılar sığınmacılarla Merkel'e mesaj gönderdi

Almanya Başbakanı Angela Merkel'i protesto için Bavyera'dan gönderilen mültecileri taşıyan otobüs Berlin'e ulaştı. Basın ordusu ile beraber Berlin'de bekleyen göçmen karşıtları "Merkel gitmeli" diye slogan attı. Otobüsün arkasından Berlin'e ulaşan Bavyera Eyaleti politikacılarından Peter Dreier, organize ettiği protestonun gerekçesini şöyle açıkladı: "**Ben her zaman bu göçmenlerin insani yöntemlerle yerleştirilmesi taraftarıyım**. Geçici barınaklar olamaz, spor salonları veya buna benzer yerler olmamalı. Basitçe söylemek gerekirse bu sayıdaki göçmene insani şekilde barınak sağlayamıyoruz. **Bu nedenle bu eylemi yapmak zorundaydık**." SPD Partisi'nden Katarina Barley ise göçmenlerin protestoda kullanıldığı gerekçesi ile Bavyeralı politikacıları eleştirdi. Barley, "**Barınak arayan ihtiyaç sahibi insanların arkasından böyle işlere girişmek çok tatsız ve popülizmin en kötüsü**" dedi. Başbakan Merkel'in ülkeye "1 milyon mültecinin kabul edileceği" açıklaması koalisyon ortakları arasında krize neden olmuştu. Almanya, savaş bölgelerinden kaçarak Avrupa'ya sığınanların hedefindeki ülkelerin başında geliyor (Euronews, [Yayın tarihi: 14.01.2016], [Erişim tarihi: 24.04.2019]).

4.2.20.1. Örnek 20: Başlık İncelemesi

Tablo 20: Örnek 20 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Angela Merkel **devant le fait accompli :** un autocar de réfugiés syriens devant sa chancellerie	Bavyeralı politikacılar sığınmacılarla Merkel'e mesaj gönderdi	İlişkisel	Anlatımsal

İncelemek için seçilen örneğin Fransızca başlığında "**devant le fait accompli**" ifadesi kullanılmıştır. Internaute sözlüğünde bu ifade için "*artık geri dönülmemesi gereken gerçekleştirilmiş bir olay*" tanımı verilmiştir. Bu durum Türkçe'de "*emrivaki yapmak*" ile ifade edilir. TDK sözlüğünde söz konusu ifade için "*oldu bittiye getirmek*" tanımı yer almaktadır. Başlıkta kullanılan **"devant le fait accompli"** ifadesinin başlığa ilişkisel işlev kazandırdığı söylemek olasıdır. Fransızca başlıktaki cümlenin öznesiz bir biçimde düzenlenmesinin nedeni, emrivaki yapanların kimliğini gizli tutup Frankofon okurların dikkatini Angela Merkel'e çekmek ve sorumluluklarını ona hatırlatmak olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca "**devant le fait accompli**" ifadesinin kullanımının sığınmacıların isteklerini dile getirmek amacıyla Almanya Şansölyesine emrivaki yaptıkları izlenimini de Frankofon okurların zihninde oluşturabilir düşüncesindeyiz. Dolayısıyla Fransızca başlıkta Almanya Şansölyesinin beklenmedik ve zor bir durumla karşı karşıya kalmasının aktarılmak istendiğini söylemek olasıdır.

Türkçe başlığa bakıldığında ise "**mesaj gönderdi**" fiilinin tercih edildiği görülmüştür. "Mesaj göndermek" ile aynı bağlamda kullanılabilen bu fiil TDK sözlüğünde "*duygu ve düşünceleri karşı tarafa dolaylı bir biçimde anlatmak*" şeklinde tanımlanmıştır. Fakat Türkçe başlığın diğer öğeleri incelendiğinde özellikle "**sığınmacılarla**" sözcüğünün cümlede yer alması başlıkta kastedilen mesajın dolaysız şekilde verildiğini göstermektedir. Türkçe başlığın ise "**Bavyeralı politikacılar**" ifadesinin seçimiyle dolaysız şekilde verilen mesajın kimin tarafından verildiği konusunu vurgulanmasının amaçladığı görülmüştür. Öte yandan Türkçe başlıkta herhangi bir emrivaki ifadesinin yer almadığı gözlenmiş; Türkofon okurlara iletilmesi hedeflenen

mesajın politikacıların sığınmacıları kullanarak duruma itiraz ettikleri olduğu düşünülmektedir.

4.2.20.2. Örnek 20: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve ilişkisel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Ils étaient partis de Bavière dans la journée à bord d'un autocar affrété par un élu de la région voulant interpeller la Chancelière allemande sur sa politique d'immigration**" ve "**Très déçu qu'aucun représentant d'Angela Merkel ne vienne à sa rencontre**" cümleleri tespit edilmiştir.

"Ils étaient partis de Bavière dans la journée à bord d'un autocar affrété par un élu de la région voulant interpeller la Chancelière allemande sur sa politique d'immigration" cümlesinin metinde yer alması başlıktaki muğlaklığın ortadan kaldırılmasını sağladığı söylenebilir. Zira başlıkta bahsi geçen emrivakinin kimin tarafından düzenlendiği ile ilgili Frankofon okurlarla herhangi bir bilginin paylaşılmadığı tespit edilmiştir. Cümledeki "**affrété par un élu**" tümleci, başlıkta yansıtıldığının aksine bu protestonun bir devlet yetkilisi tarafından düzenlendiği bilgisini Frankofon okurlara aktarmaktadır. Bu cümlede aynı zamanda bu girişimin nedeni okurlarla paylaşılmıştır. Dolayısıyla cümlede kullanılan "**interpeller la Chancelière allemande sur sa politique d'immigration**" tümlecinin başlıktaki "**devant le fait accompli**" ifadesiyle ilişkilendirilebileceği söylenebilir. Söz konusu cümlenin içinde yer alan "**sa politique d'immigration**" söz grubu başlıktaki "**réfugiés syriens**" isim tamlamasıyla yan yana incelendiğinde gerçekleşen olayla ilgili Frankofon okurlara ikinci bir neden sunulduğunu söylemek mümkündür. "**Très déçu qu'aucun représentant d'Angela Merkel ne vienne à sa rencontre**" cümlesi ise başlıkta sözü edilen emrivakinin başarısız olduğu bilgisini Frankofon okurlara aktarırken aynı zamanda bu olayın Almanya Şansölyesi gözünde önemsiz olduğu düşüncesinin de Frankofon okurlara verildiğini söylemek mümkündür. Cümlenin başlangıcında seçilen "**déçu**" sıfatının da söz konusu düşüncenin daha vurgulanmış bir biçimde aktarılmasına yol açtığı saptanmıştır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Almanya Başbakanı Angela Merkel'i protesto için Bavyera'dan gönderilen mültecileri taşıyan otobüs Berlin'e ulaştı**" ve "**Başbakan Merkel'in**

ülkeye "1 milyon mültecinin kabul edileceği" açıklaması koalisyon ortakları arasında krize neden olmuştu" cümleleri tespit edilmiştir.

Seçilen birinci cümledeki "**Bavyera'dan gönderilen mülteciler**" söz grubu Türkçe başlıktaki "**sığınmacılarla Merkel'e mesaj gönderdi**" söz grubuyla birleştirildiğinde politikacıların bir protesto düzenlediği mesajının tekrardan Türkofon okura hatırlatıldığı tespit edilmiştir. Öte yandan başlıkta verilmesi amaçlanan politikacıların sığınmacıları kullanarak duruma itiraz ettiklerini yetkililere göstermek istedikleri mesajı bu cümlede de tespit edilmiştir. Türkçe haber metninde, Fransızca haber metninde de olduğu gibi söz konusu olayın sebebiyle ilgili haberin ilk paragrafında daha fazla bilgi Türkofon okurlarla paylaşılmıştır. İncelemeye alınan cümlenin içinde yer alan "**Merkel'i protesto için**" ifadesi Türkofon okurlara Bavyeralı politikacıların protsto nedenini aktarmak amacıyla tercih edildiği söylenebilir.

"**Başbakan Merkel'in ülkeye "1 milyon mültecinin kabul edileceği" açıklaması koalisyon ortakları arasında krize neden olmuştu**" cümlesinde Alman politikacıların arasında sığınmacılar konusuna ilişkin görüş ayrılığının olduğu ve düzenlenen olayın bu görüş ayrılığından kaynaklandığı bilgisinin yer aldığı saptanmıştır. Dolayısıyla seçilen her iki cümlede de başlığı destekleyen ve okurlara daha fazla bilgi sunan öğelerin tespit edildiği söylenebilir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber başlığının Frankofon okurların dikkatini Angela Merkel'in üzerine çektiği görülmüş, sığınmacıların Almanya'nın sığınmacı politikasına itiraz etmek amacıyla bir protesto düzenleyerek Almanya Şansölyesine bir emrivaki yaptıkları mesajı aktarılmıştır. Fransızca haber metninden seçilen destekleyici öğeler ise Frankofon okurlara daha fazla bilgi sunarak başlığın anlatımının vurgusunu arttırmıştır. Destekleyici cümleler sayesinde aynı zamanda başlıktaki muğlaklık ortadan kaldırılmıştır. Türkçe başlık ise herhangi bir emrivakinin olmadığı ve politikacıların sığınmacıları kullanarak Almanya'nın sığınmacı politikasını eleştirdiği mesajını vermiştir. Türkçe haber metnindeki destekleyici öğeler sığınmacılar konusundaki görüş ayrılığını Türkofon okurlara aktararak başlığın içerdiği mesajı daha net bir biçimde iletmiştir. Dolayısıyla Fransızca ve Türkçe haber başlıklarının farklı anlatımlar kullanarak farklı mesajları Frankofon ve Türkofon okurlara aktardıkları sonucuna varmak mümkündür.

4.2.20.3. Örnek 20: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, sığınmacıların Berlin'e geldiği, bu girişimin bir devlet yetkilisi tarafından Merkel'in göçmen politikasını eleştirmek amacıyla düzenlendiği, Peter Dreier'in görüşü, söz konusu girişimin polemiklere ve yabancı düşmanlığına yönelik hareketlere yol açması, Katarina Barley'in görüşü ve son olarak Merkel tarafından bir tepki verilmemesinin sonucunda Dreier'in sığınmacıların konaklanma masraflarının karşılaması ancak göçmenlerin bazılarının hayal kırıklığa uğradığı bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı saptanmıştır.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, sığınmacıların Berlin'e geldiği, göçmen karşıtlarının Merkel'e karşı slogan attıkları, Peter Dreier'in görüşü, Katarina Barley'in görüşü, Merkel'in göçmen politikasının krize sebep olması ve sığınmacıların Almanya'yı tercih ettiği bilgisinin Türkofon okurla paylaşıldığı saptanmıştır.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Je suis en faveur d'un traitement humain pour ces gens, a t'il déclaré." cümlesi dikkat çekmektedir.

Protestoyu organize eden Peter Dreier'un görüşlerinden seçilen bu cümledeki "**traitement humain**" söz grubu "*insanlara yakışır bir şekilde davranmak*" anlamında kullanılabilir. Bu tercih Almanya'daki sığınmacıların yaşam koşullarına dikkat çekmek amacıyla kullanılıp yapılan davranışların belli bir seviyenin altında olduğu mesajını Frankofon okurlara aktarmaktadır.

Türkçe haber metnindeki alıntı incelendiğinde ise aktarılan iki cümlenin arasında farklılıklar tespit edilmiştir. Türkçe cümlede "**traitement humain**" söz grubu yerine "**insani yöntemlerle**" söz grubu tercih edilmiştir. Bu tercih cümleye farklı bir anlam kazandırmıştır zira Fransızca cümlede doğrudan davranışlar eleştirilirken Türkçe cümledeki söz grubu olaya daha geniş bir bakış açısıyla bakmakla beraber "**yerleştirilmesi**" fiilinin cümleye eklenmesiyle dikkatleri yalnızca sığınmacıların yerleştirilmesi konusu üzerine çekmeyi hedeflemiştir. Diğer bir değişiklik ise Türkçe cümleye "**bu göçmenlerin**" sözcüğünün eklenmesidir. Fransızca cümlede "**ces gens**" sözcüğünün kullanılımı tüm sığınmacıları kapsarken Türkçe cümlede "**bu**

göçmenlerin" kullanımı haber başlığı ve haber içeriğiyle beraber ilişkilendirildiğinde Suriyeli sığınmacılarının ön plana getirilmesine yol açmıştır.

"C'est pourquoi nous devons y mettre un frein et nous avions besoin d'un geste symbolique." Bavyeralı politikacının görüşlerini içeren diğer bir cümle vasıtasıyla sığınmacılara karşı sergilenen davranışların insani bir yönünün olmaması nedeniyle bu tür davranışlara bir son verilmesi gerekçesiyle sembolik bir jest yapılması gerektiği mesajı Frankofon okurlara aktarılmıştır. Sembolik bir jest kendi başına bir anlam içermeyip başvurulan farklı semboller yardımıyla istenilen mesajı iletmektedir. Öte yandan Fransızca haber metninde bu sembolik jestin yabancı düşmanı hareketlere yol açtığı bilgisine de yer verilmiştir.

Türkçe haber metnindeki cümle incelendiğinde yapılan protestonun sembolik bir jest yerine eylem sözcüğüyle nitelendirildiği tespit edilmiştir. Bu tercihin cümlenin vurgusunu arttırıp yapılan hareketin sembolik bir jestten daha öte olduğu mesajını aktardığı söylenebilir.

Fransızca haber metnindeki "De tels geste sur le dos de gens dans le besoin et qui cherchent à se loger est indigne et populiste" cümlesi de dikkat çekmektedir. Cümle doğrudan alıntı şeklinde metinde yer alıp Katarina Barley'nin görüşlerini içermekte, Frankofon okurları Alman politikacılar arasındaki anlaşmazlık konusunda bilgilendirmektedir. Fransızca cümledeki "**sur le dos de**" ifadesi "*aux dépens de*" ifadesiyle aynı anlamda olup "*bir şeyden ödün vererek*" veya "*birinden faydalanmak"* durumunda kullanılmaktadır. Dolayısıyla bu tercihin bahsi geçen olayda sığınmacıların arkasından bir işe girişmek ve onları kullaranak farklı bir amaca ulaşmayı hedefleyen Alman bir siyasetçinin olduğu mesajı Frankofon okurlara aktarılmıştır. Bunun yanı sıra cümledeki "**indigne**" ve "**populist**" sıfatları da yaşanan durumun küçümseyici ve popülist nitelikli olduğunu ifade etmektedir. Ancak Türkçe haber Katarina Barley'nin görüşlerinin yumuşatılarak aktarıldığı gürülmüştür. "**Barınak arayan ihtiyaç sahibi insanlar**" ve "**çok tatsız**" ifade ve sözcüklerinin seçimi Türkofon okurlara sadece sığınmacıların değil ihtiyaç sahibi hemen herkesin bu durumun kurbanı olabileceği mesajını aktarmaktadır.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metninin odak noktasının gerçekleşen olay olmakla birlikte bu durum vesilesiyle Merkel'e yönelik eleştirileri de ortaya koymak olduğu

söylenebilir. Bu durumun, özellikle haberin son paragrafında aktarılan bilgilerle daha net bir biçimde gösterildiği görülmüştür. Türkçe haber metninin odağı ise Almanya'da sığınmacılar konusunda yaşanan görüş ayrılıklarının, genel olarak göçmenlere uygulanan politikaların eleştirisinin olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca metnin son paragrafına eklenen bilgilerle dolaylı bir şekilde sığınmacıların Almanya'yı tercih ettiğinin ön plana çıkartıldığı görülmüştür böylece Türkiye'nin bu konudaki yükünün paylaşılması gerektiği bilgisinin art planda aktarılmak istenmiş olabileceği düşünülmektedir.

4.2.21. Örnek 21

FRANSIZCA HABER METNİ

-Des portes rouges réservées aux maisons des réfugiés en Grande-Bretagne?

> Polémique dans la ville de Middlesbrough, dans le nord de l'Angleterre. En cause, des portes rouges à l'entrée des maisons. Celles de demandeurs d'asile. Ces derniers se sentent discriminés. Ils estiment que cette couleur distinctive les rend vulnérables puisqu'elle fait d'eux des cibles potentielles de vandalisme et d'agression raciale. The Times a enquêté sur la société chargée de loger les demandeurs d'asile dans la région. Cent cinquante-cinq habitations des 168 que détient l'entreprise ont des portes rouges, révèle le quotidien. Ce dernier a contacté les résidents de 66 d'entre elles. Soixante-deux étaient occupées par des demandeurs d'asile. "**Quand vous voyez ma porte, n'importe quelle personne qui voit ma porte, c'est comme un manque de respect**. Vous savez que toutes les portes peintes en rouge sont celles des réfugiés", explique Jamal Al-Hariri, un réfugié syrien. La société G4S et son sous-traitant, Jomast, sont payés par le gouvernement britannique pour fournir un logement aux demandeurs d'asile. Le gouvernement britannique s'est dit préoccupé par cette affaire. Le ministère de l'Intérieur a diligenté une enquête. "J'ai demandé à mon administration de se pencher sur cette question de façon urgente et de me faire, ainsi qu'au Secrétaire permanent, un rapport", a dit James Brokenshire, le ministre britannique de l'Immigration. Le PDG de la société Jomast reste, lui, droit dans ses bottes. "Ce n'était pas du tout une forme de discrimination et je ne peux pas accepter cette remarque. Elle n'est pas valable. (…) Nous n'avons pas reçu de plainte de demandeur d'asile. Je n'accepte pas cette critique", a dit Stuart Monk. **Pas ou peu de plaintes. Selon des habitants de Middlesbrough, les demandeurs hésitent à signaler leur agression par crainte de perdre leur demande. Sur ce point, la police se refuse à tout commentaire** (Euronews, [Yayın tarihi: 21.01.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-İngiltere'de mültecilere kırmızı kapılı evler

> İngiltere'nin Middlesbrough kentinde mültecilerin yerleştirildikleri evlerin kapılarının çoğunun kırmızı olması tartışmaya yol açtı. Evleri hazırlayan firma, kırmızı rengin ayrımcılık için seçildiğine dair iddiaları reddederken, mülteciler kapılarına taş ve yumurta atıldığını öne sürüyor. Suriyeli sığınmacı Cemal El Hariri, kapılarının kasıtlı olarak kırmızıya boyandığı görüşünde: "**Kapıya bakınca bana hiç saygı**

göstermediklerini düşünüyorum. Biliyorsunuz bu bölgede mültecilerin kaldığı bütün evlerin kapısını kırmızıya boyamışlar." Birleşik Krallık Göç Bakanı James Brokenshire olayla ilgili acil olarak soruşturma açılmasını istedi: "Mültecilerin konutlarının kapılarının tek bir renge boyanmasıyla ilgili gelişmelerden dolayı son derece endişeliyim. İçişleri Bakanlığı'ndan konuyla acil olarak ilgilenmesini ve bakanlığımız bilgilendirmesini istedim." Sorumlu firma Jomast'ın Direktörü Stuart Monk ise söz konusu evlerde kalan sığınmacılardan herhangi bir şikayet almadıklarını belirtti: "Kesinlikle ayrımcılık niyetiyle yapılan bir iş değil. Bu yöndeki iddiaları reddediyorum. Ayrıca sığınmacılardan da bir şikayet gelmedi. Eleştirileri kabul etmiyorum." **İçişleri Bakanlığı olayla ilgili soruşturma başlattığını duyurdu**. İngiltere 2015 yılında, çoğu Eritre, Pakistan ve Suriye uyruklu yaklaşık 25 bin mülteci kabul etmişti (Euronews, [Yayın tarihi: 21.01.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

4.2.21.1. Örnek 21: Başlık İncelemesi

Tablo 21: Örnek 21 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Des portes rouges réservées aux maisons des réfugiés en Grande-Bretagne?	İngiltere'de mültecilere **kırmızı kapılı evler**	Duyumsal – Göndergesel	Anlatımsal – Göndergesel

Haberin Fransızca başlığı incelemesinde, "**des portes rouges**" isim tamlamasının gönderge işlevi gören bir öğe niteliğinde olduğu ve Frankofon okurlara Nazi dönemindeki ayrımcı uygulamaları hatırlattığı düşünülmektedir. Bu davranışlar arasında en bilineni Yahudilerin üstlerinde onları diğer vatandaşlardan ayıran bir simge taşımaları zorunluluğudur. Mayıs 1938 yılında Nazi hükümetinin propaganda bakanı Josef Goebbels bir genelge ile Almanya'daki Yahudiler için "genel ayırtedici işaret" konusunu önermiştir. 1939 yılında Almanya'nın Polonya'nın işgalinin ardından on yaş üstündeki tüm Yahudilerin bir "Yahudi Yıldızı" takmaları emredilmiştir: Bu ayırt edici simge, giysinin sağ üst koluna takılan, üzerinde altı köşeli mavi bir yıldızı olan beyaz bir pazubanttı. Bu kurala uymayanlara ağır cezalar verilmekteydi. Diğer bölgelerde ise giysinin sol göğüs veya arka kısmına sarı Davut Yıldızı şeklinde bir rozetin takılması zorunlu hale getirilmişti (USHMM, [Nisan 2022]).

Ayrımcı davranışların diğer bir örneği 2016 yılında Galler'in başkenti Cardiff şehrinde meydana gelmiştir. The Guardian gazetesinde 24 Ocak 2016 tarihinde yayınlanan habere göre Cardiff şehrinde yaşayan çalışma imkanı olmayan ve mali yardım almayan

sığınmacılara renkli bilezik takma zorunluluğu getirilmiştir. Söz konusu sığınmacıların yerleştirilmesinden sorumlu olan şirket bu koşulu yerine getirmeyen sığınmacılara günde üç öğün yemek yardımı yapmayacağını beyan etmiştir (The Guardian, [Nisan 2022]).

Fransızca haber başlığında kullanılan "**réserver**" fiili "*saklamak*" ve "*ayırmak*" anlamında kullanılmaktadır. Bu fiil kasıtlı olarak yapılan bir eylemden bahsedilirken tercih edilir. Dolayısıyla Fransızca haber başlığın kırmızı kapılı evlerin sığınmacılara tahsis edilmesinin kasıtlı ve artniyetli bir karar olduğu mesajını Frankofon okurlara aktarmayı hedeflediği söylenebilir.

Haberin Türkçe başlığında da aynı göndergenin yer aldığı tespit edilmiştir. Ancak başlıkta "**réserver**" veya başka herhangi bir fiilin kullanılmamasının, başlığın içeriğini muğlak bir şekilde Türkofon okurlara aktardığı sonucuna varmak mümkündür.

4.2.21.2. Örnek 21: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve duyumsal-göndergesel işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Ils estiment que cette couleur distinctive les rend vulnérables puisqu'elle fait d'eux des cibles potentielles de vandalisme et d'agression raciale**" ve "**Ces derniers se sentent discriminés**" cümleleri tespit edilmiştir.

"*Ayırt edici*" ve "*belirleyici*" anlamlarını taşıyan "**distinctive**" sıfatı cümlenin devamında kullanılan ve "*savunmasız*" anlamına gelen "**vulnérable**" sıfatı ile beraber incelendiğinde başlıktaki "**réserver**" fiilinin anlamını tamamlandığı görülmüştür. Zira yukarıda da belirtildiği üzere "**réserver**" fiilinin tercih edilme sebebi, sığınmacıların ötekileştirildiği mesajını aktarmaktır ve haberin devamında yetkililerin inkar etme çabalarına rağmen ayrımcılığa yol açan davranışların sergilendiği konusunu gündeme taşınmaktadır. Ayrıca cümlede kullanılan "**distinctive**" ve "**vulnérable**" sıfatlarının birbiriyle oluşturduğu zıtlık durumu da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sözdizimi mülteci ve sığınmacıları toplumun diğer vatandaşlarından ayırarak onların şiddete karşı savunmasız duruma düşebilmelerine dikkat çekerek ırkçılık konusunu tekrar gündeme taşımaktadır.

"**Vandalisme**", "**agression**" ve "**racial**" sözcüklerinin cümlede yan yana gelmesi fiziki bir tehlike ve can güvenliği konularını akla getirmektedir. Dolayısıyla cümle bir bütün olarak düşünüldüğünde ayırt edici sembol veya simgelerin kullanılmasının ırkçı

davranışlara yol açabileceği ve sığınmacıların can güvenliğinin tehdit altında olabileceği vurgulanmıştır.

"**Ces derniers se sentent discriminés**" cümlesinde yer alan "**discriminé**" sıfatı ise "*ayrımcılık*" ve "*ayrım*" kavramlarını temsil eder. Bu sıfatın başlıktaki her iki öğenin yani "**des portes rouges**" ve "**réservées**" sözcüklerini desteklediğini ve anlamlarını vurgulayarak pekiştirdiğini söylemek mümkündür.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal-göndergesel işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**evleri hazırlayan firma, kırmızı rengin ayrımcılık için seçildiğine dair iddiaları reddederken, mülteciler kapılarına taş ve yumurta atıldığını öne sürüyor**" ve "**Suriyeli sığınmacı Cemal El Hariri, kapıların kasıtlı olarak kırmızıya boyandığı görüşünde**" cümleleri tespit edilmiştir.

Birinci cümlede "**ayrımcılık**", "**iddia**" sözcükleri ve "**taş ve yumurta atıldığı**" söz grubu dikkat çekmektedir. Sığınmacılara karşı yapılan ayrımcılıktan bahseden bu cümledeki "**iddia**" sözcüğünün, söz konusu davranışı sorgulamak amacıyla seçildiği söylenebilir zira "**iddia**" sözcüğü doğruluğu ispatlanmayan eylem veya davranışlardan bahsetmek için kullanılmaktadır. "**Taş ve yumurta atıldığı**" söz grubu Fransızca metinde kullanılan "**vandalisme**" ve "**agression raciale**" ile karşılaştırıldığında metnin, ülke vatandaşlarının sığınmacılara karşı tutumunu hafifleterek ve yaşanan olayları yumuşatarak okurlara aktardığı görülmüştür.

İkinci cümlede kullanılan "**kasıtlı**" sıfatının, başlıkta verilmesi amaçlanan sığınmacılara karşı ayrımcılık mesajını desteklediği ve vurgusunu arttırdığı söylenebilir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, her iki başlığın aynı göndergelere başvurarak başlığın içerdiği mesajı okurlara aktarmayı amaçladığı gözlemlenmiştir. Fransızca başlığın soru halinde olmasının amacının, Frankofon okurların merakını uyandırmak ve aynı zamanda onları şaşkınlığa düşürmek olduğu söylenebilir. Bu seçim başlığa göndergesel işlevin yanı sıra duyumsal işlevi de kazandırmıştır. Başlıkta kullanılan "**réserver**" fiilinin ve "**des portes rouges**" söz grubunun karşılıklı olarak sığınmacılara karşı ayrımcı tutumun kasıtlı ve daha önceden planlanan bir eylem olduğu mesajını aktardığı tespit edilmiştir. Fransızca başlığı destekleyen öğeler arasında "**agression raciale**" ve "**vandalisme**" gibi sözcüklerin yer almasının, gerçekleşmiş olayların ciddiyetini vurguladığı saptanmıştır. Başlığın

yüklem ve özne içermemesinden dolayı Türkçe başlık muğlak bir başlık olarak nitelendirilebilmektedir. Türkçe başlığın kısa ve olumlu bir cümleden oluşması başlığa aynı zamanda anlatımsal bir işlev kazandırmıştır. Başlığın kısa ve öz anlatım biçimi ve sözdizimi, Türkçe başlığın çarpıcı bir yargı cümlesi olarak değerlendirilebilmesine sebep olmuştur. Türkçe başlığı destekleyen cümler içerisinde yer alan "**taş ve yumurta atıldığını öne sürmek**" ve "**iddiaları reddetmek**" gibi ifadelerin, gerçekleşmiş olan olayları hafifleterek ve vurgusunu azaltarak Türkofon okurlara aktardığı tespit edilmiştir.

4.2.21.3. Örnek 21: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Middlesbrough şehrindeki kırmızı kapılı evlerin sığınmacılara tahsis edilmesi, bu kararın onları vandalizm ve ırksal saldırılara karşı savunmasız bırakma olasılığı, 168 evden 155'inde sığınmacıların yaşıyor olması, bir sığınmacının konuyla ilgili düşünceleri aktarılmıştır. Haberin devamında İngiltere hükümetinin konuyla ilgili soruşturma başlatılması, İngiltere göçmenlik bakanı ve sorumlu şirketin görüşleri, sığınmacıların başvurularının reddedilme korkusuyla şikayette bulunmaması ve polisin olaylara karşı herhangi bir yorum yapmaması bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Middlesbrough şehrindeki kırmızı kapılı evlerin sığınmacılara tahsis edilmesi, evleri hazırlayan firmanın ayrımcılık iddialarını reddettiği, bir sığınmacının konuyla ilgili düşüncesi, İngiltere göçmenlik bakanı ve sorumlu şirketin görüşleri, İngiltere hükümetinin konu ile ilgili soruşturma başlatılması, 2015 yılında İngiltere'nin yaklaşık 25000 Eritreli, Pakistanlı ve Suriyeli mülteciyi kabul ettiği bilgisinin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Quand vous voyez ma porte, n'importe quelle personne qui voit ma porte, c'est comme un manque de respect." cümlesi dikkat çekmektedir.

Hem Frankofon hem Türkofon okurlara Suriyeli bir sığınmacının görüşlerini doğrudan alıntı biçiminde aktaran bu cümlenin her iki haber metninin içinde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Fransızca cümle, Türkçe karşılığı "*siz*" olan "**vous**" kişi zamiriyle muhatabıyla iletişim kurmuş ve devamında "*herhangi biri*" anlamında kullanılan

"**n'importe quelle personne**" söz grubuyla cümlenin muhatap aldığı kitleyi genelleştirmiştir. "**Manque de respect**" isim tamlaması "*saygısızlık*" olarak nitelendirilmiş olan eyleme işaret etmektedir ve cümlenin öznesine benzer bir şekilde genelleşme yapılmıştır.

Ancak Türkçe cümledeki "**kapıya bakınca**" ifadesinin yer alması, konuşmacının yalnızca kendi şahsi görüşünü aktardığına vurgu yapılmasıyla durumun kişiselleştirilme ve özelleştirilmeye çalışıldığı söylenebilir. Aynı eğilim cümlede kullanılan "**düşünüyorum**" fiilinde de tespit edilmiştir. Dolayısıyla söz konusu sığınmacının görüşleri daha genel bir kitleyi muhatap alarak Frankofon okurlara aktarılırken, aynı tanıklığın Türkofon okurlara daha ziyade şahsi bir görüş niteliğinde aktarıldığı görülmüştür.

Türkçe haber metninde kapısı farklı renkte olan evlerde yaşayan sığınmacıların durumdan hoşnut olmamaları bilgisi detaylıca Türkofon okurlara aktarılmamıştır. İlaveten, Türkçe haber metninde sorumlu firmanın direktörü tarafından herhangi bir şikayetin alınmadığına dair tek bir cümleye yer verilmiştir ve sığınmacıların neden tepki göstermedikleriyle ilgili metinde herhangi bir açıklama veya bilgiye rastlanmamıştır. Fransızca haber metninde ise tam tersi bir yaklaşım tespit edilmiştir: "Pas ou peu de plaintes. Selon les habitants de Middlesbrough, les demandeurs hésitent a signaler leur agression par crainte de perdre leur demande." Yukarıdaki cümlede sığınmacıların nadiren şikayette bulunma cesareti gösterdikleri ve herhangi bir tepki göstermemelerinin sebebinin iltica başvuruları ve haklarını kaybetme korkusu olduğu belirtilmiştir. İlaveten metnin son cümlesinde polisin duruma karşı herhangi bir yorum yapmaması ve sessiz kalması vurgusunun yapılmasıyla, aktarılması amaçlanan mesajın tamamlandığı söylenebilir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca başlık ve haber metninde yer alan bilgiler, sergilenen davranışların önemini vurgularken, haber metninde yetkililerin düşüncelerine ilişkin detayların daha özenli bir biçimde aktarıldığı gözlenmiştir. Haber metninin bu biçimde detaylarla zenginleştirilmesi özellikle yetkililerin konuya karşı gösterdiği ilginin ve sorun çözüm stratejilerinin haberin odak noktasına taşınmasına yol açmıştır. Türkçe başlık ve haber metninde yer alan bilgilerde, özellikle ayrımcılığa yol açan davranış ve tepkilerin hafifletilerek aktarıldığı görülmüştür. Bunun yanı sıra her iki haberin odak noktasının büyük bir oranda örtüştüğü ve sığınmacılara karşı sergilenen ayrımcı

davranışları merkeze aldığı tespit edilmiştir. Ancak metnin içindeki cümle dizilişi, sıralamalar, bilgi ekleme ve çıkartmalar dikkate alındığında Türkçe haber metninin yorumlara daha açık olduğunu söylemek mümkündür. Metnin içinde yetkililerin sergilediği tavırlar ve söz konusu mülteci ve sığınmacıların durumuyla ilgili Türkofon okurlara aktarılmayan bilgiler olayların ciddiyetini azaltarak onların mülteci ve sığınmacıların yaşadığı güvenlik sorunlarını sıradan bir durum gibi değerlendirebilmelerine yol açabilir. Dolayısıyla Fransızca haber metninde mülteci ve sığınmacıların maruz kaldığı ayrımcı davranışlar dolaylı bir biçimde kınanırken Türkçe haber metnindeki bilgi akışından olayların sıradanlaşmasına yönelik bir yaklaşımın uygulandığı sonucu çıkarılabilir.

4.2.22. Örnek 22

FRANSIZCA HABER METNİ

-Comment la Syrie est devenue le théâtre d'une guerre par procuration

Pour l'heure l'escalade est surtout verbale entre les acteurs internationaux engagés dans le conflit syrien. Après une intervention aérienne, la Turquie et l'Arabie saoudite menacent désormais d'une action terrestre. "Si la coalition antijihadistes menée par les Etats-Unis décidait d'envoyer des troupes au sol en Syrie, le royaume d'Arabie saoudite serait prêt à y participer en déployant des forces spéciales" a déclaré dimanche le ministre des Affaires étrangères saoudiens, Abdel Al-Jubeir, sans plus de détails. **L'engagement accru de Ryad et Ankara, deux puissances sunnites, pour soutenir les groupes rebelles n'est pas du goût des puissances alliées du régime de Damas.** L'Iran et la Russie ont mis en garde contre l'envoi de troupes au sol. "Personne ne veut d'une nouvelle guerre" a dénoncé le Premier ministre russe, Dmitri Medvedev, "une opération au sol entrainerait une guerre totale et longue. Cela doit être pris en compte". "Il y a une possibilité pour davantage de troupes au sol contre Daesh" avertissait la veille le secrétaire d'Etat américain John Kerry. Le conflit s'enlise depuis cinq ans, au gré des alliances qui se sont constituées. **Toute la géopolitique de la région est en jeu, et le risque est bien là de voir ce terrain cristalliser des intérêts et des haines anciennes**. Le conflit est d'autant plus difficile à décrypter que les acteurs sont nombreux. A l'origine, ce sont les troupes de Bachar Al-Assad qui affrontent les rebelles de l'Armée syrienne libre. Mais très vite beaucoup d'acteurs entrent en scène. Au sein des rebelles, de nombreux mouvements émergent. Puis Daesh s'implante sur une large part du pays. Peu impliqués dans la lutte contre le régime de Damas, les Kurdes se sont surtout opposés à l'avancée des combattants de l'Etat islamique. La situation, déjà très compliquée, va devenir ubuesque avec l'entrée en scène des grandes puissances. Les Etats-Unis, la Russie, la Turquie, l'Iran, l'Arabie saoudite. Officiellement tous ont un ennemi commun : Daesh. La coalition menée par les Etats Unis s'est constituée pour cela. Officiellement la Russie est entrée en guerre pour combattre les djihadistes. Officiellement toujours la Turquie aussi. Mais sur le terrain, chacun poursuit un agenda bien différent. Moscou, allié indefectible de Damas bombarde essentiellement les rebelles. La Turquie de son côté vise les Kurdes dont la progression inquiète Ankara. **Les alliances sont mouvantes et aujourd'hui les bruits de botte se font plus pressants**. **Cette guerre indirecte se déroule pour l'instant dans les mots et dans les**

airs. Mais que se passera-t-il si, comme elle menace de le faire, la Turquie envoie des troupes au sol et essuie des bombardements russes ? Que se passera t-il si les soldats saoudiens se retrouvent face aux Iraniens sur le terrain? (Euronews, [Yayın tarihi: 15.02.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Suriye'de ölümcül siyasi satranç oyunu: Çıkarlar ve Riskler

Suriye'de beş yıldır devam eden iç savaşta tarafını net şekilde ortaya koyan Suudi Arabistan , IŞİD'le mücadele kapsamında Adana'daki İncirlik üssüne savaş uçakları gönderdiğini duyurdu. Genç Dışişleri Bakanı Cubeyr aracılığıyla da Esad'ın ülkenin geleceğinde yer almayacağını ve Riyad'ın karadan müdahale etmeye de hazır olduğunu açıkladı. Suudi Arabistan Dışişleri Bakanı Cubeyr, "Suriye'de siyasi sürecin başarısızlıkla sonuçlanması halinde muhaliflere olan desteğimizi artıracağız ve Esad de yenilecek" dedi. Soğuk savaş yılları geri dönerken Suriye, birbirine düşman dev güçlerin mücadele ve rekabet alanına dönüştü. Suriye'yi kan gölüne çeviren savaş, uluslararası diplomasiyi de çıkmaza soktu. Rusya Başbakanı Dimitri Medvedev, "Kimse yeni bir savaş istemiyor. Ancak kara harekatı, uzun süreli savaş demek. Bunu anlamak gerekir." dedi. ABD Dışişleri Bakanı John Kerry ise "IŞİD ile mücadele kapsamında karadan destek sağlanma olasılığı yüksek." şeklinde konuştu. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu da, Türkiye'nin de Suudi Arabistan'la birlikte Suriye'de kara operasyonuna katılabileceği mesajını vermişti. Çavuşoğlu, Münih toplantısı dönüşünde yaptığı açıklamada, Suriye'de kara operasyonunun da olması gerektiğini vurgulayarak, "Böyle bir strateji olursa 'Türkiye ve Suudi Arabistan biz hepimiz kara operasyonuna girebiliriz' ifadelerini kullanmıştı. Başlangıçta Beşar Esad birlikleri, muhalif Özgür Suriye Ordusu ile karşı karşıya gelmişti. Ama kısa sürede muhalifler içerisinde farklı aktörler de savaşta yer aldı. Sonra IŞİD ve peşmergeler sahada her şeyin değişmesine neden oldu. IŞİD ve Esad birlikleri birçok cephede farklı düşmanlarla savaşırken, PKK'nın Suriye kolu olan YPG güçleri sadece IŞİD'e saldırdı. Karışık başlayan bu durum dev güçlerin de savaşa girmesiyle içinden çıkmaz hale geldi. ABD, Rusya, Türkiye, İran ve Suudi Arabistan; resmi olarak hepsinin ortak düşmanı IŞİD. ABD öncülüğünde kurulan koalisyon güçlerinin amacı da aynıydı. Rusya resmi olarak IŞİD'le mücadele etmek için savaşta yer aldı. Türkiye de aynı şekilde. Ancak sahada her ülkenin izlediği yol ve hedefleri farklıydı. Suriye müttefiki Rusya, muhalifleri bombalarken, Türkiye ise PKK ve yan örgütlerini hedef aldı. Suriye'de kurulan yeni ittifaklar çelişkileri daha da büyüttü. Sahada vekalet savaşı yürüten büyük güçler, diplomasi alanında da kelimelerle akıl oyunlarına başvuruyor. Ancak son dönemde Türkiye ve Suudi Arabistan'dan gelen kara operasyonu çağrısı, sahada İran'la direkt çatışma riskini oraya çıkarıyor. Sert açıklamalar ve çoklu stratejik askeri adımlar, Suriye savaşının küresel riskinin artmasına yol açıyor (Euronews, [Yayın tarihi: 15.02.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

4.2.22.1. Örnek 22: Başlık İncelemesi

Tablo 22: Örnek 22 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	**Türkçe başlık**	**Fransızca haber metninin işlevi**	**Türkçe haber metninin işlevi**
Comment la Syrie est devenue **le théâtre** d'une **guerre par procuration**	Suriye'de **ölümcül siyasi satranç oyunu**: Çıkarlar ve Riskler	Anlatımsal - Duyumsal	Anlatımsal

Örneğin Fransızca başlığında "**guerre par procuration**" ad tamlaması kullanılmıştır. Bu ad tamlaması şu şekilde tanımlanmıştır: "*Doğrudan askeri harekatlara katılmayıp başka bir aktörün vasıtasıyla savaşa dahil olan bir devletin liderliğini yaptığı bir savaş*"(Wikitionary, [Ekim 2022]). Başlıkta ayrıca "**théâtre**" sözcüğü yer almıştır. Bu sözcük için Larousse sözlüğündeki tanımlar incelendiğinde verilen " *yapay davranış*" ve "*önemli olayların cereyan ettiği yer*" tanımları haber bağlamıyla uygun bulunmuştur. Başlıktaki bu sözcüklerin kullanımı Frankofon okurlara Suriye'nin önemli bir vekalet savaşının sahnesi olduğu mesajını aktarmaktadır. Fransızca başlığın "**Comment**" sözcüğü ile başlaması başlığa aynı zamanda duyumsal bir işlev de kazandırılmıştır. Türkçe karşılığı "*nasıl*" olan bu sözcük Frankofon okurlara bir soru sormakla beraber onları haber metninin içeriğindeki düşüncelere eşlik etmek amaçlı bir davetiye olarak da nitelendirilebilir.

Haberin Türkçe başlığı için "**ölümcül**" ve "**siyasi satranç oyunu**" sıfatı ve isim tamlaması tercih edilmiştir. TDK sözlüğünde "**ölümcül**" sıfatı için "*ölümle sona erme ihtimali olan veya ölümle sona eren*" tanımı verilmiştir. "**Siyasi satraç oyunu**" isim tamlamasının ise dolaylı bir biçimde Suriye'de devam eden savaş için bir metafor niteliğinde kullanıldığı düşünülmektedir. Bu tercih Türkofon okurların zihninde savaşın görünmeyen yüzünü, arka planındaki siyasi kararları çağırıştırmaktadır. "**Ölümcül**" sıfatının cümlede yer alması ise bir yandan savaşta hayatını kaybeden sivil ve askelere atıfta bulunurken diğer yandan savaşın kaybedilmesi halinde siyasilerin karşı karşıya kaldıkları ölümcül sonuçlara işaret etmektedir. Türkçe başlıkta kullanılan "**çıkarlar ve riskler**" ikili terimi ise Türkofon okurlara üstü kapalı bir biçimde bu savaşa katılan her ülkenin kendi çıkarlarının peşinde olduğu mesajını aktarmaktadır.

4.2.22.2. Örnek 22: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal-duyumsal işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Pour l'heure l'escalade est surtout verbale entre les acteurs internationaux engagés dans le conflit syrien**", "**Le conflit s'enlise depuis cinq ans, au gré des alliances qui se sont constituées**" ve "**Le conflit est d'autant plus difficile à décrypter que les acteurs sont nombreux**" cümleleri tespit edilmiştir.

Fransızca haber metninin birinci cümlesi olan "**Pour l'heure l'escalade est surtout verbale entre les acteurs internationaux engagés dans le conflit syrien**" içindeki öğelerin başlıkta sözü edilen vekalet savaşının, bu savaşın içinde yer alan uluslararası aktörler arasında sözlü olarak devam ettiği bilgisini Frankofon okurlara ilettiği gözlenmiştir. Cümlenin içindeki "**les acteurs internationaux**" isim tamlaması siyasi haberler bağlamında sıkça kullanılmaktadır. Söz konusu isim tamlamasının başlıktaki "**théâtre**" ve "**guerre par procuration**" öğeleriyle beraber bir anlam zinciri oluşturup Frankofon okurlara Suriye'de uzun yıllar boyunca devam eden savaşın, bir iç savaş olmayıp belki bir vekalet savaşı olduğu ve farklı ülkelerin bu savaşı etkilediği mesajını tekrardan aktardığı tespit edilmiştir.

"**Le conflit s'enlise depuis cinq ans, au gré des alliances qui se sont constituées**" cümlesi ise oluşturulan koalisyonlara göre beş yıldır kayda değer herhangi bir ilerme kaydedilmediği mesajını Frankofon okurlara aktarmaktadır. Cümlenin içinde kullanılan "**alliance**" sözcüğünü başlıktaki "**guerre au procuration**" ad tamlaması ile ilişkilendirildiğinde Frankofon okurlara bir kere daha Suriye'deki savaşın farklı devletlerin güç gösterme sahnesi olduğu mesajını aktardığı görülmüştür.

Son olarak "**le conflit est d'autant plus difficile à décrypter que les acteurs sont nombreux**" içindeki "**décrypter**" ve "**nombreux**" sözcüklerinin başlıktaki "**guerre au procuration**" ad tamlamasını desteklediği düşünülmektedir. Bu iki sözcüğün tercih edilmesi aynı zamanda devam eden savaşın zor ve çetrefilli bir savaş olduğu mesajını da Frankofon okurlara aktarmaktadır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Soğuk savaş yılları geri dönerken Suriye, birbirine düşman dev güçlerin mücadele ve rekabet alanına dönüştü**", "**Suriye'yi kan gölüne çeviren savaş, uluslararası diplomasiyi de çıkmaza soktu**" ve "**Sert açıklamalar ve çoklu**

stratejik askeri adımlar, Suriye savaşının küresel riskinin artmasına yol açıyor" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Soğuk savaş yılları geri dönerken Suriye, birbirine düşman dev güçlerin mücadele ve rekabet alanına dönüştü**" cümlenin içinde yer alan "**soğuk savaş yılları**" Türkçe başlıktaki "**siyasi satranç oyunu**" isim tamlamasıyla ilişkilendirilebilmektedir. "Soğuk Savaş, Hitler Almanya'sının teslim olmasından bir gün sonra Amerika Birleşik Devletleri ile Sovyetler Birliği arasında başlayan uzun bir hesaplaşmadır. 1941'de Nazilerin Sovyetler Birliği'ne karşı saldırganlığı, Sovyet rejimini Batı demokrasilerinin bir ortağı haline getirmiştir. Ancak savaş sonrası dünyanın örgütlenmesinde, giderek farklılaşan bakış açıları dünün müttefiklerininbirbirlerine karşı çıkmasına yol açmıştır. Zaman geçtikçe, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği kendi etki alanlarını inşa etmişler ve dünyayı iki düşman kampa bölmüşlerdir. Dolayısıyla Soğuk Savaş yalnızca bir Amerikan-Sovyet meselesi değil, başta Avrupa kıtası olmak üzere birçok ülkeyi etkileyen küresel bir çatışmadır. 20. yüzyılın sonu, Doğu Avrupa'da büyük jeopolitik karışıklıklara sahne olmuş. Kasım 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması, Soğuk Savaş'a ve İkinci Dünya Savaşı'ndan miras kalan bölünmelere son vermiştir. Komünist tampon devletlerinin sonu, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği arasındaki rekabet etrafında yapılanan iki kutuplu dünyanın düşüşünü beraberinde getirmiştir. Comecon (Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi) ve Varşova Paktı gibi ekonomik ve askeri yapılar 1991'de feshedilmiştir. 1980'lerin sonundaki olaylar, Avrupa kıtasının uzun süredir ayrı olan iki parçası arasında yeniden birleşmenin başlangıcı olmuştur." (CVCE, [Ekim 2022]). Haberde yer alan "**Soğuk Savaş**", "**dev güçler**" ve "**mücadele ve rekabet alanı**" ifadelerinin tümünün, Türkofon okurlara Suriye'de yaşanan olaylar ve Soğuk Savaş arasındaki durumla bir benzeteme yaparak olayların büyüklüğünü ve ciddiyetini aktarmayı amaçladığı görülmüştür.

"**Suriye'yi kan gölüne çeviren savaş, uluslararası diplomasiyi de çıkmaza soktu**" cümlesi ise Türkofon okurlara Suriye savaşının birçok insanın canına mal olan kanlı bir savaş olduğunu ve yalnızca bu ülkeyi değil belki tüm dünyayı etkileyen bir savaş olduğunu aktarmaktadır. Cümlenin içinde yer alan öğelerin çoğu olumsuz anlam taşıyıp başlıkta verilmesi amaçlanan mesajının iletilmesini desteklemektedir.

"**Sert açıklamalar ve çoklu stratejik askeri adımlar, Suriye savaşının küresel riskinin artmasına yol açıyor**" cümlenin içindeki öğeler özellikle "**çoklu stratejik adımlar**" ve "**Suriye savaşının küresel riski**" ifadeleri başlıktaki "çıkarlar ve riskler"

ikili terimiyle birlikte okunduğunda savaşın ciddi etkileri ve sonuçları olduğu mesajının Türkofon okurlara aktarıldığı görülmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlıkta kullanılan "**guerre par procuration**" ad tamlaması, söz konusu savaşın bir vekalet savaşı olduğunu doğrudan Frankofon okurlara iletirken Türkçe başlıkta "**siyasi satranç oyunu**" isim tamlamasıyla bir metafor kullanılmış olup durum üstü kapalı ve hafifletilmiş bir şekilde Türkofon okurlara aktarılmıştır. Bu isim tamlamasından önceki "**ölümcül**" sıfatının cümleye kattığı vurguya rağmen savaş sözcüğünün cümlede yer almamasının başlığın etkisini azalttığı tespit edilmiştir. Fransızca başlığı destekleyen öğeler açısından bakıldığında tespit edilen tüm öğelerin tutarlı bir biçimde başlığın vermek istediği mesajın aktarılmasını sağladığı söylenebilir. Türkçe başlığı destekleyen öğeler ise başlığın ilettiği mesaja ek olarak "**soğuk savaş**" ve "**dev güçler**" vurgulamasıyla savaşın olumsuz yanlarını ön plana çıkartmayı hedeflemiştir. Dolayısıyla Fransızca ve Türkçe haber başlıklarının farklı anlatımlar kullanarak benzer mesajları Frankofon ve Türkofon okurlara aktardığı sonucuna varmak mümkündür. Aynı zamanda Fransızca başlıkta duyumsal işleve başvurulması, Frankofon okurların haber içeriğiyle ilgili aynı görüşte olmalarına yönelik bir çaba olarak nitelendirilebilir.

4.2.22.3. Örnek 22: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Suriye şavaşının durumu, Suudi Arabistan Dışişleri bakanının görüşü, kurulan çeşitli koalisyonlar, Rusya ve ABD Dışişleri bakanlarının görüşleri, savaşın jeopolitik boyutu, savaşa katılan ülkelerin tutumu ve amaçları, değişen koalisyonlar ve savaşın olası sonucu ile ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı saptanmıştır.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Suriye savaşındaki Suudi Arabistan'ın atacağı adımlar ve Suudi Arabistan Dışişleri bakanının görüşü, savaş taraflarının arasındaki anlaşmazlıklar, Rusya, ABD ve Türkiye Dışişleri bakanlarının görüşleri, Suriye ordusunun savaştığı güç ve örgütler, savaşa katılan ülkelerin tutumu ve amaçları ve savaş taraflarının alacağı kararların yaratabileceği olası etkiler ile ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "L'engagement accru de Ryad et Ankara, deux puissances sunnites, pour soutenir les

groupes rebelles n'est pas du goût des puissances alliées du régime de Damas." cümlesi dikkat çekmektedir.

Bu cümlede yer alan bilgiler Riyad ve Ankara arasındaki sıkı bağlantıların olduğunu ifade etmekle birlikte parantez içinde bu iki ülkenin dini inançlarına vurgu yaparak söz konusu sıkı bağlantıların dini boyutuna da dikkat çekmeyi hedeflemiştir. Cümlenin ikinci kısmında ise "**les groupes rebelles**" isim tamlaması kullanılmıştır. "*Asi/isyankar gruplar*" anlamına gelen bu isim tamlaması konusunda cümlenin içinde Frankofon okurlara bir ipucunun verilmediği tespit edilmiştir. Cümlede ayrıca Riyad ve Ankara arasındaki sıkı bağlantıların Şam rejimini sevindirmediği belirtilmiştir. Türkçe haber metnine bakıldığında bu bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşılmadığı tespit edilmiştir. Halbuki Türkçe haber metninin diğer bölümlerinde Türkiye ve Suudi Arabistan arasında herhangi bir anlaşmazlıktan veya görüş ayrılığından bahsedilmemiştir.

Dikkat çeken bir diğer cümle ise "Toute la géopolitique de la région est en jeu, et le risque est bien là de voir ce terrain cristalliser des intérêts et des haines anciennes." cümlesidir.

Cümlenin içindeki "**être en jeu**" deyimi "*söz konusu olan*" ve "*gündemde*" anlamında kullanılmış olup savaşın tüm Orta Doğu bölgesinin denge ve dinamiklerini etkilediği bilgisini Frankofon okurlarla paylaşmıştır. Aynı zamanda bu cümlede savaşın pekiştirilmiş ve değişmesi zor eski çıkarlar ve nefret duygusunun da tekrardan ortaya çıkmasına yol açabileceği konusuna değinilmiştir. Bir önceki cümlede olduğu gibi bu cümlenin içerdiği bilgilerin de Türkçe haber metninde yer almadığı tespit edilmiştir.

Fransızca haberin son paragrafındaki "Les alliances sont mouvantes et aujourd'hui les bruits de botte se font plus pressants. Cette guerre indirecte se déroule pour l'instant dans les mots et dans les airs." İki cümle incelendiğinde Frankofon okurlara savaş taraflarının arasında kurulan koalisyonların değişkenlik gösterdiği ve savaşın başka ülkelere yayılabileceği ile ilgili bilgiler aktarılmıştır. Ayrıca ikinci cümlede bahsi geçen savaşın siyasiler arasında sözlü olarak ve savaş meydanında da yalnızca hava harekatlarıyla devam ettiğinden söz edilmiştir. Türkçe haberde ise Türkofon okurlara farklı bilgilerin verildiği tespit edilmiştir. Türkçe haber metninin son paragrafında Suriye savaşının bir vekalet savaşı olduğu ve siyasilerin akıl oyunlarını kullandıkları

bilgisi yer almıştır. Ayrıca savaş taraflarının atacağı adımlar ve seçecekleri stratejilerin bu savaşı küresel bir savaşa dönüştürebileceği olasılığından da bahsedilmiştir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca ve Türkçe haber metinleri arasındaki bilgilerin büyük farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Haber metinlerinde uygulanan bilgi ekleme ve çıkartma stratejileriyle beraber her iki haber metninin de yorumlu bilgiler içerdiği görülmüştür. Her iki haber metninin odak noktasının benzer olmasına rağmen metinlere eklenen yorumların Frankofon ve Türkofon okurların nezdinde farklı izlenimler bırakabileceği söylenebilir. Türkçe haber metnine eklenen bilgiler arasında bu ülkenin Suriye'de özel olarak belirlediği grup veya örgütlerin adları da belirtilmiştir. Bu tercihin Türkofon okurların dikkatini Türkiye'nin dış politikasının üzerine çekmek olduğunu söylemek mümkündür.

4.2.23. Örnek 23

FRANSIZCA HABER METNİ

-"La carotte et le bâton" : l'Allemagne va se doter d'une loi sur l'intégration

> C'est une première : la chancelière allemande a annoncé l'adoption prochaine d'une loi sur l'intégration des immigrés dans le pays. Le gouvernement souhaite privilégier les réfugiés dont la volonté de s'intégrer rapidement est manifeste. Le texte doit encore être approuvé par les deux chambres du Parlement pour être adopté. "**Je pense que le fait que l'Etat fédéral adopte une loi d'intégration fera date**, **une loi d'intégration selon le précepte suivant : 'exiger et encourager, encourager et exiger'**", a déclaré la chancelière allemande, à l'issue d'un Conseil des ministres. "Exiger", parce que ceux qui rejettent ou freinent le processus en paieront les conséquences, par une diminution des indemnités, et des chances de pouvoir rester durablement dans le pays. La chancelière considère les cours de langue et d'intégration comme un facteur essentiel, prouvant la volonté d'intégration. Elle a insisté sur la nécessité d'élargir l'offre de ces cours, actuellement largement inférieure à la demande, du fait de l'arrivée d'1,1 million de demandeurs d'asile en Allemagne en 2015, qui, selon cette loi, ne pourront plus s'installer ou ils veulent dans le pays (Euronews, [Yayın tarihi: 25.05.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Almanya'da uyum yasası değişiyor

> Almanya'da Başbakan Angela Merkel ile koalisyon ortağı Sigmar Gabriel, dün bakanlar kurulunu toplayarak uyum yasasında yapılacak değişikler üzerinde anlaştı. Meseberg kentindeki toplantı sonrası Merkel, konuyla ilgili detayları gazetecilerle paylaştı: "Federal hükümetin entegrasyon yasası geçirmesi bence bir milad olacak. Gayret ve ödül ya da ödül ve gayret prensibine dayalı bir entegrasyon yasası." Yeni yasa tasarısında Almanya'da vatandaşlık başvurusunda bulunan mültecilerin istihdam

piyasasına kazandırılması için mesleki eğitim almaları ve Almanca'yı öğrenmeleri gereği ön plana çıkıyor. Federal Meclis'ten geçmesi gereken yasada öngörülen koşulların sağlanması halinde devletin de sosyal destekte bulunacağı vaadine yer veriliyor. **Değişilik sayesinde Alman vergi mükelleflerinin ülkede daha fazla mülteci kabul edilmesinden gelen yüklerinin azaltılacağı öngörülüyor. Böylece göçmenlere açık kapı politikası uyguladığı için eleştirilen Merkel hükümeti üzerindeki kamuoyu baskısının da hafifleyeceği yorumları yapılıyor** (Euronews, [Yayın tarihi: 25.05.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

4.2.23.1. Örnek 23: Başlık İncelenmesi

Tablo 23: Örnek 23 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
"La carotte et le bâton" : l'Allemagne va se doter d'une loi sur l'intégration	Almanya'da uyum yasası değişiyor	İlişkisel	Anlatımsal

Örneğin Fransızca başlığı "**la carotte et le bâton**" deyimiyle başlamıştır. Bu deyim "*bir birey veya bir grubun davranışlarını etkilemek amacıyla verilen ödül veya ceza*" anlamındadır. Söz konusu deyimin muhatap aldığı grubu bulabilmek için başlığın ikinci kısmına odaklanmak gerekmektedir. Fransızca başlığın ikinci kısmında "**loi de l'intégration**" isim tamlaması yer almaktadır. "Almanya'da uyum yasası 2016 yılında Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Bu yasa süresiz oturum, zorunlu ikamet yeri, istihdam, entegrasyon kursu zorunluluğu ve okuyana oturum garantisi maddelerini kapsamaktadır" (Deutsche Welle, [Ekim 2022]). Fransızca başlıkta ayrıca "**se doter**" fiili kullanılmıştır. "**Se doter**" fiili ile eş anlamlı olan "**équiper**" Larousse sözlüğünde "*bir faaliyet, özel bir kullanım için gerekli şeyleri birine sağlamak*" şeklinde tanımlanmıştır. Buradan yola çıkarak bu iki fiilin tamamlanması gereken bir eksiklik söz konusu olduğunda kullanıldığı söylenebilir. Fransızca başlığın bağlamına bakıldığında, ödül veya ceza düzenini kurabilmek için Almanya'nın yeni bir yasa düzenlenmesi getirdiği anlaşılmaktadır. Bu yasanın muhatap aldığı grubun mülteci ve sığınmacılar olduğu başlıktaki "**intégration**" sözcüğünden anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu başlıkla Frankofon okurlara Almanya'nın mülteci ve sığınmacıları konu alan bir yasa tasarası hazırladığı ve bu vesileyle onların davranışlarını kontrol altına almak istediği mesajının aktarıldığı gözlenmiştir.

Örneğin Türkçe başlığına bakıldığında, "**uyum yasası**" sözcüğünün kullanıldığı tespit edilmiştir. Ancak başlığın diğer kısımlarında bu yasayla ilgili Türkofon okurlara herhangi bir ön bilginin verilmediği görülmüştür. Dolayısıyla bu tercihin Türkofon okurların haber bağlamını farklı bir biçimde değerlendirmesine yol açabileceğini söylemek mümkündür. Buradan yola çıkarak bu başlıkla Türkofon okurlara verilmesi amaçlanan mesajın Almanya'nın genel anlamda bir yasa değişikliğine gittiği olduğu söylenebilir.

4.2.23.2. Örnek 23: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve ilişkisel işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**c'est une première : la chancelière allemande a annoncé l'adoption prochaine d'une loi sur l'intégration des immigrés dans le pays**" , "**le gouvernement souhaite privilégier les réfugiés dont la volonté de s'intégrer rapidement est manifeste**" ve "**parce que ceux qui rejettent ou freinent le processus en paieront les conséquences**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**C'est une première : la chancelière allemande a annoncé l'adoption prochaine d'une loi sur l'intégration des immigrés dans le pays**" cümlesinin başında kullanılan "**c'est une première**" ifadesi başlıktaki "**se doter**" fiili ile ilişkilendirildiğinde Frankofon okurlara daha önce söz konusu yasaya benzer bir yasanın olmadığının ve bir eksiğin tamamlandığının aktarıldığı saptanmıştır. Bu cümle aynı zamanda söz konusu yasanın göçmenlerin Alman toplumunun entegrasyonu ile ilgili olup Alman yetkililerin göçmenleri kendi ülkelerine kabul etme niyetinde oldukları mesajını da içinde barındırmaktadır.

"**Le gouvernement souhaite privilégier les réfugiés dont la volonté de s'intégrer rapidement est manifeste**" cümlesinin Fransızca başlıktaki "**la carotte et le bâton**" deyimi ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Cümledeki "**privilégier**", "**volonté**" ve "**manifeste**" sözcükleri Alman devletinin topluma entegre olmak ve uyum sağlamak isteğini daha açık bir şekilde dile getiren veya davranışıyla böyle bir izlenim bırakan göçmenlere öncelik vereceğini Frankofon okurlara aktarmaktadır. Dolayısıyla bu cümle ile bu süreçte bir seçme ve sınıflandırma eyleminin söz konusu olduğu anlaşılmaktadır. Önceki cümle deyimin olumlu tarafını anlatırken "**Parce que ceux qui rejettent ou freinent le processus en paieront les conséquences**" cümlesi de aynı biçimde "**la carotte et le bâton**" deyimin olumsuz yönü ile ilgili Frankofon

okurlara yasayla gelen yeni kurallar ve prosedürlere uyum sağlamayanların bedel ödemek zorunda kalacaklarını anlatmaktadır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Yeni yasa tasarısında Almanya'da vatandaşlık başvurusunda bulunan mültecilerin istihdam piyasasına kazandırılması için mesleki eğitim almaları ve Almanca'yı öğrenmeleri gereği ön plana çıkıyor**" ve "**Federal Meclis'ten geçmesi gereken yasada öngörülen koşulların sağlanması halinde devletin de sosyal destekte bulunacağı vaadine yer veriliyor**" cümleleri tespit edilmiştir.

"**Yeni yasa tasarısında Almanya'da vatandaşlık başvurusunda bulunan mültecilerin istihdam piyasasına kazandırılması için mesleki eğitim almaları ve Almanca'yı öğrenmeleri gereği ön plana çıkıyor**" cümlesi Türkçe başlıkta sözü edilen "**uyum yasası**" ifadesiyle ilgili Türkofon okurlara daha fazla bilgi sunmuştur. Cümlede vatandaşlık başvurusunda bulunan mültecilerin mesleki ve dil eğitimi ardından istihdam piyasasına yer alabilecekleri Türkofon okurlara aktarılmıştır. Dolayısıyla bu cümle ile Türkofon okurlara Almanya'nın ülkenin iş gücünü arttırmak peşinde olduğu mesajının iletildiği söylenebilir.

"**Federal Meclis'ten geçmesi gereken yasada öngörülen koşulların sağlanması halinde devletin de sosyal destekte bulunacağı vaadine yer veriliyor**" cümlesi de aynı şekilde Türkçe başlıkta sözü edilen "**uyum yasası**" ifadesiyle ilişkilendirilebilmektedir. Cümlede yer alan bilgilerden Alman devletinin yasa tasarısının meclisten geçmesi ile beraber yardım vaat ettiği anlaşılmaktadır.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlığın bir deyim yardımıyla dolaylı olarak Almanya'nın yeni yasasının içeriğini Frankofon okurlara aktardığı gözlenmiştir. Aynı zamanda başlığın içinde kullanılan fiil bu yasanın bir eksiği tamamladığına dikkat çekmektedir. Destekleyici öğeler ise yasanın yeni olduğunu vurgulayarak söz konusu yasanın mültecilerin topluma ve iş dünyasına entegrasyonuyla ilgili olduğunu aktarmıştır. Türkçe haber başlığı ise farklı bir anlatımla söz konusu yasa değişikliğinin sıradan bir prosedür olduğunu belirterek başlığın içerdiği mesajın vurgusunu azaltmayı hedeflemiştir. Haber metninin içinden seçilen destekleyici öğelerin, Alman yetkililerin yasa tasarısına destek vaat ettiğini ve iş dünyasına entegre olmak için meslek ve dil eğitiminin şart olduğunu Türkofon okurlara aktarma hedefiyle metinde yer aldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla Fransızca

ve Türkçe haber metninde farklı mesajları aktarmak amacıyla farklı işlevlere başvuru yapıldığını söylemek mümkündür.

4.2.23.3. Örnek 23: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Almanya'da daha önceden benzeri olmayan bir uyum yasasının kabul edileceği, belirgin bir şekilde uyum sağlamak isteyen sığınmacılara öncelik tanınacağı, Merkel'in görüşü, uyum sağlamamanın getirebileceği sonuçlar, dil ve topluma uyum sağlama eğitiminin arttılması gerektiği, bu sürecin önemi ve son olarak artan sığınmacıların bu yasanın düzenlenmesine sebep olduğuyla ilgili bilgilerin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Almanya'da uyum yasasının değişeceği, Merkel'in görüşü, yasa değişikliliğinin mültecilerin istihdam piyasasında yer almalarına olanacak sağlayacağı ve devletin konuyla ilgili yardım vaat ettiği, yasanın vergi yükünün azaltılmasını sağlayacağı ve son olarak Merkel'e yapılan eleştirilerin bu yasa sayesinde azalabileceğiyle ilgili bilgilerin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Je pense que le fait que l'Etat fédéral adopte une loi d'intégration fera date, une loi d'intégration selon le précepte suivant : 'exiger et encourager, encourager et exiger'" cümlesi dikkat çekmektedir.

Cümlenin içindeki "**fera date**" ifadesi önemli bir değişiklik veya olaylardan bahsetmek için kullanılmaktadır. Bu ifadenin seçimiyle söz konusu yasanın kabul edilmesiyle Almanya'da büyük bir değişiklik olacağının Frankofon okurlara aktarıldığı gözlenmiştir. Cümlenin ikinci kısmındaki "**exiger et encourager, encourager et exiger**" ifadesi, başlıktaki deyimin daha üstü kapalı ve üst dil düzeyinde ifade edilmesi şeklinde yorumlanabilir. Aynı cümlenin Türkçe haber metninde de yer aldığı saptanmıştır. Türkçe cümlede "**fera date**" ifadesi "**milat olmak**" şeklinde ifade edilmiştir. "**Milat olmak**" herhangi bir olayın başlangıcından bahsetmek için kullanılmaktadır. Öte yandan "**exiger et encourager, encourager et exiger**" ifadesinin "**gayret ve ödül, ödül ve gayret**" olarak Türkofon okurlara aktarılmasıyla, ifadenin Fransızca'da barındırdığı anlamın hafifletildiği ve vurgunun bir nebze azaltıldığı söylenebilir.

Türkçe haber metninin son paragrafından aşağıdaki cümle seçilmiştir: "Değişilik sayesinde Alman vergi mükelleflerinin ülkede daha fazla mülteci kabul edilmesinden gelen yüklerinin azaltılacağı öngörülüyor. Böylece göçmenlere açık kapı politikası uyguladığı için eleştirilen Merkel hükümeti üzerindeki kamuoyu baskısının da hafifleyeceği yorumları yapılıyor." Bu cümlelerle, Türkofon okurlara yasa değişikliliği sayesinde Alman devletinin vergi yükünün azalacağı bilgisi aktarılmıştır. Ayrıca bu paragrafta "**açık kapı politikasına**" değinilerek Merkel'in söz konusu yasayla ilgili eleştiri oklarının hedefinde olduğu ifade edilmiştir. Bu tercihin Türkiye'nin de benzer politikayı izlemesi sebebiyle yapıldığı düşünülmektedir. Türkçe haber metnine eklenen bilgilerin, Türkofon okurlara dolaylı bir şekilde açık kapı politikasının beraberinde getirebileceği sonuçları ve uyum yasasının bu duruma bir çözüm olabileceği mesajını aktarma sebebiyle eklendiği söylenebilir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve metinde yer alan öğelerin Frankofon okurları Almanya'nın yeni uyum yasası ve yasanın düzenlenme sebebi konusunda bilgilendirdiğini söylemek mümkündür. Türkçe haber metni ise bu durumu ilk olarak sıradan bir yasa değişikliliği olarak aktarsa da metnin içinde yer alan öğelerle Türkofon okurlarla detaylı bilgilerin paylaşıldığı gözlenmiştir. Türkçe haber metninin son paragrafında yer verilen bilgilerle, özellikle Türkiye'nin de Almanya gibi açık kapı politikası izlediğini ön plana çıkartmanın ve uyum yasasının uygun bir çözüm olabileceği mesajını aktarmanın hedeflendiği sonucuna varmak mümkündür.

4.2.24. Örnek 24

FRANSIZCA HABER METNİ

-La Turquie fait monter les enchères pour endiguer l'immigration clandestine

> A Bruxelles ce qui ne devait être qu'un déjeuner de travail s'est transformé en dîner turco-européen. Au menu ce soir, Ankara a ajouté une copieuse suggestion: récupérer tous les migrants qui entrent illégalement en Grèce ainsi que tous les réfugiés syriens. Ces derniers seraient alors mis sur liste d'attente pour être réinstallés dans un pays de l'Union. "La tenue de ce sommet montre que la Turquie et l'Union européenne ont besoin l'un de l'autre", a indiqué le Premier ministre turc, Ahmet Davutoglu, à son arrivée à Bruxelles. "Il reste de nombreux défis à affronter et la seule façon d'y répondre, c'est la solidarité. Je suis certain qu'on va pouvoir répondre à ces défis grâce à la coopération. La Turquie est prête à travailler avec l'Union européenne et à devenir un membre de l'Union." **Devenir membre de l'Union, c'est tout l'enjeu**. En échange de sa coopération, la Turquie veut accélérer le processus d'adhésion et la libéralisation des visas vers l'UE. Par ailleurs, Ankara demande à Bruxelles de doubler son aide financière

à partir de 2018 pour atteindre 6 milliards d'euros. **Pour le président du Parlement européen, le jeu en vaut la chandelle**. "Un réfugié qui est entre les mains d'un trafiquant et qui arrive sur une île grecque et que l'on retransfert de l'autre côté de la rive, en Turquie, en lui disant : '**enregistre toi là et tu pourras ensuite offciellement, dans un cadre de réinstallation et de relocalisation être retransféré en Europe**', c'est un coup contre les trafiquants, ce n'est pas un coup contre les réfugiés", a déclaré Martin Schulz. **Selon certaines sources au Conseil, la proposition turque a reçu un accueil favorable parmi les 28 et pourrait servir de base à un nouvel accord entre l'Europe et la Turquie** (Euronews, [Yayın tarihi: 07.03.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-AB ve Türkiye arasında çetin müzakere maratonu

Türkiye ve Avrupa Birliği arasında sığınmacı krizine çözüm bulmak için düzenlenen zirve çetin müzakerelere sahne oluyor. Türkiye, Avrupa Birliği'nden Haziran sonuna kadar Türk vatandaşları için vizelerin kaldırılmasını önerdi ve Suriyeli sığınmacılar için mevcut 3 milyar euroya ek 3 milyar euroluk yeni fon talep etti. Başbakan Ahmet Davutoğlu zirve ile ilgili şunları söyledi: ''Zirvenin kendisi Avrupa Birliği için Türkiye'nin ve Türkiye için Avrupa Birliği'nin ne kadar vazgeçilmez olduğunu gösteriyor. Önümüzde bir çok sorun var ve bu sorunlarla başa çıkmanın tek yolu dayanışma içinde olmak. Ben zorlukların işbirliği içinde çözüleceğine inanıyorum. Türkiye, Avrupa Birliği ile çalışmaya ve Avrupa Birliği'nin üyesi olmaya hazır.'' Türkiye ayrıca, Yunanistan'dan kabul edeceği her sığınmacı için Avrupa Birliği'nin Türkiye'den bir sığınmacı almasını istedi. Taslak metine göre, Türkiye'den Yunan adalarına kaçanlar Türkiye'ye iade edilecek. Yasa dışı yollarla sınırı geçmeye çalışanlar ise birliğin alacağı sığınmacılar listesinin gerisine düşecek.Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Schulz, tartışılan belgeyi şu şekilde özetledi. ''İnsan kaçakçıların eline düşen ve Yunan adasına gelenleri Türkiye'ye geri göndereceğiz ve onlara '**önce git kayıt ol seni sonra Avrupa'da bir yere yerleştireceğiz' diyeceğiz**. Bu uygulama insan kaçakçılarına darbe vurmaya yönelik, sığınmacılara darbe vurmaya yönelik değil.''Türkiye'nin getirdiği öneriyi, Avrupa Birliği liderleri kendi aralarında değerlendirerek bir karara varmaya çalışacak. **AB liderlerinin, Türkiye'nin önerisiyle ilgili mutabakata varmaları durumunda Başbakan Davutoğlu ile akşam yemeğinde tekrar bir araya gelmeleri bekleniyor** (Euronews, [Yayın tarihi: 07.03.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

4.2.24.1. Örnek 24: Başlık İncelemesi

Tablo 24: Örnek 24 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
La Turquie **fait monter les enchères** pour **endiguer** l'immigration clandestine	AB ve Türkiye arasında çetin müzakere maratonu	İlişkisel - Anlatımsal	Anlatımsal

Örneğin Fransızca başlığında "**faire monter les enchères**" deyimi kullanılmıştır. Bu deyim Larousse sözlüğünde "*ihaleyi kazanmak için sürekli daha yüksek bir fiyat vermek*" ve "*Daha önemli imtiyaz veya ayrıcalıklar elde etmek için rakipleri daha büyük tavizler veremeye mecbur bırakmak*" anlamları verilmiştir. "**Endiguer**" fiili ise Larousse sözlüğünde "*bir grubun ilerlemesini önlemek, onları bazı sınırlamalara tabi tutmak*" şeklinde tanımlanmıştır. Dolayısıyla Fransızca başlığın yasadışı göçü engellemek amacıyla Türkiye'nin bir nevi pazarlık peşinde olduğu mesajını Frankofon okurlara aktardığını söylemek mümkündür. Buradan yola çıkarak bu başlığın Frankofon okurların zihninde konuyla ilgili Türkiye'nin bir pazarlık peşinde olduğu ve bu ülkeye karşı okurun zihninde olumsuz bir izlenim bırakabileceği söylenebilir.

Türkçe haber için seçilen başlık ise nötr ve yansız bir başlık olarak nitelendirilebilir. Zira bu başlık okunduğunda, Türkiye ve Avrupa Birliği arasında herhangi bir dönemde ve herhangi bir konuyla ilgili bir müzakere anlaşılmaktadır. Öte yandan başlığın içinde kullanılan "**çetin**" ve "**maraton**" sözcükleri ise akıllara uzun yıllar boyunca devam eden katılım müzakerelerini getirebilmektedir. Dolayısıyla Türkçe haber başlığının nötr olmakla beraber Türkofon okurları dolaylı bir şekilde katılım müzakerelerine yönlendirdiğini söylemek mümkündür.

4.2.24.2. Örnek 24: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve ilişkisel-anlatımsal işlevlerini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Ankara a ajouté une copieuse suggestion: récupérer tous les migrants qui entrent illégalement en Grèce ainsi que tous les réfugiés syriens**" ve "**En échange de sa coopération, la Turquie veut accélérer le processus d'adhésion et la libéralisation des visas vers l'UE**" cümleleri tespit edilmiştir.

Birinci cümlede kullanılan "**copieuse suggestion**" isim tamlaması başlıktaki "**faire monter les enchères**" deyimiyle ilişkilendirilebilmektedir. "**Copieuse**" sıfatı "*bol, cömert*" ve "**suggestion**" sözcüğü "*teklif, önerme*" anlamını taşımaktadır. Bu isim tamlaması başlıktaki "**faire monter les enchères**" deyimiyle bir araya okunduğunda bir anlam bütünlüğü sağlanmış olup başlıkta iletilmek istenen pazarlık izleniminin daha güçlü ve vurgulu bir biçimde Frankofon okurlara aktarıldığı görülmüştür.

Cümlede yer alan detaylar Frankofon okurları söz konusu ikili pazarlamayla ilgili daha fazla bilgilendirmiştir. "**Récupérer**/*toplamak*" ve "**illegalement**/*yasadışı bir şekilde*" sözcükleri başlıkta kullanılan "**endiguer**" fiili ile beraber bir anlam zinciri oluşturup

yasadışı göçe karşı sunulan teklifler ve planlanan adımlara açıklık getirmektedir. Bu cümle aynı zamanda Frankofon okurlara yasadışı göç kategorisinde sınıflandırılanların yalnızca Yunanistan'a yasadışı giriş yapanlardan oluşmayıp Suriyeli sığınmacıların da aynı kategoride yer aldıkları bilgisini aktarmaktadır.

İkinci cümle incelemeye alındığında "*işbirliğinin karşılığında*" anlamındaki "**en échange de sa coopération**" ifadesinin kullanımı dikkat çekmektedir. Bu ifadenin başlıktaki pazarlık izlemini tekrardan Frankofon okurlara hatırlattığını söylemek mümkündür. Cümlenin devamında kullanılan "**accélérer le processus d'adhésion et la libéralisation des visas vers l'UE**" ifadeleri ise Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki katılım müzakerelerine işaret etmektedir. "*Vize serbestisi*" ile ilgili "**la libération des visas**" ifadesi başlıkta kullanılan "**faire monter les enchères**" deyimiyle ilişkilendirilebilmektedir. Bu ifade Türkiye ve Avrupa Birliği arasında yapılan "vize serbestisi diyaloğu" bağlamında kullanılmaktadır. Vize serbestisi diyaloğunu şu biçimde açıklamak mümkündür: "16 Aralık 2013 tarihinde AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşması'nın imzalanmasına paralel olarak Avrupa Birliği ile Türkiye arasında Vize Serbestisi Diyaloğu başladı. AB-Türkiye Vize Serbestisi Diyaloğu'nun amacı, kısa süreli seyahat amaçlı Schengen alanına seyahat eden Türk vatandaşlarına uygulanan vize yükümlülüğünün kaldırılmasına yönelik ilerleme kaydetmektir. Bu diyalog, Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyi'nin (EC) 539/2001 No'lu Yönetmeliğinde AB standartlarıyla uyumlu biyometrik pasaporta sahip Türk vatandaşlarının 180 gün içerisinde 90 güne kadar yapacakları kısa süreli seyahatlerde ve hâlihazırda Türkiye'ye kısa süreli kalış amaçlı seyahatlerinde vize yükümlülüğü bulunan AB vatandaşlarının vizesiz seyahat etmelerinin sağlamasına yönelik değişiklik yapılabilmesi için Türkiye'nin yerine getirmesi gereken gereklilikleri ortaya koyan bir belge niteliğindeki Yol Haritasına dayanmaktadır. Bu yol haritası, belge güvenliği, göç yönetimi, kamu düzeni ve güvenliği, temel haklar ve düzensiz göçmenlerin geri kabulü olmak üzere beş ana başlıkta bulunan 72 kriteri ortaya koymaktadır. Bu kriterlerden şu ana kadar 66 tanesi yerine getirilmiştir ve kalan altı kriterin yerine getirilmesi beklenmektedir" (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, [Ekim 2022]). Dolayısıyla yukarıdaki destekleyici öğelerin başlıkta sözü edilen pazarlamayla ilgili Frankofon okurlara daha fazla bilgi sunup başlığın hem ilişkisel ve hem göndergesel işlevlerinin yerine getirmesini sağladığını söylemek olasıdır.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Türkiye ve Avrupa Birliği arasında sığınmacı krizine çözüm bulmak için düzenlenen zirve çetin müzakerelere sahne oluyor**", "**Türk vatandaşları için vizelerin kaldırılmasını önerdi**" ve "**Suriyeli sığınmacılar için mevcut 3 milyar euroya ek 3 milyar euroluk yeni fon talep etti**" cümleleri tespit edilmiştir.

Seçilen birinci cümlenin içindeki "**sığınmacı krizine çözüm bulmak**" ifadesi yapılan görüşmelerin nedeniyle ilgili Türkofon okurlara bilgi sunarak Türkçe haber başlığındaki "**müzakere maratonu**" isim tamlamasının muğlaklığını kaldırmaktadır. Cümlede tercih edilen "**sahne olmak**" fiili ise cümlenin vurgusunu arttırarak gerçekleşen görüşmelerin önemini Türkofon okurların zihninde artırmaktadır. Seçilen diğer iki cümle ise Türkofon okurları başlıkta sözü edilen müzakerelerin detayları ile ilgili bilgilendirmekte; ayrıca başlıkta kullanılan "**çetin müzakere**" isim tamlamasına açıklayıcı bir kapsam getirmektedir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca haber başlığının sözcük seçiminin Frankofon okurlara dolaysız olarak Türkiye ve Avrupa Birliği arasında bir pazarlığın gerçekleştiği bilgisini aktardığı ancak metnin art planında Türkiye'nin tutumuna yönelik olumsuz bir yargı oluşturulduğunu söylemek mümkündür. Bu durum metinde tespit edilen destekleyici öğeler ile daha net bir biçimde görülmüştür. Türkçe haber metni ise daha nötr bir başlıkla Türkofon okurların dikkatini Türkiye ve Avrupa Birliği arasındaki uzun soluklu katılım müzakerelerine çekme çabasına girmiştir. Dolayısıyla Türkçe haber başlığının hem anlatımsal hem yönlendirmeci bir işleve sahip olduğunu söylemek mümkündür. Metinde tespit edilen destekleyici öğeler ise hem katılım müzakereleri hem yasadışı göç konusunda Türkofon okurlara bilgi vermiştir. Dolayısıyla Fransızca ve Türkçe haber başlıklarının farklı anlatımlar kullanarak farklı mesajları Frankofon ve Türkofon okurlara aktardıkları sonucuna varmak mümkündür.

4.2.24.3. Örnek 24: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Avrupa Birliği ve Türkiye arasında bir zirvenin düzenlendiği, Ankara'nın sunduğu teklif, Ahmet Davutoğlu'nun görüşleri, yasadışı göç konusundaki işbirliği karşılığında Türkiye'nın AB katılım müzakerelerine koştuğu şartlar, Martin Schultz'un görüşleri ve son olarak

Avrupa Birliği'nin sunulan teklife karşı verdiği tepki bilgisinin Frankofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Avrupa Birliği ve Türkiye arasında sığınmacı sorununu çözmek için bir zirvenin düzenlendiği, Ankara'nın sunduğu teklif, Ahmet Davutoğlu'nun görüşleri, Ankara'nın sunduğu teklifin detayları, Martin Schultz'un görüşleri ve son olarak Avrupa Birliği'nin sunulan teklife karşı verdiği tepki bilgisinin Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerinin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Devenir membre de l'Union, c'est tout l'enjeu" cümlesi dikkat çekmektedir.

Bu cümlede tercih edilen "**enjeu**" sözcüğü "*çıkarım*" anlamında kullanılmaktadır. Cümle bir bütün olarak incelendiğinde, Frankofon okurlara Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin üyesi olmasıyla büyük yarar sağlayacağı ve her adımı bu çıkarımı düşünerek attığı mesajının aktarılmasının amaçlandığı görülmektedir. Ayrıca "**enjeu**" sözcüğünün öncesinde kullanılan "**tout**" sıfatı "*hep, tümü*" anlamında olup cümlenin vurgusunu artırmıştır. Türkçe haber metni incelendiğinde bu cümle veya aynı yorumu içeren herhangi bir cümlenin metinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Dikkat çekici diğer bir farklılık ise Fransızca haber metnindeki "Pour le président du Parlement européen, le jeu en vaut la chandelle" cümlesidir.

Cümlede kullanılan "**le jeu veut la chandelle**" deyimi "*çaba sarfetmeye değer, uğraşmaya değer*" anlamında kullanılmaktadır. Fransızca haber metnindeki bu deyimin öncesinde verilen bilgi dikkate alındığında Türkiye'nin yasadışı göç konusundaki vaat ettiği yardım ve işbirliği karşılığında talep ettiği koşulların uğraşmaya değer olarak nitelendirildiğini göstermektedir. Dolayısıyla metne katılan bu yorumu olumlu bir biçimde değerlendirmek mümkündür. Bir önceki cümlede olduğu gibi, Türkçe haber metni incelendiğinde bu cümle veya aynı yorumu içeren herhangi bir cümlenin metinde yer almadığı tespit edilmiştir.

Martin Schultz'un görüşleri hem Fransızca ve hem Türkçe haber metninde ortak bir bilgi olarak saptanmıştır ancak iki aktarım arasında farklılıklar tespit etmek mümkündür. "Enregistre toi là et tu pourras ensuite offciellement, dans un cadre de réinstallation et de relocalisation être retransféré en Europe." Fransızca cümlede "**officiellement**" ve "**un cadre de réinstallation et de relocalisation**" söz grupları ve ifadeler söz konusu sürecin planlı ve resmi olduğuna işaret etmektedir. Aynı zamanda

haberin ilk paragrafında yasadışı göç yapanları ve Suriyeli sığınmacıları kapsayan plan konusunda bazı ayrıntılar verildiği görülmektedir. Bu noktada Türkçe haber metninde daha muğlak, daha az resmi ve belirgin ifadelere yer verildiği görülmektedir. Türkçe haber metninde resmi olarak "geri kabul anlaşması" ile bilinen süreç ile ilgili Türkofon okurlara özenli bir biçimde detaylar paylaşılmıştır ancak Türkçe haber metnindeki cümleye bakıldığında, cümlenin daha kısa ve az detay içediği saptanmıştır.

Fransızca haber metninde yer alan ve aşağıda alıntılanan: "Selon certaines sources au Conseil, la proposition turque a reçu un accueil favorable parmi les 28 et pourrait servir de base à un nouvel accord entre l'Europe et la Turquie." Bu cümlede, Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin önerisini olumlu karşıladığı bilgisi Frankofon okurlara verilmişken Türkçe haber metnindeki son cümle oldukça nötr ve yansız bir bakış açısını Türkofon okurlara aktarmayı hedeflemiştir. Fransızca haber metninin konuyla ilgili olumlu ve kesin tavrı Frankofon okurlara müzekereler konusunda bir ilerlemenin kaydediliğini aktarırmaktadır. Ancak Türkçe haber metninin nötr ve yansız duruşu Türkofon okurların nezdinde bir mutabakatının söz konusu olmadığı ve AB ve Türkiye'nin net bir karara varamadıkları izlenimini bıraktığı düşünülmektedir.

"Transediting" açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber metninin odağının daha çok Türkiye'nin yasadışı göç konusundaki işbirliği karşısında katılım müzakerelerine ilişkin Avrupa Birliği'nden talep ettiği koşullar ve onaylanması taktirde elde edeceği çıkarımlar üzerinde olduğunu söylemek mümkündür. Türkçe haber metninin odağı ise daha çok yaşadışı göçle mücadele konusunda Avrupa ve Türkiye'nin işbirliği ve genel olarak sığınmacı konusu üzerinde olduğu söylenebilir.

4.2.25. Örnek 25

FRANSIZCA HABER METNİ

-Guerre en Syrie : Assad accuse l'Ouest de "doubles standards"

> Les "révélations" du président syrien à la télévision australienne : Dans une interview, Bachar el-Assad accuse l'Ouest de vouloir traiter avec lui secrètement pour aider son gouvernement à combattre les militants islamistes impliqués dans la guerre en Syrie. Bachar el-Assad : "En fait, il y a un double standard pour l'Ouest en général. Ils nous attaquent politiquement et ils nous envoient des officiels pour traiter avec nous sous la table, spécialement en matière de sécurité, y compris votre gouvernement australien. Ils font tous la même chose. Ils ne veulent pas mettre en colère les Etats-Unis. **En fait, la plupart des responsables occidentaux répètent ce que disent les Etats-Unis**. C'est la réalité". **Officiellement aucune négociation n'a lieu entre les puissances de l'Ouest**

et le régime syrien. Sur le terrain, le pilote d'un avion syrien a été capturé et tué par des rebelles islamistes selon l'armée syrienne. Damas affirme que l'appareil a été victime d'un incident technique mais les rebelles du groupe Jaich al-Islam disent avoir abattu l'appareil et accusent le front Al-Nosra d'avoir exécuté le pilote (Euronews, [Yayın tarihi: 02.07.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

TÜRKÇE HABER METNİ

-Esad: Batılı ülkeler gizli şekilde anlaşmak istiyor

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, Batılı ülkelerin gizli şekilde kendisi ile anlaşmaya çalıştıklarını öne sürdü. Avusturya televizyonuna konuşan Devlet Başkanı Esad, Batılı ülkelerin terörizmle mücadelede gizli şekilde işbirliği aradığını söyledi. Esad şöyle konuştu: "Bu genel olarak Batının çifte standardı. Siyasi olarak bize saldırıyorlar, ardından sizin hükümetiniz de dahil olmak üzere, özellikle güvenlik konularında bizimle masa altından anlaşmak için yetkililerini gönderiyorlar. Hepsi aynı şeyi yapıyor. Amerika Birleşik Devletleri'ni üzmek istemiyorlar. **Aslında çoğu Batılı yetkili, ABD'nin söylemelerini istediklerini söylüyorlar**. Sahadaki gerçeklik bu." Suriyeli muhaliflerse dört gün önce başlattıkları Yermuk Operasyonu kapsamında büyük ilerleme kaydetti. Lazkiye kırsalında saldırıya geçen muhalifler birçok köyü ve kasabayı ele geçirdi. Bu arada rejime ait Su-22 tipi savaş uçağı Şam'ın kuzeyinde düştü. Suriyeli muhalifler, uçağı kendilerinin düşürdüğünü ve pilotu rehin aldıklarını öne sürdü. Rejim ise uçağın teknik arıza nedeniyle düştüğünü savundu (Euronews, [Yayın tarihi: 02.07.2016], [Erişim tarihi: 25.04.2019]).

4.2.25.1. Örnek 25: Başlık İncelemesi

Tablo 25: Örnek 25 - Başlık İncelemesi

Fransızca başlık	Türkçe başlık	Fransızca haber metninin işlevi	Türkçe haber metninin işlevi
Guerre en Syrie : Assad **accuse** l'Ouest de **"doubles standards"**	Esad: Batılı ülkeler **gizli şekilde anlaşmak istiyor**	Anlatımsal	Anlatımsal

Fransızca haber metninin başlığında "**accuser**" fiili kullanılmıştır. Larousse sözlüğünde bu fiil "*birine bir hata, suç veya kınanılacak bir davranış veya eylem sebebiyle sitem etmek*" olarak tanımlanmıştır. Bu fiil birini gerçekleştiği eylem nedeniyle suçlamak ve itham etmek durumlarda kullanılmaktadır. Aynı zamanda "**accuser**" fiilinin hukuksal boyutu da dikkate alınmalıdır.

"**Double standards**" ad tamlaması İngilizce dilinden Fransızca diline geçmiş olup " *Üstü kapalı bir biçimde yetkilendirilmiş bir veya birden fazla grubun uygulanması bazı kuralları diğer gruplara uygulanmadığı, veya aksine diğerlerin takip edilmesine*

gerek olmayan kuralları zorla takip eden durumlar" (Wikionary, [Nisan 2022]) şeklinde tanımlanmıştır. Fransızca dilinde "avoir deux poids et deux mesures" deyimi ile ifade edilen bu durum "*kişiler ve koşullara göre bir konuyu farklı değerlendirmek*" (Internaute, [Nisan 2022]) olarak açıklanmıştır. Dolayısıyla Fransızca başlığın Esad tarafından ortaya konulan dolaysız bir suçlama içerdiği ve bu suçlamanın Batılı ülkelerin uyguladığı çifte standarttan oluştuğu söylenebilir.

Türkçe başlıktaki "**gizli**" sıfatı TDK sözlüğünde "*başkalarından saklanan, duyurulmayan*" olarak açıklanmıştır. "**Anlaşmak**" fiili ise "*düşünce, duygu ve amaç bakımından birleşmek*" olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla Türkçe başlığın Esad tarafından ifade edilen bir suçlamayı herhangi bir hukuksal bağlamı olmadan dolaylı bir biçimde aktarırken Fransızca başlığın aksine suçlamanın konusu doğrudan Türkofon okurlarla paylaşılmamıştır.

Dikkat edilmesi gereken diğer bir husus ise her iki başlığın sözdizimidir. Fransızca başlık "**Guerre en Syrie**" söz grubu ile başlamış olup ardından Suriye cumhurbaşkanının görüşünü aktarmaktadır. Bu seçim Frankofon okurlara söz konusu çifte standardın Suriye'deki savaşla ilintili olduğunu iletmektedir. Öte yandan Türkçe başlığın doğrudan Suriye cumhurbaşkanının adı ile başlaması iki nokta üst üste noktalama işaretinden sonra gelen cümlenin doğrudan alıntı biçimde aktarılmasını sağlamıştır. Böylece başlığın içerdiği mesajın vurgulanarak aktarımı gerçekleştirilmiştir.

4.2.25.2. Örnek 25: Haber Metninin Bağlamsal Olarak İşlevler Odağında İncelemesi

Fransızca başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninden "**Bachar el-Assad accuse l'Ouest de vouloir traiter avec lui secrètement**" ve "**Ils nous attaquent politiquement et ils nous envoient des officiels pour traiter avec nous sous la table**" cümleleri tespit edilmiştir.

Birinci cümledeki "**accuser**" fiilinin tekrarlanması başlıktaki mesajın vurgusunu arttırmıştır. "*Görüşmek*" ve "*anlaşmaya varmak*" anlamında kullanılan "**traiter**" fiili ve "*gizlice*" anlamında kullanılan "**secrètement**" zarfı bir anlam zinciri oluşturarak başlıkta öne sürülmüş suçlama ile ilgili ayrıntıların Frankofon okurlarla paylaşılmasını sağlamıştır. Türkçe başlıkta Batılı ülkelerin gizli anlaşma peşinde olduğu kesin ve net bir yargı şeklinde Türkofon okurlara iletilmiştir. Ancak Fransızca cümledeki "**vouloir traiter**" söz grubunun Batılı ülkelerin gizli görüşmeye niyetli olduğunu ve söz konusu isteğin kesinleşmediği bilgisini Frankofon okurlara aktardığı görülmektedir.

İkinci cümledeki "**attaquent politiquement**" söz grubu siyasi bir saldırının söz konusu olduğunu ifade ederken birinci cümledeki "**traiter**" sözcüğü bu sefer "**traiter sous la table**" deyiminin içinde tekrarlanmıştır. Türkçe'de "*masa altı diplomasisi*" şeklinde ifade edilen bu deyim gizli görüşmelerin söz konusu olduğu iddiasının altını çizmektedir. Dolayısıyla Fransızca haber metninde çifte standarttan örnekler sunularak Batılı ülkelerin tutarlı davranmadıklarına dair daha açıklayıcı bilgilerin yer aldığı gözlemlenmiştir.

Türkçe başlığı desteklemek ve anlatımsal işlevini yerine getirmek amacıyla haber metninde "**Batılı ülkelerin terörizmle mücadelede gizli şekilde işbirliği aradığını söyledi**" ve "**Batılı ülkelerin gizli şekilde kendisi ile anlaşmaya çalıştıklarını öne sürdü**" cümleleri tespit edilmiştir.

Seçilen birinci cümle incelendiğinde "**terörizmle mücadelede**" ifadesinin Fransızca haber metnindeki benzer cümleye kıyasla üstü kapalı bir detay niteliğinde olduğu söylenebilir. Bu seçim aynı zamanda başlıkta bilgisi aktarılmış "**anlaşma**" ile ilişkin bilgilendirici bir gerekçe olarak görülebilir. Hem birinci ve hem ikinci cümlede "**işbirliği aramak**" ve "**anlaşmaya çalışmak**" ifadelerinin yer alması başlıkta aktarılan bilginin aksine bir çabanın söz konusu olduğu ve iki taraf arasında hala kesin bir anlaşmaya varılmadığı bilgisini Türkofon okurlarla paylaşmaktadır. Bunun yanı sıra "**öne sürmek**" fiilinin kullanımı, eylemin "*bir öneri, bir düşünceden*" ibaret olduğu ve hala kesinleşmediği fikrini desteklemektedir. Türkçe haber başlığında ve destekliği iki cümlenin içinde toplamda üç kere tekrarlanan "**gizli şekilde**" ifadesinin haberin özünde aktarmak istediği mesajı bir kez daha vurguladığı söylenebilir.

Dört İşlev Modeli açısından yaptığımız karşılaştırmanın sonucunda, Fransızca başlık ve haber metninde yer alan destekleyici öğelerin Esad tarafından ortaya konulan dolaysız bir suçlamayı içerdiği, kullanılan ifadelerin daha sert ve detaylar açısından daha zengin olduğu söylenebilir. Başlığın sözdizimi Frankofon okurları önden bilgilendirerek aktarılması amaçlanan mesajın pekiştirilmesini de sağlamaktadır.

Türkçe başlık ve haber metninde yer alan destekleyici öğelerin anlatım açısından daha öz ve nötr olduğu görülmüştür. Başlıkta spesifik bir konu üzerinde durulmaması Türkofon okurların nezdinde bir soru işaretinin oluşmasına yol açmaktadır. Ancak haber metninin içindeki destekleyici öğelerin arasındaki tezat ve aktarılan bilgilerinin kesinlik payının düşük olmasının, bu soru işaretinin ortadan kalkmasında yetersiz

kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca destekleyici cümlelerdeki ifadelerde pek fazla detaya yer verilmediği ve daha ziyade gizlilik konusunun üzerinde durulduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla her iki başlığın anlatımsal işlevi farklı anlatımlar yardımıyla aktarmayı amaçladığı söylenebilir.

4.2.25.3. Örnek 25: Metinlerin Transediting Kavramı Açısından Değerlendirmesi

Fransızca haber metninin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Suriye cumhurbaşkanının Avusturalya televizyonu ile yaptığı söyleyişinden bilgi kesitleri, Batılı ülkeler ve Suriye arasında resmi olarak herhangi bir müzakerenin gerçekleşmediği ve savaş alanında bir pilotun ölümü ve bunun sebebiyle ilgili bilgilerin paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Türkçe metnin paylaştığı bilgi akışı incelendiğinde, Suriye cumhurbaşkanın Batılı ülkelerin gizli anlaşma isteğini öne sürmesi, Suriye cumhurbaşkanının Avusturalya televizyonu ile yaptığı söyleyişinden bilgi kesitleri, Suriye toprağında yapılan operasyonlar ile ilgili kısa bir bilgi ve savaş alanında bir pilotun ölümü ve sebebiyle ilgili bilgilerin paylaşıldığı tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe haber metinlerin bilgi paylaşımı karşılaştırıldığında, "Officiellement aucune négociation n'a lieu entre les puissances de l'Ouest et le régime syrien" cümlesi dikkat çekmektedir. Her iki haber metni incelendiğinde Suriye cumhurbaşkanının gizli bir anlaşmanın söz konusu olduğu iddiası ile ilgili Frankofon ve Türkofon okurların bilgilendirildiği gözlenmiştir. Ancak Fransızca haber metninde yer alan yukarıdaki cümle Frankofon okurlara resmi olarak herhangi bir müzakerenin gerçekleşmediği bilgisini aktarmaktadır. Bu durumun başlıkta ve haber metnindeki suçlama bilgisini destekleyerek sarf edilen ifadelerin bir iddiadan fazlası olmadığı düşüncesini aktarmayı hedeflediği sonucuna varmak olasıdır. Ancak bu bilgi Türkçe haber metninde yer almamıştır. Ayrıca metnin içinde doğrudan herhangi bir suçlama çağrışımına yol açabilen öğenin bulunmaması söz konusu ifadelerin doğruluğu olasılığını Türkofon okurlar nezdinde arttırdığı söylenebilir.

Benzer bilgiler içeren ancak her iki haber metninde farklılık gösteren diğer bir cümle aşağıda yer almaktadır: "En fait, la plupart des responsables occidentaux répètent ce que disent les Etats-Unis." Suriye Cumhurbaşkanın konuşmasından seçilen Fransızca cümlede "**çoğu Batılı yetkilinin ABD'nin söylediklerini tekrarladığı**" bilgisi aktarılırken aynı kesitin Türkçesinde "**ABD'nin söylemelerini istediklerini**

söylüyorlar” şeklinde bir bilgi Türkofon okurlara aktarılmıştır. Bu seçimin ABD’nin tüm diğer ülkeler üzerinde nüfuz sahibi olduğu düşüncesini desteklediğini söylemek mümkündür.

Son olarak Türkçe haber metnine eklenen Suriye’deki opererasyonlar ile ilişkin bilgilerin Türkofon okurlara yönelik bir bilgilendirme niteliğinde olduğu düşünülmektedir.

“Transediting” açısından haber başlığı ve incelemeye alınan cümlelerin analizi sonucunda, Fransızca haber başlığı ve metnin içindeki ifadelerin gizli bir anlaşmadan bahsederek bir suçlamanın söz konusu olduğunun altını çizdiği görülmüştür. Haberin içinde yer alan siyasi grupların adları dikkat çekici bir detaydır. Avrupa Birliği ve Türkiye’nin konuyla ilgili farklı bakış açılarına sahip olması söz konusu detayın Frankofon ve Türkofon okurlara farklı şekilde aktarılmasına yol açmıştır. Türkçe haber başlığı ve metnin içindeki anlatım ve ifadeler, gizli bir anlaşmanın söz konusu olduğu düşüncesini altını çizerek desteklemektedir. Ancak Fransızca haber metnindeki bilgi akışı bu düşünceyi bir yandan reddetmeyi amaçlarken Türkçe haber metninde böyle bir yaklaşımın olmaması dikkat çekici bir detay olarak tespit edilmiştir. Sonuç olarak her iki haberin odak noktasının birbiriyle örtüştüğü ve Batı’nın çifte standart uyguladığı ve gizli bir anlaşmanın peşinde olduğu söylenebilir.

4.3. Bulguların Değerlendirilmesi

4.3.1. Haberlerin İşlevler Odağından Değerlendirmesi

Çalışmanın bütüncesini oluşturan Fransızca ve Türkçe dillerinde yayınlanmış 25 göç konulu haber üç aşamadan oluşan sözlüksel, anlamsal ve iletişimsel bir analize tabi tutulmuştur.

Analizin ilk aşamasında, Fransızca ve Türkçe haber başlıkları sözlüksel ve anlamsal açıdan irdelenmiştir. Devamında haber başlıkları bağlamında tespit edilen işlevlerin metinde destekleyici öğeler yardımıyla aktarımı incelenmiştir. Bu incelemenin sonucunda, Fransızca haberler açısından bakıldığında:

- 10 haber anlatımsal işlev
- 3 haber göndergesel işlev
- 4 haber ilişkisel işlev
- 2 haber duyumsal işlev
- 1 haber duyumsal-göndergesel

- 1 haber ilişkisel-anlatımsal
- 1 haber anlatımsal-duyumsal
- 3 haber göndergesel-anlatımsal işlev kategorisinde gruplanabilmektedir.

Türkçe haberler değerlendirildiğinde ise

- 18 haber anlatımsal işlev
- 2 haberin duyumsal işlev
- 1 haber göndergesel
- 3 haber anlatımsal-göndergesel
- 1 haber anlatımsal-ilişkisel kategorisi altında sınıflandırabilmektedir.

Örnekler arasında hem Fransızca hem Türkçe'de tek işlevi olan 9 haber metninde aynı işlev saptanmıştır. Yayınlanan haber örneklerinden tek işlevi olan 7 haberde her iki dilde farklı işlev tespit edilmiştir.

Fransızca ve Türkçe'de yayınlanmış haber örneklerinden 10 örnekte iki işleve ratlanmıştır. Ancak bu iki işlevlilik durumu her iki dilde aynı örneklerde görülmemiştir.

Buradan yola çıkarak seçilen Fransızca haberlerin çoğunlukla anlatım ve göndergeye dayalı hazırlandığı söylenebilir. Fransızca haberlerin anlatımı daha açık, daha özenli ve daha detaylıdır. Bu durum, mesaj aktarımını kolaylaştırıp metnin muğlaklaşmamasına sebebiyet vermektedir. Fransızca haberlerde kimi durumda nötr ve yansız başlıkların seçildiği tespit edilmiştir. Ancak haber metni için seçilen destekleyici öğelerin haber konusunun aktarımını kolaylaştırdığı ve başlıkta görülen tarafsızlığın ortadan kaldırılmasına yol açtığı gözlenmiştir. Fransızca haber başlıklarındaki göndergeler ise daha çok dini öğeleri işaret etmiştir. Bahsi geçen göndergeler haber metni içeriğinde yer alan göndergeler ile bir anlam zinciri oluşturup aktarılması amaçlanan mesajın Frankofon okurlara daha net bir biçimde iletilmesini sağlamıştır.

Seçilen Türkçe haberlerin ise çoğunlukla anlatıma dayalı hazırlandığı söylenebilir. Anlatıma dayalı Türkçe haberlerin daha az detaylı, öz ve muğlak olduğu söylenebilir. Aynı zamanda anlatımların kimi durumlarda kesinlik içermediği ve yorumlandığı da gözlenmiştir. Bahsi geçen anlatımların örtmeceli ve yorumlu olma özelliği Türkofon okurlara aktarılması amaçlanan mesajların aktarımını çetrefilli bir hale getirip mesajları yoruma açık hale getirdiği söylenebilir. Türkçe haber başlıklarında tespit edilen muğlaklık çoğunlukla haber metninin içerdiği destekleyici öğeler vasıtasıyla

giderilmiştir. Ancak muğlaklığın giderilmesi kimi durumlarda haberlerin belli bir çerçevede manipüle edilmesine ve yorumlanmaya açık bırakılmasına yol açmıştır.

"Transediting" analizi sonucunda, Fransızca ve Türkçe haberlerin arasında 13 haberin odağının aynı ve 12 haberin odağının farklı olduğu görülmüştür. Odağı aynı olan haberlerde genel olarak paylaşılan bilgi akışında benzerlik oranın daha yüksek olduğu ve bilgilerin benzer sıralamayla Frankofon ve Türkofon okurlarla paylaşıldığı tespit edilmiştir. Bu durum, bilgilerin her iki okur kitlesinin nezdinde benzer etkiler ve izlenimlere yol açmasını mümkün kılmıştır. Odağı farklı olan haberlerde, farklı bilgilerin paylaşıldığı, bahsi geçen bilgilerin farklı sıralamayla Frankofon ve Türkofon okurlarla iletildiği görülmüştür. Nitekim farklı bilgi dizilişinin iki okur kitlesinde farklı etkilere ve izlenimlere yol açmış olabileceği söylenebilir.

Ancak bu gibi müdahaleler haberin asıl konusunun değişmesine olanak sağlamamıştır. 25 haberin tümünde haber odağının farklı veya benzer olması gözetilmeksizin haberlerin konusunun değişmediği saptanmıştır. Başka bir deyişle, Fransızca ve Türkçe haberlerde kullanılan ifade ve vurgular farklı olmasına rağmen haberin içerdiği genel konunun değişmediği gözlenmiştir.

"Transediting" analizi sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak hem Fransızca hem Türkçe haber metinlerinde ekleme, çıkartma, yer değiştirme, bağlam değiştirme, ayrıntılı bilgi verme, bilgi özetleme, vurgu arttırma veya vurgu azaltma gibi stratejiler tespit edilmiştir. İnceleme konusu olan tüm örneklerde en belirgin görünen stratejinin ekleme ve çıkartma olduğunu söylemek mümkündür. Bu strateji beraberinde kimi durumlarda daha ayrıntılı bilgilerin paylaşımını kimi durumlarda ise bilgilerin kısıtlanmasını getirmektedir. Gerek vurgu azaltma/artırma gerek bilgilerin detaylandırılması/kısıtlanması stratejilerini ayrı ayrı ya da aynı anda olmak üzere hemen tüm haberlerde gözlemlemek mümkün olmuştur. Bu stratejiler sonucunda vurgulanması istenilen bilgi ve ifadeler ön plana çıkartılırken, istenilmeyenlerin de arka planda kalınmasının sağlandığı görülmüştür. Bunun sonucunda Fransızca haberlerin anlatımının genel olarak daha net, özenli, detaylı ve akıcı bir dille yazıldığını söylemek mümkündür. Haberler için seçilen başlıkların örnek 3 dışında haber konusu ile aynı bağlamda olup ön bilgilendirici işlevi yerine getirdiği görülmüştür. Frankofon okurlara sunulan bahsi geçen ön bilgilendirmenin, anlatımsal işlevin bir alt kategorisi olan değerlendirici işleve dayalı olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla başlıkların anlatımın öznel ve değerlendirici nitelik taşıdığı

söylenebilir. Türkçe haberlerin anlatımın genel olarak daha muğlak, öz, örtmeceli ve yoruma açık olduğu söylenebilir. Haberler için seçilen başlıklar kimi durumlarda aynı bağlamda kimi durumlarda ise farklı bir bağlamdadır. Türkçe haber başlıkları ön bilgilendirici işlevi yerine getirmiştir ancak Fransızca haber başlıklarının aksine Türkofon okurlara sunulan bahsi geçen ön bilgilendirmeler duygusal işleve başvuru yapılarak hazırlanmıştır. Dolayısıyla başlıkların anlatımının öznel ve duygusal nitelik taşıdığı söylenebilir.

Fransızca haber metinlerinde, Frankofon okurlara verilmesi amaçlanan mesajlar genel olarak Avrupa Birliği ve üye devletlerinin büyük ve daha önce benzeri az görünen bir göç dalgasıyla karşı karşıya kaldıkları ve bu durumdan muzdarıp oldukları odağında toplanmaktadır. Haberlerde bu durum için çözüm bulmaya çalışan farklı üye devletlerinin olumlu ve olumsuz nitelendirilebilecek politikaların eleştiri oklarının hedefinde olduklarının altı çizilmiştir. Fransızca haber metinlerinde iki konu ön plana çıkartılmıştır. İlk olarak bahsi geçen göç dalgası konusunda Avrupa Birliği ile beraber Türkiye'nin daha fazla sorumluluk alması gerektiğidir. Bu durum kimi zaman Fransızca haber metinlerinde Türkiye'nin ötekileşmesine yol açmıştır. Diğer konu ise Avrupa Birliği'nin meseleye çözüm odaklı ve hukusal bir çerçevenin içinden bakmasıdır. Bu durum haber metinlerinde yer alan yasal ve hukuki göndermeler ile görülebilmektedir. Dolayısıyla yaptığımız inceleme sonucunda bizde, Fransızca haber metinlerinde Frankofon okurlara Avrupa Birliği ve üye devletlerin göç konusu başta olmak üzere tüm konularda hukuk ve yasa çerçevesinde hareket ettikleri mesajının aktarılmaya çalışıldığı kanaati oluşmuştur.

Türkçe haber metinlerinde, Türkofon okurlara verilmesi amaçlanan mesajlar genel olarak meydana gelen büyük göç dalgası karşısında Türkiye'nin büyük bir sorumluluk aldığı ve takdir edilmesi gereken bir performans sergilediği odağında toplanmıştır. Haberlerde Avrupa Birliği ve üye devletler eleştiri oklarının hedefinde olmuştur. Haberlerde göçmen-sığınmacı sorunundan Türkiye kadar diğer ülkelerin de sorumlu olduğunun altı çizilmiştir. Türkçe haber metinlerinde ön plana çıkartılan konulardan biri Türkiye'nin izlediği göçmen-sığınmacı politikasıdır. Bunun yanı sıra Türkçe haber metinlerinde Avrupa Birliği ve üye devletlerin daha çok olumsuz politikalarından söz edilmiş ve açık kapı politikasının izlenmediği konusuna ağırlık verilmiştir.

4.3.2. Haberlerin Eşik Bekçiliği Kavramı Üzerinden Değerlendirmesi

1993 yılında Lyon'da kurulan Euronews medya grubunun web sitesinde paylaştığı bilgiler doğrultusunda, Euronews'un filtresiz, ön yargısız, gerçeğe dayalı gazetecilik ilkelerini benimseyen, farklı düşünceleri tarafsızca aktarmayı amaçlayan bir medya organı olduğu söylenebilir. Euronews'un web sitesinde bu medya organının okurlara sunduğu haberlerin, okurların karar vermesini veya kararlarını değiştirmesini sağlayan kaynaklar olarak görüldüğü bilgisine ulaşılmıştır. Dolayısıyla bahsi geçen medya organının eşik bekçiliği sürecinde karar veren bir mercii olarak önemli bir konumda olduğu sonucuna varmak mümkündür. 07 Haziran 2021 tarihinde Euronews haber medyasında çalışan Massoud Salari adlı muhabirle bir söyleşi gerçekleştirilmiştir. Salari, söyleşi sırasında, bahsi geçen haber medyasında 2015 yılından itibaren haber hazırlama ve yayınlama sürecinde metinlere yapılan müdahaleler açısından serbestliğin arttığını belirtmiştir.

Euronews eşik bekçiliği politikası olarak düşündüğümüzde, hem Fransızca ve hem Türkçe haber metinlerinde 2015-2016 tarihleri arasında seçilen örnekler bazında haberlerin okur merkezli yazıldığını söylemek mümkündür. Bu kapsamda Fransızca haber metinlerinin Avrupa merkezli bir bakış açısıyla yazıldığı görülmüştür. Haber metinlerinde yer alan göndergeler ve değerlendirme içeren anlatımların hepsinin Avrupa'nın dini, kültürel ve hukuki öğeleriyle aşina olan bir okura sunulmak amacıyla hazırlandığı söylenebilir. Aynı şekilde, Türkçe haber metinlerinin ise Türkiye merkezli bir bakış açısıyla yazıldığı sonucuna varmak mümkündür. Haber metinlerindeki anlatımların duygusal alt işleve başvuru yapılarak ve okurların aşina olduğu kültürel öğeler dikkate alınarak hazırlandığı gözlenmiştir. Dolayısıyla her iki dilin haber hazırlama sürecinde okurun merkezi bir eyleyen olarak konumlandırıldığını söylemek olasıdır.

Euronews eşik bekçiliği süreci açısından bir değerlendirme yapıldığında, Fransızca haber örneklerinde en baskın şekilde görülen müdahalenin "düzenleme/düzeltme" şeklinde ve metinde yer alan bilgilerin daha ayrıntılı bir biçimde verilmesi amacıyla gerçekleştiği gözlenmiştir. Kanımızca bu müdahale sonucunda haberde net bir duruş sağlanmıştır. Başka bir deyişle, Fransızca haber metinlerinde genel olarak izlenen müdahalenin haber metninin bütünlüğüne zarar vermeden mümkün olduğunca okura tutarlı ve açıklayıcı bilgilerin sunulması olduğu söylenebilir. Bu durum, Fransızca haber metinlerinde muğlaklığın en aza indirgemesine ve bilgilerin akıcı bir dille

aktarılmasına yol açmıştır. Türkçe haber metinlerinde ise ekleme ve çıkartma yaygın olarak kullanılan müdahale biçimi olmuş, ayrıca yer değiştirme ve bilgilerin daha özlü bir biçimde aktarılması müdahale biçiminin genel olarak izlendiği gözlenmiştir. Analize tabi tutulan çoğu örnekte nötr ve yansız başlıkların yanı sıra yorumlu olarak nitelendirilebilecek haber başlıkları da görülmüştür. Aynı zamanda haber metinlerinde bilgilerin çıkartılması veya metne bilgilerin eklenmesi kimi durumlarda haber bağlamının değişmesiyle sonuçlanmıştır. Buradan yola çıkarak, Türkçe haber metinlerinin Fransızca haber metinlerine kıyasla daha muğlak bir bütünceye sahip oldukları, yoruma açık ve daha çok duygusal vurgulara sahip oldukları söylenebilir.

4.3.3. Haberlerin Journalator Kavramı Üzerinden Değerlendirmesi

Euronews'un "journalator" kimliği olarak düşündüğümüzde, öncelikle bu kavramı anonim bir özne olarak elde aldığımızı belirtmemiz gerekir. Bu açıdan baktığımızda "çevirmen/düzeltmen/editör" kimliğinin haber seçme sürecinden haberin yayınlamasına kadar çoğu durumda gizli özne olarak kendini göstediğini söyleyebiliriz. Haber kaynağı olarak bir ismin belirtilmesi durumunda, haber hazırlama ve yayınlanma sürecinde, bilgi seçimi ve hatta hazırlanması daha görünür bir hale gelebilmektedir. Ancak haberlerde yalnızca haber kaynağı olarak kullanılan medya organı veya haber ajansının adı belirtildiği için bu süreç görünmez bir hal alabilmektedir. Zira bu durum bu sürecin asıl eyleyeni olarak faaliyet gösteren ve sürecin tüm aşamalarında etkili olan "journalatorun" gizli bir özne olarak kalmasına sebebiyet verebilmektedir. Analize tabi tutulan 25 Fransızca haberden yalnızca 4 haberde haber kaynağı olarak Euronews veya başka bir haber ajansının adı dışında "journalatorun" adı da belirtilmiştir. Fransızca haberlerde adı verilen "journalatorlar" Cecile Mathy, Raphaele Tavernier, Sophie Desjardin ve Pierre Le Duff'dur. Türkçe haberlerde ise bu durum 6 haber için geçerlidir. Bahsi geçen haberlerde Bahtiyar Küçük, Gizem Adal, Fatih Yetim, Arzu Kayaoğlu, Nurullah Saraç ve Gülsüm Alan "journalator" olarak belirtilmiştir. Buradan yola çıkarak hem Fransızca hem Türkçe haberlerde "journalatorun" gizli ve görünmez bir öznenin kimliğini taşıdığını söylemek mümkündür. Ele alınan haberlerde hem Fransızca'da hem Türkçe'de belirli bir "journalatora" özgü stratejilerden ziyade tüm haberlere uygulanan ortak stratejiler dikkatimizi çekmiştir.

Dolayısıyla bilgi akış paylaşımı ve haber metinlerinde tespit edilen farklı metinsel müdahaleler açısından baktığımızda uygulanan tüm stratejiler haber seçme ve hazırlama sürecinde öznenin "anonim" olduğuna işaret etmektedir. Öte yandan kaynak/erek metin ikilemi ve izi sürülebilir olmayan birkaç kaynak metnin bir erek metni oluşturulması durumu Euronews özelinde haberlerin tek bir elden çıkmamasına yol açmıştır. Her iki dilde analize tabi tutulan haberlerde çoğunlukla haber kaynaklarının adının belirtilmemesi haber seçme ve hazırlama sürecinde belirgin bir "çevirmen" ve "çevirmen kimliğinden" söz etmekten ziyade "kurumsal eyleyenler" tarafından yönetilen bir "süreçten" bahsetmeyi mümkün kılmaktadır. Dolayısıyla haber çevirisi bağlamında "tüzel bir kişilik" veya "meslek öznesi" olarak adlandırılabilen bir özneden söz etmek mümkündür sonucuna varılabilir.

5. SONUÇ VE TARTIŞMA

Haber çevirisi alanındaki çalışmalar 2000'li yılların ortasından itibaren hız kazanmıştır. Bu durum haber çevirisi alanında yapılan çalışmaların sayısı ve konu çeşitliliği açısından etkili olmuştur. Haber çevirisi kavramının tanımlanmasında farklı çalışmalarda bu kavramın farklı yönlerine ışık tutan tanımlara rastlamak mümkündür. Bu tanımlar çoğunlukla çevirinin bu sürecin içinde görünmez bir eyleyen olarak yer almasına işaret etmektedir. Bu belirsizliği ortadan kaldırmak ve bu tür çeviriyi daha sağlam ve meşru bir zemine oturtmak amacıyla bu alanda eşik bekçiliği, "transediting" ve "journalator" gibi belli başlı kavramlara başvuru yapılmıştır. Bahsi geçen kavramların her biri bu sürecin bir bölümüne odaklanıp sürecin işleyişini ve uygulanan stratejileri ortaya koymayı hedeflemiştir.

Yukarıdaki hususlar dikkate alınarak ortaya konulan bu tez çalışmasında Euronews haber medyası tarafından Fransızca ve Türkçe dillerinde yayınlanmış göç konulu haber metinleri değerlendirme nesnesi olarak ele alınmıştır. Haber örnekleri 2015-2016 yılları arasından seçilmiştir. İncelemenin kapsamı göz önünde bulundurularak örnek sayısı 25 olarak belirlenmiştir. Söz konusu haber örnekleri sözlüksel, anlamsal ve iletişimsel bir incelemeye tabi tutulmuştur. Bu bağlamda, haber örnekleri Christiane Nord'un Dört İşlev Modeli kapsamında bir analiz yöntemiyle irdelenmiştir. Bu analizin ilk aşamasının birinci adımında Fransızca ve Türkçe haber başlıkları sözlüksel ve anlamsal açıdan incelenmiştir. Devamında haber başlıkları bağlamsal olarak incelemeye tabi tutulup tespit edilen işlevlerin haber metninde destekleyici öğeler yardımıyla aktarımı mercek altına alınmıştır. İncelemenin ikinci aşamasında haber örnekleri "transediting" kavramı odağında bir incelemeye tabi tutulmuştur. İncelemenin üçüncü ve son aşamasında, ilk iki aşamada elde edilen bulgular eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları odağından değerlendirilmiştir.

İncelemenin ilk aşamasında elde edilen bulgular Fransızca ve Türkçe haber metinlerinde çoğunlukla tek bir işlevin belirgin olarak yerine getirildiğini göstermiştir. Fransızca haber metinlerinde en çok görülen işlev öncelikle anlatımsal ardından göndergesel işlev olmuştur. Fransızca haber metinlerinde tespit edilen anlatımsal işlev,

haberlerin daha açık, özenli ve daha detaylı olmasını sağlamıştır. Tespit edilen bu özellikler, Frankofon okurlara aktarılması amaçlanan mesajların muğlaklaşmamasına neden olup aktarımın daha akıcı bir dille gerçekleşmesini sağlamıştır. Fransızca haber başlıklarında kimi durumlarda nötr ve yansız başlıklar tespit edilmiştir. Fakat haber metninin içinden seçilen destekleyici öğeler, haber metninde ilk bakışta görülen belirli bir değerlendirme içermeme ve tarafsızlık özelliklerinin ortadan kaldırılmasına yol açmakla birlikte haberin yoruma açık hale gelmesini engellemiştir. Fransızca haber başlıklarında saptanan göndergelerin daha çok Hıristiyanlık dinine özgü öğeler içerdiği gözlenmiştir. Bu göndergeler haber metinleri içinden seçilen destekleyici öğeler ile birlikte bir anlam zinciri oluşturup haberin aktarmayı hedeflediği mesajı Frankofon okurlara daha net ve kesin bir şekilde iletmiştir.

Türkçe haber metinlerinde tespit edilen işlev çoğunlukla anlatımsal işlevden oluşmaktadır. Söz konusu anlatımsal işlev, Fransızca haber metinlerinde tespit edilen anlatımların aksine daha az detay içermekte ve daha öz ancak daha muğlak bir nitelik ortaya koymaktadır. Türkçe haber metinlerinde tespit edilen örtmeceli ve muğlak anlatımların, Türkofon okurlara aktarılması hedeflenen mesajları daha zor anlaşılır hale getirdiği dolayısıyla mesajların yoruma açık hale geldiği gözlenmiştir. Türkçe haber başlıklarında tespit edilen yansız ve kimi durumlarda muğlak anlatımlar çoğunlukla haber metninin içinden seçilen destekleyici öğeler yardımıyla giderilmiştir ancak bu durum muğlaklığın giderilmesiyle beraber kimi örneklerde haberin belli bir çerçevede manipüle edilmesiyle ve yorumlanmaya açık bırakılmasıyla sonuçlanmıştır. Örneğin PEGIDA hareketini konu alan 15. örneğin ve göçmelerin kapılarına kırmızı işaret bırakılmasına ilişkin haberi konu alan 21. örneğin bu biçimde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Christiane Nord anlatımsal işlevin tanımında bahsi geçen işlevin öznel bir bakış açısı içerdiğini ve duygusal ve değerlendirici alt işlevleriyle metinlerde yer aldığını belirtmektedir. Bu durum her iki dilde hazırlanan haberlerin öznel bir bakış açısı içerdiğini göstermektedir. Fransızca haber metinleri için seçilen başlıklar, tek bir örnek dışında (Bkz. Sırbistan ve Macaristan sınırını geçmeye çalışan göçmenler konulu 3. örnek) haberin içeriği ile aynı bağlamda olup ön bilgilendirici işlevi yerine getirmektedir. Söz konusu ön bilgilendirmelerin değerlendirici alt işlevi gerçekleştirdiği görülmüştür. Türkçe haber metinleri için seçilen başlıklar ise farklı durumlarda değişkenlik göstermektedir. Söz konusu başlıklar kimi durumlarda haber

metniyle aynı bağlamda olmuş kimi durumlarda ise farklı bir ön bilgiyi aktarmayı amaçlamıştır. Türkçe haber başlıkları incelendiğinde, söz konusu başlıklarda haberin bağlamı gözetilmeksizin ön bilgilendirici işlev yerine getirilirken duygusal işleve de başvuru yapıldığı görülmüştür. Buradan yola çıkarak her iki dilde seçilen haber başlıklarının öznel olmakla beraber farklı niteliklere sahip olduğu söylenebilir. Bu durum Christiane Nord'un bahsettiği okurların beklentisi konusunu akıllara getirmektedir. Her iki dilde aktarılan haberlerdeki öznel bakış açısı, haberi hazırlayan/hazırlayanların benimsediği bireysel veya kurumsal düşünceleri Frankofon ve Türkofon okurlara aktarmıştır. Fransızca haber metinlerindeki değerlendirici alt işlevin baskın olmasının yanı sıra haber metinlerinde yer alan açık, özenli ve kesinlik içeren detaylı anlatımların Frankofon okurların nezdinde haber konusuyla ilgili daha net ve rasyonel bir izlenim ve beklentinin oluşmasına yol açarken, Türkçe haber metinlerinde duygusal alt işlevin egemen olmasıyla beraber anlatımların öz ve muğlak olma durumu Türkofon okurların nezdinde daha muğlak ve yoruma açık izlenim ve beklentilerin oluşmasına sebebiyet vermiştir.

İncelemenin ikinci aşamasında haber örnekleri "transediting" kavramı odağında bir incelemeye tabi tutulmuştur. Bu aşamada ilk olarak Fransızca ve Türkçe haberlerin okurlarla paylaştığı bilgi akışı belirlenmiştir. Bunun sonucunda her iki dilde odağı benzer olan 13 haber tespit edilmiştir. Bu haberlerde bilgi akışının benzer bir sıralamayı izlediği görülmüştür. Bunun sonucunda haberlerin hem Frankofon hem Türkofon okurların nezdinde benzer etki ve izlenimler bıraktığı söylenebilir. Odağı farklı olan 12 haberde ise farklı bilgilerin farklı sıralamayla Frankofon ve Türkofon okurlarla paylaşıldığı gözlenmiştir. Dolayısıyla bu sıralamanın farklı olması her iki okur düzeyinde de etki ve izlenimlerin de farklılaşmasına yol açmıştır diyebiliriz.

Haberlerin Frankofon ve Türkofon okurlarla paylaştığı bilgi akışı belirlendikten sonra bu akışın içinden daha vurgulayıcı ve farklılıkları daha net ortaya koyabilecek öğeleri içeren cümleler her iki haber metnin içinden seçilip sözlüksel, anlamsal ve iletişimsel bir karşılaştırmaya tabi tutulmuştur. Bu karşılaştırmanın sonucunda elde edilen bulgular her iki dilde yayınlanmış haber metinlerinde ekleme, çıkartma, yer değiştirme, bağlam değiştirme, ayrıntılı bilgi verme, bilgi özetleme, vurgu arttırma ve vurgu azaltma gibi stratejilerin uygulandığını göstermiştir. Bulgular öte yandan tüm örneklerde uygulanan en belirgin stratejilerin ekleme ve çıkartma olduğuna işaret etmektedir. Bu stratejiler uygulandığında her iki dildeki haber metinlerinde bilgilerin

daha ayrıntılı bir biçimde paylaşıldığı görülmekle beraber kimi durumlarda bilgilerin kısıtlanmasıyla da sonuçlanmıştır.

Haber metinlerine uygulanan bu stratejiler, Frankofon ve Türkofon okurlara aktarılan bilgilerde belirgin bir çerçevenin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yves Gambier 2006 yılındaki "Transformations in international news" adlı çalışmasında haber çevirisi bağlamında haber metinlerine ne derece müdahale edilebileceğine yönelik kuramsal bir çerçeve çizmeyi amaçlamıştır. Gambier'in bakış açısına göre alanda faaliyet gösteren eyleyenler çeşitli durumlarda basmakalıp çerçeveleri kullanarak bir haberin istenilen yönünü ön plana çıkartıp istenmeyen yönünü örtme çabasına girerler. Bu bağlamda, Fransızca haber metinlerinde ön plana çıkartılması istenilen mesajın daha önce benzeri daha az görünen bir göç dalgası karşısında kalan Avrupa Birliği ve üye devletlerinin zor ve bunaltıcı bir durumda kalmış olması, bu soruna bir çözüm ararken Türkiye'nin daha fazla sorumluluk alması gerektiği ve bu çözümün yasalar ve hukuk çerçevesi içinde bulunması ve uygulanması şeklinde olduğu gözlenmiştir. Türkçe haber metinlerinde ön plana çıkartılması amaçlanan mesaj ise bahsi geçen göç dalgası konusunda Türkiye kadar sorumluluk almayan Avrupa Birliği'nin eleştirilmesi ve daha fazla sorumluluk alınması gerektiği konusunun vurgulanmasından ibarettir. Analiz esnasında Türkçe haber metinlerinde bu çerçeveye uymayan sadece iki örneğe rastlanmıştır. Macaristan ve Almanya arasındaki görüş farklılıklarını dile getiren 5. örnek ve mülteci kamplarının durumunu ele alan 8. örnekler bu çerçeve mesajın dışında kalmıştır. Bununla birlikte Fransızca haber metinlerinde hemen hepsinde aynı mesajın iletildiği gözlenmiştir.

İncelemenin ikinci aşamasını oluşturan "transediting" irdelemesi sonucunda elde edilen bilgiler, Frankofon okurlara sunulan haberlerde en belirgin olarak gözlemlenen müdahalenin "düzenleme/düzeltme" olduğunu göstermiştir. Fakat bununla birlikte Fransızca haber metinlerine yapılan müdahalelerin belirli bir sınırda kaldığı görülmüştür. Dolayısıyla Frankofon okurlara net, tutarlı ve akıcı haberler sunulmuştur. Türkçe haberlerde ise en baskın olan müdahale biçimi ekleme ve çıkartma, ayrıca yer değiştirme ve bilgi özetleme şeklinde olmuştur. Bu değişikliklerin sonucunda Türkçe haber metinlerinin bütünlüğü Fransızca haber metinlerine kıyasla daha fazla müdahaleye maruz kalıp bilgilerin yoruma açık bir biçimde Türkofon okurlara aktarıldığı gözlenmiştir. Bahsi geçen bilgiler eşik bekçiliği ve "transediting" kavramları bağlamında değerlendirildiğinde, tez çalışmasının bütüncesinin

analizinden elde edilen bulguların İngilizce dilindeki "editing" teriminin Türkçe dilinde "düzenleme/düzeltme" terimiyle karşılanmasının uygun olacağını göstermiştir. Bu doğrultuda, Fransızca haber metinlerinin hazırlanmasında bu ikili terimin "düzenleme" kısmının payının daha büyük ve etkili olduğu gözlenmişken, Türkçe haber metinlerinde söz konusu ikili terimin hem "düzenleme" hem "düzeltme" kısmının baskın bir şekilde uygulandığı tespit edilmiştir.

İncelemenin üçüncü ve son aşamasında, ilk iki aşamada elde edilen bulgular eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları odağında değerlendirilmiştir. Bruce H. Westley ve Malcom S. MacLean 1957 yılındaki çalışmalarında, eşik bekçiliği kavramından bahsederken bu sürecin belirli bir kişi veya kurumun ötesinde olup bir faktör şeklinde ele alınması gerektiğini ileri sürmüştür. Errka Vuorinen 1997 yılındaki çalışmasında ise eşik bekçiliği sürecinin tek bir bireyden oluşmadığını ve haber hazırlama sürecinin farklı aşamalarında etkili olan tüm eyleyenlerin bu süreci etkileme gücüne sahip olduğunu belirtmiştir. Shoemaker ve diğerleri, 2001 yılındaki çalışmalarında eşik bekçiliği sürecinin tanımlanmasında bahsi geçen sürecin tüzel bir kişilik tarafından yönetildiğini öne sürmüşlerdir. Bu bilgiler doğrultusunda, analiz sonucunda elde edilen bulgular hem Fransızca hem Türkçe haber metinlerinin okur merkezli bir bakış açısıyla hazırlandığını göstermektedir. Bu bağlamda Fransızca haber metinlerinin içerdiği göndergelerin ve anlatımların tümünün Avrupa'nın kültürel ve dini öğeleri, idari ve hukuki sistemiyle ilgili bilgi sahibi olan bir okur kitlesine yönelik seçildiği gözlenmiştir. Türkçe haber metinlerinin de kültürel öğeler ve hukuki unsurların daha çok siyasi yönden belirli bir bilgi sahibi olan okur kitlesine yönelik olduğu tespit edilmiştir. Her iki dilde de haberlerin belli bir olguyu takip ederek hazırlanması, bizde, Euronews haber medyasında eşik bekçiliği sürecinin bir karar mercii olarak bilgilerin geçitten geçmesinde etki sahibinin bireylerden ziyade kurumun tüzel kişiliği olduğu izleniminin oluşmasına neden olmuştur. Başka bir deyişle, Euronews gibi haber medyalarının eşik bekçiliği sürecinin okur-merkezli bir bakış açısıyla işlendiğini ve yönetildiğini söylemek mümkündür.

Euronews'un "journalator" kimliği olarak bir değerlendirme yaptığımızda, elde edilen bulguların bu kavramı anonim bir özne olarak ele almamıza olanak sağladığını söylemek gerekir. Bu bağlamda, Luc van Doorslear'ın tanımladığı bu kavramın, Euronews haber medyası özelinde farklı bir işleyişe sahip olduğu görülmüştür. Analize tabi tutulan 25 Fransızca haberin yalnızca dördünde "journalatorun" adı tek başına

veya bir haber kaynağının adıyla beraber belirtilmiştir. Bu durum Türkçe haberlerde sadece 6 haber örneğinde görülmüştür. Öte yandan her iki dilde bahsi geçen "journalatorların" haber metinlerinde genel olarak uygulanan stratejilerden farklı ya da özgün stratejiler uygulamadıkları saptanmıştır. Van Doorslear'ın ortaya koyduğu tanımdan yola çıktığımızda, Euronews haber medyasında "journalator" kavramının gizli bir özne olarak faaliyet gösterdiği, tek başına karar mekanizmasında etkili olmadığı ve haber metinlerini aktarırken kurumun ortak haber aktarma izleği doğrultusunda hareket edildiği söylenebilir.

07 Haziran 2021 tarihinde Euronews haber medyasında çalışan Massoud Salari adlı bir muhabirle gerçekleştirdiğimiz söyleşiden elde edilen bilgiler Euronews haber medyasında 2015 yılından itibaren haber hazırlama ve yayınlama sürecinde haber metinlerine müdahale serbestliliğinin arttığını işaret etmiştir. Bu durum analize tabi tutulan haber örneklerinde de gözlenmiştir. Haber örneklerine kronolojik olarak baktığımızda ilk haber örneği ve son haber örneği arasında bu farklılığı tespit etmek mümkündür. Tespit edilen bu farklı olgu hem haber çevirisi alanında sunulan tanımlar hem haberlerin hazırlandığı bakış açıları açısından ele alınabilir. Haber çevirisi için ortaya konulan tanımların belirsizliklerini hala koruduklarını kabul etmekle beraber haber çevirisi sürecindeki nihai ürünün kolektif bir çabanın sonucu oluştuğunu düşünmekteyiz. Öte yandan bu tür çeviride metin aktarımından ziyade odağın bilgi dolaşımı ve aktarımı üzerinde olduğu tespiti incelememizde öne çıkmıştır. Bu durum haber çevirisi alanında kaynak-erek metin ikiliğinin tespit edilmesini zorlaşmaktadır. Uygulanan analizden elde edilen bulgular hem Fransızca hem Türkçe haberlerin okura yönelik bir bakış açısıyla farklı kaynaklar kullanılarak hazırlandığı ve bu bakış açısının "tüzel bir kişilik" tarafından belirlendiğini göstermiştir.

Analiz sonucunda elde edilen bulgular aynı zamanda haber çevirisinde sadakat konusunun tekrardan tanımlanmasına işaret etmektedir. Her iki dilde aktarılan haberlerde, haber odağının farklı veya benzer olması farketmeksizin haberlerin asıl konusunun değişmediği gözlenmiştir. Christiane Nord işlevsellikten söz ederken çeviride sadakat konusunu yeni bir perspektiften ele almaya çalışmıştır. Bu perspektife göre çeviri ediminde sadakat konusunda kaynak/erek metin ikiliği kadar, çeviri sürecine dahil olan eyleyenlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu durumda çeviride sadakat kavramı metinlerarası bir ilişkiden ziyade bireylerarası hatta okurlararası bir ilişki bağlamında düşünülebilir. Bu bilgiler ve elde edilen bulgular

doğrultusunda, Euronews haber medyasında her iki dilde sunulan haberlerde sadakat noktasında bilgi aktarımının ön planda olduğu ve bahsi geçen bilgi aktarımının bu sürece dahil olan "kurumsal eyleyenlerin" kararları doğrultusunda okurlara sunulduğunu söylemek mümkündür.

Tez çalışmamızın sonucunda Euronews haber medyası özelinde seçilen haber örneklerinden elde edilen bulgular doğrultusunda, haberlerin "düzenleme/düzeltme" müdahalesi çerçevesinde özellikle ekleme, çıkartma, yer değiştirme, bilgi özetleme ve vurgu azaltma/arttırma stratejileriyle hazırlandığı saptanmıştır. Ancak Fransızca haber metinlerine yapılan müdahalelerin belirli bir sınırda kaldığı ve okurlara sunulan haberlerin net ve tutarlı bir biçimde aktarıldığı, Türkçe haber metinlerine yapılan müdahalelerin daha belirgin olduğu ve haberlerin yoruma açık bir biçimde Türkofon okurlara sunulduğu tespit edilmiştir. Bu aktarım sırasında hem Frankofon hem Türkofon okur kitlesine sunulan haberlerin okur-merkezli olarak tüzel bir kişilik tarafından belirli bir çerçeve içinde hazırlandığı gözlenmiştir. Bu hususta her iki okur kitlesine sunulan haberlerin farklı bakış açılarıyla hazırlandığı görülmüştür. Frankofon okurlara yönelik hazırlanan haberlerin Hristiyanlik dinine özgü kültürel öğeler ve Avrupa Birliği'nin idari ve hukuki sistemiyle ilişkin yeterli bir seviyede bilgi sahibi olan okur kitlesini muhatap aldığı görülmüştür. Türkofon okurlara yönelik hazırlanan haberlerde ise kültürel öğeler başta olmak üzere Türkiye'nin hukuki ve siyasi yönlerine aşina olan bir okur kitlesinin muhatap alındığı gözlenmiştir.

Dolayısıyla her iki okur kitlesine sunulan haber metinlerinin bilgileri belli bir çerçeve içinde sunulduğu, haberlerin belirli bir mesaja odaklandığı sonucuna varmak mümkündür. Bu husus eşik bekçiliği ve "journalator" kavramları özelinde okunduğunda Euronews haber hazırlama ve yayınlanma sürecinin tüzel bir kişilik tarafından yönetildiği belirgin bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Kimi haberlerde "journalator(ların)" adlarının verilmesine karşın aslında "journalator(ların)" haberlerin hazırlanması, aktarımı, düzenlenmesi eylemlerinde anonim bir özne olarak rol oynadıkları görülmüştür.

Sonuç olarak haber çevirisinin kaynak-erek metin ikiliği üzerinden okunamayacağı, incelemelerin haber başlıklarıyla sınırlı kalmaması ve haber metinlerinin bütüncül bir bakış açısıyla irdelenmesi gerektiği, haber medyasının tüzel kişiliği ve bu tüzel kişiliğin yayın politikasının dikkate alınması gerektiği tespit edilmiştir. İncelememizde

elde edilen diğer bir sonuç ise çevirmenlerin hala etkin, belirgin ve görünür bir karar mercii olarak bu süreçte yer alamadıklarıdır.

Son olarak, Türkçe'de haber çevirisi alanında sayısı az çalışmanın yapıldığı ve şimdiye kadar gerçekleştirilmiş çalışmalarda bu alanda yaygın olarak kullanılan eşik bekçiliği, "transediting" ve "journalator" gibi kavramların ön plana çıkartılmadığı gözlemlenmiştir. Nitekim bu çalışmada bu kavramlardan yola çıkarak daha kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısıyla Euronews haber medyası tarafından yayınlanmış ve bütünceye dahil edilmiş Fransızca ve Türkçe haberler incelenerek çeviribilim alanının bu özel konusuna katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, gelecek dönemlerde haber çevirisi alanındaki bu kavramların özellikle eşik bekçiliği ve "journalator" kavramlarının "tüzel" ve "anonim" olma niteliklerini konu alan çalışmaların sayısının artması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

Aktan, Oktay, Nohl, Arnd –Michael .2010. "International Trans-Editing: Typical Intercultural Communication Strategies at the BBC World Service Turkish Radio". **Journal of Intercultural Communication**. 24:21. Available online at [http://www.immi.se/intercultural/nr24/nohl.htm.]

Alkan, M. Nail. "Avrupa'da Yükselen Irkçılık: Pegida Örneği". **Akademik Bakış**. c. 8. s.16 (2015):275-289.

Amnesty International. [Mayıs 2021]. Refugees, Asylum seekers and Migrants. https://www.amnesty.org/en/what-we-do/refugees-asylum-seekers-and-migrants/.

_____. [Mayıs 2021]. Personnes Réfugiées, Demandeuses d'asile et Migrantes. https://www.amnesty.org/fr/what-we-do/refugees-asylum-seekers-and-migrants/.

Asaf, Özdemir. 2008. **Çiçek Senfonisi -Toplu şiirler**. İstanbul : YKY.

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. [Mayıs 2021]. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi. https://www.avrupa.info.tr/tr/avrupa-birligi-temel-haklar-bildirgesi-708.

_____. [Ekim 2022]. Vize serbestisi diyaloğu. https://www.avrupa.info.tr/tr/vize-serbestisi-diyalogu-6896

Bass, Abraham Z. 1969. "Refining the "Gatekeeper" Concept: A UN Radio Case Study". **Journalism Quarterly**, 46:1. s. 69–72. doi.org/10.1177/107769906904600110

Bassnett, Susan. 2005. "Bringing the news back home: Strategies of acculturation and foreignisation". **Language and Intercultural Communication.** 5:2. s. 120-130. doi.org/10.1080/14708470508668888

Baumann, Gerd, Marie Gillespie, Annabelle Sreberny. 2011a. "Transcultural journalism and the politics of translation: Interrogating the BBC World Service". **Journalism**. 12:2. s. 135-142. doi.org/10.1177/1464884910388580

Beard, Fred, Rolf L. Olsen. 1999. "Webmasters as mass media gatekeepers: a qualitative exploratory study". **Internet Research**, 9:3. s. 200-211. doi.org/10.1108/10662249910274601

Bianet. [Haziran 2021].Fransa Calais'deki Mülteci Kampını Boşaltıyor. https://m.bianet.org

Bielsa, Esperança, Susan Bassnet. 2009. **Translation in Global News.** London: Routledge

Cassidy, William P. (2006), "Gatekeeping Similar For Online, Print Journalists". **Newspaper Research Journal**. 27:2. s. 6-23. doi.org/10.1177/073953290602700201

Cheesman, Tom, Arnd-Michael Nohl. 2011. "Many voices, one BBC World Service? The 2008 US elections, gatekeeping and trans-editing". **Journalism**. 12:2. s. 217–233. doi.org/10.1177/1464884910388589

Citizens Information. [Mayıs 2021]. The Schengen Area. https://www.citizensinformation.ie/en

CNRTL. [Mayıs 2021]. Exode. https://www.cnrtl.fr/definition/exode

Conway, Kyle. Tetiana Vaskivska. 2010. "Consuming news translation: The New York Times online and the "Kremlin Rules" experiment". **Across Languages and Cultures**. 11:2. s. 233–253. doi.org/10.1556/Acr.11.2010.2.6

Cultural Atlas. [Haziran 2021]. Venezuelan Culture. https://culturalatlas.sbs.com.au

CVCE. [Ekim 2022]. La guerre froide. https://www.cvce.eu

Çig, Ünsal. "Haberin anlatı yapısı: modern haber metinlerinde bilginin örgütlenişi ve işlevi". Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2010.

Davier, Lucile. 2014. "The paradoxical invisibility of translation in the highly multilingual context of news agencies". **Global Media and Communication**. 10:1. s. 53-72, doi.org/10.1177/1742766513513196

_____. 2015. "'Cultural translation'in news agencies? A plea to broaden the definition of translation". **Perspectives**. 23:4. s. 536-551, doi.org/10.1080/0907676X.2015.1040036

_____. 2017. **Les enjeux de la traduction dans les agences de presse**. Presses Univ. Septentrion.

_____, Luc van Doorslear. 2018. "Translation without a source text: Methodological issues in news translation". **Across Languages and Cultures**. 19:2 .s.241-257. doi.org/10.1556/084.2018.19.2.6

_____. 2019. "The moving boundaries of news translation". **Слово. ру: балтийский акцент**, 10:1, s.69-86. doi.org/10.5922/2225-5346-2019-1-5

Denaro, Chiara. 2016. "Agency, resistance and (forced) mobilities. The case of Syrian refugees in transit through Italy". **REMHU: Revista Interdisciplinar da Mobilidade Humana**, 47, s. 77-96

Deutsche Welle. [Mayıs 2021]. Merkel: Bunu başarabiliriz. https://www.dw.com/tr

_____. [Haziran 2021]. Moria kampı çevresinde durum "felaket". https://www.dw.com/tr

_____. [Ekim 2022]. Beş maddede uyum yasası. https://www.dw.com/tr

Dictionnaire Larousse en ligne. [Ekim 2022]. https://www.larousse.fr/

Donohue, G. A., C. N. Olien, P. J. Tichenor. 1989. “Structure and Constraints on Community Newspaper Gatekeepers”. **Journalism Quarterly**, 66:4. s. 807–845. doi.org/10.1177/107769908906600405

Eglise Catholique en France. [Ekim 2022]. Calvaire. https://eglise.catholique.fr/glossaire

Emniyet Genel Müdürlüğü. [Ekim 2022]. İnsan Ticareti. https://www.egm.gov.tr

European Union External Action. [Mayıs 2021]. https://eeas.europa.eu

Euronews. [01.09.2015]. [20.04.2019]. Crise des migrants: la police évacue la gare de Budapest. https://fr.euronews.com/2015/09/01/crise-des-migrants-la-police-evacue-la-gare-de-budapest

_____. [01.09.2015]. [20.04.2019]. Sığınmacılar Şengen kapılarını zorlamaya devam ediyor. https://tr.euronews.com/2015/09/01/siginmacilar-sengen-kapilarini-zorlamaya-devam-ediyor

_____. [02.09.2015]. [20.04.2019]. La gare de Budapest transformée en camp de réfugiés. https://fr.euronews.com/2015/09/02/la-gare-de-budapest-transformee-en-camp-de-refugies

_____. [02.09.2015]. [20.04.2019]. Savaş mağdurları Budapeşte'de 'Avrupa treni'ni bekliyor. https://tr.euronews.com/2015/09/02/savas-magdurlari-budapeste-de-avrupa-treni-ni-bekliyor

_____. [02.09.2015]. [20.04.2019]. Reportage a la frontiere serbo hongroise. https://fr.euronews.com/2015/09/02/reportage-a-la-frontiere-serbo-hongroise

_____. [02.09.2015]. [20.04.2019]. Göçmenlerin şafak vakti zorlu yolculuğu. https://tr.euronews.com/2015/09/02/gocmenlerin-safak-vakti-zorlu-yolculugu

_____. [02.09.2015]. [20.04.2019]. Les migrants bloqués à Budapest manifestent pour aller en Allemagne. https://fr.euronews.com/2015/09/02/les-migrants-bloques-a-budapest-manifestent-pour-aller-en-allemagne

_____. [02.09.2015]. [20.04.2019]. Göçmenlerin Budapeşte’deki Tren Garında Bekleyişi Sürüyor. https://tr.euronews.com/2015/09/02/gocmenlerin-budapeste-deki-tren-garinda-bekleyisi-suruyor.

_____. [03.09.2015]. [20.04.2019]. Pour la Hongrie la crise migratoire est un problème allemand. https://fr.euronews.com/my-europe/2015/09/03/pour-la-hongrie-la-crise-migratoire-est-un-probleme-allemand.

_____. [03.09.2015]. [20.04.2019]. Orban: 'Türkiye'de kalın, orası güvenli'. https://tr.euronews.com/my-europe/2015/09/03/orban-turkiye-de-kalin-orasi-guvenli.

_____. [06.09.2015]. [21.04.2019]. Le pape demande à toutes les paroisses d'Europe d'accueillir une famille de migrants. https://fr.euronews.com/2015/09/06/le-pape-demande-a-toutes-les-paroisses-d-europe-d-accueillir-une-famille-de.

_____. [06.09.2015]. [21.04.2019]. Papa göçmenlere sahip çıkılmasını istedi. https://tr.euronews.com/2015/09/06/papa-gocmenlere-sahip-cikilmasini-istedi.

_____. [08.09.2015]. [21.04.2019]. Les candidats a l'éxode chaque jour plus nombreux en Europe. https://fr.euronews.com/2015/09/08/les-candidats-a-l-exode-chaque-jour-plus-nombreux-en-europe.

_____. [08.09.2015]. [21.04.2019]. Makedonya'ya rekor sayıda sığınmacı girişi. https://tr.euronews.com/2015/09/08/makedonya-ya-rekor-sayida-siginmaci-girisi

_____. [09.09.2015]. [21.04.2019]. Réfugiés syriens: dans les camps turcs "nous sommes en sécurité". https://fr.euronews.com/2015/09/09/refugies-syriens-dans-les-camps-turcs-nous-sommes-en-securite.

_____. [09.09.2015]. [21.04.2019]. Nizip mülteci kampından Avrupa'ya örnek şartlar. https://tr.euronews.com/2015/09/09/nizip-multeci-kampindan-avrupa-ya-ornek-sartlar.

_____. [09.09.2015]. [22.04.2019]. Le Venezuela veut accueillir des réfugiés syriens en pleine crise frontaliere. https://fr.euronews.com/2015/09/08/le-venezuela-veut-accueillir-des-refugies-syriens-en-pleine-crise-frontaliere.

_____. [09.09.2015]. [22.04.2019]. Venezuela 20 bin Suriyeli sığınmacıyı kabul etmeye hazır. https://tr.euronews.com/2015/09/08/venezuela-20-bin-suriyeli-siginmaciyi-kabul-etmeye-hazir.

_____. [11.09.2015]. [22.04.2019]. Réfugiés syriens: l'arrivé en Turquie et l'espoir d'une vie meilleure en Europe. https://fr.euronews.com/2015/09/11/refugies-syriens-l-arrivee-en-turquie-et-l-espoir-d-une-vie-meilleure-en-europe.

_____. [11.09.2015]. [22.04.2019]. Türkiye'deki mülteciler neden Avrupa'ya gidiyor? https://tr.euronews.com/2015/09/11/turkiye-deki-multeciler-neden-avrupa-ya-gidiyor.

_____. [13.09.2015]. [22.04.2019]. Des dizaines de milliers de manifestants mobilisés en Europe pour dire "bienvenue" aux réfugiés. https://fr.euronews.com/2015/09/13/des-dizaines-de-milliers-de-manifestants-mobilises-en-europe-pour-dire.

_____. [13.09.2015]. [22.04.2019]. Avrupalılardan "sınırları açın" çağrısı. https://tr.euronews.com/2015/09/13/avrupalilardan-sinirlari-acin-cagrisi.

_____. [16.09.2015]. [22.04.2019]. Malmené par une Hongrise, un réfugié se voit proposer un poste d'entraineur en Espagne. https://fr.euronews.com/2015/09/16/malmene-par-une-hongroise-un-refugie-se-voit-proposer-un-poste-d-entraineur-en.

_____. [16.09.2015]. [22.04.2019]. Macaristan'da çelme yiyen Suriyeli babanın İspanya'da yüzü güldü. https://tr.euronews.com/2015/09/16/macaristan-da-celme-yiyen-suriyeli-babanin-ispanya-da-yuzu-guldu.

_____. [17.09.2015]. [22.04.2019]. Le réfugié victime du croche-pied de la cameraman hongroise accueilli en Espagne. https://fr.euronews.com/2015/09/17/le-refugie-victime-du-croche-pied-de-la-cameraman-hongroise-accueilli-en-espagne.

_____. [17.09.2015]. [22.04.2019]. Kameramanın çelme taktığı Suriyeli göçmen için hayat yeniden başlıyor . https://tr.euronews.com/2015/09/17/kameramanin-celme-taktigi-suriyeli-gocmen-icin-hayat-yeniden-basliyor.

_____. [16.10.2015]. [23.04.2019]. La Turquie durcit le ton sur le dossier des migrants vis à vis de l'Union européenne. https://fr.euronews.com/2015/10/16/la-turquie-durcit-le-ton-sur-le-dossier-des-migrants-vis-a-vis-de-l-union.

_____. [16.10.2015]. [23.04.2019]. Türkiye'den AB'ye anlaşma tepkisi. https://tr.euronews.com/2015/10/16/turkiye-den-ab-ye-anlasma-tepkisi.

_____. [17.09.2015]. [23.04.2019]. Hongrie : 367 réfugiés interpellés manu militari pour avoir franchi illégalement la frontière. https://fr.euronews.com/2015/09/17/hongrie-367-refugies-interpelles-manu-militari-pour-avoir-franchi-illegalement.

_____. [17.09.2015]. [23.04.2019]. Macar polisinden Suriyeli mültecilere sert müdahale. https://tr.euronews.com/2015/09/17/macar-polisinden-suriyeli-multecilere-sert-mudahale.

_____. [06.10.2015]. [23.04.2019]. Allemagne : PEGIDA reprend de l'ampleur face à l'afflux des demandeurs d'asile. https://fr.euronews.com/2015/10/06/allemagne-pegida-reprend-de-l-ampleur-face-a-l-afflux-des-demandeurs-d-asile.

_____. [06.10.2015]. [23.04.2019]. Almanya'da sığınmacılar aleyhine gösteri. https://tr.euronews.com/2015/10/06/almanya-da-siginmacilar-aleyhine-gosteri.

_____. [28.10.2015]. [23.04.2019]. Le malheur des uns fait le business des autres! https://fr.euronews.com/2015/10/28/le-malheur-des-uns-fait-le-business-des-autres.

_____. [28.10.2015]. [23.04.2019]. Slovenyalılar sınırda mültecilere pizza satıyor. https://tr.euronews.com/2015/10/28/slovenyalilar-sinirda-multecilere-pizza-satiyor.

_____. [19.11.2015]. [24.04.2019]. L'accueil des réfugiés syriens divise les Etats-Unis. https://fr.euronews.com/2015/11/19/l-accueil-des-refugies-syriens-divise-les-etats-unis.

_____. [19.11.2015]. [24.04.2019]. Suriyeli mülteciler konusu ABD'yi ikiye böldü. https://tr.euronews.com/2015/11/19/suriyeli-multeciler-konusu-abd-yi-ikiye-boldu.

_____. [24.11.2015]. [24.04.2019]. Sur les routes ou face à la guerre, le calvaire des enfants syriens. https://fr.euronews.com/2015/11/24/sur-les-routes-ou-face-a-la-guerre-le-calvaire-des-enfants-syriens.

_____. [24.11.2015]. [24.04.2019]. Suriyeli bir çocuk: "Hayalim yok". https://tr.euronews.com/2015/11/24/suriyeli-bir-cocuk-hayalim-yok.

_____. [14.01.2016]. [24.04.2019]. Clémence de la justice à l'encontre du Britannique qui voulait faire passer une petite Afghane en Angleterre. https://fr.euronews.com/2016/01/14/clemence-de-la-justice-a-l-encontre-du-britannique-qui-voulait-faire-passer-une.

_____. [14.01.2016]. [24.04.2019]. Sığınmacıya yardım davasında isyan: Şefkat sanık sandalyesinde.https://tr.euronews.com/2016/01/14/siginmaciya-yardim-davasinda-isyan-sefkat-sanik-sandalyesinde.

_____. [14.01.2016]. [24.04.2019]. Angela Merkel devant le fait accompli : un autocar de réfugiés syriens devant sa chancellerie. https://fr.euronews.com/2016/01/14/angela-merkel-devant-le-fait-accompli-un-autocar-de-refugies-syriens-devant-sa.

_____. [14.01.2016]. [24.04.2019]. Bavyeralı politikacılar sığınmacılarla Merkel'e mesaj gönderdi.https://tr.euronews.com/2016/01/14/bavyerali-politikacilar-siginmacilarla-merkel-e-mesaj-gonderdi.

_____. [21.01.2016]. [25.04.2019]. Des portes rouges réservées aux maisons des réfugiés en Grande Bretagne? https://fr.euronews.com/2016/01/21/des-portes-rouges-reservees-aux-maisons-des-refugies-en-grande-bretagne.

_____. [21.01.2016]. [25.04.2019]. İngiltere'de mültecilere kırmızı kapılı evler. https://tr.euronews.com/2016/01/21/ingiltere-de-multecilere-kirmizi-kapili-evler.

_____. [15.02.2016]. [25.04.2019]. Comment la Syrie est devenue le théâtre d'une guerre par procuration. https://fr.euronews.com/2016/02/15/syrie-le-risque-d-escalade-militaire-s-accroit.

_____. [15.02.2016]. [25.04.2019]. Suriye'de ölümcül siyasi satranç oyunu: Çıkarlar ve Riskler. https://tr.euronews.com/2016/02/15/suriye-de-olumcul-siyasi-satranc-oyunu-cikarlar-ve-riskler.

_____. [25.05.2016]. [25.04.2019]. "La carotte et le bâton" : l'Allemagne va se doter d'une loi sur l'intégration. https://fr.euronews.com/2016/05/25/la-carotte-et-le-baton-l-allemagne-va-se-doter-d-une-loi-sur-l-integration.

_____. [25.05.2016]. [25.04.2019]. Almanya'da uyum yasası değişiyor. https://tr.euronews.com/2016/05/25/almanya-da-uyum-yasasi-degisiyor.

_____. [07.03.2016]. [25.04.2019]. La Turquie fait monter les enchères pour endiguer l'immigration clandestine. https://fr.euronews.com/my-europe/2016/03/07/la-turquie-fait-monter-les-encheres-pour-endiguer-l-immigration-clandestine.

_____. [07.03.2016]. [25.04.2019]. AB ve Türkiye arasında çetin müzakere maratonu. https://tr.euronews.com/my-europe/2016/03/07/ab-ve-turkiye-arasinda-cetin-muzakere-maratonu.

_____. [02.07.2016]. [25.04.2019]. Guerre en Syrie : Assad accuse l'Ouest de "doubles standards".https://fr.euronews.com/2016/07/02/guerre-en-syrie-assad-accuse-l-ouest-de-doubles-standards.

_____. [02.07.2016]. [25.04.2019]. Esad: Batılı ülkeler gizli şekilde anlaşmak istiyor. https://tr.euronews.com/2016/07/02/esad-batili-ulkeler-gizli-sekilde-anlasmak-istiyor.

Filmer, Denise A. 2014. "Journalators? An ethnographic study of British journalists who translate". **Cultus**. 7. s. 135-157

France Culture. [Nisan 2022]. https://www.franceculture.fr

Fujii, Akio. 1988. “News translation in Japan”. **Meta**, 33:1. s. 32–37. doi.org/10.7202/002778ar

Gambier, Yves. 2006. “Transformations in international news”. In K. Conway & S. Bassnett (Eds.), **Translation in global news** (pp. 9–21). Coventry: University of Warwick Centre for Translation and Comparative Studies.

_____. 2010. “Media, information et traduction á l’ère de la mondialisation [Media, information and translation in the era of globalization]”. In R. Valdéon (Ed.), **Translating information** (pp. 13–30). Oviedo: Ediuno.

Gans, Herbert J. 1979. “Deciding what’s news: Story suitability”. **Society**. 16. s. 65–77. https://doi.org/10.1007/BF02701600

Gentzler, Edwin. 1998. “[Review of Translation as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained; Translation and Gender: Translating in the “Era of Feminism”; Translation and Language: Linguistic Theories Explained, by C. Nord, L. von Flotow, & P. Fawcett]”. **Translation and Literature**. 7:2. s. 266–276. http://www.jstor.org/stable/40339804

Gieber, Walter. 1956. “Across the Desk: A Study of 16 Telegraph Editors”. **Journalism Quarterly**. 33:4. s. 423–432. doi.org/10.1177/107769905603300401

_____. 1964. “News is What Newspapermen Make It”, [in:] **People, Society and Mass Communication**, ed. by L.A.Dexter, D.M. White, New York

Göç İdaresi Başkanlığı. [Mayıs 2021]. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda Geçici Koruma. https://www.goc.gov.tr

_____. [Mayıs 2021].Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler. https://www.goc.gov.tr

Göç Terimleri Sözlüğü. Uluslararsı Göç Örgütü. 2009

Hernández Guerrero, Maria José. 2005b. “Prensa y traducción [The press and translation]”. In C. Cortés Zaborras & M. J. Hernández Guerrero (Eds.), **La traducción periodística [Journalistic translation]** (pp. 157–175). Cuenca: Ediciones de la Universidad de CastillaLa Mancha.

_____. 2009. **Traducción y periodismo** [Translation and journalism]. Bern: Peter Lang.

Holland, Robert. 2013. “News translation”. In C. Millán-Varela & F. Bartrina (Eds.), **The Routledge handbook of translation studies** (pp. 332–346). London: Routledge.

Hursti, Kristen. 2001. “An insider’s view on transformation and transfer in international news communication: An English-Finnish perspective”. **The**

Electronic Journal of the Department of English at the University of Helsinki, 1, 1–8.

İnsan Hakları Derneği. [Haziran 2021]. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. https://www.ihd.org.tr

Jones, Robert L., Verling C.Troldahl, J.K. Hvistendahl. 1961. "News Selection Patterns from a State TTS-Wire". **Journalism Quarterly**, 38:3. s. 303–312. doi.org/10.1177/107769906103800304

Kang, Ji-Hae. 2007. "Recontextualization of news discourse: A case study of translation of news discourse in North Korea".**The Translator**.13:2. s. 219–242. doi.org/10.1080/13556509.2007.107 99239

Kleist, J. Olaf. 2022. AB-Türkiye Mülteci Mutabakatı'ndaki Kriz Halinin Ötesine Geçebilmek: Sürdürülebilir, Hak Temelli AB Sığınma ve Mülteci Politikalarına Doğru. Heinrich Böll Stiftung.

Le monde. [Haziran 2021]. Pour les jeunes de l'Est, l'Europe incarne l'espoir d'une vie meilleure. https://www.lemonde.fr

Lapresse. [25.05.2018]. http://www.lapresse.ca

L'Express. [Haziran 2021]. Les migrants à Paris. https://www.lexpress.fr

Le Parisien. [27.05.2018].Réfugiés: la France ne pourra pas accueillir tous ceux qui fuient .www.leparisien.fr.

Lewin, Kurt. 1947. "Frontiers in Group Dynamics: II. Channels of Group Life; Social Planning and Action Research". **Human Relations**. 1:2. s. 143-153. doi.org/10.1177/001872674700100201

Linternaute.[Nisan2022].Pland'action.https://www.linternaute.fr/dictionnaire/fr/definition/plan-d-action/

_____. [Nisan 2022]. Avoir deux poids et deux mesures https://www.linternaute.fr

Lu Guang-hui, Ya-mei Chen. 2011. "The mediation of reader involvement in soft news transediting". **The International Journal for Translation & Interpreting Research**. 3:2. s. 48-66

MarineDeal News. [Haziran 2021]. Stratejik başarı ve tutuklu insanlar… Latin Amerika ve Karayip (LAK) Bölgesi'nde neler oluyor? https://www.marinedealnews.com

Matsushita, Kayo, Christina Schäffner. 2018. "Multilingual collaboration for news translation analysis: Possibilities and limitations". **Across Languages and Cultures**. 19:2.s.165-184. doi.org/10.1556/084.2018.19.2.2

_____. 2019. **When news travels east: Translation practices by Japanese newspapers**. Leuven (Belgium): Leuven University Press

McNelly, John T. 1959. “Intermediary Communicators in the International Flow of News”. **Journalism Quarterly**. 36:1. s. 23–26. doi.org/10.1177/107769905903600103

Mülteciler Derneği. [25.05.2018]. http://multeciler.org.tr.

Nord, Christiane. 1997. **Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explained**. Routledge. Second Edition

_____. 2005. **Text analysis in translation: theory, methodology and didactic application of a model for translation-oriented text analysis**. Amsterdam: Rodopi

_____. 2006. “Translating as a purposeful approach”, **TEFLIN Journal**. 17:2. s. 131- 143, doi.org/10.15639/teflinjournal.v17i2/138-151

_____. 2007. “Function plus Loyalty: Ethics in Professional Translation”. In **Genesis Revista Cientifica do ISAG**. 6. s. 7-17

Organisation Française de la Coopération Internationale. [Mayıs 2021]. La plus grande vague de réfugiés a-t-elle encore des effets aujourd’hui? .https://www.ofci.fr

Orengo, Alberto. 2005. “Localising news: Translation and the ‘global-national’ dichotomy”. **Language and Intercultural Communication**, 5:2. s. 168–187. doi.org/10.1080/14708470508668892

Oytun, Orhan ve Gündoğar Şenyücel, Sabiha .2015. ‘‘Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’ye Etkileri’’. ORSAM Rapor No: 195. Ocak 2015.

Palmer, Jerry. 2009. “News gathering and dissemination”. In M. Baker & G. Saldanha (Eds.), **Routledge encyclopedia of Translation Studies** (2nd ed., pp. 186–189). London: Routledge

Pan, Li. 2014. “Investigating institutional practice in news translation: An empirical study of a Chinese agency translating discourse on China”. **Perspectives**. 22(4). s. 547–565. doi.org/10.1080/ 0907676X.2014.948888

Perrin, Daniel. 2013. **The linguistics of newswriting**. Amsterdam: John Benjamins

Refugees and Migrants. [Mayıs 2021].www.refugeesmigrants.un.org.

Reiss, Katharina, Hans J. Vermeer. 1984. **Towards a General Theory of Translational Action: Skopos Theory Explained**. Routledge (2014)

REUTERS. [Haziran 2021]. Europe needs 'guaranteed relocation system' for Syrian refugees.https://www.reuters.com/article/uk-europe-migrants-unhcrid

_____. [Ekim 2022]. Anti-Islam movement PEGIDA stages protests across Europe.https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-protests-germany-idUSKCN0VF0P4

Schäffner, Christina. 2012a. “Rethinking transediting”. **Meta**, 57:4. s. 866–883. doi.org/10.7202/1021222ar

Shoemaker, Pamela. J., Martin Eichholz, Eunyi Kim, Brenda Wrigley. 2001. "Individual and Routine Forces in Gatekeeping". **Journalism & Mass Communication Quarterly**. 78:2. s. 233–246. doi.org/10.1177/107769900107800202

Singer, Jane B. 2006. "Stepping Back from the Gate: Online Newspaper Editors and the Co-Production of Content in Campaign 2004". **Journalism & Mass Communication Quarterly**, 83:2. s. 265–280. doi.org/10.1177/107769900608300203

Snider, Paul B. 1967. ""Mr. Gates" Revisited: A 1966 Version of the 1949 Case Study". **Journalism Quarterly**, 44:3. s. 419–427. doi.org/10.1177/107769906704400301

Spiegel. [Ekim 2022]. The Makings of Merkel's Decision to Accept Refugees. https://www.spiegel.de/international/germany/a-look-back-at-the-refugee-crisis-one-year-later-a-1107986.html.

Stetting, Karen. 1989. "Transediting. A new term for coping with the grey area between editing and translating". In G. Caie G. Caie, K. Haastrup, A.L. Jakobsen, A.L. Nielsen, J. Sevaldsen, H. Specht & A. Zettersten (Eds.), **Proceedings from the Fourth Nordic Conference for English Studies** (pp. 371–382). Copenhagen: University of Copenhagen

TDK Sözlük. [Ekim 2022]. http://sozluk.gov.tr

Tesseur, Wine. 2013. "Institutional Multilingualism in NGOs: Amnesty International's Strategic Understanding of Multilingualism". **Erudit**. 59:3. s. 557-577. doi.org/10.7202/1028657ar

Tian, Dexin, Chin-Chung Chao. 2012. "Testing news trustworthiness in an online public sphere: A case study of The Economist's news report covering the riots in Xinjiang, China". **Chinese Journal of Communication**, 5:4. s. 455–474. doi.org/10.1080/17544750.2012.723388

The Guardian. [Mayıs 2021]. Refugee crisis: apart from Syrians, who is travelling to Europe? https://www.theguardian.com/world/2015/sep/10/refugee-crisis-apart-from-syrians-who-else-is-travelling-to-europe

_____. [Nisan 2022]. Asylum seekers made to wear coloured wristbands in Cardiff. https://www.theguardian.com/uk-news/2016/jan/24/asylum-seekers-made-to-wear-coloured-wristbands-cardiff

The McGill International Review. [Haziran 2021]. Crise migratoire : Venezuela vs Colombie. https://www.mironline.ca

Toupie. [Mayıs 2021]. Crise migratoire. https://www.toupie.org/Dictionnaire

Uluslararası Af Örgütü. [Mayıs 2021].Türkiye, 65 yıl önce imzalanan Cenevre Mülteci Sözleşmesi'ne koyduğu sınırlamayı kaldırmalıdır. https://www.amnesty.org.tr

UNHCR. [Mayıs 2021]. Refugee Camps. https://www.unrefugees.org

UNICEF. [Ekim 2022]. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. https://www.unicef.org

UNODC. [Haziran 2021]. Trafic illicite de migrants : la pénible recherche d'une vie meilleure. https://www.unodc.org/toc/fr/crimes/migrant-smuggling.html

Universalis.[Haziran2021].Etatd'exception.https://www.universalis.fr

USHMM. [Nisan 2022]. Jewish Badge: During The Nazi Era. https://encyclopedia.ushmm.org

Valdeón, Roberto A. 2009. "Translating informative and persuasive texts". **Perspectives**. 17:2. s. 77- 81. doi.org/10.1080/09076760903122611

_____. 2015. "Fifteen years of journalistic translation research and more". **Perspectives**. 23:4. s. 634-662. doi.org/10.1080/0907676X.2015.1057187

_____. 2018. "On the use of the term 'translation'in journalism studies". **Journalism**. 19:2. s. 252-269. doi.org/10.1177/1464884917715945

_____. 2020. "Journalistic translation research goes global: theoretical and methodological considerations five years on". **Perspectives**. 28:3. s. 325-338. doi.org/10.1080/0907676X.2020.1723273

van Doorslaer, Luc. 2009. "How language and (non-) translation impact on media newsroom: The case of newspapers in Belgium". **Perspectives**. 17:2. s. 83–92. doi.org/10.1080/ 09076760903125051

_____. 2012. "Translating, narrating and constructing images in journalism with a test case on representation in Flemish TV news". **Meta**. 57:4. s. 1046–1059. doi.org/10.7202/ 1021232ar

Voxeurop français. [Haziran 2021]. Rien n'est plus permanent que les camps de réfugiés temporaires. https://voxeurop.eu/fr

Vu, Hong Tien. 2014. "The online audience as gatekeeper: The influence of reader metrics on news editorial selection". **Journalism**, 15:8. s. 1094–1110. doi.org/10.1177/1464884913504259

Vuorinen, Erkka .1995. "News translation as gatekeeping". In: Mary Snell-hornby, Zuzana Jettmarova and Klaus Kaindl, eds. **Translation as Intercultural Communication. Selected papers from the EST Congress – Prague 1995**. Amsterdam: John Benjamins, 161-171.

_____. 1995. "Source text status and (News) Translation". Oittinen, Riita and Varonen, Jukka-Pekka (eds.) **Aspectus varii translationis**. Tampere: Tampere University, 89-102

_____. 1997. "News translation as gatekeeping". In M. Snell-Hornby, Z. Jettmarová & K. Kaindl (Eds.), **Translation as intercultural communication: Selected papers from the EST Congress – Prague 1995** .s. 161–171. Amsterdam: John Benjamins.

Westley, Bruce H., Malcolm S. MacLean. 1955. "A Conceptual Model for Communications Research". **Audio Visual Communication Review**. 3:1. s. 3–12. doi.org/10.1007/BF02713344

White, David Manning. 1950. “The “Gate Keeper”: A Case Study in the Selection of News”. **Journalism Quarterly**. 27:4. s.383-390. doi.org/10.1177/107769905002700403

Wikipedia. [Mayıs 2021]. Camp de réfugiés. https://fr.wikipedia.org

_____. [Haziran 2021]. Simon Bolivar. https://fr.wikipedia.org

_____. [Haziran 2021]. Rappel d’embassadeur. https://fr.wikipedia.org

_____. [Haziran 2021]. Dépénalisation de l'aide à l'entrée et au séjour irréguliers des étrangers en France. https://fr.wikipedia.org

Wikitionary. [Ekim 2022]. Guerre par procuration. https://fr.wiktionary.org

_____. [Nisan 2022]. Double standard. https://fr.wiktionary.org

Williams, Bruce A., Michael X. Delli Carpini. 2004. “Monica and Bill All the Time and Everywhere: The Collapse of Gatekeeping and Agenda Setting in the New Media Environment”. **American Behavioral Scientist**. 47:9. s.1208–1230. doi.org/10.1177/0002764203262344

Yaylagül, Levent. 2006. **Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar**. Ankara: Dipnot Yayınları

Yonca, Aslı Velieceoğlu. 2014. “Türkiye’deki Suriyeli Mülteciler”, Ed. **Servet Karaca ve Uğur Doğan, Suriyeli Göçmenlerin Sorunları Çalıştayı Sonuç Raporu**, Mersin Üniversitesi Bölgesel İzleme Uygulama Araştırma Merkezi

Zhang, Meifang. 2012. “Reading different cultures through cultural translation: On translation of site names in Macau Historic Centre”. **Babel**. 58:2. s. 205-219. doi.org/10.1075/babel.58.2.05zha